

(Concept) Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding jaarstukken	7
Aanbieding en samenvatting	7
Bestuur en organisatie	10
Leeswijzer	11
Algemeen	12
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	12
Analyse gerealiseerd resultaat	13
Bestemming gerealiseerd resultaat	15
Actualisatie reserves en voorzieningen	18
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	19
Thema 0.1 Bestuur	19
Thema 0.2 Dienstverlening	22
Thema 0.3 Financiën	23
Belangrijkste afwijkingen programma 0	25
Programma 1 Veiligheid	31
Thema 1.1 Openbare orde en veiligheid	31
Belangrijkste afwijkingen programma 1	32
Programma 2 Verkeer en vervoer	34
Thema 2.1 Verkeer en vervoer	34
Belangrijkste afwijkingen programma 2	35
Programma 3 Economie	37
Thema 3.1 Economie	37
Belangrijkste afwijkingen programma 3	38
Programma 4 Onderwijs	40
Thema 4.1 Onderwijs	40
Belangrijkste afwijkingen programma 4	44
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	45
Thema 5.1 Sport en cultuur	45
Thema 5.2 Recreatie en openbaar groen	46
Belangrijkste afwijkingen programma 5	49
Programma 6 Sociaal Domein	51
Thema 6.1 Samenleven	51
Thema 6.2 Meedoen	54
Thema 6.3 Goed Opgroeien	59
Belangrijkste afwijkingen programma 6	63
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	69
Thema 7.1 Gezondheid	69

Thema 7.2 Duurzaamheid, riolering en afval.....	74
Belangrijkste afwijkingen programma 7	80
Programma 8 Bouwen, wonen en gronden	84
Thema 8.1 Bouwen en wonen.....	84
Belangrijkste afwijkingen programma 8.....	88
Paragrafen	92
Paragraaf 1 Lokale Heffingen	92
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	101
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	108
Paragraaf 4 Financiering	114
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	118
Paragraaf 6 Verbonden partijen	122
Paragraaf 7 Grondbeleid	126
Paragraaf 8 OWO-Samenwerking.....	130
Paragraaf 9 Strategische projecten en ontwikkelingen	133
Paragraaf 10 Visie op Samenleven	138
Paragraaf 11 Wet open overheid (Woo).....	144
Jaarrekening.....	146
Balans.....	146
Overzicht baten en lasten.....	149
Waarderingsgrondslagen	151
Toelichting op de balans activa	157
Toelichting op de balans passiva	167
Toelichting op de balans niet uit balans blijvende verplichtingen.....	171
Toelichting overzicht baten en lasten	172
Overzicht onvoorzien.....	172
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	173
Overzicht incidentele baten en lasten.....	173
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)	176
Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT).....	206
Rechtmatigheidsverantwoording	208
Bijlagen.....	210
A. Overzicht schatkistbankieren	210
B. Begrotingsrechtmatigheid	211
C. Kerngegevens.....	213
D. Beleidsindicatoren.....	215
E. Subsidieontvangers.....	215
F. Overzicht taakvelden	217
Nota reserves en voorzieningen.....	220

Algemeen en besispunten	220
Verloopoverzichten	227
Toelichting per reserve	229
Toelichting per voorziening.....	246

Inleiding jaarstukken

Aanbieding en samenvatting

Aanbieding

Hierbij ontvangt u de Jaarstukken over 2025. Een jaar waarin we opnieuw gewerkt hebben met de samenwerkingsagenda en het collegeakkoord zoals die verwerkt was in de programmabegroting. En ook het laatste volledige jaar van het huidige college en raad.

Samenvatting

De Jaarstukken bestaan uit twee delen, het jaarverslag en de jaarrekening. De plannen staan in de programmabegroting 2025 die in november 2024 door u is vastgesteld. Met het jaarverslag leggen wij verantwoording af over de belangrijkste beleids- en financiële resultaten. In de jaarrekening geven we de volledige financiële verantwoording en de balans met toelichting.

We beschrijven hieronder, op hoofdlijnen, een aantal belangrijke ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

Veiligheid, bestuur en dienstverlening

Veiligheid

Uit onderzoek van het Planbureau Fryslân blijkt dat de gemeente Ooststellingwerf tot de veiligste gemeenten van Nederland behoort, mede dankzij een grotere zichtbare inzet van Boa's, politie en brandweer. Inwoners, ondernemers en ambtenaren zijn merkbaar bewuster geworden van ondermijning door controles, voorlichting en communicatie via scholen en mediakanalen. Inwoners hebben meer veiligheidsprofessionals in de openbare ruimte gezien en uitgebreide informatie ontvangen over ondermijning en cybercrime.

Bestuur

Het college is aanwezig in de dorpen en voert regelmatig dorpsgesprekken. In mei 2025 vond het Koekeloer-festival in het gemeentehuis plaats. Op deze Open Dag was iedereen welkom om een kijkje achter de schermen van de gemeente te nemen. Daarnaast is de jeugdparticipatie versterkt met een structurele kinderraad, een kinderburgemeester en nieuwe jongerenpanels, terwijl inclusie en toegankelijkheid verder zijn verbeterd met een actief inclusiepanel en communicatie op B1-niveau.

Dienstverlening

De dienstverlening is verder verbeterd door meer producten digitaal beschikbaar te maken, brieven te vereenvoudigen naar B1-niveau en de telefonische bereikbaarheid te versterken via actief beheer van terugbelverzoeken. Inwoners merkten dat het gemeentehuis beter toegankelijk was dankzij extra (tijdelijke) bezetting aan de balie en dat informatie makkelijker te vinden was via de website, sociale media en een goed bezochte Open Dag. Daarnaast is in maart 2025 een vernieuwd Programma Dienstverlening vastgesteld.

Sociaal Domein

Onderwijs, cultuur en sport

Er is sterk ingezet op taalvaardigheid via taalscholen, leesbevordering, NT1-trajecten (Nederlands als eerste taal) en NT2-trajecten (Nederlands als tweede taal), al blijft de bereikbaarheid van NT1-deelnemers een aandachtspunt. De gemeente zorgde voor goede ontwikkelkansen voor jeugdigen door voldoende peuter- en VVE-plaatsen, gezamenlijke ondersteuning tussen onderwijs en zorg, en nieuwe initiatieven zoals PeuterPlus en naschoolse activiteiten. Daar waar nodig is er ondersteuning mogelijk en werken we aan kansgelijkheid, wat ouders bijvoorbeeld merken vanuit het consultatiebureau, de inzet van opvoedondersteuning, de Stapprogramma's en het naschools aanbod.

Er is gewerkt aan een breed en toegankelijk cultureel aanbod, met speciale aandacht voor inwoners die minder makkelijk bereikt worden. In 2025 is besloten tot de nieuwbouw van dorpshuis De Miente in Oosterwolde, waar ruimte ontstaat voor een gezamenlijke culturele programmering. Ook is de maatschappelijke rol van de bibliotheek versterkt en wordt gewerkt aan integraal taalbeleid voor Stellingwerfs en Fries.

Ooststellingwerf biedt een uitgebreid sport- en beweegaanbod voor alle leeftijden, ondersteund door subsidies en het Lokaal Sportakkoord. Sportverenigingen, buurtsportcoaches en samenwerkingspartners werken samen om deelname toegankelijker te maken, ook voor kwetsbare groepen. Inwoners merken dit aan meer activiteiten, een toegankelijk sportaanbod en extra ondersteuning om mee te kunnen doen.

Accommodatiebeleid

In juni 2025 is het Accommodatiebeleid 2025–2050 vastgesteld, inclusief het Integraal Huisvestingsplan

(IHP) voor onderwijs. Dit plan, opgesteld in samenwerking met de schoolbesturen, richt zich op goede en toekomstbestendige onderwijsgebouwen, met in elk dorp passende ontmoetingsruimten. Op basis van aanvullend onderzoek is besloten het Bosbad te behouden, waarbij een beroep wordt gedaan op medeverantwoordelijkheid vanuit Appelscha. Ook is onderzocht of een andere locatie voor sportcomplex Boekhorst geschikter zou zijn, maar dat bleek niet het geval. Daarom heeft het college eind 2025 besloten om de gemeenteraad voor te stellen het nieuwe sportcomplex op de huidige locatie te realiseren. In januari 2026 stemde de gemeenteraad in met realisatie op de huidige locatie.

Verbondenheid en welzijn

Steeds meer inwoners weten de weg te vinden naar welzijnscoaches en dorpsondersteuners, waardoor sneller passende ondersteuning wordt geboden en deelname aan verbindende activiteiten groeit. In dorpen ontstaan nieuwe initiatieven en werkgroepen waarin vrijwilligers en bewoners zich inzetten voor samenredzaamheid, ontmoeting en een sterke sociale structuur. Ook de sociale infrastructuur versterkt verder, met meer ontmoetingsruimten en een sterk toegenomen gebruik van de activiteitenagenda Uutgaon.nl.

Levensloopbestendig wonen

De visie op wonen, welzijn en zorg is vastgesteld, met concrete stappen om levensloopbestendig wonen te versterken, zoals voorbereiding van Rikkingahof, beleidsregels voor (pre)mantelzorg en ondersteuning via Mijn Huis op Maat en de seniorenmakelaar. Meer inwoners doen mee op de arbeidsmarkt of zetten stappen richting participatie dankzij gerichte begeleiding, samenwerking met partners en betere inzet van re-integratie-instrumenten.

Duurzame arbeidsmarktparticipatie en vangnet

Meer inwoners doen mee op de arbeidsmarkt of zetten stappen richting participatie dankzij gerichte begeleiding, samenwerking met partners en betere inzet van re-integratie-instrumenten. Daarnaast is het meedoen aan het maatschappelijk leven vergroot door betere toegang tot regelingen, een integrale schuldhulpverlening en meer samenwerking, terwijl het vangnet is versterkt met uitbreiding van indicatievrije dagbesteding.

Wet Inburgering

Statushouders krijgen via een laagdrempelig landingsprogramma sneller aansluiting in de gemeente. Het programma helpt statushouders hun plek in de gemeente te vinden en kennis en contacten op te doen, waardoor inwoners met een migratieachtergrond makkelijker kunnen participeren in de samenleving.

Go YoFlo en Kansrijke Start

De gemeente heeft in 2025 sterk ingezet op gelijke kansen voor kinderen, onder andere via de Go YoFlo-vrijtijdspas waarmee iedere jongere van 10 tot 18 jaar, ongeacht de financiële situatie van de ouders, jaarlijks € 200 vrijetijdsgeld ontvangt om deel te nemen aan sport- en cultuuractiviteiten. Er is een Lokale Aanpak Kansrijke Start vastgesteld voor 2025–2028, met focus op bestaanszekerheid, een rookvrije start en betere vindbaarheid van voorzieningen.

Jeugdhulp

Ouders ervaren steeds vaker voldoende ondersteuning bij opvoeding, en er is een daling zichtbaar van het aantal jeugdigen in zorg, vooral bij verwijzingen via het Gebiedsteam. Jongeren worden weerbaarder door preventie, voorlichting op school en een breed aanbod aan activiteiten. Door nieuwe laagdrempelige voorzieningen, zoals de PeuterPlus en Complementaire Ondersteuning, krijgen gezinnen sneller passende hulp zonder direct zware jeugdhulp in te hoeven zetten. Tegelijkertijd ontstond in de tweede helft van 2025 bij het Gebiedsteam Jeugd door diverse oorzaken een wachtlijst. Om dit op te lossen is in maart 2026 een voorstel behandeld in de raad.

Gezondheid en Leefomgeving

Er is geïnvesteerd in een gezonde leefstijl met initiatieven zoals 'Ooststellingwerf Beweegt', leefstijlinterventies voor kinderen, welzijnscoaches in alle dorpen en meerdere bloeizones die bijdragen

aan een gezonde leefomgeving. Voor ouderen lag de focus op het versterken van de mienskip, het aanbieden van indicatievrije dagbesteding, preventieve huisbezoeken en uitgebreide ondersteuning voor mantelzorgers via campagnes, activiteiten en respijtvorzieningen. De veiligheid van inwoners is versterkt door de inzet van wijk-GGD'ers, meldpunten voor zorgwekkend gedrag en gerichte acties tegen huiselijk geweld. Daarnaast is gewerkt aan een gezonde leefomgeving met beweeg- en speelplekken in de openbare ruimte en initiatieven die bijdragen aan een rookvrije generatie.

Ruimtelijke en economische ontwikkelingen

Recreatie, toerisme

In 2025 zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van recreatie en toerisme met de vaststelling van de ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme en de afronding van het Regio Deal project, waaronder de realisatie van een Toeristisch Overstappunt (TOP) in Oldeberkoop en plannen voor de entree van de Boerestreek. Samen met de regio Zuidoost-Friesland is een gezamenlijk uitvoeringsprogramma opgestart. Daarnaast zijn diverse bedrijfsbezoeken gedaan en is gewerkt aan betere informatievoorziening voor ondernemers.

Duurzaamheid

Het nieuwe Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2026–2030 brengt zes duurzaamheidsthema's samen en bevat concrete, meetbare doelen voor de komende jaren. In 2025 is gestart met de uitvoering van het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie en het Uitvoeringsplan Energietransitie, waarbij inwoners intensief zijn geholpen met isolatie, subsidies en advies via energieverkenners en het OWO-energiebureau. Daarnaast is gewerkt aan oplossingen voor netcongestie, duurzame mobiliteit en CO₂-reductie binnen de organisatie, onder meer door de inzet van HVO100-brandstof. Op het gebied van biodiversiteit en leefomgeving zijn groene dorpsprofielen uitgewerkt, natuurmaatregelen uitgevoerd en voorbereidingen getroffen voor een Soortenmanagementplan.

Bouwen, wonen en economie

Er liggen eind 2025 concrete plannen voor 879 extra woningen tot 2030, waarvan voor 250 woningen de ruimtelijke procedure is doorlopen en bij 196 woningen de bouw is gestart of kan starten. De grondexploitaties voor Oldeberkoop, Makkinga, Rikkingahof en Oosterwolde-West zijn vastgesteld, waardoor kavels kunnen worden uitgegeven binnen de afgesproken woningbouwsegmenten. De huisvesting van vluchtelingen is voor de komende twee jaar geborgd, met uitzondering van de huisvesting van statushouders, waar nog een achterstand is. Voor monumentenzorg zijn subsidies verstrekt, is een nieuwsbrief uitgebracht en heeft hûs en hiem opnieuw over bouwplannen geadviseerd.

Om ondernemers te kunnen blijven faciliteren zijn in 2025 vier bedrijfskavels verkocht in Haulerwijk. Hiervan zijn twee geëffectueerd in 2025 en de andere twee begin 2026. Uit een bedrijventerreinanalyse bleek echter dat op termijn een tekort aan bedrijventerrein zal ontstaan als er niet actief wordt verkend. Daarnaast is gewerkt aan de toekomst van het centrum Oosterwolde, waarvoor een projectgroep is gevormd en de eerste verkennende gesprekken zijn gevoerd. De realisatie kan starten zodra de Lidl in het centrum gereed is.

Tot slot de financiële doorkijk

De Jaarrekening 2025 sluit met een positief saldo van € 3,437 miljoen. Op het totale budget van € 114,570 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2025 betekent dit een afwijking van 3%. Ten opzichte van de actuele begroting (€ 3,237) is het een positieve afwijking van € 0,2 miljoen.

Bestuur en organisatie

Bestuur en organisatie

Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente en bestaat naast de burgemeester uit vier wethouders en de gemeentesecretaris. De samenstelling is als volgt:

- Jack Werkman, burgemeester

- Esther Verhagen, wethouder Sociaal Domein en Accommodatiebeleid
- Jelke Nijboer, wethouder Wonen, Onderwijs en Sport
- Jan van Weperen, wethouder Financiën en Economie
- Lisa Edema, wethouder Duurzaamheid en Mobiliteit
- Erik van der Laan, gemeentesecretaris

Leeswijzer

Leeswijzer

De Jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag staat per programma de vraag centraal of de gestelde doelen uit de programmabegroting 2025 gerealiseerd zijn in 2025. We geven antwoord op de vragen ‘wat hebben we bereikt?’, ‘wat hebben we daarvoor gedaan?’ en ‘wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?’. Daarnaast tonen we de inzet van middelen door de vierde W-vraag ‘wat heeft het gekost?’ te beantwoorden en geven we een toelichting op afwijkingen. In de jaarrekening staan de balans, de programmarekening en de toelichting op de balans. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarstukken. Het college geeft een verklaring over de rechtmatigheid. De accountant geeft een verklaring af over de getrouwheid.

Algemeen

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2025

x € 1.000

Saldo jaarrekening	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	-98.359	-94.489	-113.829	-106.667	7.162 V
Baten	99.474	91.731	111.226	108.800	-2.426 N
Saldo van baten en lasten	1.116	-2.759	-2.603	2.134	4.737 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-4.697	-300	-741	-1.392	-651 N
Onttrekkingen	5.699	1.911	6.580	2.695	-3.885 N
Mutatie reserves	1.002	1.611	5.839	1.304	-4.536 N
Resultaat	2.118	-1.148	3.237	3.437	201 V
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.407	1.259	562	2.717	2.155 V
Structureel resultaat	3.525	111	3.799	6.154	2.356 V

Mutaties geraamd resultaat

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in het begrotingssaldo (geraamd resultaat) in kaart gebracht.

x € 1.000

Mutaties geraamd resultaat	2025
Primitief begrotingsperspectief (inclusief nieuw beleid)	-1.168
Begrotingsperspectief na nieuw beleid en amendementen	-1.168
Gevolgen septembercirculaire 2024	13
Gevolgen decembercirculaire 2024	133
Gevolgen voorjaarsrapportage 2025	-180
Gevolgen meicirculaire 2025	1.154
Gevolgen najaarsrapportage 2025 + afronding	1.091
Gevolgen septembercirculaire 2025	2.194
Geraamd resultaat	3.237

Toelichting

De Jaarrekening 2025 sluit met een positief saldo van € 3,437 miljoen. Op het totale budget van € 114,570 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2025 betekent dit een afwijking van 3%. Ten opzichte van de actuele begroting (€ 3,237) is het een positieve afwijking van € 0,2 miljoen.

Hierna beschrijven we het gerealiseerde resultaat op hoofdlijnen. Bij de programma's geven we per programma een nadere specificatie van de verschillen.

Analyse gerealiseerd resultaat

Analyse gerealiseerd resultaat 2025 op hoofdlijnen

In onderstaand overzicht treft u een analyse op hoofdlijnen aan van de belangrijkste financiële verschillen tussen de begroting 2025 na wijziging en de jaarstukken 2025. We geven verschillen aan die groter zijn dan € 100.000 en die bijdragen aan het resultaat. Het is in dit onderdeel nadrukkelijk niet de bedoeling een limitatieve opsomming te geven die per programma aansluit op onderstaand overzicht. In de programmaonderdelen, bij de 4e W-vraag 'wat heeft het gekost?', treft u een nadere gedetailleerde specificatie aan, waar we per programma de realisatie vergelijken met het geraamde resultaat.

x € 1.000

Analyse gerealiseerd resultaat	Actuele	Rekening	Verschil
	Begroting	2025	
0- Bestuur en ondersteuning	54.432	54.869	437 V
1- Veiligheid	-2.817	-2.587	230 V
2- Vervoer	-3.823	-3.797	25 V
3- Economie	-73	-43	30 V
4- Onderwijs	-2.841	-3.405	-564 N
5- Sport, cultuur en recreatie	-6.324	-7.100	-776 N
6- Sociaal Domein	-30.779	-30.502	277 V
7- Volksgezondheid en milieu	-1.700	-1.432	269 V
8- Bouwen wonen en gronden	-2.838	-2.565	273 V
Resultaat	3.237	3.437	201 V

Analyse

Programma 0

- Pensioenvoorziening, nadeel € 863.000. Voor een deel komt dit door geïndexeerde pensioenen en een hogere aanwending dan begroot (€ 45.000). Daarnaast moeten deze pensioenen per 1 januari 2028 bij het ABP ondergebracht worden. Volgens de huidige regelgeving moet bij het bepalen de hoogte van de voorziening per 31 december 2025 rekening worden gehouden met de dekkingsgraad. We hebben hiervoor de dekkingsgraad van het ABP gebruikt per december 2025. Dit zorgt voor een nadeel van € 818.000.
- Organisatorische kostenplaatsen en owo-kostenplaatsen, voordeel € 830.000. Dit is het gevolg van een lagere loonindexering dan begroot. Daarnaast is er een voordeel doordat de doorbelaste uren (bijvoorbeeld naar de grondexploitatie) inclusief de overhead zijn verantwoord. Ook is er een nadeel vanwege de hier verantwoorde loonkosten bijvoorbeeld voor Oekraïne en klimaatmiddelen, terwijl de dekking in de betreffende programma's is verantwoord.
- Algemene uitkering, voordeel € 745.000. Verrekeningen algemene uitkering voorgaande jaren, voordeel € 54.000. De gevolgen van de decembercirculaire 2025 zijn niet via een begrotingswijziging in de begroting verwerkt, voordeel € 598.000. Dit is via een mededeling aan u gecommuniceerd. En er zijn verschillen in gehanteerde maatstaven. Dit is enerzijds een gevolg van eigen prognoses en anderzijds aanpassingen door het Rijk in gewicht en aantallen bij de decembercirculaire die pas in het jaar erop volgend via de betaalspecificatie wordt verrekend.

Programma 1

- Veiligheidsregio, voordeel € 207.000. De lasten zijn lager doordat uit de nacalculatie van de VRF blijkt dat er minder inzet nodig was voor de brandweer (€ 160.000) en voor veiligheid (€ 47.000) dan begroot.

Programma 2

- Hier zijn geen afwijkingen groter dan € 100.000 die invloed hebben op het resultaat.

Programma 3

Hier zijn geen afwijkingen groter dan € 100.000 die invloed hebben op het resultaat.

Programma 4

- Onderwijshuisvesting, nadeel € 560.000. Conform het raadsbesluit van 3 maart 2026 zijn op basis van de nieuwe onderhoudsplannen hogere dotaties aan de onderhoudsvorzieningen verwerkt.

Programma 5

- Sportaccommodaties, nadeel € 975.000. Conform het raadsbesluit van 3 maart 2026 zijn op basis van de nieuwe onderhoudsplannen hogere dotaties aan de onderhoudsvorzieningen verwerkt.

Programma 6

- Levensonderhoud, voordeel € 347.000. In de begroting zijn de baten en lasten voor levensonderhoud gelijk geraamd. In de realisatie vallen de lasten hoger uit doordat de uitkeringen hoger waren dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. De baten stijgen overeenkomstig mee. Per saldo hebben we vanuit het Rijk (BUIG-middelen) meer ontvangen dan is uitgegeven.
- Wmo begeleiding, nadeel € 201.000. Dit nadeel is ontstaan door een toename van 25 cliënten in 2025. Het gebiedsteam heeft meer indicaties afgegeven, mede door uitgestelde GGZ-behandelingen waardoor de Wmo tijdelijk wordt ingezet om verdere escalatie te voorkomen. Daarnaast drukken in 2025 extra kosten op dit taakveld, zoals agrocoaching en de start van de wijkkliniek bij Stellinghaven in Oosterwolde. Deze ontwikkelingen leiden gezamenlijk tot hogere lasten dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.
- Jeugdhulp, nadeel € 390.000. Bij de najaarsrapportage is het jeugdhulpbudget met €160.000 euro naar beneden bijgesteld in verband met een lagere prognose. Later in 2025 zijn echter meerdere kostbare maatwerktrajecten ingezet. Hoewel we bij het jeugdhulpbudget rekening houden met een aantal dure casussen, was de inzet van vooral 24-uurs 1-op-1-begeleiding in 2025 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren. De inzet van deze 1-op-1-begeleiding via maatwerkcontracten was nodig gezien er in Friesland onvoldoende behandel- en verblijfsplekken beschikbaar zijn voor casussen waar veiligheid in het geding is.
- Beschermd wonen en maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, voordeel € 305.000. Hoofdzakelijk komt dit door een positieve afrekening van beschermd wonen. Dit loopt via de centrumgemeente Leeuwarden.

Programma 7

- Handhaving, voordeel € 149.000. We ontvangen een positieve afrekening van de FUMO omdat er minder uren nodig waren voor de basis- en plustaken.

Programma 8

- Volkshuisvesting/woningbouwleningen, voordeel € 280.000. Er is een subsidie van € 280.000 aangevraagd vanuit de Realisatiestimulans (financiële bijdrage vanuit het Rijk van € 7.000 per gerealiseerde woning in 2025). Dit bedrag willen we vanaf 2026 inzetten om sociale huur en betaalbare koop te stimuleren. Wij stellen u daarom voor dit bedrag beschikbaar te houden voor 2026. Wij komen hierover nog bij de raad terug.

- Omgevingsvergunningen, voordeel € 158.000. In de laatste maanden van 2025 zijn er meer omgevingsvergunningen voor grotere projecten afgegeven dan verwacht bij de najaarsrapportage.

Bestemming gerealiseerd resultaat

Meerjarig beslag

Het bepaalde bodembedrag van de algemene reserve is € 5,2 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is berekend dat de benodigde weerstandscapaciteit € 4,078 miljoen bedraagt. Er wordt een netto meerjarig beslag (2026-2030) gelegd op de algemene reserve van in totaal € 8,321 miljoen. Het meerjarig beslag bestaat uit de volgende onttrekkingen:

- OKO projectleider € 69.000 (2026)
- WOO € 16.500 (2026)
- Toekomstvisie € 75.500 (2026)
- Verkiezingen € 35.000 (2026)
- Vitale vakantieparken Hildenberg € 100.000 (2026-2027)
- Natuurbrandpreventie € 54.000 (2026)
- MOP wegen € 76.000 (2026)
- Verkeersveiligheid € 92.000 (2026)
- Landelijk gebied € 506.000 (2026-2027)
- Lokale regiomarketing € 50.000 (2026)
- Hetstructurering Rikkingahof € 1.375.000 (2026)
- Werkbudget Europapact Fryslân € 19.000 (2026)
- Subsidie vrijstaat en stichting Kortsluiting € 20.000 (2026)
- Beheersing eikenprocessierups € 81.000 (2026)
- Skatebaan Oosterwolde € 23.000 (2026)
- Naar buiten € 200.000 (2026)
- Mader Kunstroute € 44.000 (2026-2028)
- Oekraïnemiddelen € 1.883.000 (2026)
- Dierenvoedselbank € 8.500 (2026)
- OKO-uitvoeringskosten € 509.000 (2026)
- JOGG regisseur € 74.000 (2026)
- Klimaatmiddelen € 251.000 (2026-2029)
- Uitvoeringsprogramma duurzaamheid € 453.000 (2027-2029)
- Circulaire uitvoeringsstrategie € 138.000 (2026-2029)
- Omgevingswet € 1.148.000 (2026-2030)
- Taskforce wonen € 809.000 (2026-2029)
- Woonvisie € 200.000 (2026)
- Managementondersteuning VTH € 11.000 (2026)

Minimale niveau algemene reserve

Het minimale niveau van de algemene reserve voor de komende jaren is € 17,388 miljoen. De stand van de algemene reserve bedraagt per ultimo 2025 € 33,060 miljoen. Na toevoeging van het gerealiseerde resultaat over 2025 (zie tabel voorstel bestemming gerealiseerd resultaat), stijgt de algemene reserve naar € 35,793 miljoen.

x € 1.000	
Minimale niveau Algemene reserve	Rekening
	2025
Bodembedrag	5.200
Benodigde weerstandscapaciteit	4.078
Meerjarig beslag	8.321
Minimale niveau algemene reserve	17.599
Algemene reserve per ultimo 2025	33.060
Afwijking t.o.v. minimale niveau	15.461

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat

We stellen u voor het resultaat op onderstaande wijze te bestemmen:

- € 15.000 voor monumenten. Onze gemeente heeft in 2025 subsidie ontvangen voor onderhoud van een aantal monumenten. Het onderhoud vindt plaats in 2026. Normaalgesproken zou dit budget via de budgetoverheveling aan. Maar omdat dit jaar nauwelijks budgetten voor de overheveling in aanmerking kwamen stellen we u nu bij de resultaatsbestemming voor dit budget beschikbaar te houden voor 2026. Zie ook mededeling aan de raad #2044.
- € 64.000 voor het impulsbudget sociale infrastructuur. De middelen uit het impulsbudget sociale infrastructuur zijn in 2025 met de meicirculaire beschikbaar gekomen. Het impulsbudget is bedoeld om gemeenten te ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van sociaal ontwikkelbedrijven en de bredere sociale infrastructuur. In 2026 willen we de middelen inzetten om de bestaande ondersteuningsstructuur voor gesubsidieerd en begeleid werk te behouden en waar nodig aan te vullen met nieuwe initiatieven. Daarom wordt voorgesteld het resterende budget 2025 via resultaatbestemming beschikbaar te houden voor 2026. In het 3^e kwartaal 2026 komen wij hierop terug met een plan voor de inzet van deze middelen.
- € 14.000 voor kinderopvang pleegouders. Deze middelen zijn via de decembercirculaire 2025 beschikbaar gekomen en is voor alle pleegouders die gebruik maken van (vormen van formele) kinderopvang en buitenschoolse opvang (bso), ook in het vrijwillig kader. Wij willen het in 2026 inzetten om de bijdrage aan pleegouders met terugwerkende kracht uit te betalen.
- € 115.000 voor wet versterking regie volkshuisvesting. Deze middelen zijn via de decembercirculaire 2025 beschikbaar gekomen. We willen dit graag in 2026 weer inzetten om uitvoering te geven aan de woon(zorg)visie. Hiervoor zijn al middelen beschikbaar gesteld bij de kaderbrief 2026. Gezien alle ontwikkelingen die op ons afkomen op het gebied van wonen, worden deze middelen aan de nu al beschikbare middelen toegevoegd voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.

- € 138.000 voor landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven. Deze middelen zijn via de decembercirculaire 2025 beschikbaar gekomen. De afgelopen jaren hebben het Rijk en de provincie weinig beleid/projecten voor natuurherstel en stikstofreductie ontwikkeld. Hierdoor is het voor onze gemeente lastig om koers te bepalen en heeft onze focus gelegen op de bestaande werkzaamheden gerelateerd aan de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties. Gezien de huidige ontwikkelingen verwachten we dat er de komende tijd wel beleid komt waar we mee aan de slag kunnen gaan. Er wordt van onder op een gebiedsplan gemaakt voor het gebied tussen het Fochtelooerveen en Drents Friese Wold, de provincie komt met een uitvoeringsplan stikstof en vanuit het Rijk is er extra inzet rond natuurherstel (Hart van het Noorden). Als gemeente hebben we bovendien zelf een onderzoek uitstaan naar de invloed van activiteiten die stikstof uitstoten rondom onze Natura 2000 gebieden. Daarom willen we deze middelen graag reserveren voor beleid/projecten, die hieruit voortvloeien.
- € 51.000 voor meerkosten Oekraïne Sociaal domein. Deze middelen zijn via de decembercirculaire 2025 beschikbaar gekomen. De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo, de Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid voor de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek ligt voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Omdat de bijdrage vanuit het Rijk voor Oekraïne in 2026 waarschijnlijk naar beneden wordt bijgesteld, stellen wij voor dit bedrag beschikbaar te houden voor 2026.
- € 14.000 voor aanvullende ondersteuning lokale energiehulp. Deze middelen zijn via de decembercirculaire 2025 beschikbaar gekomen. Het doel hiervan is om gemeenten de mogelijkheid te bieden om de lokale hulp voor huishoudens met een hoge energierekening en laag inkomen te intensiveren. Met de middelen uit de bestaande SPUK energiearmoede heeft onze gemeente al een lokale aanpak op energiearmoede opgezet. De extra middelen worden in aanvulling op de SPUK ingezet voor de lokale aanpak energiearmoede.
- € 13.000 voor implementatie plateau 2. Deze middelen zijn via de decembercirculaire 2025 beschikbaar gekomen. Gegevens over inburgeraars die vallen onder de Wet inburgering 2021 worden op dit moment veelal handmatig (via portalen en bestanden) uitgewisseld. Dit is niet alleen foutgevoelig, maar ook zeer arbeidsintensief. Om die reden worden op dit moment voorbereidingen getroffen om de geautomatiseerde uitwisseling van gegevens binnen de inburgeringsketen (“plateau 2”) mogelijk te maken. De implementatie hiervan zal stapsgewijs vanaf 2026 gaan plaatsvinden. We willen deze bijdrage graag inzetten voor eventuele investeringen die voor deze overstap nodig zijn, gebaseerd op de landelijke uitwerking en gemeentelijke besluitvorming.
- € 280.000 voor realisatiestimulans. Er is een subsidie van € 280.000 aangevraagd vanuit de Realisatiestimulans (financiële bijdrage vanuit het Rijk van € 7.000 per gerealiseerde woning in 2025). Dit bedrag willen we vanaf 2026 inzetten om sociale huur en betaalbare koop te stimuleren. Wij komen hierover nog bij de raad terug.

x € 1.000

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat	Rekening 2025
Monumenten (mededeling #2044)	15
Impulsbudget Sociale infrastructuur (meicirculaire 2025)	64
Kinderopvang pleegouders (decembercirculaire 2025)	14
Wet versterking regie volkshuisvesting (decembercirculaire 2025)	115
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven (decembercirculaire 2025)	138
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein (decembercirculaire 2025)	51
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (decembercirculaire 2025)	14
Implementatie plateau 2 (decembercirculaire 2025)	13
Realisatiestimulans (specifieke uitkering)	280
Toevoeging algemene reserve	2.733
Totaal voorstel resultaatbestemming	3.437

Actualisatie reserves en voorzieningen

Actualisatie reserves en voorzieningen

Op basis van artikel 15 van de verordening ex. Artikel 212 (financiële verordening) is uitgesproken dat het college een nota reserves en voorzieningen opstelt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens de financiële verordening wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen jaarlijks herzien. Daarbij worden onder meer het doel, de heroverwegingen en de bestedingen van de gevormde reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld. In de nota reserves en voorzieningen zijn alle reserves en voorzieningen opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting van de beoordeling van de reserves en voorzieningen ultimo 2025.

Als uitgangspunt voor de beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2025 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2024 genomen. De beoordeling 2025 heeft de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg:

- Het instellen van een reserve accommodatiebeleid.

De raad heeft de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de 'Nota reserves en voorzieningen'.

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Kenmerkend voor Ooststellingwerf is dat de gemeente open en transparant wil besturen richting zijn inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen; vertrouwen en ruimte geven om hen eigen verantwoordelijkheid te laten nemen en initiatief te ontplooiën. De faciliterende rol van ons als 'eerste overheid' vraagt steeds meer aandacht. Dit houdt ook in dat de gemeente continu de dienstverlening verbetert, zowel in kwaliteit als in begrijpelijkheid en toegankelijkheid. Verdere digitalisering staat het persoonlijke karakter van onze dienstverlening niet in de weg. "Ja, mits" is hierbij ons vertrekpunt.

Thema 0.1 Bestuur

Wat willen we bereiken

- We willen een verbindend bestuur zijn. Een bestuur dat de verbinding legt en onderhoudt naar de gemeenteraad, de inwoners, bedrijven en organisaties. Een bestuur dat zichtbaar aanwezig is in de dorpen, de contacten onderhoudt met de besturen van plaatselijk belang/ bewonerscommissies en luistert naar wat er speelt in de dorpen. Initiatieven vanuit de dorpen nemen we serieus en pakken we goed op.
- We willen een eerlijk en betrouwbaar bestuur zijn dat - ook al is de boodschap niet zo aangenaam - dit open en eerlijk brengt. Initiatieven vanuit de dorpen nemen we serieus en pakken we goed op.
- Een goede samenwerking met de gemeenteraad zien we als een basisverantwoordelijkheid van het college. Daarom hebben we aan het begin van deze periode een aantal basisafspraken gemaakt tussen college en de gemeenteraad.
- Inwoners, bedrijven en organisaties in onze gemeente vormen een belangrijke partij om nieuw beleid en uitvoeringsplannen mee vorm te geven. We betrekken onze inwoners, bedrijven en organisaties bij het opstellen van nieuw beleid en het uitvoeren van projecten in de eigen leefomgeving. De politieke gesprekken over nieuw beleid en het uitvoeren van projecten voeren we - zoveel mogelijk - in de dorpen zelf.
- Iedereen hoort erbij: we willen dat iedereen - hoe verschillend we ook zijn en welke beperkingen en uitdagingen we ook hebben - mee kan doen in de samenleving.

Wat hebben we bereikt

Verbinding en zichtbaarheid

Het college is aanwezig in de dorpen en voert regelmatig dorpsgesprekken. Initiatieven werden ondersteund via het Initiatievenloket en het Fonds Ooststellingwerf. In mei 2025 vond het Koekeloerfestival in het gemeentehuis plaats. Op deze open dag was iedereen welkom om een kijkje achter de schermen van de gemeente te nemen.

Inwonersparticipatie

De visie op inwonersparticipatie uit 2023 is een belangrijke pijler in alles wat we doen. Participatie vindt plaats bij alle nieuw beleid en uitvoeringsplannen; per projectfase kijken we goed hoe we inwoners betrekken en nemen hun mening mee, zoals bij de totstandkoming van de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040 en de nieuwbouw van Appelscha-Noord. Daarnaast houden we onze inwoners, organisaties en ondernemers op de hoogte over de voortgang van projecten door terug te koppelen over de voortgang en de afronding via de gemeentewebsite. Digitale participatievormen als inwonerspanelen worden ingezet waarvan het aantal deelnemers zich uitbreidde van 1200 naar 2000. Het aantal deelnemers aan de burgerpeiling is iets hoger dan twee jaar geleden.

In 2025 is het burgerberaad opgenomen als mogelijke participatievorm. Op het moment dat een passend onderwerp zich aandient voor het burgerberaad komt het college met een voorstel bij de gemeenteraad. De gemeenteraad beslist uiteindelijk of een burgerberaad plaatsvindt.

Jeugdparticipatie

De kinderraad heeft zich ontwikkeld tot een structurele kinderraad. Deze twaalf kinderen zijn een volwaardige afvaardiging van alle kinderen uit Ooststellingwerf. Het eerste jaar kinderburgemeester is goed bevallen en inmiddels is er een nieuwe kinderburgemeester voor 2025-2026 gekozen. Ook is er een digitaal jongerenpanel opgezet naast de pop-up jongerenraden. Zo worden ook jongeren actief betrokken bij beleid (zoals bij de doorontwikkeling van Go YoFlo). Aan het eerste panel deden 173 jongeren mee. We merken dat het betrekken van jongeren een persoonlijke aanpak nodig heeft. De pop-up jongerenraden worden zeer wisselend bezocht en de werving kost veel tijd. We blijven actief inzetten om de stem van jongeren te vertalen in beleid en uitvoeringsplannen.

Samenwerking met de gemeenteraad

Inmiddels hebben we gemerkt dat het werken met startnota's nog een verdiepingsslag vereist. De verwachtingen zijn bij startnotities nog niet altijd duidelijk, waardoor er onduidelijkheden ontstaan. Dit is een punt dat we bij de volgende raadsperiode verder willen ontwikkelen.

Inclusie en toegankelijkheid

Het inclusiepanel is actief en ook hebben we een Werkgroep Toegankelijkheid Ooststellingwerf die zich bezighoudt met verschillende onderwerpen op het gebied van toegankelijkheid. In 2025 hebben we de lokale inclusieagenda verder uitgevoerd. We communiceren steeds meer naar inwoners op B1-niveau.

Betrokkenheid inwoners en organisaties bij beleid

We hebben verschillende inwonerbijeenkomsten in de dorpen gerealiseerd. Bijvoorbeeld bij verschillende nieuwbouwplannen, het klimaatadaptatieplan en de mobiliteitsvisie. Daarnaast zijn inwoners en organisaties actief en vroegtijdig betrokken door fysieke en digitale participatievormen, zoals bij het project Appelscha-Noord en de Toekomstvisie.

OWO-samenwerking

De OWO samenwerking is structureel en onderdeel van de gemeenten. Dit blijft belangrijk voor efficiëntie en toekomstbestendigheid.

Beleidsindicatoren

De formatie bestaat uit het begrote aantal formatieplaatsen op 1 januari 2025 per 1.000 inwoners. Bezetting is het aantal fte's dat werkzaam is per 1.000 inwoners op 1 januari 2025 (formatie minus vacature ruimte).

Beleidsindicatoren thema Bestuur	Eenheid	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Formatie (peildatum 1 januari 2025)	Fte per 1.000 inwoners	10,2	10,2
Bezetting (gemiddelde 2025)	Fte per 1.000 inwoners	9,4	10,5
2025			

Wat hebben we ervoor gedaan

- Samen met inwoners, organisaties en ondernemers is de toekomstvisie Ooststellingwerf 2040 opgesteld; een strategisch kompas voor de langere termijn. Hierin wordt verteld welke keuzes de gemeente maakt om Ooststellingwerf aantrekkelijk en leefbaar te houden voor huidige en toekomstige inwoners, organisaties en ondernemers.
- Het direct duidelijk project: communicatie op B1 niveau, zodat informatie begrijpelijk is voor iedereen.
- We hebben verschillende vormen ingebed in de raadscommissies. Zo hebben we voorgesteld om een korte presentatie van tevoren te geven of om een onderwerp oriënterend, zonder besluitvorming, te bespreken. Hiermee is de agendacommissie akkoord gegaan.
- Per fase in beleid of uitvoering kijken we of en hoe we inwoners, ondernemers en organisaties betrekken en wat we met antwoorden doen. Dat heet inwonersparticipatie. Het betrekken van inwoners, ondernemers en organisaties gebeurt volgens het 'ja, mits' principe. De afspraak hierin is dat we mensen altijd betrekken tenzij participatie niet mogelijk is wegens bestaande wet -en regelgeving. De resultaten van deze momenten koppelen we terug via website, nieuwsbrieven en lokale media. De resultaten verwerken we waar mogelijk in nieuw beleid, bestaand beleid en nemen we mee in de uitvoering van projecten en plannen. Dit is recent gebeurd bij de totstandkoming van de nieuwbouw Appelscha-Noord, de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040, het accommodatiebeleid en Go YoFlo.
- We hebben voor de tweede keer een kinderburgemeester aangesteld die zichtbare taken uit gaat voeren. Daarnaast zijn verschillende vormen van jeugdparticipatie ontwikkeld om jongeren actief te betrekken bij beleid en uitvoeringsplannen, zoals het digitale jongerenpanel, de pop-up jongerenraden en de kinderraad in een structurelere vorm.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Toegankelijke communicatie en dienstverlening.
- Oprechte participatie: Inwoners (jong en oud) merken dat er kansen en mogelijkheden zijn om mee te praten, te doen of samen te werken met de gemeente.
- De gemeente legt duidelijker uit wat zij met reacties en meningen doen en waarom bepaalde beslissingen worden genomen.
- Meer transparantie in besluitvorming.
- Betere samenwerking tussen de OWO-gemeenten.

Beleidskaders

- Visiedocument Ooststellingwerf (2016)
- Bestuursovereenkomst OWO (2024)
- Visie op inwonersparticipatie Ooststellingwerf (juni 2023)
- Verordening inwonersparticipatie en inspraak (2023)
- Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040 (2025)

Thema 0.2 Dienstverlening

Wat willen we bereiken

- We willen een betrouwbare en laagdrempelige overheid zijn.
- Voor het vertrouwen in de lokale democratie zijn kwaliteit en snelheid van de gemeentelijke diensten en goede en zorgvuldige communicatie van groot belang.
- De inwoner is tevreden over de dienstverlening.
- We voldoen aan de vereisten van het VN-verdrag iedereen doet mee! (inclusie).
- We richten processen in vanuit de klantketen.
- We handelen 90% af binnen de servicenorm.
- We sturen op het voorkómen van onnodig contact met onze inwoners.
- We streven naar een integraal klantbeeld (omnichannel dienstverlening).
- Naast direct contact met inwoners aan de balies, willen we zoveel mogelijk diensten digitaal beschikbaar stellen.

Wat hebben we bereikt

- Meer producten en diensten worden digitaal aangeboden. Inwoners hoeven voor veel zaken niet meer naar het gemeentehuis te komen, maar kunnen op elk gewenst moment vanaf elke locatie producten of diensten aanvragen en afhandelen.
- Het gemeentehuis is tijdens openingstijden op een laagdrempelige manier toegankelijk voor iedereen met vragen. Inwoners worden altijd te woord gestaan ook als ze geen afspraak hebben gemaakt.
- De meeste brieven zijn aangepast aan B1 taal.
- Terugbelverzoeken worden actief gemonitord. Dit verbetert de bereikbaarheid van de organisatie.
- Meer informatie van de gemeente wordt gedeeld op de website en socials, zodat inwoners beter en sneller op de hoogte zijn wat er speelt.
- Er is een Open Dag georganiseerd in het gemeentehuis, waarbij iedereen die dat wilde kennis kon maken met de gemeentelijke organisatie. Deze dag heeft veel enthousiaste bezoekers naar het gemeentehuis getrokken.
- Er is een nieuw Programma Dienstverlening vastgesteld door de gemeenteraad op 25 maart 2025.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Samen met leveranciers is er gewerkt aan mogelijkheden om diensten en producten zoveel als mogelijk te digitaliseren. Dit is een proces dat constant de aandacht heeft (in OWO). In het kader van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) eist de overheid van ons dat alles wat digitaal kan, digitaal aangeboden moet worden.
- Er is tijdelijk een extra fte beschikbaar gesteld door de raad (tot 1 jan 2027) voor opvang van de paspoortpiek aan de balie waardoor er nu voldoende medewerkers in de hal beschikbaar zijn om inwoners op te vangen en vragen te beantwoorden en om daarnaast de afspraken op tijd af te kunnen handelen.
- Medewerkers in de organisatie hebben in de afgelopen twee jaar een B1 training gevolgd.
- Er is een aanspreekpunt in het KCC aangewezen voor het afhandelen en monitoren van terugbelverzoeken.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Dat meer producten en diensten digitaal kunnen worden aangevraagd en afgehandeld.
- Dat de telefonische bereikbaarheid van de gehele organisatie verbeterd is.
- Door de (tijdelijke) fte uitbreiding aan de balie is er, naast dat we het aantal aanvragen van de paspoortpiek kunnen opvangen, ook ruimte ontstaan om inwoners die geen afspraak hebben gemaakt op te vangen en te woord te staan.
- Dat er een Open Dag op het gemeentehuis is georganiseerd op 24 mei 2025.

- Dat brieven van de gemeente vereenvoudigd zijn naar B1 niveau.

Beleidskaders

- Programma Dienstverlening (2025)

Thema 0.3 Financiën

Wat willen we bereiken

- De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.
- We willen jaarlijks een realistische/uitvoerbare begroting opstellen.

Wat hebben we bereikt

We konden ook het afgelopen jaar weer een positieve en realistische begroting en meerjarenraming presenteren. Hierin is ook rekening gehouden met een groot aantal investeringen in het accommodatiebeleid. Het positieve perspectief is ook nodig omdat we met grote opgaven en ambities bezig zijn die op termijn financiële consequenties hebben.

Beleidsindicatoren

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (o.a. loonkosten, ICT, huisvesting, facilitair etc.). Onder overhead verstaan we alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De externe inhuur is bij de jaarrekening altijd hoger dan bij de begroting. Dit komt omdat vanuit vacaturruimte ook (tijdelijk) ingehuurd wordt.

Beleidsindicatoren thema	Eenheid	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiën			
Apparaatskosten	In euro's per inwoner	1.100	1.125
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0,8%	8,1%
Overhead	% van totale lasten	13,3%	11,7%
2025			

Wat hebben we ervoor gedaan

- We stelden een structureel en reëel sluitende begroting op voor het jaar 2026.
- We hebben kritisch gekeken naar gemeentelijke uitgaven.
- Bij de kaderbrief 2025 is besloten om de OZB vanaf 2027 te verhogen. Bij de begroting 2026 is dit, door een amendement, gekoppeld aan het accommodatiebeleid.
- Lokale belastingen en heffingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat, zoals afvalstoffenheffing, rioolheffing en sommige leges, zijn kostendekkend doorberekend.
- Bij nieuw beleid/ambities hebben we de benodigde ambtelijke capaciteit meegenomen in de afweging.
- Waar nodig hebben we een deel van de algemene reserve ingezet om incidentele lasten te dekken. Bijvoorbeeld bij het besluit over de herstructurering van Rikkingahof.

Deelneming: N.V. Bank Nederlandse gemeenten (BNG)

De BNG verstrekt tegen lage tarieven krediet aan Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van gewenste maatschappelijke investeringen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Een financieel gezonde gemeente.
- Onze financiën zijn voor iedereen te bekijken via ooststellingwerf.begrotingsapp.nl.
- Onze belastingen, diensten en producten zijn betaalbaar.

Beleidskaders

- Financiële verordening 2023 inclusief eerste wijziging (2024) en tweede wijziging (2025) (art 212)
- Controleverordening 2023 (art. 213 Gemeentewet)
- Doelmatigheid- en doeltreffendheidsverordening 2023 (art. 213a Gemeentewet)

Belangrijkste afwijkingen programma 0

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
0-1 Bestuur	-2.620	-1.954	-2.234	-3.065	-831 N
0-2 Burgerzaken	-1.252	-1.017	-1.154	-1.108	46 V
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	-496	-386	-497	-768	- 271 N
0-4 Overhead	-16.699	-16.160	-16.754	-17.271	- 518 N
0-5 Treasury	-346	-616	-391	-505	- 113 N
0-61 OZB Woningen	-411	-229	-229	-313	- 84 N
0-62 OZB niet-woningen	-220	-222	-222	-282	- 60 N
0-64 Belastingen Overig	-112	-143	-143	-194	- 51 N
0-8 Overige baten en lasten	-31	-48	12	-2	- 14 N
0-9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-154	-	-	79	79 V
Lasten	-22.340	-20.775	-21.612	-23.430	- 1.818 N
Baten					
0-1 Bestuur	203	-	-	37	37 V
0-2 Burgerzaken	540	496	616	560	- 56 N
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	94	1	1	63	62 V
0-4 Overhead	3.706	3.583	3.274	4.482	1.208 V
0-5 Treasury	591	67	473	605	132 V
0-61 OZB Woningen	2.806	2.706	2.706	2.788	82 V
0-62 OZB niet-woningen	686	768	768	833	65 V
0-64 Belastingen Overig	132	129	129	171	42 V
0-7 Alg-uitkering en ov-uitk- gemeentefonds	62.818	63.197	67.681	68.426	745 V
0-8 Overige baten en lasten	-	9	9	14	5 V
Baten	71.576	70.956	75.657	77.978	2.321 V
Saldo van baten en lasten	49.237	50.182	54.045	54.548	503 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-388	-300	-300	-379	- 79 N
Onttrekkingen	718	632	687	699	12 V
Mutatie reserves	330	332	387	321	- 66 N
Resultaat	49.567	50.514	54.432	54.869	437 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 0	Vershil
Dagelijks bestuur	- 858 N
Toekomstvisie	76 V
Algemene reserve	- 76 N
Grond en gebouwen	- 209 N
Kapitaalreserve	190 V
Huisvesting	- 88 N
Advies en ondersteuning	- 32 N
Reserve organisatie-ontwikkelingen	- 72 N
Organisatorische kostenplaatsen en owo-kostenplaatsen	830 V
Algemene uitkering	745 V
Vennoerschapsbelasting	79 V
Algemene reserve grondexploitatie	-79 N
Overige kleine afwijkingen	- 68 N
Totaal afwijkingen	438 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

Taakveld 0.1 Bestuur, nadeel € 794.000

Dagelijks bestuur, nadeel € 858.000

Per saldo is er een algemeen nadeel van € 45.000 op de pensioenvoorzieningen. Hoewel de rekenrente hoger is (voordeel), zijn de pensioenen geïndexeerd en is de aanwending hoger geweest dan begroot. Dat zorgt voor een nadeel. Daarnaast heeft de regering besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. De overdracht naar het ABP vindt dan per 31 december 2027 plaats. De commissie BBV heeft de stellige uitspraak gedaan (op 3 december 2025) dat gemeenten die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van het Appa naar het ABP hebben meegedaan bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening per 31 december 2025 gelijk moeten stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek en rekening te houden met de gewijzigde verplichtingen over 2025. De dekkingsgraad van het ABP per december 2025 (123,5%, bekend gemaakt op 29 januari 2026) is gebruikt om de nieuwe stand van de voorziening te berekenen. Dit zorgt voor een nadeel van € 818.000.

*Toekomstvisie, voordeel € 76.000**

Bij de kaderbrief 2025-2028 is € 165.000 beschikbaar gesteld voor 2025 en 2026 voor het opstellen van de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040. Deze is op 16 december 2025 door u vastgesteld. De lasten in 2025 zijn € 89.000, het restant wordt doorgeschoven naar 2026. Zie ook hieronder bij Algemene reserve.

*Algemene reserve, nadeel € 76.000**

Lagere lasten toekomstvisie betekent ook lagere onttrekking uit de algemene reserve. Het restant blijft beschikbaar voor 2026.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden, nadeel € 209.000

Grond en gebouwen, nadeel € 209.000

Extra afschrijving van € 190.000* als gevolg van de sloop van de oude aula naast het gemeentehuis. Zie ook hieronder bij kapitaalreserve. Verder netto-lasten voor een aantal panden zoals De Peggebult en Houtwal.

*Kapitaalreserve, voordeel € 190.000**

De lasten van de afboeking van het gesloopte pand aan de Kuipenstreek is gedekt uit de kapitaalreserve.

Taakveld 0.4 Overhead, voordeel € 690.000

Huisvesting, nadeel € 88.000

Er is een nadeel van € 44.000 in verband met de huur van de Brink. Hoewel het volledige gebiedsteam inmiddels is gehuisvest in het gemeentehuis loopt een deel van de huur van de Brink nog wel door. De Brink wordt de komende periode ingezet voor knelpunten rondom het accommodatiebeleid. Daarnaast zijn er hogere onderhouds- en energielasten.

Advies en ondersteuning, nadeel € 32.000

Betreft naheffingsaanslag (-€ 117.000) over het jaar 2021. Dit heeft te maken met een onjuiste verwerking van de gemeente van de fiscale uitruil reiskosten gedurende de pandemie. Daarnaast zijn de verplichte dotaties voor de voorzieningen RVU (€ 77.000) en spaarverlof (€ 77.000) verantwoord. Het budget generatiegericht maatwerk (€ 63.000) is hier opgenomen, maar de lasten zijn bij de diverse afdelingskostenplaatsen verantwoord. Hier staat het budget (€ 104.000) voor zwangerschaps- en ouderschapsverlof. De verantwoording gebeurt op de afdelingskostenplaatsen. Lagere lasten (€ 72.000*) inactieven doordat twee betrokkenen over zijn gegaan naar een WIA-uitkering en de gemeente draagt niet die lasten. Zie ook bij reserve organisatie-ontwikkelingen.

*Reserve organisatie-ontwikkelingen, nadeel € 72.000**

Lagere lasten inactieven betekent ook een lagere onttrekking.

Organisatorische kostenplaatsen en owo-kostenplaatsen, voordeel € 830.000

Het resultaat op de organisatorische kostenplaatsen is € 696.000 voordelig. Dit is vooral gevolg van twee zaken: ten eerste de verwerkte indexering voor de lonen. Bij het opstellen van de begroting 2025 (zomer 2024) is die gesteld op 3,9%. In de loop van 2025 is de cao gemeenten 2025-2027 van kracht geworden, hiermee kwam het percentage voor 2025 uit op 1,94%. Daarnaast is er een voordeel doordat de doorbelaste uren (bijvoorbeeld naar de grondexploitatie) inclusief de overhead zijn verantwoord. Ook is er een nadeel vanwege de hier verantwoorde loonkosten bijvoorbeeld voor Oekraïne en klimaatmiddelen, terwijl de dekking in de betreffende programma's is verantwoord.

Bij de owo-kostenplaatsen (beheer & registratie en bedrijfsvoering) is er per saldo een voordeel van € 134.000. Dit o.a. het gevolg van de gebruikte indexering (zie hierboven) en van het niet altijd gelijk kunnen invullen van vacatures. De afwikkeling van de owo-afdeling VTH staat bij het betrokken taakveld.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds, voordeel € 745.000

Algemene uitkering, voordeel € 745.000

Verrekeningen algemene uitkering voorgaande jaren, voordeel € 54.000. De gevolgen van de decembercirculaire 2025 zijn niet via een begrotingswijziging in de begroting verwerkt, voordeel € 598.000. Dit is via een mededeling aan u gecommuniceerd. En er zijn verschillen in gehanteerde maatstaven. Dit is enerzijds een gevolg van eigen prognoses en anderzijds aanpassingen door het Rijk in gewicht en aantallen bij de decembercirculaire die pas in het jaar erop volgend via de betaalspecificatie wordt verrekend.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting, voordeel € 79.000*

*Vennootschapsbelasting, voordeel € 79.000**

Op basis van de definitieve aangifte over 2024 is er een vermindering van de voorlopige aanslag geweest, voordeel € 154.000. En de voorlopige aanslag over 2025 is verantwoord, nadeel € 76.000. Bij de invoering van de vennootschapsbelasting in 2016 is door u uitgesproken dat de verschuldigde vennootschapsbelasting via de reserve grondexploitatie wordt verrekend.

*Algemene reserve grondexploitatie, nadeel € 79.000**

Zie hierboven bij de Vennootschapsbelasting.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 | Veiligheid

In de gemeente Ooststellingwerf willen we wonen, werken, naar school gaan en recreëren in een veilige en schone omgeving. Dit realiseren we samen met alle betrokken partijen. We werken samen met partners om risico's te beheersen. Samen coördineren we ook de voorbereiding op hulpverlening bij incidenten en crises.

Thema 1.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

- We willen dat onze inwoners en ondernemers wonen en werken en naar school gaan in een veilige woonomgeving.
- We willen dat de toeristen die we als gast mogen ontvangen in een veilige omgeving kunnen recreëren.
- We willen meer bewustwording rond het thema ondermijning.

Wat hebben we bereikt

- Uit onderzoek van het Planbureau Fryslân blijkt dat de gemeente Ooststellingwerf tot de veiligste gemeenten in Nederland behoort.
- Inwoners, ondernemers en ambtenaren van de gemeente Ooststellingwerf hebben een hogere graad van bewustwording gekregen op het onderwerp ondermijning.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Het veilige gevoel voor inwoners, ondernemers en toeristen is bereikt door een grotere zichtbare aanwezigheid van Boa's, politie en brandweer. De zichtbaarheid is tot uiting gekomen in het optreden van de Boa's en de politie in de openbare ruimte door buurtbakkies (rijdende koffiecorner), ondermijningscontroles, wijkagenten die aanwezig waren in de wijk en gezamenlijke bezoeken aan scholen en plaatselijk belangen. De brandweer is bezig geweest met recreatieparken over het onderwerp brandgevaar en hebben daar een campagne aan vast geplakt.
- Er zijn herhalings- en verdiepingsbijeenkomsten geweest voor de ambtenaren op het onderwerp ondermijning. Daarnaast zijn er ondermijningscontroles geweest door de gehele gemeente. De controles zijn ondersteund en verhelderd door middel van communicatie in kranten en de socials. Ook is de politie op pad geweest met de cybertruck om scholen en inwoners te informeren over cybercrime.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoner heeft meer Boa's en politie gezien op straat, scholen, bij bijeenkomsten en via de verschillende mediakanalen.
- De inwoner heeft veel informatie gekregen over ondermijning via de verschillende mediakanalen.

Beleidskaders

- Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026

Belangrijkste afwijkingen programma 1

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.003	-2.175	-2.280	-2.016	265 V
1-2 Openbare orde en veiligheid	-512	-755	-842	-648	194 V
Totaal Lasten	-2.515	-2.930	-3.122	-2.664	458 V
Baten					
1-2 Openbare orde en veiligheid	-	-	-	12	12 V
Totaal Baten	-	-	-	12	12 V
Saldo van baten en lasten	-2.515	-2.930	-3.122	-2.651	471 V
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	-	200	305	64	- 241 N
Mutatie reserves	-	200	305	64	- 241 N
Resultaat	-2.515	-2.730	-2.817	-2.587	230 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 1	Vershil
Brandweer	160 V
Veiligheid	47 V
Rampenbestrijding	58 V
Algemene reserve	- 58 N
Vitale vakantieparken	187 V
Algemene reserve	- 187 N
Overige kleine afwijkingen	23 V
Totaal afwijkingen	230 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer, voordeel € 265.000

Brandweer, voordeel € 160.000

De lasten zijn lager dan begroot doordat uit de nacalculatie van de Veiligheids Regio Fryslan (VRF) blijkt dat er minder inzet nodig was voor de brandweer dan begroot.

Veiligheid, voordeel € 47.000

De lasten zijn lager dan begroot doordat uit de nacalculatie van de VRF blijkt dat er minder inzet nodig was voor veiligheid dan begroot.

Rampenbestrijding, voordeel € 58.000

In 2024 is er een bedrag vanuit het Rijk ontvangen voor natuurbrandpreventie. In 2025 is niet alles besteed, het restant wordt meegenomen naar 2026.

*Algemene reserve, nadeel € 58.000**

Lagere onttrekking voor natuurbrandpreventie.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid, voordeel € 206.000

*Vitale vakantieparken, voordeel € 187.000**

Het college heeft de raad via raadsmededeling #1753 geïnformeerd over de kamerbrief permanente bewoning van recreatiewoningen en over de oproep van de minister aan gemeenten om in afwachting van een volledig uitgewerkte instructiemaatregel niet handhavend op te treden tegen permanente bewoning van recreatiewoningen. Het college heeft hier gehoor aan gegeven. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de instructieregel. Daarom is er nauwelijks gebruik gemaakt van het budget voor vitale vakantieparken.

*Algemene reserve, nadeel € 187.000**

Lagere onttrekking voor vitale vakantieparken.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Programma 2 | Verkeer en vervoer

We blijven zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen.

Thema 2.1 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken

- We houden onze gemeente goed bereikbaar en investeren in een goed en veilig wegennet.
- We willen dat alle verkeersdeelnemers veilig gebruik kunnen maken van onze infrastructuur.
- We willen mobiliteit verduurzamen.

Wat hebben we bereikt

De gemeente heeft de infrastructuur onderhouden. Het gaat hierbij om de infrastructuur die in eigendom, beheer en/of onderhoud is van de gemeente. We hebben ingezet op de verbetering van de kwaliteit van de voet- en fietspaden en de wegen. De uitvoering van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) is voortgezet.

De gemeenteraad heeft de volgende stukken vastgesteld:

- Mobiliteitsvisie Ooststellingwerf 2026-2031
- AVOI 2025 (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren)
- Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) Wegen 2026-2030

Daarnaast heeft het college het Manifest verkeersveiligheid Fryslân 2026-2040 vastgesteld. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd (raadsmededeling #2065).

Wat hebben we ervoor gedaan

Mobiliteit en bereikbaarheid

- We hebben onze permanente verkeerseducatie voortgezet en zijn blijven sturen op gedragsbeïnvloeding, waaronder bewustwording en handhaving.
- We hebben ons ingezet voor een goed netwerk van verbindingen.

Onderhoud wegen, civieltechnische kunstwerken en openbare verlichting

- De MOP wegen 2024-2028, planjaar 2025 is uitgevoerd.
- De MOP civieltechnische kunstwerken 2023-2027, planjaar 2025 is uitgevoerd.
- Er zijn diverse maatregelen uit het SPV uitgevoerd. Hiermee hebben we gezorgd voor veiligere wegen. Voorbeelden hiervan zijn: inrichting schoolzones bij o.a. De Akker en MFS Zuid in Oosterwolde, verkeersremmende maatregelen in Oosterwolde Zuid en de afwaardering van de Vaart ZZ in Appelscha en de Leidijk in Waskemeer/Donkerbroek (i.s.m. gemeente Opsterland).
- De MOP openbare verlichting 2024-2027 is geactualiseerd en vastgesteld, planjaar 2025 is uitgevoerd.

Wat heeft de inwoner ervan gemerkt

De gebruikers merken dat de kwaliteit en veiligheid van de openbare ruimte behouden blijft of vergroot is. Dit door het uitvoeren van klein- en grootschalig onderhoud (in combinatie met bijvoorbeeld maatregelen vanuit het SPV) aan verhardingen, bermen, bruggen, openbare verlichting en oevervoorzieningen. Inwoners merken dat er verkeerseducatieprojecten worden aangeboden. Bij deze projecten is aandacht besteed aan voorlichting, educatie, veiligheidsbewustzijn en verkeersveiligheid.

Beleidskaders

- Strategisch Plan Verkeersveiligheid (2022)
- Omgevingsvisie (2021)
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025

- Meerjaren Onderhouds Plan wegen 2024-2028
- Meerjaren Onderhouds Plan openbare verlichting 2024-2027
- Meerjaren Onderhouds Plan civieltechnische kunstwerken 2023-2027

Belangrijkste afwijkingen programma 2

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
2-1 Verkeer en vervoer	-4.578	-4.020	-4.730	-4.339	391 V
Totaal Lasten	-4.578	-4.020	-4.730	-4.339	391 V
Baten					
2-1 Verkeer en vervoer	431	58	375	195	- 180 N
Totaal Baten	431	58	375	195	- 180 N
Saldo van baten en lasten	-4.147	-3.962	-4.354	-4.144	210 V
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-2.219	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	2.238	-	532	347	- 185 N
Mutatie reserves	19	-	532	347	- 185 N
Resultaat	-4.128	-3.962	-3.823	-3.797	25 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 2	Vershil
Verharding	77 V
Algemene reserve	- 77 N
Investeringswerken	61 V
Verkeersveiligheid algemeen	92 V
Algemene reserve	- 92 N
Overige kleine afwijkingen	- 36 N
Totaal afwijkingen	25 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer, voordeel € 210.000

*Verharding, voordeel € 77.000**

Door weersomstandigheden is niet het gehele budget voor de MOP wegen besteed. Conform afspraken wordt dit budget (€ 77.000*) toegevoegd aan de algemene reserve zodat het beschikbaar blijft voor volgend jaar.

*Algemene reserve, nadeel € 77.000**

Het restant van het budget MOP wegen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Investeringswerken, voordeel € 61.000

Voor het Verkeerplan Donkerbroek zijn afschrijvingen in de begroting opgenomen. Dit is nog niet gerealiseerd. Het verkeersplan is nog niet in uitvoering.

*Verkeersveiligheid algemeen, voordeel € 92.000**

Nog niet alle middelen van de SPUK Regeling Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen zijn besteed, het restant wordt meegenomen naar 2026.

*Algemene reserve, nadeel € 92.000**

Het restant van het budget Verkeersveiligheid wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

We blijven inzetten op een kwalitatief goede en toekomstbestendige woningvoorraad en toegang tot nieuwe bedrijfslocaties. Daarnaast willen we inzetten op het versterken en verduurzamen van recreatie en toerisme, bij voorkeur in regionale samenwerking en verbinding.

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Met de komst van de Omgevingswet wordt het huidige omgevingsrecht overzichtelijker, worden regels eenvoudiger en kunnen we procedures veel sneller doorlopen. Met de nieuwe instrumenten zoals de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het Programma kan de gemeente straks in beleid en uitvoering sturen en monitoren om een gezonde en veilige fysieke leefomgeving richting haar inwoners te waarborgen.

Thema 3.1 Economie

Wat willen we bereiken

We willen een gunstig vestigingsklimaat in onze gemeente blijven bevorderen om een gezonde lokale duurzame economie te versterken. Bedrijven, die zich in onze gemeente willen vestigen, moeten er op kunnen rekenen dat wij kwaliteit leveren. We willen dat er voldoende ruimte is voor de groei van onze bedrijven, passend binnen het streven van een CO² neutrale gemeente in 2030. Hiervoor moet er uitbreiding plaatsvinden van onze bedrijventerreinen.

We willen investeren in de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt, met aandacht voor de mismatch tussen vraag en aanbod. We willen dat het Centrumplan Oosterwolde wordt afgerond. Hiervoor zijn intussen de eerste verkennende gesprekken gevoerd. Daarnaast blijven we actief het winkelgebied van Oosterwolde en het winkelhart versterken.

Wat hebben we bereikt

Om ondernemers te kunnen blijven faciliteren en de ruimte te kunnen bieden hebben we in 2025 enkele bedrijfskavels verkocht in Haulerwijk. Omdat is gebleken dat er meer vraag dan aanbod was zijn we eind 2024 begonnen met een bedrijventerreinanalyse, uitgevoerd door een gerenommeerd bedrijf. Uit deze analyse is gebleken, en zoals verwacht, dat er op termijn een tekort aan bedrijventerrein zal ontstaan (raadsmededeling #2041).

Met betrekking tot het centrumplan is intussen een projectgroep geformeerd en hebben de eerste verkennende gesprekken met de verschillende vakgebieden binnen de gemeente plaatsgevonden. Met de realisatie kan worden begonnen zodra de Lidl in het centrum (verwachting Q1 2027) klaar is. Daarmee kan een start gemaakt worden met de herinrichting van de winkelstraat en de kop van de Stationsstraat in het bijzonder.

Met betrekking tot netcongestie pakken we als gemeente de lead als het gaat om het oprichten van een energie-hub. Op het bedrijventerrein in Haulerwijk voeren we gesprekken met vier ondernemers om zo het netwerk te ontzien, energie over en weer te verdelen, warmte te hergebruiken en duurzame energie op te wekken.

Wat hebben we ervoor gedaan

Met de projectgroep zijn de eerste verkennende gesprekken gevoerd. Aspecten zoals kabels, riolering, hitte stress, herinrichting en algemeen onderhoud komen daarbij aan de orde.

Met een viertal ondernemers in Haulerwijk zijn we een projectgroep gestart om een energie-hub op het bedrijventerrein in Haulerwijk op te richten.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Zodra er wordt begonnen met de inrichting op basis van het centrumplan Oosterwolde, gaat de inwoner de nieuwe winkelstraat ervaren waarbij aandacht is voor klimaatbestendigheid, water adaptatie, hittestress, groen. Kortom een fijne publieke ruimte om te verblijven.

Beleidskaders

- Actieplan Oosterwolde De Nieuwe Winkelstraat aanvang 2026 afronding 2028
- Samenwerken aan een Krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde 2026-2030
- Strategisch beleidsplan arbeidsmarktregio Zuidoost Friesland 2026
- Masterplan Oosterwolde Centrum 2026-20230 - BizO
- Analyse bedrijventerrein 2025-2039

Belangrijkste afwijkingen programma 3

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
3-1 Economische ontwikkeling	-91	-155	-155	-136	19 V
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-338	-27	-323	-302	21 V
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-184	-197	-197	-198	-1 N
3-4 Economische promotie	-335	-228	-506	-536	-30 N
Totaal Lasten	-947	-607	-1.181	-1.172	9 V
Baten					
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	499	-	772	551	-221 N
3-4 Economische promotie	640	454	752	832	80 V
Totaal Baten	1.138	454	1.524	1.383	-142 N
Saldo van baten en lasten	191	-153	343	211	-132 N
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-410	-	-441	-260	181 V
Totaal Onttrekkingen	268	25	25	6	-19 N
Mutatie reserves	-142	25	-416	-254	162 V
Resultaat	49	-128	-73	-43	30 V

Tabel belangrijkste wijzigingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 3	Vershil
Economische promotie	50 V
Overige kleine afwijkingen	- 20 N
Totaal afwijkingen	30 V

Toelichting belangrijkste wijzigingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Ontwikkelplannen, inclusief grondexploitatie Industrierreinen, € 0 (resultaat neutraal)

Dit bestaat uit twee onderdelen: één ervan heeft invloed op het rekeningsresultaat en de ander niet.

Invloed op het rekeningsresultaat is de jaarlijkse actualisatie van de omvang van de reserve grondexploitatie. De omvang van de reserve is normaal gesproken gebaseerd op de risico's met betrekking tot de toekomstige verkopen voor de komende vijf jaar en de huidige boekwaarde van de complexen. Sinds 2022 is de omvang van de reserve niet via de gebruikelijke actualisatie bepaald. Ook voor 2025 stellen wij voor deze lijn te volgen.

De grondexploitatie is in administratief opzicht een sluitend systeem. Het saldo van de baten en lasten, na winstneming via de reserve, wordt verrekend met de boekwaarde op de balans. De afname van de boekwaarde is € 217.000:

- Resultaat uit reguliere baten en lasten € 477.000 (afname boekwaarde). In 2025 zijn er vier kavels bij de Turfsteker in Haulerwijk verkocht. Hiervan zijn twee kavels in 2025 geleverd en de andere twee zijn begin 2026 geleverd.
- Toevoeging aan de reserve (toename boekwaarde) in verband met winstneming volgens de POC methode (percentage of completion) € 260.000. Door de verkopen is de winstneming ook hoger.

Taakveld 3.4 Economische promotie, voordeel € 50.000

Dit komt hoofdzakelijk door hogere baten toeristenbelasting van € 40.000. Het aantal overnachtingen was hoger dan waar we rekening mee hadden gehouden.

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

We handhaven de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs en verbeteren en borgen de samenwerking tussen zorg en onderwijs.

Thema 4.1 Onderwijs

Wat willen we bereiken

- Maatschappelijk effect L. Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal.
- Uit het collegeakkoord: We willen dat kinderen zich kunnen ontwikkelen in goede gezondheid en in een veilige en stimulerende omgeving.
- Uit het collegeakkoord: We vergroten de kansengelijkheid door onderwijsachterstanden bij kinderen en jongeren tegen te gaan.
- Handhaven van de kwaliteit en bereikbaarheid van de huisvesting van het onderwijs. Borgen van de samenwerking met het onderwijs. Dit binnen de kaders van het Rijk.

Voor maatschappelijk effect L ligt het accent op: Kansrijke start voor kinderen.

Wat hebben we bereikt

Maatschappelijk effect L: Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

L1. Jeugdigen krijgen optimaal de kans om talenten te ontplooiën (faciliteren)

- Er waren voldoende kindplaatsen voor deelname aan peuterspeelgroepen, het aanbod Voorschoolse Educatie (VVE) en kinderopvang.
- Het aantal deelnemende peuters aan peuterspeelgroepen en VVE was in 2025 nagenoeg gelijk aan voorgaande jaren. Meer informatie hierover volgt in het jaarverslag van Scala.
- Op verschillende manieren waren er (OWO en Ooststellingwerf) gezamenlijke bijeenkomsten voor professionals werkzaam in peuterspeelgroepen, kinderopvang en onderwijs. Ook waren er op dorpsniveau *doorgaandelijk* gesprekken.
- In 2025 is de pilot PeuterPlus Ooststellingwerf van start gegaan. Het aanbod voor 2-6 jarigen is gevestigd bij de Kampingerhof.
- Gedurende het jaar waren er in Haulerwijk, Appelscha en Oosterwolde activiteiten in het kader van naschools aanbod. Kinderen uit de gehele gemeente konden hieraan deelnemen en zo kennismaken met kunst, cultuur, muziek, dans, sport en spel. Het aanbod wordt verzorgd door lokale ondernemers, verenigingen, hobbyisten, kunstenaars, muzikanten, ouders en vrijwilligers.
- Samen met de lokale onderwijspartijen en ketenpartners is in 2025 gewerkt aan het hervormen van de Lokaal Educatieve Jeugd Agenda Ooststellingwerf (LEJA). Vanuit deze agenda werken de partijen, lokaal, samen aan verschillende thema's. Uit een aantal werksessies zijn thema's opgehaald. In 2026 wordt de LEJA inclusief uitvoeringsagenda vastgesteld.

L2. Jeugdigen gaan naar school (regisseren)

- Er waren 3.511 leer- en kwalificatieplichtige leerlingen (van 5 tot 18 jaar) woonachtig in Ooststellingwerf.
- Er was aandacht voor de schoolgang van nieuwkomers (statushouders, Oekraïners).
- Het afgelopen schooljaar is er over de gehele linie van verzuim sprake van een toename van het aantal verzuimmeldingen. De leerplichtambtenaar en zorg-coördinator van de scholen werken samen en spreken de leerling en ouders. Daar waar nodig is onderwijsondersteuning of zorg ingezet.
- In 2025 is in regio de Friese Wouden, bestaande uit het Doorstroompunt, samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs, MBO en 7 gemeenten, verder gewerkt aan 5 opgaven van de Regionale Educatieve Jeugd Agenda (REJA). Met als doel om op regioniveau afspraken te maken over *naar school gaan* en aanbod te realiseren en te borgen voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie (regisseren)

- Het aantal thuiszitters is in Ooststellingwerf nagenoeg gelijk gebleven aan voorgaande jaren. Regionaal en landelijk is er sprake van een toename.
- Meer voortijdig schoolverlaters (leerlingen die zonder een startkwalificatie de school verlaten) stromen uit naar werk. In 2025 is door de coaches van het Doorstroompunt vooral ingezet op terugkeren naar school en uitstroom naar duurzaam werk. De groep voortijdig schoolverlaters bestaat vooral uit leerlingen uit het voortgezet onderwijs en MBO. Meer informatie over de resultaten met betrekking op leerplicht volgt in het jaarverslag (Q2 2025).
- Zie ook programma 6, thema 6.3 Goed Opgroeien en programma 7, thema 7.1 Gezondheid.

L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven) (regisseren)

- Bij het onvoldoende beheersen van de Nederlandse (school-) taal was er voor 6-12 jarigen aanbod bij de Taalschool in Drachten. Voor 12-18 jarigen was er de Internationale Schakelklas in Drachten. Deze laatste groep reist zelfstandig met het openbaar vervoer.
- In OWO-verband zijn een aantal basisscholen in 2025 gestart met de scholing 'effectief leesonderwijs'. Een andere aanpak om het leesplezier van jeugdigen te vergroten en behouden om laaggeletterdheid te voorkomen.
- In de bibliotheek is er aanbod voor laaggeletterden (basisvaardigheden). Het aantal deelnemers NT2 (Nederlands als tweede taal) was in 2025 vergelijkbaar aan 2024. Cijfers volgen via het regionaal jaarverslag basisvaardigheden. Het aantal deelnemers NT1 (Nederlands als eerste taal) blijft echter zorgelijk. Deze doelgroep is moeilijk te bereiken. En is daarom een speerpunt voor 2026.
- Er zijn netwerkbijeenkomsten geweest NT1 en NT2.

L5. Jeugdigen en ouders ervaren dat de school en zorg samenwerken om hen optimaal te begeleiden (regisseren)

- Vanuit de gedeelde opdracht 'zorg voor jeugdigen' werken onderwijs en gemeente (leerplicht en gebiedsteam) samen aan een passend aanbod (onderwijs-zorg). Ouders worden door school betrokken bij zorgvraagstukken over hun kind (regisseren).

Accommodatiebeleid in combinatie met een Integraal Huisvesting Plan Onderwijs.

Op 24 juni 2025 heeft de raad het Accommodatiebeleid 2025-2050, waar het integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs onderdeel van is, vastgesteld. Het IHP leidt tot goede onderwijsgebouwen, het behalen van de CO² reductie en het verminderen van overcapaciteit.

Wat hebben we ervoor gedaan

L1. Jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooiën (faciliteren)

We zorgen voor voldoende kindplaatsen peuteropvang en VVE en een goede spreiding van dit aanbod in de gemeente. Op deze manier is er altijd wel een voorschools aanbod in de buurt. We subsidiëren peuteropvang (2-4 jarigen) waardoor alle ouders financieel in staat zijn om gebruik te maken van het aanbod. We houden toezicht op de kwaliteit van de peuteropvang en de kinderopvang in onze gemeente (wettelijke taak).

Op alle peuterspeelgroepen is gestart met een aanpak waarbij alle ouders uitgenodigd werden om bij het breng- of haalmoment deel te nemen aan een informatieactiviteit. Ouders kregen uitleg over het thema, de activiteiten en de peuters konden laten zien wat ze hadden gedaan. Op deze wijze is er interactie tussen pedagogen, ouders en peuters.

Vanuit het plan Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid (GOAB) Spelenderwijs is er in OWO-verband een scholingsbijeenkomst georganiseerd voor pedagogen en leerkrachten. Er zijn doorgaande lijngesprekken gevoerd op wijk-dorpsniveau. Voorschoolse voorzieningen, GGD en onderwijs stemmen aanbod en zorg op elkaar af. We vergroten onderwijskansen door preventief aanbod, zoals het consultatiebureau (JGZ/GGD), peuteropvang, stapprogramma's en integrale vroeghulp.

In 2025 is de pilot PeuterPlus van start gegaan. Deze voorziening is gevestigd bij De Kampingerhof en biedt peuteropvang aan peuters met een ondersteuningsbehoefte die niet in het reguliere aanbod geboden kan worden.

L2. Jeugdigen gaan naar school (regisseren)

Onze leerplichtambtenaar was het afgelopen jaar veelvuldig in gesprek met scholen, zorgpartijen en ouders om thuiszitten en voortijdig schoolverlaten te voorkomen en 'uitvallers' te ondersteunen en begeleiden. Het afgelopen jaar zijn we gestart met het voeren van gesprekken met ouders die een aanvraag voor ontheffing van de leerplicht hebben gedaan. Dit geeft inzicht in beweegredenen van ouders. Maar laat ook zien dat we betrokken zijn.

We verzorgen leerlingenvervoer voor leerlingen die ver moeten reizen naar de meest nabije toegankelijke school.

L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie (regisseren)

Vanuit de samenwerkingsovereenkomst Leerplicht (2019) werken het Doorstroompunt en zeven gemeenten (leerplicht, gebiedsteam) samen met het voortgezet onderwijs en MBO aan het bieden van kansen voor jeugdigen om een startkwalificatie te behalen. We werken hieraan door:

- Inzet van consulenten leerplicht en doorstroomcoaches die jongeren begeleiden als er sprake is van verzuim.
- Begeleiding van voortijdige schoolverlaters naar (een andere) school of werk.
- Loopbaanoriëntatie en -begeleiding voor zogenaamde loopbaantwijfelaars.
- Monitoring en indien nodig begeleiding van kwetsbare jongeren.
- Ondersteunen en monitoren van jongeren in een kwetsbare positie (jongeren vanuit het vso, pro, isk, vmbo-bb en entree) die een vervolgstap maken binnen het onderwijs, of uitstromen richting werk of dagbesteding.

Vanuit de samenwerking is er sinds 2024 een regionale leerplichtcoördinator en zijn de BOA taken ondergebracht bij Smallingerland/doorstroompunt. In het nog komende leerplichtverslag (tweede kwartaal 2025) wordt nader ingegaan op de inzet van het doorstroompunt en het actieplan.

L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven) (regisseren)

Om laaggeletterdheid te voorkomen is bij de jongste jeugd al extra aanbod in de vorm van VVE en stapprogramma's. In OWO-verband is op een aantal basisscholen ervaring opgedaan met de aanpak 'effectief leesonderwijs'. Een andere aanpak is nodig om het leesplezier van jeugdigen te vergroten en/of te behouden en om laaggeletterdheid te voorkomen. Er wordt gewerkt aan een plan om deze aanpak op alle basisscholen door te voeren. In de aanpak werken scholen en bibliotheken samen.

L5. Jeugdigen en ouders ervaren dat de school en zorg samenwerken om hen optimaal te begeleiden (regisseren)

Bij problemen is het belangrijk dat kinderopvang, peuteropvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, gebiedsteam, voorliggende voorzieningen en jeugdhulp goed samenwerken. In 2025 hebben we deze samenwerking gefaciliteerd en gestimuleerd.

Accommodatiebeleid in combinatie met het Integraal Huisvestings Plan Onderwijs

In samenwerking met de schoolbesturen is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Het IHP is onderdeel van het Accommodatiebeleid. Tijdens een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) tussen gemeente en schoolbesturen is het IHP vastgesteld.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- L. Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal. Ouders zijn verantwoordelijk voor de zorg van hun kind/kinderen. Daar waar nodig is er ondersteuning mogelijk en werken we aan kansengelijkheid. Ouders merken dit bijvoorbeeld vanuit het consultatiebureau, de inzet van opvoedondersteuning, de Stapprogramma's en het naschools aanbod.
- De kwaliteit en bereikbaarheid van de huisvesting van het onderwijs in de gemeente blijft op peil.

Beleidskaders

- Doe agenda L 'Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal'. Vastgesteld in 2024.
- Visie op Samenleven 2020-2024. Vastgesteld in 2019.
- Wet op het Primair-, Speciaal en Voortgezet (speciaal) Onderwijs
- Lokale Educatieve Jeugd Agenda (dynamisch)
- Subsidiereregeling peuterspeelgroepen. Vastgesteld in 2021.
- Accommodatiebeleid & Integraal huisvestingsplan (IHP) 2025-2050. Vastgesteld in 2025.

Belangrijkste afwijkingen programma 4

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
4-2 Onderwijshuisvesting	-1.409	-1.382	-1.639	-2.162	- 522 N
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.069	-1.875	-2.237	-2.100	137 V
Totaal Lasten	-3.479	-3.256	-3.877	-4.262	- 385 N
Baten					
4-2 Onderwijshuisvesting	245	252	257	236	- 21 N
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	639	447	778	620	- 158 N
Totaal Baten	884	699	1.035	857	- 178 N
Saldo van baten en lasten	-2.595	-2.557	-2.841	-3.405	- 564 N
Mutatie reserves					
Totaal Onttrekkingen	24	-	-	-	-
Mutatie reserves	24	-	-	-	-
Resultaat	-2.571	-2.557	-2.841	-3.405	- 564 N

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 4	Vershil
Onderwijshuisvesting	- 543 N
Overige kleine afwijkingen	- 21 N
Totaal afwijkingen	- 564 N

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting, nadeel € 543.000

Dit komt hoofdzakelijk door hogere dotaties voorzieningen onderwijshuisvesting van € 560.000* om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren. U heeft hiermee ingestemd in de raadsvergadering van 3 maart 2026. Daarnaast is er een voordeel op de verzekeringslasten door een gunstige aanbesteding van de brandverzekering.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

We hebben een gevarieerde basis van activiteiten op het gebied van kunst en cultuur en we streven ernaar om nog meer doelgroepen te bereiken. Dat geldt ook voor sport. We ondersteunen diverse organisaties en activiteiten op het gebied van bewegen en sport. Recreatie en toerisme zijn belangrijk voor onze gemeente, met de natuurgebieden Drents Friese Wold en Fochteloërveen. Daarnaast heeft Ooststellingwerf een bijzonder waardevol beekdalenlandschap waarvan de Dellebuursterheide een markant onderdeel vormt. Appelscha (en omgeving) is een belangrijke toeristische locatie voor de recreatieve ontwikkeling van de regio. Voor het openbaar groen geldt dat we een veilige en goed onderhouden openbare ruimte hebben die toekomstbestendig is ingericht.

Thema 5.1 Sport en cultuur

Wat willen we bereiken

- Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur.

Informatie over de sociale infrastructuur (bijvoorbeeld ontmoetingsplekken, dorpshuizen en laagdrempelige activiteiten) vindt u bij Thema 6.1 Samenleven

Wat hebben we bereikt

- Er is in onze gemeente een divers aanbod aan culturele activiteiten en instellingen. We willen daarin met name de moeilijker bereikbare inwoners beter bereiken, zoals jongeren, ouderen, nieuwkomers en inwoners met een kleine beurs. In 2025 is besloten tot de nieuwbouw van dorpshuis de Miente in Oosterwolde. Hierin komt ook ruimte voor culturele activiteiten, met name ook voor de inwoners die niet gemakkelijk bereikt worden.
- Er komt een aanpassing van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) met een zorgplicht van de gemeente voor de bibliotheek. Hierin krijgt de bibliotheek een meer maatschappelijke functie. We werken nu al aan beter bereik van de dienstverlening van de bibliotheek voor onze inwoners. We gaan hier verder mee.
- Er is een vastgestelde startnotitie voor taalbeleid Stellingwerfs en Fries in onze gemeente. We willen een gelijke en gelijkwaardige toegang tot beide talen bereiken. We gaan verder met het opstellen van taalbeleid.
- Ooststellingwerf heeft een breed aanbod: van sportverenigingen en buurtsportactiviteiten tot grote evenementen en online platforms. Er is aandacht voor alle leeftijden, inclusief baby's en jonge kinderen, ouderen, en kwetsbare groepen. Daarnaast zijn er financiële regelingen en een lokaal sportakkoord om deelname te stimuleren.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Er is op 24 juni 2025 een besluit van de gemeenteraad genomen over de nieuwbouw van dorpshuis de Miente in Oosterwolde. Hierin is ruimte gemaakt voor culturele activiteiten. De plannen voor nieuwbouw zijn verder ontwikkeld. De raad heeft op 16 december 2025 een besluit genomen over het beschikbaar stellen van € 3.923.000 voor de nieuwbouw. Voor cultuur komt een instelling waarin culturele partijen samenwerken aan een culturele programmering voor de gehele gemeente.
- Er zijn resultaatafspraken met de stichting Bibliotheek Zuidoost Friesland gemaakt over hun extra activiteiten op het gebied van de educatieve bibliotheek (doorgaande leeslijn) en de maatschappelijke bibliotheek (aanpak laaggeletterdheid en basisvaardigheden).
- De raad heeft een startnotitie taalbeleid Stellingwerfs en Fries vastgesteld. Er is gestart met het maken van een nota integraal taalbeleid.

- We voeren het Lokaal Sportakkoord uit met drie werkgroepen: Van jongs af aan vaardig in bewegen: richt zich op kinderen van 2 tot 10 jaar. Vitale sport- en beweegaanbieders: ondersteunt verenigingen en vrijwilligers. Inclusief sporten en bewegen: iedereen kan meedoen, ook mensen met een beperking.
- We werken samen met scholen, zorginstellingen, sportclubs en welzijnsorganisaties.
- Er zijn subsidies voor lokale projecten, zoals Ooststellingwerf Beweegt, die bijdragen aan een actief en gezond leven.
- De buurtsportcoaches krijgen duidelijke richtlijnen via het buurtsportplan.

Wat heeft de inwoner ervan gemerkt

- Er is zicht op de realisatie van een nieuw dorps huis waarin ruimte is voor culturele activiteiten in Oosterwolde. Er worden stappen gezet op weg naar samenwerking in cultureel aanbod voor de gemeente. Een kwartiermaker begeleidt de culturele instellingen hierin en daarnaast heeft hij een taak in de fondsenwerving voor de nieuwbouw van de Miente.
- De dienstverlening van de bibliotheek is op het gebied van educatie en maatschappelijke dienstverlening beter bereikbaar geworden. Er is een functionerend digitaal huis, een informatieloket digitale overheid, er zijn taallessen voor Oekraïense vluchtelingen. Er zijn verbeteringen in de dienstverlening van de Bibliotheek op school (dBos), met name in de begeleiding van de leerkrachten. De focus van de bibliotheek wordt meer gericht op het ondersteunen van onze inwoners bij basisvaardigheden, zoals lezen en digitale vaardigheden.
- We werken aan nieuw taalbeleid. Inwoners zullen meer ruimte en aandacht voor onze talen ervaren.
- Meer activiteiten en evenementen, een toegankelijker sportaanbod en financiële steun.

Beleidskaders

- Gemeentelijke nota accommodatiebeleid en IHP 2025-2050
- Visie op samenleven 2020-2024
- Doe-agenda G Iedereen doet en ontmoet 2021-2025
- Lokaal Sport- en beweegakkoord (2020)
- Lokaal Sport Akkoord 2023-2026 (herijking)
- Tussenbalans Visie op Samenleven (november 2023)
- Startnotitie 'Hoe verder na vaststelling nota 'Fansels Frysk' (2025)

Thema 5.2 Recreatie en openbaar groen

Wat willen we bereiken

Recreatie

Recreatie en toerisme zijn belangrijke pijlers in ons economisch beleid. De natuurgebieden Drents Friese Wold en Fochteloërveen bevinden zich in onze gemeente, waarbij Appelscha (en omgeving) landelijke bekendheid geniet.

De Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme is afgerond. Deze ontwikkelagenda bestaat uit een visie, organisatieadvies, ruimtelijk ontwikkelkader en een uitvoeringsprogramma. In 2025 gaan we hiermee aan de slag. Ook in Zuidoost Friesland verband wordt intensief samengewerkt en wordt het Regiodealproject Recreatie en Toerisme afgerond. Dit project beoogt een slimme groei van het (duurzame) toerisme in deze regio, een optimale balans tussen een toenemende toeristische druk en de draagkracht van onze leefomgeving. Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF) doet de uitvoering van de regionale marketing en Coöperatie Appelscha Regio 3.0 is verantwoordelijk voor de lokale marketing in onze gemeente.

Openbare ruimte (Groen)

Een veilige en goed onderhouden openbare ruimte die toekomstbestendig is ingericht.

Wat hebben we bereikt

Openbare ruimte (Groen)

- De gemeente heeft de groene openbare ruimte onderhouden en er is onderhoud aan de bomen uitgevoerd.

Recreatie

- Op 22 april 2025 is de ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme, bestaande uit een visie, organisatieadvies, ruimtelijk ontwikkelkader en een uitvoeringsprogramma vastgesteld in de gemeenteraad en we zijn vervolgens aan de slag gegaan met het uitvoeringsprogramma.
- Op 1 oktober 2025 is het Regio Deal project afgerond.

Wat hebben we ervoor gedaan

Openbare ruimte (Groen)

- We hebben zoveel mogelijk bomen gesnoeid volgens de methode 'categorisch boombeheer'.
- De eikenprocessierups was ook in 2025 aanwezig. We hebben dit in de gaten gehouden en de rups bestreden om de overlast te beperken.
- We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.
- In het plantseizoen 2025-2026 zijn we verder gegaan met het 1-op-1 herplanten van bomen.
- We hebben uitvoering gegeven aan de motie Op naar buiten! Hierbij zijn de speelvelden aan de Rijweg en Weidemaad/Oldemaad in Oosterwolde opnieuw ingericht. Daarbij zijn o.a. maatregelen genomen op het gebied van natuurlijk spelen, waterberging, biodiversiteit en verkeersveiligheid.

Recreatie

- Binnen de Regio Deal zijn diverse projecten uitgevoerd. In 2025 is er een TOP (toeristisch overstap punt) gerealiseerd in Oldeberkoop en is er een plan gevormd voor de entree Boerestreek.
- Als Zuidoost Friesland zijn we begonnen met een gezamenlijk uitvoeringsprogramma.
- In overleg met de natuurorganisaties wordt gekeken naar ontwikkelingen in zowel het Fochtelooërveen als het Drents Friese Wold. We zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen m.b.t. zowel de afsluiting van de weg over het Fochtelooërveen als het fietspad over de Kale Duinen.
- We hebben dit jaar diverse bedrijfsbezoeken gedaan en zijn begonnen met verbetering van informatievoorziening richting ondernemers.
- Een luisterroute 'reis naar het pauperparadijs' is ontwikkeld om meer verbinding met de koloniën te borgen.
- Database met recreatieve voorzieningen en verblijven is geupdatet.
- Nieuw klantvolgsysteem is in gebruik genomen.
- Een onderzoek is gestart naar de vitaliteit van de Hildenberg als vakantiepark.
- Dankzij subsidie aan TRZF, Marketing Drenthe, TIP en CAR 3.0 is er zorg gedragen voor toeristisch aanbodontwikkeling, gastenontvangst en bestemmingsmarketing voor onze regio.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Openbare ruimte (Groen)

- Op diverse locaties in de gemeente zijn werkzaamheden uitgevoerd om onveilige situaties met bomen te voorkomen.
- De gebruikers van de openbare ruimte zijn gewaarschuwd voor de aanwezigheid van de eikenprocessierups.
- Er zijn meer bloem- en kleurrijke plantvakken en bermen.

Recreatie

- Recreatieve ontwikkelingen dragen bij aan het behouden van voorzieningen ten behoeve van de leefbaarheid.
- Door de ontwikkelingen en investeringen blijven de recreatieve paden goed toegankelijk.

- Door in te zetten op accountmanagement wordt er bijgedragen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Beleidskaders

Recreatie:

- Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 (2009)
- Regionale ontwikkelstrategie Recreatie en Toerisme Zuidoost Friesland (2022)
- Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme Ooststellingwerf (2025)

Openbare ruimte (groen):

- Notitie Groenbeleid 2011 (Raad januari 2012)
- Beleidsnotitie biodiversiteit gemeente Ooststellingwerf Versie 10 maart 2021, vastgesteld 20 april 2021
- Notitie 'Het behoud van veilige bomen' 2020

Belangrijkste afwijkingen programma 5

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
5-1 Sportbeleid en activering	-232	-211	-232	-211	20 V
5-2 Sportaccommodaties	-1.861	-1.650	-2.076	-3.004	- 928 N
5-3 Cultuurpres- cultuurprod- en cultuurpart	-549	-634	-634	-575	59 V
5-5 Cultureel erfgoed	-172	-139	-151	-130	21 V
5-6 Media	-586	-578	-703	-702	1 V
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.476	-3.698	-3.994	-3.789	205 V
Totaal Lasten	-6.876	-6.911	-7.790	-8.411	- 621 N
Baten					
5-1 Sportbeleid en activering	187	180	187	172	- 15 N
5-2 Sportaccommodaties	324	225	331	382	51 V
5-5 Cultureel erfgoed	5	14	14	12	- 2 N
5-6 Media	25	-	25	25	0 V
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	170	101	189	169	- 19 N
Totaal Baten	710	519	745	759	15 V
Saldo van baten en lasten	-6.166	-6.391	-7.045	-7.652	- 607 N
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	242	342	721	552	- 169 N
Mutatie reserves	242	342	721	552	- 169 N
Resultaat	-5.924	-6.049	-6.324	-7.100	- 776 N

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 5	Vershil
Sportaccommodaties	- 877 N
Cultuur	59 V
Overige kleine afwijkingen	42 V
Totaal afwijkingen	- 776 N

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 5.2 sportaccommodaties, nadeel € 877.000

Dit komt hoofdzakelijk door hogere dotaties voorzieningen sportaccommodaties van € 975.000* om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren. U heeft hiermee ingestemd in de raadsvergadering van 3 maart 2026. Daarnaast is er een voordeel bij de baten door een afwijking in de afrekening van de specifieke uitkering stimulering sport 2024/2025.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie, voordeel € 59.000

De realisatie van de nieuwbouw Miente, inclusief cultuur, is ondergebracht in het accommodatiebeleid. Dit heeft de uitvoering vertraagd. In juni is het accommodatiebeleid met de nieuwbouw Miente vastgesteld en in december 2025 is het krediet verleend. Hierdoor loopt de uitvoering achter op de planning en ontstaat er een voordeel.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 6 | Sociaal Domein

Programma 6 | Sociaal domein

Dit programma 'Samenleven' gaat over de Visie op Samenleven 2020-2024. Het is een integraal programma over het gehele sociaal domein. Het bestaat uit vier opgaven namelijk Meedoen, Samenleven, Gezondheid (programma 7), en Goed Opgroeien. In een doelenboom staat samengevat wat we per opgave willen bereiken (maatschappelijke effecten). De doelenboom vindt u hieronder en in groter formaat op <https://www.ooststellingwerf.nl/visie-samenleven>. Zie ook paragraaf 10.

Er is een aantal gemeenschappelijke regelingen dat bijdraagt aan de vier opgaven:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF): Binnen de Centrumregeling SDF werken Friese gemeenten samen aan beleidsvoorbereiding en de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel is, om waar nodig, specialistische jeugdhulp en ondersteuning te leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
- Veiligheidsregio Fryslân (VRF): Binnen de VRF werken Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Fryslân en andere partners samen aan brandweezorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRF werkt op het gebied van gezondheidszorg aan het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de Friese inwoner.
- Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening (GR SW) Fryslân: GR SW Fryslân en Caparis NV dragen bij aan het aanbieden van arbeidsplaatsen voor onze inwoners in het kader van de voormalige wet sociale werkvoorziening. Alle SW-medewerkers zijn in de GR administratief ondergebracht. Wij hebben een dienstverleningsovereenkomst gesloten met Caparis voor de begeleiding en ontwikkeling van onze inwoners met een SW-indicatie.

Thema 6.1 Samenleven

Inleiding

Inwoners helpen elkaar, voelen zich thuis en zijn actief voor een sociale en vitale gemeenschap

Samenleven is een onderwerp dat erg leeft in de gemeente. Inwoners vinden 'elkaar ontmoeten', 'elkaar ondersteunen' en activiteiten en verenigingen in de dorpen en in de buurten belangrijk. Inwoners kunnen veel samen oppakken en organiseren. De gemeente kan hen daarbij ondersteunen. In de 'Tussenbalans Visie op Samenleven' (november 2023) is bij de 'Opgave Samenleven' geconcludeerd dat het accent de komende jaren moet liggen op: 'Voorwaarden scheppen voor bloei van gemeenschapskracht, inwonersinitiatief en omzien naar elkaar'. Voor de 'Opgave Samenleven' zijn in de Visie op Samenleven drie maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan werken.

Ontwikkelingen op het gebied van Sport en Cultuur (onderdeel van Maatschappelijk Effect G) zijn beschreven bij Thema 5.1 Sport en Cultuur.

Wat willen we bereiken

- 'Voorwaarden scheppen voor bloei van gemeenschapskracht, inwonersinitiatief en omzien naar elkaar' (Tussenbalans Visie op Samenleven - november 2023 – Accent opgave Samenleven)
- 'We willen een samenleving met een sterke sociale basis waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen en voelen naar elkaar, voor elkaar klaar staan en elkaar helpen (colleageakkoord 2022)'
- Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden
- Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar
- Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur

Wat hebben we bereikt

Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden

- De welzijnscoaches van Scala zijn steeds beter bekend bij de inwoners. Inwoners kunnen bij hen terecht met vragen over zorg en welzijn of wanneer zij hulp nodig hebben om hun psychosociaal welzijn te verbeteren. In Oldeberkoop wordt deze rol vervuld door een, door het dorp zelf aangestelde, dorpsondersteuner.
- Steeds meer huisartsen, gebiedsteam en andere hulpverleners verwijzen inwoners met psychosociale klachten door naar de welzijnscoaches en dorpsondersteuner voor Welzijn op Recept.
- Welzijnscoaches, dorpsondersteuner en vrijwilligers nemen contact op met mensen die geïsoleerd dreigen te raken.
- De deelname aan sociale activiteiten gericht op verbinding groeit en wordt gewaardeerd.

Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

(Informatie over mantelzorgondersteuning vindt u bij Thema 7.1 Gezondheid)

- In steeds meer dorpen en dorpshuizen/-kamers zijn vrijwilligers actief om inwoners te verbinden via activiteiten als inlopkoffie, maaltijden, wandelgroepjes enz.
- In Oosterwolde Noord en Noordoost zijn we nog steeds met verschillende werkgroepen in gesprek om te werken aan een wijk waar onze inwoners tot een hoge leeftijd op een goede en fijne manier kunnen blijven wonen.
- We hebben ambtelijk en bestuurlijk commitment met partijen binnen wonen, welzijn en zorg om het concept Lang Leven Thuis te verkennen. Dit is een vernieuwend woonzorgconcept waarbij bewoners, met een vast team van één corporatie, één zorgorganisatie, één welzijnsorganisatie en de gemeente samenwerken aan één gedeelde ambitie: langer zelfstandig wonen in een sterke, zorgzame gemeenschap. Bewoners staan centraal en spelen een actieve rol in het complex waar zij wonen, ondersteund door een herkenbaar team en een Langer Thuiscoach. In 2026 krijgt dit een vervolg met het aanstellen van een kwartiermaker, betaald door alle partijen die betrokken zijn bij wonen, welzijn en zorg. Deze kwartiermaker bekijkt ook potentiële gebieden waar dit concept gestart zou kunnen worden.
- Buurthuiskamer Het Ketelhuis, in het vernieuwde Haerenkwartier, ontwikkelt zich verder door. Onder andere met een meal prep cafe waarin mensen samen (leren) koken.
- Vrijwilligers en lokale initiatieven voelen zich gewaardeerd.
- Scala Vrijwilligerscentrale brengt vrijwilligerswerk actief onder de aandacht in onze gemeente.
- Scala Vrijwilligerscentrale brengt vraag en aanbod op het gebied van vrijwilligerswerk en vrijwilligersvacatures bij elkaar.
- Scala vrijwilligerscentrale biedt ondersteuning aan organisaties die met vrijwilligers werken. Samen met de vrijwillige bestuurscoaches worden trainingen aangeboden aan besturen van vrijwilligersorganisaties en aan vrijwilligers in onze gemeente.
- Inwoners raken bekend met de gevolgen van vergrijzing en een toekomst met minder professionele hulp. Zij worden bewust dat 'omzien naar elkaar' en meer samenredzaamheid nodig is.

Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sport infrastructuur

(Informatie over de culturele- en sport infrastructuur vindt u bij Thema 5.1 Sport en Cultuur)

- In meer dorpen en wijken werken inwoners, soms samen met het opbouwwerk, aan het realiseren van ontmoetingsruimten. Bijvoorbeeld in Oosterwolde Noord.
- Activiteitenagenda Uutgaon wordt steeds bekender. Organisatoren publiceerden dit jaar 35% meer activiteiten dan vorig jaar. Uutgaon werd 8.500 keer bezocht, dat is ook ca 35% meer dan vorig jaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden

- We subsidiëren in Oldeberkoop een pilot met een, door het dorp zelf aangestelde, ‘dorpsondersteuner’, gericht op verbinding.
- De ‘Pilot welzijnscoaching’ met Scala is in 2025 succesvol afgerond. We willen welzijnscoaching structureel inzetten om mensen te verbinden, een vraagbaak te bieden en op weg te helpen in de Mienskip
- We ondersteunen het Inclusiepanel opdat, zoals het VN-verdrag handicap vereist, inwoners met een beperking actief betrokken worden bij beleid en uitvoering.
- De gemeente betaalt het abonnement op de Hoge Nood app.

Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

(Informatie over mantelzorgondersteuning vindt u bij Thema 7.1 Gezondheid)

- In Oosterwolde Noord en Noordoost zijn (in het kader van domeinoverstijgend samenwerken) in tenten wijkgesprekken gevoerd over de vraag: ‘Wat is er nodig zodat mensen tot op hoge leeftijd in de wijk kunnen blijven wonen?’ Daaruit zijn vijf werkgroepen met inwoners ontstaan die zich bezig houden met vervoer, wonen, ontmoeten, zorg en mantelzorg.
- De dorpencoördinatoren en de opbouwwerkers ondersteunen diverse initiatieven, bijvoorbeeld dorpstuin Haulerwijk en pumprack Oosterwolde.
- Vanuit Het Fonds 2025 zijn 23 maatschappelijke initiatieven gesubsidieerd. We kregen in totaal 34 aanvragen.
- We continueren de waardering van vrijwilligers en ondersteuning van initiatieven via www.ditIsOoststellingwerf.nl en gebruiken dit platform om te communiceren over de vrijwilligersawards en Het Fonds.
- De gemeente subsidieert Scala Vrijwilligerscentrale en de bijbehorende website.
- We organiseerden als gemeente de jaarlijkse waarderingsavond voor vrijwilligers door het uitreiken van de vrijwilligersawards en de vrijwilligersprijzen.
- We zijn gestart met gesprekken in de dorpen over de gevolgen van vergrijzing en minder professionele zorg in de toekomst. We stimuleren samenredzaamheid, omzien naar elkaar en inwonersinitiatieven.
- De gemeente faciliteert de vrijwilligers die de huisbezoeken 75+ afleggen met een reis- en onkostenvergoeding.

Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sport infrastructuur

(Informatie over de culturele- en sport infrastructuur vindt u bij Thema 5.1 Sport en Cultuur)

- In het accommodatiebeleid is geborgd dat in elk dorp ontmoetingsruimten zijn of komen.
- Een werkgroep van gemeente, inwoners en maatschappelijke organisaties zorgt voor de promotie van Uutgaon.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

In de burgerpeiling 2024 vindt u de laatste cijfers over hoe onze inwoners Samenleven in onze gemeente ervaren: [Burgerpeiling | Gemeente Ooststellingwerf](#). Via de monitor sociaal domein wordt de gemeenteraad twee keer per jaar geïnformeerd over de ontwikkeling van afgesproken indicatoren.

Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden

- Inwoners die geïsoleerd dreigen te raken merken dat meer moeite wordt gedaan om met hen in contact te komen.
- Inwoners kunnen via de HogeNoodApp zien waar zij naar het toilet kunnen.
- Ca 140 inwoners hebben hulp ervaren van een welzijnscoach bij het zoeken naar passende activiteiten, verbinding, hulp en/of welbevinden.
- De welzijnscoaches en dorpsondersteuner brengen inwoners met elkaar in contact en stimuleren onderlinge hulp en omzien naar elkaar.
- Ouderen zijn bezocht door vrijwilligers van de 75+ huisbezoekgroep.

Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

(Informatie over mantelzorgondersteuning vindt u bij Thema 7.1 Gezondheid)

- Vrijwillige bestuurders van verenigingen en andere organisaties ervaren dat Scala vrijwilligerscentrale en de bestuurscoaches hun bestuurswerk ondersteunen met workshops en advies.
- Inwoners die vrijwilligerswerk willen doen kunnen voor informatie, hulp, advies en het actuele aanbod van vrijwilligersvacatures terecht bij Scala Vrijwilligerscentrale.
- Organisaties die werken met vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties kunnen voor hulp en advies terecht bij Scala vrijwilligerscentrale.
- Vrijwilligerswerk wordt blijvend onder de aandacht gebracht. Scala Vrijwilligerscentrale is te zien in verschillende dorpen, bij markten en op de socials.
- Inspirerende verhalen van vrijwilligers worden gedeeld op www.ditisooststellingwerf.nl.
- Inwoners zijn of worden uitgenodigd voor een gesprek over de toekomst van wonen, zorg en welzijn in hun dorp.

Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sport infrastructuur (Informatie over de culturele- en sport infrastructuur vindt u bij Thema 5.1 Sport en Cultuur)

- Inwoners nemen volop deel aan sport, cultuur en ontmoeting. Er zijn steeds meer laagdrempelige activiteiten als maaltijden en koffieochtenden en vrij toegankelijke dagbesteding. Ontmoetingsplekken en activiteiten brengen mensen samen.
- Inwoners vinden op Uutgaon.nl wat er allemaal te doen is in Ooststellingwerf.

Beleidskaders

- Accommodatiebeleid 2025
- Tussenbalans Visie op Samenleven (november 2023)
- Visie op samenleven 2020 -2026
- Doe-agenda E Mensen voelen zich verbonden 2022-2026
- Doe-agenda G Iedereen doet en ontmoet 2021-2025
- Doe-agenda I Gelukkig en gezond ouder worden en mantelzorg 2021-2025
- Visie op Inclusie (2020)

Thema 6.2 Meedoen

Inleiding

Alle inwoners doen volwaardig mee

Inwoners vinden 'Meedoen' een belangrijk thema. Daarnaast hebben we wettelijke taken op dit terrein. Het gaat om de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. Voor de Opgave Meedoen zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten (A t/m D) benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Wat willen we bereiken

- Maatschappelijk effect A: Mensen kunnen levensloopbestendig wonen (zie Doe Agenda A en woon(zorg)visie).
- Maatschappelijk effect B: Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt (zie doe-agenda B).
- Maatschappelijk effect C: Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven (zie doe-agenda C en doe-agenda Inburgering).
- Maatschappelijk effect D: Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet.

Bij het opstellen van de tussenbalans van de visie op samenleving is besloten om focus aan te brengen. Per opgaveteam zijn accenten vastgesteld. Voor meedoen zijn dat:

- Voor maatschappelijk effect A: Accent: Inwoners stimuleren om tijdig te anticiperen op ouder worden.
- Voor maatschappelijk effect B: Accent: Alles op alles zetten om bijstandsgerechtigden naar vermogen mee te laten doen in onze samenleving.

- Voor maatschappelijk effect C: Accent: Voorzieningen voor inwoners met weinig geld en/of schulden zo eenvoudig en makkelijk toegankelijk te maken. En accent: Structurele verbeteringen bereiken van mensen die lange tijd in armoede en/of schulden leven (gebiedsgericht werken aan bestaanszekerheid).
- Voor maatschappelijk effect D: Accent: (Wmo) zorg anders organiseren en inkopen, zodat deze haalbaar en betaalbaar blijft. En accent: formele zorg minder 'promoten' en uitdragen als oplossing.

Wat hebben we bereikt

Maatschappelijk effect A: Mensen kunnen levensloopbestendig wonen (zie Doe Agenda A en woon(zorg)visie).

- De gemeenteraad heeft de visie op wonen, welzijn en zorg vastgesteld. Deze is samen met Weststellingwerf, Opsterland, Heerenveen en Smallingerland gemaakt en gaat met name over de doelgroep ouderen. In deze visie werken we vier speerpunten uit:
 - Versterken van de mienskip, waarbij we een beweging van zorg naar gezondheid en welzijn inzetten en inwoners hiervan bewust maken.
 - Langer of weer zelfstandig wonen, waarbij we voldoende geschikte woningen voor ouderen realiseren, op de juiste plek, en doorstroming bevorderen.
 - Opvang en uitstroom aandachtsgroepen, waarbij we zorgen voor 'een zachte landing', voldoende begeleiding voor de inwoner en aandacht voor draagkracht en draaglast in de wijk.
 - Toekomstbestendig woonzorglandschap, waarbij we domein overstijgend samenwerken en de zorg efficiënter inzetten. Zie ook hieronder bij Maatschappelijk effect D.
- Vanuit het project 'Mijn huis op maat' zijn eigen woningbezitters geïnformeerd over de mogelijkheden om zelf hun woning aan te passen om daar langer te wonen en oud te worden. Voor huurders is de samenwerking met de seniorenmakelaar voortgezet.
- Na een lange voorbereiding is positief besloten over de planontwikkeling Rikkingahof. Hiermee creëren we samen met Lianté en Actium een gezonde, verbonden en veerkrachtige gemeenschap in Oosterwolde Noord. Met geschikte woningen voor kwetsbare ouderen maar ook voor gezinnen, zodat een inclusieve wijk ontstaat gebaseerd op de principes van de bloeizones. Onderdeel daarvan is de realisatie van een buurthuiskamer voor omwonenden en bewoners. Dit is een plek waar indicatievrije dagbesteding plaats gaat vinden en waar bewoners, mantelzorgers en ouderen - zowel vitaal als kwetsbaar - samen komen.
- In 2025 zijn beleidsregels voor (pre)mantelzorg vastgesteld. Hiermee maken we het mogelijk om, ook als de zorgvraag nog niet direct speelt, alvast bij en met elkaar te gaan wonen.

Maatschappelijk effect B: Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt

- Mensen hebben werk gevonden waardoor ze in staat zijn volwaardig mee te doen in de samenleving.
- Jongeren werken aan het behalen van de startkwalificatie of zijn aan het werk. Als ze geen startkwalificatie hebben bij voorkeur in een vorm van werken en leren.
- De overdracht van generatie op generatie van bijstandsafhankelijkheid en andere belemmeringen op andere leefgebieden zijn verkleind.
- Mensen waarvoor werk (nog) niet haalbaar is hebben stappen gezet richting andere vormen van meedoen. Dit op maat en passend bij de persoon en de persoonlijke situatie. Dit kan vrijwilligerswerk zijn, maar ook het zetten van de stap naar deelnemen aan activiteiten in dorp of wijk. Hierdoor ervaren zij een zinvolle invulling van de dag.
- Meer in het algemeen hebben uitkeringsgerechtigden weer stappen gezet op de Participatieladder. Meedoen, in wat voor vorm dan ook, is hierdoor bevorderd.

Maatschappelijk effect C: Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

- Inwoners (18+) met weinig geld hebben meegedaan aan het maatschappelijk leven.
- Kinderen uit gezinnen met weinig geld hebben kunnen meedoen met sport, welzijn, cultuur en overige activiteiten.

- Het bereik en van regelingen, voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden die betrekking hebben of geld of financiële vragen is vergroot.
- Er is een integrale aanpak voor schuldhulpverlening.
- Het proces van de collectieve ziektekostenverzekering (gemeentepolis) is verbeterd.
- Meer samenwerking tussen en met verschillende partijen en initiatieven (bijv. Voedselbank en De Kleine Boerderij, de Fuijfabriek en Stichting Leergeld en de partners binnen Geldfit Ooststellingwerf).
- Het proces van vroeg-signalering is verbeterd en het bereik vergroot naar meer dan 1500 meldingen per jaar.
- Er is meer verbinding tussen mensen met verschillende achtergronden door ontmoetingsactiviteiten op wijkniveau.
- Er is een landingsprogramma voor statushouders in onze gemeente waarmee ze hun plek binnen de gemeente kunnen vinden en kennis en contacten kunnen opdoen.

Maatschappelijk effect D: Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

- Met de OWO-gemeenten is een Wmo aanbesteding in gang gezet, waarvan de nieuwe contracten per juli 2026 ingaan. Hiermee zetten we een nieuwe koers in: van zorg naar gezondheid en welzijn. Inwoners doen meer zelf en met elkaar, zorg wordt dicht(er)bij geleverd, zo kort als mogelijk. We gaan met minder partijen een overeenkomst aan. Om op die manier de nieuwe koers vorm te geven.
- Om de ondersteuning vanuit de Wmo betaalbaar te houden voor de toekomst, is een wijziging in het Wmo vervoer ingevoerd. Inwoners maken tot 30 kilometer vanaf de woonplaats gebruik van de Wmo taxipas. Als iemand verder dan 30 kilometer reist dan wordt Valys ingezet. Dit is een landelijke, en voor de Wmo voorliggende, voorziening.
- In meerdere dorpen ondersteunen we vormen van indicatie vrije dagbesteding: Oosterwolde, Appelscha, Fochteloo, Waskemeer, Haulerwijk en Oldeberkoop. Met dat laatste dorp zijn een verkenning gestart om, naast de dorpsondersteuner die dit jaar gestart is, na te gaan of en hoe we een stap verder kunnen gaan naar een zelfredzaam dorp.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect A: Mensen kunnen levensloopbestendig wonen (zie Doe Agenda A en woon(zorg)visie)

- Er zijn meerdere ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten gehouden. Met zorgorganisaties, welzijnsorganisaties, corporaties, maar ook met inwoners. Om voldoende input op te halen voor een breed gedragen visie. Een van de speerpunten uit de visie is bewustwording bij inwoners over het veranderende zorglandschap en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners daarin. Die gesprekken zijn in drie verschillende dorpen gevoerd.
- Naast gesprekken met inwoners is het budget voor het verstrekken van stimuleringsleningen (verzilverleningen, duurzaamheidsleningen en startersleningen) verhoogd van € 3 miljoen naar € 4,2 mln. Door verzilverleningen stellen we inwoners in staat om hun woning aan te passen om daar tot op hoge leeftijd te blijven wonen. De seniorenmakelaar heeft huisbezoeken bij huurders afgelegd in het kader van langer thuis wonen.

Maatschappelijk effect B: Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt

We hebben:

- Begeleiding geboden aan bijstandsgerechtigden zodat ze kunnen meedoen naar vermogen.
- Waar dit nodig is, zowel intern als extern, actief samenwerking gezocht als er sprake is van problemen op meerdere leefgebieden.
- Als de drempel voor werkgevers te hoog is om kansen te bieden aan werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt (financiële) ondersteuning geboden zodat deze werkzoekenden toch een kans krijgen tot toetreden op de arbeidsmarkt.

- Als werk vinden geslaagd is laten we de werkzoekende niet los. We blijven zowel de werkzoekende als de werkgever waar nodig ondersteunen, zodat we duurzame uitstroom realiseren.
- Waar het re-integratiebeleid en het aantal beschikbare instrumenten onvoldoende is gebleken zoeken we op maat mogelijkheden binnen de beleidskaders of mogelijkheden die externe partners bieden.
- Het OWO-inkooptraject voor participatie en re-integratie instrumenten afgerond waardoor we per 2026 (nog) beter in kunnen spelen op de vraagstukken waar onze uitkeringsgerechtigden mee te maken hebben. Hiermee spelen we in op nieuwe wetgeving per 2026. Namelijk de Wet van school naar duurzaam werk en de Participatiewet in balans.
- Binnen onze gemeente kampen bovenmatig veel inwoners met een gebrek aan basisvaardigheden (digitale en taalvaardigheid). Dit speelt ook bij de uitkeringsgerechtigden. O.a. bij de groep statushouders die een bijstandsuitkering heeft. We begeleiden hierbij actief naar vormen van participatie en/of scholing die bijdragen aan het vergroten van de basisvaardigheden.
- We monitoren de stappen die bijstandsgerechtigden maken richting participeren/meedoen. Uitstroom blijft het doel, maar in lijn met de Participatiewet in balans willen we ook inzicht in de stappen richting maatschappelijk participeren. De monitoring biedt inzicht in de resultaten van ondersteuning. Dit kan in vele vormen zijn. Van het komen uit een geïsoleerde situatie tot uitstroom naar (gesubsidieerd) werk.
- We meten de tevredenheid over onze dienstverlening via een klanttevredenheidsmeting en sturen onze dienstverlening waar nodig bij op basis van de uitkomsten.
- We bevorderen een integrale benadering van alle doelgroepen die een P-wet uitkering krijgen. Daarbij hebben we aandacht voor aansluiting van specifieke doelgroepen zonder ze als aparte doelgroep te benaderen.

Maatschappelijk effect C: Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

We hebben:

- We zijn in 2025 aangesloten bij het Volwassenfonds Sport & Cultuur. Hierdoor kunnen inwoners met weinig geld meedoen aan het maatschappelijk leven. De kosten voor lesgeld of abonnement en evt. benodigdheden worden vergoed. Ook kan het abonnement van de bibliotheek uit dit fonds vergoed worden.
- Een motie uitgevoerd waarbij inwoners met weinig geld gebruik kunnen maken van gratis 'Dierenvoedselpakketten'.
- Binnen het portal Samenvoorallekinderen.nl werken diverse organisaties samen, zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur, Stichting Leergeld, Fonds Kinderhulp en Stichting Jarige Job. We hebben subsidies verleend waardoor kinderen in onze gemeente kunnen meedoen.
- De regeling 'Kleding- en schoenenbonnen gemeente Ooststellingwerf' vastgesteld. Daarmee is er een juridische basis gelegd voor het verstrekken van deze bonnen aan kinderen tot 18 jaar uit gezinnen met weinig geld.
- Het beleidsplan 'Schuldhelpverlening gemeente Ooststellingwerf 2025-2028' vastgesteld. Daarin zijn ambities geformuleerd die uitgewerkt zijn in een aantal maatregelen en acties voor de komende jaren.
- Een subsidie verleend voor de pilot 'Versterken informele ondersteuning bij financiële vragen'. Een belangrijk onderdeel is het vormgeven van een laagdrempelige toegang voor inwoners met administratieve- en financiële vragen.
- De rechtmatigheid getoetst van deelnemers aan de collectieve zorgverzekering (gemeentepolis).
- Nieuwe initiatieven in onze gemeente ondersteunt en met elkaar in contact gebracht (o.a. Stichting Minigrutte, Fuifabriek).
- Samenwerking met diverse partijen georganiseerd binnen de 'Papierwinkel' (Geldfit Ooststellingwerf).
- Ingezet op het vergroten van het bereik van voorliggende voorzieningen zoals Geldfit en De Voorzieningswijzer.

- Naar aanleiding van de Prestatieafspraken wonen, die met de woningcorporaties zijn opgesteld, is door de werkgroep 'betaalbaarheid' een plan van aanpak opgesteld. De afspraken die hierin zijn vastgelegd over energiearmoede en wijkgerichte acties zijn in 2025 deels uitgevoerd.
- Er is een programma voor statushouders, ter ondersteuning van hun eerste jaar in onze gemeente. Het "Landingsprogramma" biedt laagdrempelige activiteiten ter bevordering van de integratie van statushouders. Het biedt ze mogelijkheden hun plek binnen de gemeente te vinden en kennis en contacten op te doen.

Maatschappelijk effect D: Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

- Voor de aanbesteding hebben we input opgehaald bij gebiedsteams, backoffice sociaal domein, OWO-wethouders, zorgaanbieders, adviesraden etc. Deze input is in wekelijkse sessies vertaald naar aanbestedingsdocumenten.
- Voor de invoering van Valys is een zorgvuldig voorbereidingsproces doorlopen, met gezamenlijke communicatie vanuit gemeente en vervoerder.
- Voor de indicatievrije dagbestedingen lopen subsidietrajecten met aanvragen vooraf en verantwoording achteraf. Voor (pre)mantelzorg wonen is opgehaald wat de wensen van inwoners op dat vlak zijn, gecombineerd met ervaringen van onze mantelzorgconsulent en politieke wensen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Maatschappelijk effect A: Mensen kunnen levensloopbestendig wonen (zie Doe Agenda A en woon(zorg)visie).

- In de gesprekken met de dorpen is informatie verstrekt over de houdbaarheid van de zorg (dubbele vergrijzing, langer thuis wonen, zware zorg thuis ontvangen, een dreigend tekort aan zorgpersoneel en daardoor een groter beroep op inwoners zelf). Naast bewustwording zijn ook inwonersinitiatieven ontstaan om meer met en voor elkaar te doen.
- Inwoners weten welke maatregelen in de woning nodig zijn. We faciliteren de inwoner met afsluiten van een Verzilverlening om die maatregelen te realiseren. Door inzet van de seniorenmakelaar zijn huurders zich (meer) bewust van de stappen die ze kunnen nemen om oud te worden in de huidige of een andere huurwoning.

Maatschappelijk effect B: Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt of doen naar vermogen mee in onze samenleving

Wet inburgering 2021

- Statushouders met een inburgeringsplicht en een participatiewet uitkering participeren eerst in het landingsprogramma uitgevoerd door Scala. Hierdoor ervaren ze minder drempels om mee te doen in onze samenleving.

Participatiewet

- De bijstandsgerechtigden hebben een vast contactpersoon met kennis in het begeleiden naar meedoen in onze samenleving.
- De bijstandsgerechtigden ervaren dat er wordt meegedacht vanuit de kennis, vaardigheden en motivatie met als doel te komen tot meedoen naar vermogen.

Algemeen

- Inwoners, werkend of niet werkend, die zoeken naar (ander) werk ontvangen via het Werkcentrum ondersteuning bij de zoektocht naar een passende werkplek.
- Werkgevers vervullen vacatures mede door onze inzet en samenwerkingspartners zoals het UWV.

Maatschappelijk effect C: Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

- Inwoners met weinig geld kunnen meedoen aan het maatschappelijk leven en zijn lid geworden van een sportvereniging- of club, hebben een lidmaatschap bij de bibliotheek of doen mee aan culturele activiteiten.

- Inwoners met weinig geld hebben gebruik gemaakt van de levering van gratis diervoedselpakketten.
- Meer inwoners hebben gebruik gemaakt van voorliggende voorzieningen zoals Geldfit en De Voorzieningswijzer en hebben geld kunnen besparen.
- Inwoners met een migratieachtergrond kunnen makkelijker participeren in de samenleving.

Maatschappelijk effect D: Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

- Voor de inzet van Valys merkt de inwoner dat er soms langere reistijden zijn vanwege gecombineerd landelijk vervoer.
- Inwoners gaan zonder indicatie naar dagbesteding in meerdere dorpen. Dit draagt bij aan 'meedoen' en kan meer of zwaardere zorg voorkomen. Van hieruit bouwen mensen meer onderling contact op.
- (Pre)mantelzorgwonen is bedoeld voor situaties waar nu nog geen mantelzorg nodig is, maar waarbij de verwachting is dat binnen tien jaar een mantelzorgsituatie zal ontstaan. Met deze beleidsregels zorgen we voor duidelijkheid en rechtsgelijkheid bij aanvragen voor pre-mantelzorgwoningen.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020-2024
- Woon(zorg)visie 2022-2026
- Doe-agenda B Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt 2021-2025
- Doe-agenda C Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven 2021-2025
- Doe-agenda Nieuwe Wet Inburgering 2022-2026
- Re-integratieverordening Participatiewet 2023
- Verordening Tegenpresentatie 2015
- Maatregelenverordening 2018
- Verordening Individuele Inkomenstoelage 2015
- Verordening Individuele Studietoelage 2015
- Handhavingsverordening 2015
- Verordening Verrekening Bestuurlijke Boete bij Recidive 2015
- Verordening adviesraad sociaal domein gemeente Ooststellingwerf 2025
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2022
- Beleidsplan Schuldhulpverlening gemeente Ooststellingwerf 2025-2028
- Regeling Kleding- en schoenenbonnen gemeente Ooststellingwerf 2025

Thema 6.3 Goed Opgroeien

Inleiding

Jeugdigen (-9 maand tot 23 jaar) groeien gezond en veilig op en hebben gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen

Inwoners vinden 'Goed Opgroeien' een belangrijk thema. Daarnaast hebben we veel wettelijke taken op dit terrein. Voor de Opgave Goed Opgroeien zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten (L t/m O) benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Wat willen we bereiken

- Maatschappelijk effect L: Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal.
- Maatschappelijk effect M: Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders (zie doe-agenda O).
- Maatschappelijk effect N: Jeugdigen zijn weerbaar.
- Maatschappelijk effect O: Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien (zie doe-agenda O).

Bij het opstellen van de tussenbalans van de visie op samenleving is besloten om focus aan te brengen. Per opgaveteam zijn accenten vastgesteld. Voor goed opgroeien zijn dat:

- Voor maatschappelijk effect L ligt het accent op: Kansrijke start voor kinderen.
- Voor maatschappelijk effect O ligt het accent op: Beperken jeugdhulpvragen door gerichte preventie.

Wat hebben we bereikt

Maatschappelijk effect L. Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal (kansrijke start voor kinderen)

- Meer jongeren hebben de mogelijkheid gekregen om deel te nemen aan uiteenlopende vormen van georganiseerde vrijetijdsbesteding, van sport tot kunst en cultuur. Waardoor zij beter in de gelegenheid zijn gesteld om hun verschillende talenten te ontplooiën ten opzichte van voorgaande jaren.
- We hebben dit jaar een Lokale Aanpak Kansrijke Start vastgesteld voor de jaren 2025-2028. Dit plan is opgesteld samen met partijen uit het sociaal en medisch domein die deelnemen aan onze lokale coalitie. In het plan zijn een aantal focussen beschreven, namelijk bestaanszekerheid, een rookvrije start en meer duidelijkheid welke voorzieningen er binnen onze gemeente zijn voor inwoners. Er is een start gemaakt met de doelstellingen uit deze aanpak en deze worden in 2026 verder uitgewerkt.

Maatschappelijk effect M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders (zie doe-agenda O)

- De meeste ouders weten hun weg goed te vinden wanneer zij vragen hebben over de opvoeding. Zij maken daarbij vooral gebruik van hun eigen netwerk, familie, vrienden en de huisarts, waardoor ondersteuning dichtbij huis beschikbaar is. Slechts een beperkte groep doet een beroep op het Gebiedsteam of Scala, waardoor zwaardere vormen van hulp beschikbaar blijven voor gezinnen die deze het hardst nodig hebben. We zien bovendien dat ouders met kinderen van 4 tot 12 jaar de afgelopen jaren minder vaak een beroep hoeven te doen op vrienden, familie of professionele ondersteuning, wat erop wijst dat zij steeds beter zelf hun weg vinden binnen het voorliggende veld.
- Voor (aanstaande) ouders en jonge kinderen is er een palet van zorg en ondersteuning voor de eerste 1000 dagen van het kind, vanuit het programma Kansrijke Start.

Maatschappelijk effect N. Jeugdigen zijn weerbaar

De meeste jongeren zijn goed weerbaar.

Maatschappelijk effect O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien

- Volgens de recente monitoring zegt meer dan de helft (52%) van de ouders dat zij voldoende ondersteuning ervaren bij opvoeding rond thema's als roken, drinken en/of drugs. Dat is een duidelijke verbetering ten opzichte van 2022, toen dit percentage 41% was.
- We zien de in 2024 ingezette daling van het aantal jeugdigen in zorg ook in 2025. We zien deze daling voornamelijk bij verwijzingen door het Gebiedsteam Jeugd. Het aantal verwijzingen van jeugdigen door Gecertificeerde Instellingen lag in 2025 hoger dan in 2024. Tegelijkertijd ontstond in de tweede helft van 2025 bij het Gebiedsteam Jeugd door diverse oorzaken een wachtlijst. Om dit op te lossen is in maart 2026 door de raad besloten om voor twee jaar extra formatie beschikbaar te stellen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect L. Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal (kansrijke start voor kinderen)

Binnen het Go Yoflo programma hebben we een vrijetijdspas geïntroduceerd waarmee iedere jongere van 10 tot 18 jaar, ongeacht de financiële situatie van hun ouders, jaarlijks € 200 vrijetijdsgeld ontvangt. Hiermee kunnen zij deelnemen aan sport- en cultuuractiviteiten die passen bij hun interesses en talenten. Ook hadden jongeren de mogelijkheid om deel te nemen aan maatschappelijke diensttijd van het jongerenwerk van Scala om onder begeleiding hun talenten verder te ontplooien. Scala organiseert verder naschoolse activiteiten voor kinderen tussen de 2 en 12 jaar van Brede Scholen in Haulerwijk en Oosterwolde.

Voor (aanstaande) ouders en jonge kinderen is er een palet van zorg en ondersteuning voor de eerste 1.000 dagen van het kind vanuit het programma Kansrijke Start. Vanuit het landelijke actieprogramma Kansrijke Start werken we als medisch en sociaal domein samen binnen onze lokale coalitie.

Maatschappelijk effect M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders

Zie doe-agenda O.

Maatschappelijk effect N. Jeugdigen zijn weerbaar

In 2025 hebben we binnen Go YoFlo stevig geïnvesteerd in preventie, talentontwikkeling, gezonde leefstijl en het versterken van alle omgevingen waarin jongeren opgroeien. Door deze gezamenlijke aanpak zijn jongeren beter in staat grenzen te stellen, gezonde keuzes te maken en veerkrachtig om te gaan met uitdagingen. Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) verzorgde op alle deelnemende scholen het programma *Helder op School*, waarmee jongeren voorlichting kregen over middelengebruik, groepsdruk, online gedrag en het maken van gezonde keuzes. Het jongerenwerk was zichtbaar aanwezig in de dorpen, op scholen en bij activiteiten, zodat jongeren vroegtijdig ondersteuning konden krijgen en in een veilige omgeving konden oefenen met sociaal-emotionele vaardigheden. Daarnaast bleef de Go YoFlo-vrijetijdspas een belangrijk middel om jongeren te stimuleren actief deel te nemen aan sport- en cultuuractiviteiten. Met het jaarlijkse budget van € 200 en een wekelijks aanbod van meer dan 25 activiteiten kregen jongeren volop kansen om talenten te ontdekken, zelfvertrouwen op te bouwen en positieve contacten te leggen. Ook ouders werden betrokken via informatiebijeenkomsten en preventieve gesprekken, waardoor de thuisomgeving jongeren beter kon ondersteunen bij het maken van gezonde en weerbare keuzes. Door deze integrale aanpak konden signalen eerder worden herkend en kregen jongeren sneller passende ondersteuning.

Maatschappelijk effect O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien

- We hebben ingezet op zogenaamde Plusvoorzieningen. In januari 2025 is de eerste pilot-Plusvoorziening, de PeuterPlus Pippa van Scala, gestart. Deze peuteropvang voor peuters met een extra ondersteuningsbehoefte zorgt dat jeugdigen binnen de gemeentegrenzen zich verder kunnen ontwikkelen tot aan de start van de basisschool. Daarmee wordt ook de inzet van jeugdhulp voorkomen: er is binnen de gemeente een aanbod tussen reguliere peuteropvang en jeugdhulp voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.
- Door aanwezigheid van een medewerker van het Gebiedsteam bij huisartsen en op scholen is de drempel om hulp te vragen lager. Hiermee kan problematiek eerder worden gesignaleerd en kunnen we preventief werken. Op die manier voorkomen we verwijzingen naar zwaardere hulp.
- We draaiden een pilot Complementaire Ondersteuning. Hieronder vallen laagdrempelige vormen van hulpverlening en coaching. Door de pilot was zorg dicht bij de inwoner georganiseerd, richting het voorliggend veld, en voorkomen we de inzet van zwaardere vormen van specialistische jeugdhulp.
- We werken met een inkoopondersteuner die ons helpt (onnodig) dure zorg te voorkomen en de contacten onderhoudt met de zorgaanbieder.

- Diverse maatregelen om grip te krijgen op de jeugdhulpkosten zijn verder uitgewerkt. De prognose Jeugd en het dashboard Jeugd zijn verder doorontwikkeld om onder andere het aantal jeugdigen met jeugdhulp en de kosten van jeugdhulp te monitoren. Daarnaast bekijken we doorlopend hoe we de uitgaven van jeugdhulp kunnen beperken, voornamelijk door meer nadruk op preventie en normaliseren. Daarbij houden we ook rekening met landelijke ontwikkelingen als de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario.
- We hebben aandacht voor preventie van jeugdproblematiek, zodat het aantal jongeren dat een beroep moet doen op jeugdzorg en de intensiteit van problemen afneemt. Er zijn veel laagdrempelige mogelijkheden voor opvoedondersteuning, zoals Humanitas, Buurtgezinnen, Ouderchat van de GGD, inloopspreekuur van VNN op het Stellingwerfcollege en het Gebiedsteam. De Sociale kaart draagt eraan bij dat inwoners gemakkelijk hulp kunnen zoeken als daar behoefte aan bestaat. Op deze sociale kaart zijn ook allerlei vormen van (indicatievrije) opvoedingsondersteuning (voorliggende voorzieningen) te vinden.
- Ook werken we samen met jongerenwerk om begrip en openheid te creëren rondom LHBTI+.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Maatschappelijk effect L. Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal (kansrijke start voor kinderen)

Inwoners hebben deze inzet vooral gemerkt doordat hun kinderen meer mogelijkheden kregen om mee te doen en zich te ontwikkelen. Dankzij de vrijetijdspas konden jongeren van 10 tot 18 jaar, ongeacht het inkomen van hun ouders, daadwerkelijk deelnemen aan sport- en cultuuractiviteiten die bij hen passen. Voor veel gezinnen betekende dit dat financiële drempels wegvielen en jongeren nieuwe hobby's, talenten en sociale contacten konden opdoen. Jongeren die deelnamen aan de maatschappelijke diensttijd van het jongerenwerk van Scala ervoeren dat zij onder begeleiding verantwoordelijkheid konden nemen, nieuwe vaardigheden leerden en meer zelfvertrouwen ontwikkelden.

In Stoptober en de Week van het Gezond Zwanger Worden is vanuit het actieprogramma Kansrijke Start aandacht besteed aan de gevolgen van derdehands rook door middel van een aantal krantenartikelen en het verspreiden van folders.

Maatschappelijk effect M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders

Zie doe-agenda O.

Maatschappelijk effect N. Jeugdigen zijn weerbaar

Zowel jongeren als hun ouders en sport en cultuuraanbieders hebben in 2025 duidelijk gemerkt dat we met Go YoFlo investeren in hun weerbaarheid en welzijn. Jongeren ervoeren dat er op school meer aandacht was voor onderwerpen die voor hen belangrijk zijn, zoals omgaan met groepsdruk, sociale media en middelengebruik. Door de voorlichting van VNN en de aanwezigheid van jongerenwerkers voelden zij zich beter geïnformeerd, gezien en gesteund. Daarnaast konden zij met de vrijetijdspas makkelijker meedoen aan sport- en cultuuractiviteiten, waardoor zij nieuwe talenten ontdekten, nieuwe vrienden maakten en meer zelfvertrouwen opbouwden. Ouders merkten dat er vanuit school meer contact was over hoe het met hun kind gaat en welke ondersteuning er beschikbaar is. Zij voelden zich beter toegerust om met hun kinderen in gesprek te gaan over lastige thema's en kregen sneller signalen door wanneer er iets speelde.

Maatschappelijk effect O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien

- Er is laagdrempelige en passende ondersteuning en hulp voor onze inwoners beschikbaar. Vaak kan een vraag van een inwoner beantwoord worden door onze gebiedsteammedewerker. In sommige gevallen was er meer hulp en ondersteuning nodig, bijvoorbeeld vanuit een voorziening in het voorliggend veld. Als het nodig is, worden jonge inwoners verwezen naar een jeugdhulpvoorziening.

- Inwoners merken dat er sneller en laagdrempelig ondersteuning beschikbaar is wanneer zij vragen hebben over de opvoeding of wanneer er zorgen ontstaan rondom hun kinderen. Ouders ervaren dat zij niet meteen naar zware jeugdzorg hoeven, maar dat er veel mogelijkheden zijn om vroegtijdig advies of steun te krijgen, bijvoorbeeld via Humanitas, Buurtgezinnen, de Ouderchat van de GGD, het inloopspreekuur van VNN op het Stellingwerfcollege of het Gebiedsteam. Hierdoor voelen zij zich minder alleen met hun vragen en kunnen zij op een moment dat het nodig is direct iemand raadplegen. Daarnaast merken inwoners dat zij via de Sociale Kaart eenvoudig kunnen vinden waar ze terecht kunnen voor hulp of opvoedingsondersteuning, zonder dat hiervoor altijd een indicatie nodig is. Dat maakt het zoeken van passende ondersteuning toegankelijker en overzichtelijker.
- Jongeren en ouders zien ook dat onderwerpen als diversiteit en inclusie meer bespreekbaar zijn geworden. Door de samenwerking met het jongerenwerk rondom LHBTI+ voelen jongeren zich vaker gezien en veilig om hierover te praten. Dit zorgt voor meer begrip in de omgeving en een klimaat waarin jongeren zichzelf kunnen zijn.

Beleidskaders

- Doe agenda L Jonge inwoners ontwikkelen zich optimaal 2024
- Doe agenda O Kwetsbare jonge inwoners 2021-2025
- Doe agenda HK Positieve Gezondheid 2022-2026
- Preventie- en handavingsplan Alcohol en Middelen 2021-2024
- Beleidsplan Hart voor de Jeugd, Verordening Hart voor de Jeugd en Beleidsregels Hart voor de Jeugd 2026
- Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling: Veilig thuis in Fryslân 2014
- Verordening Leerlingenvervoer Ooststellingwerf 2022 en Aanvullende beleidsregels Verordening Leerlingenvervoer 2014
- Toezicht en Handhaving Wet Kinderopvang 2025
- Lokale Educatieve Jeugd Agenda (dynamisch)
- Subsidieregeling peuterspeelgroepen 2020
- Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân 2022

Belangrijkste afwijkingen programma 6

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2024	Begroting	Begroting	2025	
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	-5.786	-3.056	-9.193	-6.461	2.731 V
6-2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.126	-	-	-	-
6-21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	-	-1.398	-1.398	-1.398	- 0 N
6-22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jgd	-	-1.398	-1.398	-1.398	- 0 N
6-3 Inkomensregelingen	-13.118	-12.818	-13.214	-13.654	- 440 N
6-4 WSW en beschut werk	-2.791	-2.466	-2.634	-2.509	125 V
6-5 Arbeidsparticipatie	-1.010	-1.073	-1.084	-1.079	5 V
6-60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.819	-1.865	-1.720	-1.832	- 112 N
6-711 Hulp bij het huishouden (WMO)	-3.109	-3.158	-3.095	-3.146	- 51 N
6-712 Begeleiding (WMO)	-1.531	-1.452	-1.417	-1.619	- 201 N
6-713 Dagbesteding (WMO)	-1.254	-1.181	-1.169	-1.189	- 19 N

x € 1.000

6-714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-252	-356	-256	-340	- 84 N
6-7 Jeugdhulp oude taakvelden	-9.976				
6-751 Jeugdhulp ambulante lokaal	-	-698	-688	-810	- 122 N
6-752 Jeugdhulp ambulante regionaal	-	-5.255	-5.095	-6.889	- 1.794 N
6-753 Jeugdhulp ambulante landelijk	-	-698	-698	-89	608 V
6-761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-413	-413	-515	- 102 N
6-762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-3.304	-3.304	-2.430	874 V
6-763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-413	-413	-303	110 V
6-791 PGB Wmo	-	-75	-75	-64	11 V
6-792 PGB Jeugd	-	-326	-326	-127	199 V
6-811 Beschermd wonen (WMO)	-3	-94	-99	-5	94 V
6-812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-43	-4	-4	-7	- 3 N
6-821 Jeugdbescherming	-1.230	-1.026	-1.026	-1.174	- 148 N
6-822 Jeugdreclassering	-105	-125	-125	-141	- 16 N
6-91 Coördinatie en beleid Wmo	-	-73	-73	-73	- 0 N
6-92 Coördinatie en beleid Jeugd	-	-260	-260	-245	16 V
Totaal Lasten	-45.153	-42.989	-49.180	-47.498	1.682 V
Baten					
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.549	820	5.102	4.498	- 605 N
6-3 Inkomensregelingen	10.496	9.814	10.124	10.920	796 V
6-4 WSW en beschermt werk	13	-	-	-	-
6-5 Arbeidsparticipatie	112	2	117	99	- 18 N
6-60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	248	-	-	53	53 V
6-711 Hulp bij het huishouden (WMO)	-	200	200	246	46 V
6-713 Dagbesteding (WMO)	28	-	-	-	-
6-811 Beschermd wonen (WMO)	621	252	480	701	222 V
6-812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	9	-	-	-8	- 8 N
Totaal Baten	16.076	11.088	16.023	16.509	486 V
Saldo van baten en lasten	-29.077	-31.901	-33.157	-30.989	2.168 V
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-311	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	793	147	2.378	487	- 1.892 N
Mutatie reserves	483	147	2.378	487	- 1.892 N
Resultaat	-28.595	-31.754	-30.779	-30.502	277 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 6	Vershil
Opvang Oekraïne	2.050 V
Algemene reserve	- 1.883 N
Buurthuiskamer	38 V
Levensonderhoud	347 V
Bijzondere bijstand	42 V
Individuele studietoelage	- 25 N
Sociale werkvoorziening	81 V
Gebiedsteam	45 V
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	- 201 N
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	- 84 N
Jeugdhulp	- 390 N
Beschermd wonen en MOVO	305 V
Overige kleine afwijkingen	- 48 N
Totaal afwijkingen	277 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie, voordeel € 2.127.000

Opvang Oekraïne, voordeel € 2.050.000

Op 20 mei 2025 is het plan vastgesteld waarin is opgenomen hoe de overgebleven middelen vanuit de Bekostigingsregeling opvang Oekraïense ontheemden vanuit 2023 en 2024 worden ingezet. Van deze middelen van in totaal € 2.046.000 is in 2025 een bedrag van € 163.000 ingezet voor inrichting en inventaris en voor extra kosten voor de inzet van beveiliging. Het restant van € 1.883.000* komt weer beschikbaar in 2026. Het restant voordeel wordt veroorzaakt door extra ontvangsten vanwege een groter aantal opvangplekken. Hier staan in de overige programma's kosten tegenover, waardoor het per saldo geen resultaatconsequenties heeft.

*Algemene reserve, nadeel € 1.883.000**

Lagere onttrekking aan de algemene reserve voor de opvang van Oekraïense ontheemden.

Buurthuiskamer, voordeel € 38.000

Het voordeel komt met name door de afrekening van provincie van de subsidie voor aandachtsgebieden.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen, voordeel € 356.000

Levensonderhoud, voordeel € 347.000

In de begroting zijn de baten en lasten voor levensonderhoud gelijk geraamd. In de realisatie vallen de lasten hoger uit doordat de uitkeringen hoger waren dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. De baten stijgen overeenkomstig mee. Per saldo hebben we vanuit het Rijk (BUIG-middelen) meer ontvangen dan is uitgegeven.

Bijzondere bijstand, voordeel € 42.000

Dit voordeel komt voornamelijk door meer terugvordering dan waar we rekening mee hadden gehouden.

Individuele studietoeslag, nadeel € 25.000

Dit nadeel hangt samen met de versoepeling van de voorwaarden voor deze regeling en de extra voorlichting en aandacht die hieraan is gegeven via de Regelingenwijzer. Hierdoor hebben meer inwoners een beroep gedaan op de toeslag dan eerder geraamd.

Taakveld 6.4 WSW en beschut werk, voordeel € 125.000

Sociale werkvoorziening, voordeel € 81.000

De middelen uit het impulsbudget sociale infrastructuur zijn in 2025 met de meicirculaire beschikbaar gekomen, waardoor deze in 2025 niet meer konden worden ingezet. Het impulsbudget, ter hoogte van € 64.000 is bedoeld om gemeenten te ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van sociaal ontwikkelbedrijven en de bredere sociale infrastructuur. We stellen daarom voor om het resterende budget 2025 via resultaatbestemming beschikbaar te houden voor 2026. In het derde kwartaal 2026 komen wij met een voorstel voor de inzet van deze middelen.

Gebiedsteam, voordeel € 45.000

Dit voordeel is onderdeel van de totale analyse van de kostenplaatsen in programma 0.

Taakveld 6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo), nadeel € 60.000

Dit nadeel wordt door meerdere ontwikkelingen beïnvloed. Er zijn minder grote woningaanpassingen uitgevoerd dan begroot, wat een voordeel van € 52.000 oplevert. Bij de hulpmiddelen is het effect per saldo neutraal door een tussentijdse uitkering in verband met het faillissement van Hulpmiddelen centrum (HMC), hogere uitnames uit het Howo-depot en enkele duurdere verstrekkingen. De btw-correcties van SDF zorgen op dit taakveld voor een nadeel van € 58.000, omdat de bijbehorende lasten eerder op andere taakvelden zijn geboekt. In de totale analyse levert dit geen nadeel op, omdat de btw volledig compensabel is. Daarnaast zijn de vervoerskosten wel gedaald door de invoering van Valys, maar de verwachte besparing is in de begroting te hoog ingeschat, waardoor nu een nadeel ontstaat van € 66.000.

Taakveld 6.712 Begeleiding (Wmo), nadeel € 201.000

Dit nadeel is ontstaan door een toename van circa 25 cliënten in 2025. Het gebiedsteam heeft meer indicaties afgegeven, mede door uitgestelde Gemeentelijke Gezondheidszorg (GGZ)-behandelingen waardoor de Wmo tijdelijk wordt ingezet om verdere escalatie te voorkomen. Daarnaast drukken in 2025 extra kosten op dit taakveld, zoals agrocoaching en de start van de wijkkliniek bij Stellinghaven in Oosterwolde. Deze ontwikkelingen leiden gezamenlijk tot hogere lasten dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Taakveld 6.714 Overige maatwerkarrangementen, nadeel € 84.000

Dit nadeel komt door enkele kostbare maatwerktrajecten voor inwoners met complexe zorgvragen. In een aantal situaties zijn inwoners geplaatst bij aanbieders die niet door SDF zijn gecontracteerd. Voor deze niet-gecontracteerde trajecten geldt een hoger tarief, waardoor de lasten hoger zijn uitgevallen dan geraamd.

Taakvelden jeugdhulp, nadeel € 390.000

Bij de najaarsrapportage is het jeugdhulpbudget met € 160.000 euro naar beneden bijgesteld in verband met een lagere prognose. Later in 2025 zijn echter meerdere kostbare maatwerktrajecten ingezet. Hoewel we bij het jeugdhulpbudget rekening houden met een aantal dure casussen, was de inzet van met name 24-uurs 1-op-1-begeleiding in 2025 aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren. De inzet van deze 1-op-1-begeleiding via maatwerkcontracten was nodig gezien er in Friesland onvoldoende behandel- en verblijfsplekken beschikbaar zijn voor casussen waar veiligheid in het geding is.

Taakveld 6.81A Beschermd wonen (Wmo) en taakveld 6.81B Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, voordeel € 305.000

Sinds de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (WLZ) in 2021 voor met name beschermd wonen cliënten die langdurig intramurale zorg nodig hebben, is er jaarlijks een fors resultaat ontstaan. Bij de begroting en de najaarsrapportage hebben we al rekening gehouden met een positieve afrekening, maar de afrekening valt hoger uit. Daarnaast zijn de middelen hoofdlijnenakkoord GGZ die wij via het SDF ontvangen nog niet volledig benut. Deze middelen worden jaarlijks toegevoegd aan het budget Zorg en Veiligheid. Vanuit dit budget wordt mede de pilot met de wijk-GGD 'er (2025–2026) bekostigd. Omdat de lasten van de wijk-GGD 'er zijn verantwoord in programma 0, ontstaat op dit taakveld een voordeel. Het resterende deel van het budget Zorg en Veiligheid, bestemd voor Ernstige Psychische Aandoeningen (EPA)-meldingen, is in afwachting van de verdere uitwerking van de financiering van FRIZA nog niet ingezet.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Thema 7.1 Gezondheid

Inleiding

Inwoners ervaren een positieve gezondheid

Inwoners vinden 'Gezondheid' een belangrijk thema. Daarnaast hebben we wettelijke taken op dit terrein en moeten we lokaal invulling geven aan de landelijke gezondheidsnota.

Wat willen we bereiken

Voor de Opgave Gezondheid zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten (H t/m K) benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Bij het opstellen van de tussenbalans van de visie op samenleving is besloten om focus aan te brengen. Per opgaveteam zijn accenten vastgesteld. Voor gezondheid zijn dat:

- Accent: Integrale aanpak om te komen tot een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.
- Accent: Preventief inzetten op een gezonde en actieve leefstijl waarin reablement, bewegen, voeding en weerbaarheid centraal staan.
- We willen gezondheid integreren in alle beleidsdomeinen, zoals gezondheid onderdeel is van de omgevingswet.
- We zetten in op positieve gezondheid, het zo vroeg mogelijk verkleinen van motorische en gezondheidsverschillen en/of -achterstanden, een gezonde fysieke leefomgeving en vitaal ouder worden. Daarmee verlagen we ook de druk op de gezondheidszorg.
- We weten dat inwoners met een ongunstige sociaaleconomische positie extra kwetsbaar zijn voor gezondheidsproblemen. Deze ongelijkheid werkt vaak generaties lang door. We willen deze doorbreken.
- Maatschappelijk effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen (zie doe-agenda HK).
- Maatschappelijk effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden (zie doe-agenda I).
- Maatschappelijk effect J. Mensen voelen zich veilig.
- Maatschappelijk effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving (zie doe-agenda HK).

Wat hebben we bereikt

Maatschappelijke effect H: mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen

- Verschillende organisaties uit Ooststellingwerf organiseerden samen Ooststellingwerf Beweegt. Een breed aanbod van activiteiten rondom bewegen, ontmoeting en sport.
- We regelden psychosociale zorg voor agrariërs.
- Er is een leefstijlinterventie voor kinderen met overgewicht en obesitas. Hierin worden ook de ouders betrokken.
- Huisartsen verwezen door naar welzijnscoaches.
- We boden trainingen Grip en Glans aan.
- Voor elk dorp is er een welzijnscoach, waar inwoners terecht kunnen met vragen.
- Inwoners deden mee met een programma voor gezonde voeding en koken.
- Meerdere scholen werken volgens het gezonde school concept.
- Er zijn vijf bloeizones in de gemeente, te noemen bloeizone Appelscha, bloeizone Haulerwijk, bloeizone De Vijverhoek in Oosterwolde, bloeizone Oldeberkoop en bloeizone Waskemeer. In een bloeizone creëren inwoners samen een prettige en gezonde leefomgeving.
- Er is een ketenaanpak voor kinderen en volwassenen met overgewicht.

- In het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) is er in Fries verband onder de noemer Fries Integraal Zorgakkoord (FriZA) een transformatieplan mentale gezondheid en veerkracht gemaakt. Dit plan voor een domein-overstijgende samenwerking wat toewerkt naar toegankelijke mentale Gezondheidszorg in Friesland, is goedgekeurd.

Maatschappelijke effect I: mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met proces van ouder worden

- In de dorpen spraken we met inwoners over ouder worden en zorg in de toekomst. Oud worden betekent dat mensen later een beroep op zorg doen. Deze zorg komt vaker thuis. Tegelijk zijn er minder zorgmedewerkers.
- We vragen inwoners om meer met en voor elkaar te doen. In programma 6 'meedoen' is dit uitgewerkt.
- In zes dorpen ondersteunen we dagbesteding waar mensen zonder indicatie naar toe kunnen. Dit staat in het programma 'meedoen'.
- Mantelzorgers, die bij ons bekend zijn, kregen in november 2025 een waardering in de vorm van een VVV Cadeaukaart met iets lekkers.
- Mantelzorgers kregen in 2025 informatie over lokale activiteiten via verschillende communicatiekanalen.
- We brachten de 'Mantelwijzer' uit. Dit is een gids met alle informatie voor mantelzorgers.
- We startten begin 2025 met een bewustwordingscampagne over mantelzorg. Twaalf mantelzorgers uit onze gemeente zijn het gezicht van de campagne en delen hun verhaal. Deze verhalen worden via verschillende communicatiekanalen gedeeld.
- Onderdeel van de campagne is ook onze website en het delen van informatie: www.hulpbijmantelzorgen.nl.
- Op 15 oktober 2025 organiseerden we in het kader van de campagne een mantelzorg-event met gast spreker Erik Scherder en met een informatiemarkt voor mantelzorgers.
- De mantelzorgconsulent voert wekelijks 1 op 1 gesprekken met mantelzorgers om overbelasting te voorkomen of te verminderen.
- Er zijn gastlessen gegeven over jonge mantelzorgers op basisschool De Tjongeling en aan docenten van OBS De Toekan.
- Zeven mantelzorgers gingen mee op een respijtweekend in oktober 2025.
- Samen met Netwerk Mantelzorg Ooststellingwerf organiseerde de mantelzorgconsulent vijf mantelzorgcafés.
- Mantelzorgers kunnen meedoen aan ontspanningsactiviteiten, zoals een Nieuwjaarsbrunch, bloemschikken, bonbons maken en het jaarlijkse etentje in de Hildenberg.
- Voor jonge mantelzorgers zijn er uitjes georganiseerd, zoals glowgolf, een bezoek aan Jumpstyle, een reis naar Walibi, een high tea en lasergamen.
- Er zijn verschillende lotgenotengroepen voor een brede groep mantelzorgers zoals, partnergroep dementie, moedige moeders, groep voor naasten die zorgen voor iemand met een psychische kwetsbaarheid.
- Er werden verschillende informatiebijeenkomsten georganiseerd voor mantelzorgers zoals het webinar 'Mantelzorg en geldzaken' en de thema-avond 'Verslaving'.
- In mei was er in de Miente belevingstheater dementie voor mantelzorgers die zorgen voor een naaste met dementie.
- Samen met Sunenz gaven we de cursus Samen dementievriendelijk. Deze is voor mantelzorgers en voor iedereen die meer wil weten over omgaan met dementie.
- Er is een overleg met partners in Oosterwolde Noord en Noordoost. Dit overleg gaat over wonen, welzijn en zorg. Inwoners denken mee.
- Er zijn in Oosterwolde Noord & Noordoost verschillende werkgroepen actief onder de noemer DOM (Dorps Ontwikkelings Methodiek) waar inwoners, organisaties en gemeenten samenwerken rondom de thema's ontmoeten, wonen, zorg en vervoer.
- Inwoners ouder dan 75 jaar krijgen een preventief huisbezoek.

Maatschappelijk effect J: mensen voelen zich veilig

- Er is preventieve hulp voor mensen met verward gedrag door de inzet van de Wijk-GGD'er. Hierdoor is er minder overlast en neemt de kans op escalatie af.
- Er is een goede samenwerking tussen het Gebiedsteam, team Openbare Orde en Veiligheid en ketenpartners zoals o.a. politie, GGZ en buurtbemiddeling.
- Inwoners kunnen discriminatie melden via de website van de gemeente. De melding gaat direct naar Tumba, het Friese meldpunt voor discriminatie. Tumba pakt deze meldingen op.
- Inwoners konden gebruik maken van de brede aanpak dakloosheid.
- Inwoners kunnen hun zorgen uiten over hun medemens via het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag.
- Inwoners en professionals kunnen zich melden bij Veilig Thuis als zij vermoedens hebben van huiselijk geweld en kindermishandeling. We hebben specifiek inwoners die twifelen aan de veiligheid in hun relatie geweest op de hulp van Veilig Thuis.

Maatschappelijke effect K: Mensen leven in een gezonde leefomgeving

- Er is een dekkend netwerk van Automatische Externe Defibrillators (AED's) en vrijwilligers via de Stichting Hartveilig.
- We werken aan meer bewustzijn van gezondheid in de openbare ruimte zoals wandelen, water drinken en tuinieren.
- We investeren in een openbare ruimte die uitnodigt tot spelen en bewegen.
- We dragen bij aan gezonde voeding voor inwoners met kookprojecten, verstrekken van fruit bij evenementen en de sociale voedseltuin.
- Er is een leergroep van studenten, inwoners en organisaties die werkt aan sociale verbondenheid in een gezonde leefomgeving in Oosterwolde.
- We zijn samen met sportverenigingen, VNN en GGD in gesprek over de aanpak van NIX 18 in sportkantines.
- Ooststellingwerf is een gezonde jeugd, gezonde toekomst (JOGG)-gemeente wat betekent dat we met een brede lokale samenwerking inzetten op een gezonde leefomgeving voor jongeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijke effect H: mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen

- We ondersteunen de organisatie Ooststellingwerf Beweegt.
- We verbeterden de aanpak voor welzijnscoaching (zie verder Thema 6.1 Samenleven).
- We organiseerden een Meal Prep Café samen met de kleine boerderij in het Haerenkwartier.
- We betaalden het 6-weekse beweegprogramma van Scala (voor mensen met weinig geld en/of grote drempel om te gaan bewegen). Na het programma kregen deelnemers begeleiding naar reguliere sportverenigingen.
- We voerden onder de noemer 'Samen Gezond' gesprekken met Scala, Bibliotheek, Apotheek, Sunenz en verschillende leefstijlcoaches over een gezamenlijke ketenaanpak rondom overgewicht en obesitas. Dit resulteerde in een gezamenlijke ambitie om binnen de bestaande vindplekken zoals de apotheek, bibliotheek en scala expliciet aandacht te besteden aan leefstijl en warm door te verwijzen.
- Samen met lokale partners als de apotheek, huisartsen, GGD, Sunenz, Scala, leefstijlcoaches organiseerden we de kick-off 'Samen Gezond'.
- We bieden scholen ondersteuning bij (de aanvraag van) gezonde school programma's.
- Er is een bloeizone subsidieregeling.
- We organiseerden een inspiratiesessie voor bloeizones.
- We gaven subsidie aan de apotheek de Drie Stellingen voor het organiseren van leefstijlgesprekken.
- We participeerden in verschillende werkgroepen om te komen tot het transformatieplan voor mentale gezondheid en veerkracht.

Maatschappelijke effect I: mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met proces van ouder worden

- We benaderen Plaatselijk Belangen om gesprekken met de dorpen voor te bereiden over het versterken van de mienskip.
- We ondersteunen vormen van indicatie vrije dagbesteding met subsidies.
- Als inwoners iets zelf kunnen leren, helpen we hen dat zelf te doen in plaats van het over te nemen. Bijvoorbeeld in het huishouden.
- Er werken twee mantelzorgconsulenten vanuit het gebiedsteam WMO van de gemeente.
- We hebben een breed ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers. Dit sluit aan bij wat zij nodig hebben.
- We organiseren twee keer per jaar bijeenkomsten voor Netwerk Mantelzorg Ooststellingwerf. Dit netwerk bestaat uit samenwerkingspartners die regelmatig contact hebben met mantelzorgers.
- We brengen het Mantelzorgpanel regelmatig samen. Mantelzorgers uit verschillende dorpen denken met ons mee over het ondersteuningsaanbod. Zij zorgen voor naasten met verschillende soorten ziekten, en delen hun ervaring.
- We werken samen met andere gemeenten in het provinciale samenwerkingsverband 'Provinciaal Samenwerkingsverband Mantelzorg' en het 'Provinciaal Samenwerkingsverband Jonge Mantelzorg'.
- We sluiten aan bij de provinciale werkwijze voor acute respijtzorg.
- In november 2025 startten we als pilot gemeente bij het provinciale kernteam Logeertzorg.
- In oktober 2025 startten we met de pilot 'Zorgpauze'. Dit is ons aanbod voor respijtzorg, aangevuld met vervangende mantelzorg aan huis.
- Samen met partners van de DOS (Domein overstijgende samenwerking) formuleerden we de ambitie om als inwoners, partijen voor wonen, welzijn en zorg samen te werken. Dit vanuit gelijkwaardigheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid met als doel dat inwoners tot op hoge leeftijd prettig kunnen blijven wonen in Oosterwolde Noord & Noordoost.
- We begeleidten het proces en namen inhoudelijk deel aan de overleggen.
- We ondersteunden het DOM (Dorps Ontwikkel Methodiek) proces in Oosterwolde Noord en Noordoost door betrokkenheid bij de verschillende werkgroepen, in- en extern verbindingen te leggen en aanwezig te zijn bij de afstemmingsoverleggen.
- Met een team vrijwilligers doen we het preventief huisbezoek bij inwoners van 75 jaar en ouder. Hiermee versterken we het omzien naar elkaar.

Maatschappelijk effect J: mensen voelen zich veilig

- Er werken twee wijk-GGD'ers in het Gebiedsteam. Zij werken ook samen met het team Openbare Orde en Veiligheid.
- We onderhouden actief contact met ketenpartners rondom zorg en veiligheid.
- We deden mee aan de campagne 'is dit liefde' van Veilig Thuis.
- Via de brede aanpak dakloosheid kregen inwoners toegang tot passende ondersteuning. Bijvoorbeeld preventieve hulp of opvang en begeleiding richting zelfstandig wonen.
- Inwoners konden hun zorgen over buurtgenoten of bekenden melden bij het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag. Daardoor zijn signalen sneller opgepakt en kwamen mensen in kwetsbare situaties eerder in beeld.
- We stimuleerden inwoners en professionals om vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling te melden bij Veilig Thuis. Daarbij hebben we specifiek aandacht besteed aan inwoners die twijfelden aan de veiligheid in hun relatie, door hen te wijzen op de hulpmogelijkheden en het laagdrempelige advies van Veilig Thuis.

Maatschappelijke effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving

- We steunen Stichting Hartveilig Ooststellingwerf. Zij zorgen voor een dekkend netwerk van AED's en vrijwilligers.
- We stimuleren en faciliteren ontmoetingsplekken voor inwoners (zie ook thema 6.1 Samenleven).
- We verstrekten subsidie om spelen en bewegen in de openbare ruimte verder te ontwikkelen.
- We ondersteunen de sociale voedseltuin.
- We ondersteunen de mogelijkheid om betaalbare en gezonde maaltijden te bereiden.

- We faciliteren het Atelier Sociaal Domein en zijn actief betrokken als opdrachtgever en/of verbinder.
- We vroegen in de openbare ruimte aandacht voor de rookvrije generatie.
- We gaven aandacht aan landelijke campagnes zoals 'IkPas' (alcohol) en 'Stoptober' (roken).
- We bieden sportverenigingen trainingen en materialen aan om NIX 18 toe te passen in de sportkantines.
- We hebben een JOGG-regisseur die werkt aan een gezonde leefomgeving voor jongeren.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Maatschappelijke effect H; mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen:

- Inwoners zien steeds vaker projecten en informatie over gezonde keuzes, zoals voeding, water drinken en bewegen.
- Inwoners hebben meer inzicht in eigen leefstijl en fitheid.
- Inwoners hebben meer regie over hun eigen leven.
- Inwoners doen mee aan beweegprogramma's en krijgen hulp bij toeleiding naar een sportvereniging.
- Inwoners kunnen meedoen aan sociale activiteiten en bouwen aan sociale contacten.
- Inwoners kunnen meedoen aan de verschillende activiteiten georganiseerd door bloeizone Appelscha, Haulerwijk, Oldeberkoop en/of De Vijverhoek-Oosterwolde.
- Een deel van de inwoners is uitgenodigd voor een leefstijlgesprek bij de apotheek.
- Inwoners krijgen steun bij mentale problematiek.

Maatschappelijke effect I; mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met proces van ouder worden:

- Steeds meer inwoners zijn zich er van bewust dat er een tekort aan zorgpersoneel is. Ze begrijpen dat we daardoor een groter beroep op inwoners zelf doen om gezond te blijven en meer naar elkaar om te zien.
- Als mensen zonder indicatie naar een dorps huis kunnen dan blijven ze actief in de maatschappij en kunnen nog zoveel mogelijk meedoen aan het maatschappelijk leven.
- We leren inwoners om zelf (huishoudelijke) zaken op te pakken in plaats van over te nemen. We merken dat inwoners hieraan moeten wennen. Het beeld van de inwoner is meestal dat er recht op een voorziening bestaat en dat er iemand over de vloer komt die het overneemt. We werken aan een communicatie strategie hiervoor.
- Inwoners in Oosterwolde Noord en Noordoost ontvangen met enige regelmaat een nieuwsbrief over de ontwikkelingen van het DOM proces.
- Inwoners kunnen meedoen aan de activiteiten georganiseerd door de buurthuiskamer.
- Inwoners van 75 jaar en ouder worden ondersteund in het proces van ouder worden.

Maatschappelijk effect J; mensen voelen zich veilig

- Inwoners krijgen sneller passende hulp, voelen zich gehoord en gezien.
- Inwoners zijn op de hoogte van het hulpaanbod van Veilig Thuis.
- Door de brede aanpak dakloosheid konden inwoners die dreigden hun woonplek te verliezen sneller hulp krijgen, bijvoorbeeld via begeleiding, opvang of ondersteuning bij financiën en huisvesting. Dit gaf niet alleen direct betrokkenen meer rust en stabiliteit, maar ook hun omgeving kreeg het gevoel dat problemen eerder worden opgepakt.
- Het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag bood inwoners de mogelijkheid hun zorgen te delen over iemand in hun buurt of netwerk. Veel inwoners ervaren hierdoor dat zij niet machteloos staan wanneer zij zich zorgen maken, en dat signalen serieus worden genomen en opgevolgd.
- Daarnaast hebben inwoners gemerkt dat de drempel om hulp te zoeken bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling lager is geworden. Door duidelijke informatie en gerichte communicatie wisten meer mensen de weg naar Veilig Thuis te vinden, ook als zij twijfelden over de veiligheid in hun relatie. Hierdoor voelen inwoners zich gesteund om eerder aan de bel te trekken, en ervaren zij dat er een plek is waar zij discreet en deskundig advies kunnen krijgen.

Maatschappelijke effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving

- Aantrekkelijke speel en beweegplekken in de openbare ruimte.
- Betaalbare en gezonde voeding is beschikbaar.
- Inwoners worden geholpen bij het bereiden van gezonde maaltijden.
- Inwoners worden uitgenodigd om mee te doen aan denktanks.
- Inwoners worden op straat of op verschillende vindplekken bevroegd over wat zij belangrijk vinden als het gaat om sociale verbondenheid en de gezonde leefomgeving.
- Sportverenigingen en scholen hebben hulpmiddelen om gezonde keuzes makkelijker te maken voor inwoners/leerlingen.
- Jeugdigen kunnen sporten in een gezonde (sport)omgeving.

Beleidskaders

- Doe-agenda HK 'Positieve gezondheid en gezonde leefomgeving' 2022-heden
- Lokaal sportakkoord 2023-2026
- Friese Preventieaanpak 2020-heden
- Friese samenwerkingsagenda 2022-2025
- Gemeenschappelijke regelingen GGD, binnen VRF
- Visie op samenleven 2020-2024
- Doe-agenda I 'Gelukkig en gezond ouder worden' 2021-heden
- GALA akkoord 2023-2026
- IZA akkoord 2023-2028

Thema 7.2 Duurzaamheid, riolering en afval

Wat willen we bereiken

Duurzaamheid

Het is onze ambitie om CO² neutraal te zijn in 2030 om opwarming van de aarde en daarmee verandering van het klimaat tegen te gaan. Hierdoor liggen er belangrijke opgaven in de energietransitie, klimaatadaptatie en het stimuleren van een circulaire economie. We benutten het Biosintrum, en het daar gevestigde leer- en kenniscentrum Bodem, zo optimaal mogelijk voor onderzoek naar en ontwikkeling van mogelijkheden die ons bij deze opgaven helpen.

Wij willen in 2030 CO² neutraal zijn. Om dit te bereiken streven we naar:

- Energieneutraal te zijn in 2030 door het gebruik van energie te verminderen en het lokaal opwekken van duurzame energie en duurzame mobiliteit te stimuleren.
- Klimaatbestendig te zijn in 2030 door het vergroten van klimaatbestendigheid en de biodiversiteit en de verbetering van de bodemgezondheid te stimuleren.
- Circulair te zijn in 2030 door kringlopen meer sluitend te maken.
- In 2025 stellen we een nieuw duurzaamheidsprogramma op voor de periode 2025 tot 2030.

Afval en grondstoffen

- Voldoen aan de VANG-doelstelling van het Rijk (VANG = Van Afval Naar Grondstof). We richten ons verder op het realiseren van de VANG-doelstelling 2025 van 30 kg restafval per inwoner per jaar.
- Inwoners hebben steeds minder huishoudelijk afval en bieden dit afval nog beter gescheiden aan.
- Zwerfafval in de openbare ruimte verder terugdringen.
- Samen met ondernemers het zwerfafval in de winkelgebieden terugdringen.
- Er zal onderzoek worden gedaan naar een pilot met wasbare luiers, inclusief een bewustmakingscampagne voor de lange termijn.

Wat hebben we bereikt

In 2025 hebben we het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2026-2030 opgesteld. Het nieuwe programmaplan helpt ons focus aan te brengen en te zorgen voor de verbinding tussen de zes thema's: Circulaire samenleving, Energietransitie, Klimaatadaptatie, Duurzaam landelijk gebied, Sociale duurzaamheid en Biodiversiteit. Met het programmaplan werken we aan de Sustainable Development Goals (SDG's).

Riolering en water

In november 2024 is het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie 2025-2030 vastgesteld. In 2025 zijn we gestart met de uitvoering. We hebben landelijke subsidie gekregen voor klimaatadaptatie via het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Daarnaast is het Water- en Rioleringsprogramma (Wrp) in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad en terug te vinden via: www.ooststellingwerf.nl/riool.

Energie

In december 2024 is het Uitvoeringsplan Energietransitie 2025-2030 vastgesteld. In 2025 zijn we gestart met de uitvoering van het uitvoeringsplan. We monitoren de uitstoot van de gemeentelijke organisatie en hier vindt jaarlijks een audit op plaats. We helpen inwoners om hun energiegebruik te verminderen. Dit doen we voor alle inwoners door informatie te verstrekken over energiebesparing en over de landelijke investering subsidie duurzame energie (ISDE subsidie). Voor inwoners met een koopwoning met een WOZ-waarde lager dan € 429.300 en een slecht energielabel hebben we intensieve hulp beschikbaar. We werken hiervoor samen met Opsterland en Weststellingwerf in het OWO-energiebureau. Onze energieverkenner komen, als inwoners dat willen, thuis om informatie te geven over de mogelijkheden voor isolatie van hun woning. Ook kunnen ze helpen met aanvragen van subsidies. We hebben voor hen extra subsidies beschikbaar, vanuit de specifieke uitkering vanuit het Rijk voor Lokale Aanpak Isolatie en voor inwoners met een laag inkomen daarbovenop een provinciale subsidie. Dit jaar is al voor meer dan 880 woningen subsidie toegekend met een totaalbedrag van meer dan € 1,5 miljoen euro.

We zijn gestart om met de bedrijven in Haulerwijk samen te werken aan het verminderen en verduurzamen van hun energiegebruik en zoeken we samen naar oplossingen voor netcongestie.

In het najaar 2025 hebben we duidelijkheid gekregen over een uitbreiding van het budget vanuit het Rijk. Dit geld is bedoeld voor ambtelijke inzet op met name de thema's energie en circulair. Met dit budget realiseren we een uitbreiding van de formatie in 2026 waardoor we stevig kunnen inzetten op het realiseren onze ambities.

Afval

De Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstelling 2025: In het afgelopen jaar is er 106,5 kilo restafval per inwoner verbrand. In 2024 was dat 107,9 kilo per inwoner. De VANG-doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner per jaar hebben we hiermee nog niet gehaald. In mei 2025 is in de gemeente Ooststellingwerf het zwerfafval gemonitord. De score is 8,8, een ruime A-beoordeling. De jaarlijkse opruimacties en de inzet van vrijwilligers zorgen mede voor dit goede resultaat.

Biosintrum

Het Biosintrum wordt verhuurd aan stichting Pionier. De activiteiten in het gebouw richten zich sterk op kennisdeling en educatie rond duurzaamheid, biobased bouwen en innovatie. Door deze functie te ondersteunen dragen we bij aan levenslang leren en educatie over duurzame ontwikkeling. Daarnaast vervult het Biosintrum een belangrijke rol als ontmoetingsplek en innovatiecentrum in de regio. Het gebouw staat symbool voor circulair bouwen met biobased materialen en duurzame productieprocessen. Dit alles wordt gedragen door samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties.

Wat hebben we ervoor gedaan

Duurzame mobiliteit

We blijven werken aan duurzame mobiliteit. De plaatsing van elektrische laadpalen gaat helaas niet altijd zo snel als gewenst. Dit is geregeld in een provinciale concessie. De Provincie werkt, in samenwerking met betrokken gemeenten, aan een nieuwe concessie. De OVEF (Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.) wordt verantwoordelijk voor de uitvoering en het beheer van de openbare laadvoorzieningen.

Voor het openbaar vervoer is dit jaar een nieuwe provinciale concessie verleend. In deze concessie is afgesproken dat in 2030 het openbaar vervoer emissieloos is.

Auto's gebruiken minder brandstof bij een lagere snelheid en goede bandenspanning. Daarom hebben we in Oosterwolde een gratis punt 'band op spanning' (bij de Gamma in Oosterwolde). Hier wordt veel gebruik van gemaakt. We verlagen op verschillende wegen de maximumsnelheid van 80 naar 60 km per uur.

Klimaatadaptatie

Voor het thema Klimaatadaptatie is een uitvoeringsplan vastgesteld. Hierin staat wat we de komende vijf jaar doen om Ooststellingwerf beter klaar te maken voor het klimaat van 2050. In het plan staat welke maatregelen prioriteit hebben en welke rol de gemeente daarin heeft. Voorbeelden van deze maatregelen zijn onder andere:

- Het uitvoeren van maatregelen op 14 plekken met wateroverlast. Daar zorgen we voor meer ruimte voor regenwater.
- We stimuleren inwoners om hun tuin, dak of omgeving aan te passen aan het veranderende klimaat.
- We stimuleren het vergroenen van schoolpleinen. Sinds januari 2024 is er een subsidie voor groene schoolpleinen. Twee scholen hebben de subsidie aangevraagd en gekregen. We zijn ook in gesprek met twee scholen die interesse hebben en mogelijk in 2026 beginnen met een ontwerp. De subsidie loopt tot en met 2026.

Riolering en water

We geven doelmatig, efficiënt en rechtmatig invulling aan de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht. In het Water- en rioleringsprogramma (Wrp) staat hoe we dit doen.

Programmaplan en budget voor formatie vanuit het Rijk

Dit jaar hebben we een nieuw programmaplan duurzaamheid 2026-2030 opgesteld met inbreng van verscheidene partijen in de gemeente. Het programmaplan helpt ons focus aan te brengen en tegelijk te zorgen voor verbinding tussen de verschillende thema's energietransitie, circulaire samenleving, klimaatadaptatie, biodiversiteit, landelijk gebied en sociale duurzaamheid. In het najaar hebben we duidelijkheid gekregen over en uitbreiding van het budget vanuit het Rijk. Dit geld is bedoeld voor ambtelijke inzet op met name de thema's energie en circulair. Met het budget realiseren we een uitbreiding van de formatie in 2026. De combinatie van programmaplan en beschikbaar budget zorgt dat we stevig kunnen inzetten op een duurzaam Ooststellingwerf en onze bedrijven en inwoners kunnen helpen.

Duurzaamheid

In 2025 hebben we het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2025-2030 opgesteld. Verschillende samenwerkings- en/of ketenpartners hebben hier hun inbreng opgegeven. Het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025 is geëvalueerd. De belangrijkste conclusies uit de evaluatie zijn:

1. Er zijn veel acties uit het programmaplan 2021-2025 uitgevoerd en afgerond. Veel van de acties zijn structureel geborgd in de organisatie. De terugblik is opgenomen in de bijlage van het nieuwe programmaplan.

2. In het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025 zijn een aantal ambities opgenomen. Tijdens de evaluatie bleek dat het lastig was om het behaalde resultaat van een actie te koppelen aan de ambitie. In het nieuwe programmaplan staan daarom per speerpunt meetbare doelen.
3. Bij het opstellen van het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025 was niet voorzien dat er vanuit de Rijksoverheid in deze periode veel inzet gevraagd zou worden op het thema Energietransitie. De Rijksoverheid heeft hiervoor ook extra geld aan gemeenten beschikbaar gesteld. Daardoor is er de afgelopen periode extra ingezet op acties rondom het thema Energietransitie. Dit had gevolgen voor de uitvoering van het thema Circulaire economie. De uitwerking van de acties van dit thema en de uitvoering van de Circulaire Uitvoeringsstrategie liggen achter op planning.

Energie

- We werken met de Friese overheden samen in de Friese Energietafel (FET). We wisselen kennis uit en werken samen aan verschillende onderwerpen, zoals batterijbeleid en het Warmteprogramma.
- We helpen inwoners met het verduurzamen van hun woning. In september 2025 is het aantal Energieverkenners uitgebreid van drie naar vier. Daarnaast geven vrijwillige Energiecoaches inwoners thuis advies over kleine energiebesparende maatregelen en gedrag.
- Met een specifieke Rijksuitkering helpen we inwoners bij de isolatie van hun woning. We stimuleren inwoners om hun koopwoning met lage WOZ-waarde en laag energielabel te isoleren door gerichte communicatie, advies, subsidie en goedkope lening. Hiervoor hebben we als OWO gezamenlijk een energiebureau opgezet. In juni 2024 zijn we gestart met de isolatiesubsidie. Halverwege december 2025 waren er 882 aanvragen ingediend voor de gemeentelijke subsidie.
- Met de 'Stimuleringslening Duurzaamheid' stellen we duurzaamheidsleningen beschikbaar voor inwoners. Hiermee kunnen woningeigenaren indien nodig tegen een aantrekkelijk tarief een lening afsluiten om duurzame maatregelen te treffen, zoals bijvoorbeeld dakisolatie of zonnepanelen. In 2025 zijn 11 nieuwe duurzaamheidsleningen voor een totaalbedrag van € 166.000 verstrekt.
- Met een specifieke Rijksuitkering hebben we inwoners geholpen met onder andere het omwisselen naar energiezuinig witgoed en het geven van maatwerk- en financieel adviezen voor het verduurzamen van de eigen woning. Met laagdrempelig aanbod, zoals vrijwillige energiecoaches en fixteams helpen we inwoners om hun energierekening te beheersen en comfortabel te leven. We werken hiervoor samen met de woningcorporaties.
- We kopen onze energie in via OVEF. Dit geeft ons de mogelijkheid lokaal geproduceerde, duurzame energie in te kopen voor gebruik in onze eigen organisatie. De gemeente is gecertificeerd op de CO2-prestatieladder, waarmee we laten zien dat we werken aan het verminderen van onze eigen CO2-uitstoot. Vanaf 1 september 2025 rijden onze gemeentelijke dieselauto's op HVO100. HVO100 is een schone variant van diesel. Dit verlaagt onze CO2-uitstoot aanzienlijk.
- We werken samen met energiecoöperatie de Eendracht. Dit jaar is ingezet op het stimuleren van hybride warmtepompen. De energiecoöperatie heeft haar inbreng gegeven op het nieuwe programmaplan.
- We zijn gestart met het opstellen van het Warmteprogramma. Dit doen we in samenwerking met de gemeenten Weststellingwerf en Opsterland. Hierin onderzoeken we hoe de verwarming van onze woningen en bedrijven aardgasvrij kan worden. En hoe we dat als gemeente gaan ondersteunen de komende jaren.
- Netcongestie betekent dat het energienetwerk 'vol' zit; er kunnen geen nieuwe aansluitingen meer bij. Netcongestie is een groot probleem geworden. We werken met Liander samen aan het zoeken naar oplossingen. Een groep bedrijven uit Haulerwijk heeft ons gevraagd om met hen samen te werken. Met de bedrijven in Haulerwijk zoeken we naar oplossingen voor netcongestie en verduurzamen van hun energiegebruik.

- Met een groep bewoners, Liander en de Rabobank hebben we thuisbatterijen getest en gekeken welk effect die hebben op netcongestie. In 2025 is de inzet van thuisbatterijen, samen met onder meer Liander, beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat het afgesproken tijdsvenster ervoor zorgt dat de thuisbatterijen pieken niet verergeren. Thuisbatterijen blijken netcongestie te kunnen verminderen, door 's avonds tussen vijf en negen uur te ontladen. En door overdag als de zon schijnt te laden. Ook 's nachts, als weinig energie verbruikt wordt, kunnen de batterijen opgeladen worden.

Soortenmanagementplan

Soortenmanagementplan (SMP): de gemeente heeft sinds begin 2025 een pre-Soortenmanagementplan, waaronder inwoners onder bepaalde voorwaarden verder kunnen met isoleren. Inwoners van deze gebieden hoeven hierdoor geen flora- en faunaonderzoek meer te doen voordat ze gaan isoleren. Ze moeten wel natuurvriendelijk isoleren. Het isoleren voor inwoners is hiermee gemakkelijker en goedkoper gemaakt en de dieren worden beter beschermd. In augustus 2025 is het ecologisch onderzoek afgerond voor het volledige SMP.

Groene dorpsprofielen

Eind 2024 zijn er bijeenkomsten georganiseerd in Appelscha, Nijeberkoop, Haule en Haulerwijk. Tijdens deze avonden gingen we met inwoners in gesprek over de thema's natuur, water en biodiversiteit. De ideeën en aandachtspunten die daarbij naar voren kwamen, zijn door de gemeente bekeken en waar mogelijk verder uitgewerkt door het team Openbare Ruimte. Deze input gebruiken we bij het opstellen van de groene dorpsprofielen. In 2025 zijn de eerste ideeën van inwoners uit deze dorpen uitgevoerd. Zoals het planten van bloembollen en inzaaien van bloemrijk kruidenmengsel op verschillende plekken. Nu worden er nog bomen en struiken op verschillende plekken aangebracht.

Afval

- We doen mee aan de provinciale communicatiecampagne 'Samen Halen We Alles Eruit'. Met deze campagne krijgen inwoners via de sociale media informatie over minder afval, beter scheiden en het nascheiden van restafval en kunststoffen bij onze afvalverwerker Omrin.
- De gemeente is Supporter van Schoon en vraagt inwoners om mee te doen. De gemeente faciliteert vrijwilligers met inzamelmiddelen.
- Op basisscholen en in het voortgezet onderwijs zijn projecten over (zwerf)afval uitgevoerd.
- We gaan door met de projecten uit het beleids- en uitvoeringsprogramma aanpak zwerfafval 2014-2022.
- Er loopt een bewustwordingscampagne over wasbare luiers. Dit wordt vervolgd in 2026.

Duurzaamheidseducatie

Met duurzaamheidseducatie investeren we in kennis en bewustwording over duurzaamheidsthema's bij kinderen. Samen met de scholenkoepels Comprix en de Tjongerwerven, Kunst & COO en de gemeente is het programma voor duurzaamheidseducatie Wortels & Vleugels opgezet. In augustus 2025 is door de partijen een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan. Daarnaast nemen we deel aan Junior Energiecoach waarvoor scholen, BSO's en scouting zich aan kunnen melden. Via Junior Energiecoach betrekken we bij energie en energiebesparing.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Riolering en water

Inwoners konden gebruikmaken van een veilig en goed werkend riool. Daardoor was er weinig overlast door veel regen of een hoge grondwaterstand. Op een enkele locatie was wel schade en overlast. Dat kwam door zeer zware regen en het lozen van regenwater op het vuilwaterriool.

Afval

Inwoners die hun afval goed scheiden en daardoor minder afval hebben, betalen minder afvalstoffenheffing. Er zijn vrijwilligers die (wekelijks of maandelijks) zwerfafval in hun leefomgeving opruimen. Met de afvalapp hebben inwoners inzicht in hun afvalscheiding. Inwoners hebben de campagne 'Samen Halen We Alles Eruit' via de socials en in de krant kunnen volgen.

Energie

Inwoners konden laagdrempelig advies krijgen over de verduurzaming van hun woning, daarvoor subsidie krijgen en een duurzaamheidslening met een lage rente aanvragen. Steeds meer inwoners treffen duurzame maatregelen, zoals isolatie van de woning. Inwoners die te maken hebben met energiearmoede hebben we geholpen om hun energiegebruik terug te brengen. Basisschoolkinderen krijgen structureel les over duurzaamheidsthema's.

Biodiversiteit

Kinderen krijgen een groenere omgeving door groene schoolpleinen. Inwoners zijn betrokken bij het vergroenen van hun buurt.

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan Ooststellingwerf 2010-2016 (mei 2010)
- Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Infographic Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Beleid zonnepaneelvelden gemeente Ooststellingwerf (vastgesteld in 2021)
- Paraplubestemmingsplan windturbines Ooststellingwerf (vastgesteld maart 2022)
- Nota van uitgangspunten Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025
- Biodiversiteitsplan
- Water en rioleringsprogramma (Wrp) 2025-2029
- Beleids- en uitvoeringsplan zwerfafval 2014-2022
- Wet milieubeheer
- Landelijk Afval Plan (LAP)
- Afvalstoffenverordening Ooststellingwerf
- Circulaire uitvoeringsstrategie Ooststellingwerf 2023-2030
- Uitvoeringsplan klimaatadaptatie
- Uitvoeringsplan energietransitie
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2026-2030 (in ontwikkeling)

Belangrijkste afwijkingen programma 7

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
7-1 Volksgezondheid	-1.773	-2.470	-2.547	-2.123	424 V
7-2 Riolering	-2.154	-2.074	-2.074	-2.128	- 54 N
7-3 Afval	-2.975	-3.035	-3.196	-3.497	- 301 N
7-4 Milieubeheer	-1.914	-1.862	-3.134	-1.747	1.387 V
Totaal Lasten	-8.815	-9.442	-10.951	-9.494	1.457 V
Baten					
7-1 Volksgezondheid	273	157	214	201	- 13 N
7-2 Riolering	3.001	3.067	3.067	3.122	55 V
7-3 Afval	3.659	3.676	3.776	4.064	288 V
7-4 Milieubeheer	367	125	1.492	786	- 706 N
Totaal Baten	7.300	7.025	8.549	8.173	- 376 N
Saldo van baten en lasten	-1.515	-2.417	-2.402	-1.321	1.081 V
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-1.367	-	-	-441	- 441 N
Totaal Onttrekkingen	1.122	565	702	331	- 371 N
Mutatie reserves	-245	565	702	-110	- 812 N
Resultaat	-1.760	-1.852	-1.700	-1.432	269 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 7	Verschil
GoYoFlo (OKO)	334 V
Algemene reserve	- 334 N
Gezondheidsbeleid	33 V
GGD	40 V
CDOKE	- 92 N
Landelijk gebied	307 V
Algemene reserve	- 173 N
Uitvoeringsbudget programma duurzaamheid	268 V
Algemene reserve	- 268 N
Klimaatmiddelen	24 V
Algemene reserve	- 24 N
Handhaving	149 V
Overige kleine afwijkingen	5 V
Totaal afwijkingen	269 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid, voordeel € 412.000

GoYoFlo (OKO), voordeel € 334.000

Binnen GoYoFlo is stevig geïnvesteerd in preventie, talentontwikkeling, gezonde leefstijl en het versterken van alle omgevingen waarin jongeren opgroeien. Binnen het GoYoFlo programma hebben we een vrijetijdspas geïntroduceerd waarmee iedere jongere van 10 tot 18 jaar jaarlijks € 200 vrijetijdsgeld ontvangt. Hiermee kunnen zij deelnemen aan sport- en cultuuractiviteiten. Ondanks een gericht en breed ingezet communicatieplan en het uitbreiden van de vindplaatsen voor de jeugd is de vrijetijdspas in de opstartfase niet door alle jongeren verzilverd. Hierdoor is het uitvoeringsbudget van € 509.000* in 2025 niet volledig benut. In 2026 wordt via gerichtere communicatie gewerkt aan het vergroten van de bekendheid en het gebruik, en vindt een evaluatie plaats die richting geeft aan de vervolgaanpak van GoYoFlo. Een deel van de uitgaven hebben we gedekt met SPUK-middelen vanuit GALA en Friza. Door de lagere benutting en de inzet van SPUK-middelen is de onttrekking uit de algemene reserve lager dan geraamd.

*Algemene reserve, nadeel € 334.000**

Lagere onttrekking uitvoeringsbudget GoYoFlo. Zie ook hierboven.

Gezondheidsbeleid, voordeel € 33.000

Hier realiseren we een voordeel doordat we verschillende uitgaven hebben gedekt met SPUK-middelen vanuit GALA en Friza. Hierdoor hoefden we het eigen budget voor gezondheidsbeleid niet volledig in te zetten.

GGD, voordeel € 40.000

Dit voordeel is ontstaan door positieve afrekeningen van de GGD.

Taakveld 7.2 Riolering

Begroot was een dotatie van € 147.000 aan de voorziening. Er is in de werkelijkheid een aanwending geweest van € 46.301 vanuit het exploitatieresultaat. In totaal dus een verschil van € 193.301 door hogere lasten. Dit wordt veroorzaakt door de extra kosten door de regenoverlast in de Haule, extra kosten voor reiniging en inspectie (inhaalwerkzaamheden 2024), een bijdrage aan het Wetterskip voor de verwerking van baggerslip en kosten voor een eenmalige overstort registratie.

Taakveld 7.3 Afval

Ondanks de beperkte afwijking van € 5.000 zijn er binnen het taakveld Afval wel verschillen die opvallen. Vanuit Verpact is er een vergoeding geweest voor zwerfafval 2023 en 2024 van € 108.000. De kosten voor inzameling van huishoudelijk afval was € 45.000 lager dan begroot en de kosten van de inzameling op de milieustraat € 33.000 lager. Daarentegen waren de kosten voor de verwerking van het ingezamelde materiaal op de milieustraat € 75.000 hoger. De inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing was € 108.000 lager dan begroot.

Taakveld 7.4 milieubeheer, voordeel € 681.000

CDOKE, nadeel € 92.000

Nadeel komt door een te hoge inschatting van de personele inzet voor klimaat- en energietaken. Nadeel wordt gecompenseerd door een voordeel op de personeelsbegroting in programma 0.

Landelijk gebied, voordeel € 307.000

Ambtelijke inzet landelijk gebied van € 134.000 is geboekt in programma 0. Dit betekent een voordeel in programma 7 en een nadeel in programma 0. Na aftrek van de personele inzet resteert er een voordeel van € 173.000*. Door weinig beleid/projecten vanuit het Rijk en de Provincie heeft onze focus gelegen op de bestaande werkzaamheden gerelateerd aan de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties. Gezien de huidige ontwikkelingen verwachten we dat er de komende tijd wel beleid komt waar we mee aan de slag kunnen gaan. Ook de werkzaamheden gerelateerd aan de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties lopen door. Het resterende budget is hiervoor nodig.

*Algemene reserve, nadeel € 173.000**

Toevoeging van het resterende budget landelijk gebied aan de algemene reserve.

*Uitvoeringsbudget programma duurzaamheid, voordeel € 268.000**

Bij de najaarsrapportage 2025 hebben we aangegeven dat dit budget in 2025 niet volledig benut wordt vanwege diverse oorzaken. Toen is aangegeven dat we bij de jaarrekening 2025 gaan voorstellen om het resterend budget van het programma duurzaamheid ultimo 2025 toe te voegen aan de reserve.

*Algemene reserve, nadeel € 268.000**

Toevoeging van het resterende budget duurzaamheid aan de algemene reserve.

*Klimaatmiddelen, voordeel € 24.000**

We zijn in 2025 gestart met het warmteprogramma. Dit loopt door in 2026.

*Algemene reserve, nadeel € 24.000**

Lagere onttrekking voor klimaatmiddelen.

Handhaving, voordeel € 149.000

De lasten zijn lager dan begroot doordat uit de nacalculatie van de Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) blijkt dat er minder uren nodig waren voor de basis- en plustaken dan begroot.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Thema 8.1 Bouwen en wonen

Wat willen we bereiken

Bouwen en Wonen

Er moeten woningen aan de voorraad worden toegevoegd, met name voor senioren en starters. Er is ook een stevige vraag naar zorggeschikte woningen. De komende jaren neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen aanzienlijk toe, waardoor ouderen langer zelfstandig met zorg aan huis kunnen blijven wonen. Ook ligt er een grote opgave om de noodzakelijke uitbreiding van de 24-uurs zorgplekken voor psychogeriatric (dementiezorg) en somatiek te realiseren, waardoor dit zorgaanbod in onze gemeente geborgd wordt. De gemeente Ooststellingwerf heeft in de Regio Deal Zuid Oost Fryslân afspraken gemaakt met betrekking tot de toe te voegen woning voorraad.

- Voor Ooststellingwerf geldt de unieke situatie dat in alle dorpen binnenstedelijk vrij in aantal mag worden gebouwd. In de Regio Deal 'wonen' is deze afspraak bevestigd. Dit geeft de mogelijkheid om bestaande panden waarvan de huidige functie is vervallen om te zetten naar wonen. Het biedt mogelijkheden om 'rotte kiezen' aan te pakken, te herstructureren en op deze plekken woonmogelijkheden te creëren.
- Zorgvuldige invulling van de leefomgeving is van essentieel belang; door goede ruimtelijke ordening, klimaatbestendig ontwerpen, groene openbare ruimte en een gezond leefklimaat te creëren kan er een plus aan de leefomgeving worden toegevoegd.
- Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen in levensloopgeschikte woningen en geclusterde woonvormen.
- De 24-uurs-zorgplekken met toezicht voor psychogeriatric en somatische zorg zijn uitgebreid.
- 'Zorgen voor elkaar' wordt mogelijk gemaakt voor jong en oud en voor generaties door dit te faciliteren met verschillende woonconcepten.
- We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners.
- Onze inwoners wonen in een huur- of koopwoning die past bij hun financiële situatie, gezinssamenstelling of zorgbehoefte. Daarnaast willen we dat deze woning energieneutraal en digitaal ontsloten is.
- We staan open voor innovatieve woonconcepten zoals ouderenhofjes, collectief particulier opdrachtgeverschap en tijdelijke woningen.
- We willen dat we bij de uitvoering van de Woon(zorg)visie indien nodig kunnen bijsturen. We vinden het belangrijk dat (nieuwbouw) woningen ook voor inwoners van Ooststellingwerf en jongeren bereikbaar zijn.

Grondexploitaties

- We hebben met het ministerie en de provincie afgesproken om tot en met 2030 ten minste 700 woningen te realiseren (update 2025: ipv 700 woningen 820 woningen).

Huisvesting vluchtelingen

- De huisvesting van de bijzondere doelgroepen en statushouders in de sociale woningvoorraad vraagt de nodige aandacht, zowel kwantitatief als kwalitatief. Hiervoor maken we afspraken met de provincie.
- Afhankelijk van de invoeringsdatum van de Wet regie op de volkshuisvesting heeft de gemeente twee jaar de tijd om een urgentieverordening vast te stellen. De beoogde invoeringsdatum ligt tussen 1 juli 2026 en 1 januari 2027. In de urgentieverordening wordt een aantal door het Rijk aangewezen doelgroepen opgenomen. De gemeente mag het aantal categorieën urgenten onderbouwd uitbreiden, maar niet verminderen (nb statushouders en herhuisvesters zijn in het wetsontwerp geen aangewezen urgente categorie).

Wat hebben we bereikt

Bouwen en Wonen

Er zijn eind 2025 concrete plannen voor 879 extra woningen in 2030, waarvan voor 250 woningen de ruimtelijke procedure is doorlopen. Bij 196 woningen is de bouw gestart of kan met de bouw gestart worden.

Grondexploitaties

De grondexploitaties voor de gemeentelijke woningbouwplannen in Oldeberkoop ('t Hooge, fase 2), Makkinga (Muldersveld), Oosterwolde Rikkingahof (4 kavels aan de es) en Oosterwolde-West (4 kavels nabij Flippobrug en Rozendael) zijn vastgesteld. Deze maken het mogelijk om alle kavels uit te geven in de vooraf bepaalde woningbouw-segmenten.

Huisvesting vluchtelingen

De huisvesting van vluchtelingen is voor de komende twee jaar geborgd, met uitzondering van de huisvesting van statushouders.

Monumentenzorg, gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit en kerkervisie

- Een jaarlijks budget maakt het mogelijk om subsidies te verstrekken aan monumenteigenaren die hun monument herstellen of onderhouden. Van het budget wordt ook de Open Monumentendag georganiseerd. Dit jaar kreeg deze dag een andere invulling. De eigenaren van de monumenten kregen nu zelf de kans om te genieten van bijzonder erfgoed. Voor hen was een speciale architectuur-bustour georganiseerd.
- Monumentenambassadeurs brengen met hulp van de gemeente een paar keer per jaar een nieuwsbrief uit aan monumenteigenaren.
- In 2023 is de Verordening op de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit vastgesteld, waardoor hûs en hiem onder de Omgevingswet als adviseur van het college kon blijven opereren. In 2025 heeft hûs en hiem wederom op bouwplannen geadviseerd.
- De kerkervisie was in 2020 vastgesteld. In 2025 is er geen aanpassing op doorgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan

Bouwen en Wonen

- **Nieuwe woondeal.** We sloten een nieuwe woondeal met de provincie Fryslân. Daardoor kunnen we nu 820 extra woningen bouwen in de periode tot en met 2030 (de eerste woondeal was in 2022 nog 500).
- **Woningbouwprogrammering.** Om invulling te geven aan de 'opdracht' van het Rijk en de provincie om 820 extra woningen te realiseren in onze gemeente (woondeal 2025) hebben we eind 2025 onze woningbouwprogrammering tot en met 2030 bij de provincie neergelegd voor instemming. Het programma bevat plannen voor 879 extra woningen tot en met 2030 op verschillende locaties in 11 van de 13 dorpen in onze gemeente. We hebben dus iets meer plannen dan nodig, omdat er altijd plannen uitvallen.
- **Betaalbaarheid.** Van alle nieuwe 820 woningen moet 2/3e betaalbaar (prijspeil 2025) zijn. Dit houdt in:
 - 30% van alle woningen is sociaal (maximale huur € 900,07 per maand)
 - de rest van die 2/3e valt in het middensegment (huur tot ongeveer € 1.184,82 per maand en betaalbare koop tot € 405.000)
 - 1/3e van alle woningen valt in het duurdere segment (huur of koop)
- De **locaties** liggen deels binnen dorpen en deels buiten dorpen.
- De **voormalige busremise in Oosterwolde is gekocht** van Arriva. Er ontstaat daardoor in de toekomst ruimte voor woningbouw. Om dat te realiseren was in 2024 al een voorkeursrecht gevestigd op het Arriva-terrein en percelen daar in de buurt.
- **Initiatiefnemer.** Soms is de gemeente zelf initiatiefnemer van de woningbouwplannen (grond van de gemeente). Meestal gaat het om een initiatief van een projectontwikkelaar of een particulier. Bij elk plan is een **goede leefomgeving** het uitgangspunt.

- **Woonbehoefte onderzoek.** We deden onderzoek naar de woningbehoefte. Hieruit blijkt dat er woningen nodig zijn voor:
 - voor jongvolwassenen die zelfstandig willen wonen
 - voor gezinnen die willen doorgroeien
 - voor ouderen die graag gelijkvloers en dichtbij voorzieningen willen wonen
- **Voorrang eigen inwoners.** We onderzochten de mogelijkheden om woningen toe te wijzen aan eigen inwoners. De gemeente heeft geen directe wettelijke mogelijkheden. Wel is het mogelijk om eigen inwoners een voordeel te geven via uitgifte van grond aan een collectief (CPO). In 2025 hadden wij hiermee goede ervaringen.
- Wij maakten **prestatieafspraken met woningcorporaties**, onder andere over sociale woningbouw. We gaan uit van 30% sociale woningen. Een deel daarvan is geclusterd en gelijkvloers voor senioren.
- We werkten aan **regels voor woningsplitsing** en bereidden een **pilot met woningdelen** voor. In 2026 voeren we de regels uit en start de pilot.
- We maakten **regels voor premantelzorgwoningen** bij bestaande woningen. We behandelden zeven aanvragen. Een premantelzorgwoning is nu gebouwd.
- **Beleid.** De gemeenteraad stelde een addendum bij de woonzorgvisie 2022-2026 vast, waardoor dit beleid weer actueel is.

Grondexploitaties

- De grondexploitaties zijn vastgesteld door de gemeenteraad en hiermee actief geworden. Zowel de kosten als opbrengsten worden hierop per gemeentelijk woningbouwplan verantwoord.

Huisvesting vluchtelingen

- Voor de **taakstelling asiel** is de huisvesting door het COA in Rikkingahof verlengd tot aan de sloop van het pand. Naar verwachting zal de sloop in de loop van 2028 plaatsvinden.
- Voor de inspanningsverplichting **opvang Oekraïners** zijn lopende contracten verlengd en aanpassingen doorgevoerd in hotel Appelscha, zodat bewoners zelfstandig kunnen koken. Daarnaast is de opvang op de Roggeberg definitief beëindigd en is in plaats daarvan een nieuwe locatie geopend in de accommodatie de Vrije Vogel in Elsloo.
- Voor de **taakstelling huisvesting statushouders** is voldaan aan de opgave voor 2025, maar de achterstand die is ontstaan in 2023 is niet of nauwelijks ingelopen. Deze achterstand betreft ongeveer 25 personen.

Monumentenzorg, gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit en kerkervisie

- We zijn de gemeentelijke website voor het onderwerp monumenten aan het verbeteren. Deze wordt daardoor aantrekkelijker en beter leesbaar. We overwegen daarbij om informatie over monumenten beschikbaar te stellen op de Erfgoedstandaard. We hebben daarover afgestemd met de gemeenten Weststellingwerf en Opsterland. De Erfgoedstandaard wordt door de rijksoverheid geadviseerd voor het vastleggen en uitwisselen van data met betrekking tot het gebouwde, vervaardigde en aangelegde erfgoed (objecten en structuren met een zekere of verwachte cultuurhistorische waarde) in de fysieke omgeving.
- In 2025 is voor € 22.000 subsidie verstrekt voor onderhoud en herstel van monumenten. Het subsidieplafond van € 25.000 is daarmee niet overschreden. Een opgebouwde reserve blijft beschikbaar.
- In 2025 is door Stichting Interieurs in Fryslân doorgegaan met een onderzoek naar historische interieurs. Het onderzoek is vertraagd, maar zal in 2026 worden afgerond.
- Het beheer en onderhoud van de kerkervisie-website kost geld. We willen deze website niet langer operationeel houden. Van de kerkervisie is een pdf-bestand gemaakt, dat we gaan plaatsen op de gemeentelijke website.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Bouwen en Wonen

- Inwoners ervaren dat Ooststellingwerf een goede woongemeente is.

- Inwoners merken dat we in (bijna) alle dorpen woningbouwplannen ontwikkelen en daarmee investeren in de leefbaarheid.
- Inwoners merken dat er woningen in verschillende typen en prijsklassen te koop staan of in ontwikkeling zijn. Dat geldt voor starters, gezinnen en ouderen. Ze zien ook dat er plannen zijn voor sociale woningbouw.
- Inwoners die voor elkaar zorgen hebben meer ruimte om dat thuis te doen. Bijvoorbeeld via een mantelzorgwoning of een premantelzorgwoning.

Grondexploitaties

- We zijn gestart met de uitgften van de kavels in Oldeberkoop ('t Hooge, fase 2) en Makkinga (Muldersveld). De starterswoningen in deze beide plannen zijn uitgegeven in de vorm van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). De kavels voor sociale huurwoningen zijn verkocht aan Stichting Actium. De hernieuwde uitgifte van kavels voor vrijstaande woningen en twee-onder-een-kap staat gepland vanaf 17 december 2025. Potentiële kopers kunnen zich dan inschrijven. De kavels worden in februari 2026 door middel van loting in optie gegeven. In de optieperiode tekenen kopers het koopcontract bij de gemeente. De notaris regelt daarna de levering. Inwoners zien in 2026 dat de bouw start voor verschillende doelgroepen. Dat geldt in ieder geval voor de woningen van starters en voor de sociale huurwoningen.
- Inwoners in Oosterwolde-West zien dat de voorbereidingen voor vier nieuwe woningen in 2025 zijn gestart. De uitgifte van de kavels volgt in 2026.

Huisvesting vluchtelingen

- De opvang van de verschillende doelgroepen op de verschillende locaties verliep zonder incidenten. Inwoners ervoeren geen overlast.

Monumentenzorg, gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit en kerkervisie

- Monumenteigenaren lezen via de nieuwsbrief de laatste informatie over (hun) monumenten. Ze zijn ook bijgepraat op informatieve avond in het gemeentehuis die in maart 2025 was georganiseerd. Ook in 2026 wordt op deze manier informatie gedeeld met de eigenaren.
- De gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit adviseert aan de hand van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid (bijvoorbeeld de welstandsnota of een beeldkwaliteitsplan) over de omgevingskwaliteit. Inwoners merken bij een toets aan de welstandsnota nog wel eens dat deze nota niet meer op alle onderdelen past bij de huidige inzichten. In de OWO-gemeenten wordt een Nota Omgevingskwaliteit voorbereid. Tegelijk wordt voor concrete nieuwbouwprojecten in een vroeg planstadium overleg gevoerd met de adviescommissie over de te hanteren ontwerpconcepten, die later worden uitgewerkt in een beeldkwaliteitsplan. Voor concrete kleinere plannen wordt af en toe een omgevingstafel georganiseerd, waarin ook omgevingskwaliteit (ontwerp erf en gebouw) een onderwerp is.
- De kerkervisie is een hulpmiddel om het gesprek over de toekomst van een kerkgebouw te kunnen voeren met de kerkeigenaren of met andere belanghebbenden.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Notitie 'Platteland aan zet' (kaders gebiedsuitwerkingen) (januari 2012)
- Notitie 'Voortgang pilot dorpsagenda's/gebiedsagenda's' (voorjaar 2012)
- Woon(zorg)visie Ooststellingwerf 2022-2026 en het addendum daarop (2025)
- Afwegingskader woningbouwplannen 2025
- Regiodeal wonen Z-O Fryslan 2025
- Huisvestingswet
- Nota Grondbeleid 2022
- Nota Grondprijzen 2022 -2026
- Nota bouwleges gemeente Ooststellingwerf 2016-2019 (januari 2016)
- Kerkervisie (januari 2021)
- Notitie Tiny Houses Ooststellingwerf (januari 2021)

Belangrijkste afwijkingen programma 8

Wat heeft het ons gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
8-1 Ruimtelijke ordening	-1.645	-1.330	-2.787	-2.044	744 V
8-2 Grondexploitatie niet bedrijventerreinen	-105	21	-442	-370	71 V
8-3 Wonen en bouwen	-1.906	-2.251	-8.157	-2.983	5.175 V
Totaal Lasten	-3.657	-3.560	-11.387	-5.397	5.990 V
Baten					
8-1 Ruimtelijke ordening	398	205	190	505	314 V
8-2 Grondexploitatie niet bedrijventerreinen	183	-	281	278	- 3 N
8-3 Wonen en bouwen	779	725	6.846	2.151	- 4.695 N
Totaal Baten	1.360	930	7.317	2.934	- 4.384 N
Saldo van baten en lasten	-2.297	-2.629	-4.069	-2.463	1.606 V
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-3	-	-	-312	- 312 N
Totaal Onttrekkingen	295	-	1.231	210	- 1.021 N
Mutatie reserves	292	-	1.231	-102	- 1.333 N
Resultaat	-2.006	-2.629	-2.838	-2.565	273 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 8	Verschil
Faciliterend grondbeleid	- 177 N
Omgevingswet	459 V
Algemene reserve	- 385 N
Taskforce woningbouw	809 V
Algemene reserve	- 809 N
Volkshuisvesting/woningbouwleningen	280 V
Omgevingsvergunningen	158 V
Overige kleine afwijkingen	- 62 N
Totaal afwijkingen	273 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening, voordeel € 1.058.000

Faciliterend grondbeleid, nadeel € 177.000

Sommige plannen/overeenkomsten met derden schuiven, door diverse redenen, op in tijd. Hierdoor zijn er wel uren gemaakt maar er staat nog geen bijdrage tegenover. Dit volgt dan in 2026. Zie ook programma 0, daar staat het voordeel voor de doorbelaste uren.

Omgevingswet, voordeel € 459.000

De ambtelijke inzet omgevingswet van € 74.000 is geboekt in programma 0. Dit betekent een voordeel in programma 8 en een nadeel in programma 0. Na aftrek van de personele inzet resteert er een voordeel van € 385.000*. De voorbereidingen voor de start van de werkzaamheden van externe partijen hebben langer geduurd dan verwacht. Hierdoor is er in 2025 minder uitgegeven dan begroot. Het resterend budget 2025 is nodig gedurende de transitiefase welke duurt tot 2032.

*Algemene reserve, nadeel € 385.000**

Lagere onttrekking voor omgevingswet.

*Taskforce woningbouw, voordeel € 809.000**

De lasten die ten laste van dit budget komen zijn in 2025 € 191.000. Daarnaast waren er ook personeelslasten die zijn ten laste gebracht van de reeds actieve complexen en voorbereidingskosten. Dus die komen dan niet ten laste van dit budget. Het resterende budget blijft beschikbaar voor verdere versnelling van de woningbouwopgave. Zie hieronder.

*Algemene reserve, nadeel € 809.000**

Lagere onttrekking wegens lagere lasten taskforce.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Ontwikkelplannen, inclusief grondexploitatie Industrieterreinen, € 0 (resultaat neutraal)

Dit bestaat uit twee onderdelen: één ervan heeft invloed op het rekeningsresultaat en de ander niet. Invloed op het rekeningsresultaat is de jaarlijkse actualisatie van de omvang van de reserve grondexploitatie. De omvang van de reserve is normaal gesproken gebaseerd op de risico's met betrekking tot de toekomstige verkopen voor de komende vijf jaar en de huidige boekwaarde van de complexen. Sinds 2022 is de omvang van de reserve niet via de gebruikelijke actualisatie bepaald. Ook voor 2025 stellen wij voor deze lijn te volgen.

In 2025 zijn er twee nieuwe exploitaties (1132 Rikkingahof en 1133 Oosterwolde West) vastgesteld door de raad. In 2025 is er één exploitatie (1117 Elsloo) afgesloten. Voor het complex 1131 Muldersveld is in 2024 een voorziening gevormd voor het verlies op de exploitatie van € 182.000. Dit is gedekt met een onttrekking van de reserve grondexploitatie. Bij de actualisatie van de ramingen van dit complex wordt het verlies nu geschat op € 30.000. Dat betekent dat € 152.000 kan vrijgevallen uit de voorziening, dit is weer toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

De grondexploitatie is in administratief opzicht een sluitend systeem. Het saldo van de baten en lasten, na winstneming via de reserve, wordt verrekend met de boekwaarde op de balans. De toename van de boekwaarde is € 1.347.000:

- Resultaat uit reguliere baten en lasten € 1.372.000 (toename boekwaarde). In 2025 is er één kavel bij complex 't Hooge verkocht. Er is nog 1 kavel in Langedijk beschikbaar en die wordt in 2026 verkocht. Voor de exploitaties 't Hooge, Muldersveld en Oosterwolde West is de verkoop van de kavels gestart in 2025 en zal worden geëffectueerd in 2026.
- Onttrekking van de reserve (afname boekwaarde) in verband met winstneming volgens de POC-methode (percentage of completion) € 25.000.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen, voordeel € 479.000

Volkshuisvesting/woningbouwleningen, voordeel € 280.000

Er is een subsidie van € 280.000 aangevraagd vanuit de Realisatiestimulans (financiële bijdrage vanuit het Rijk van € 7.000 per gerealiseerde woning in 2025). Dit bedrag willen we vanaf 2026 inzetten om sociale huur en betaalbare koop te stimuleren. Wij stellen u daarom voor dit bedrag beschikbaar te houden voor 2026. Wij komen hierover nog bij de raad terug.

Omgevingsvergunningen, voordeel € 158.000

In de laatste maanden van 2025 zijn er meer omgevingsvergunningen voor grotere projecten afgegeven dan verwacht bij de najaarsrapportage.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Paragrafen

Paragraaf 1 | Lokale Heffingen

Paragraaf 1 | Lokale Heffingen

De gemeente stuurt rekeningen (aanslagen) voor een aantal belastingen en heffingen. Denk aan o.a. de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van onze inkomsten. Deze paragraaf laat de hoogte van de inkomsten zien en geeft een overzicht van de diverse heffingen.

Algemene beleidslijn

Het fiscale beleid voeren we uit in overeenstemming met de fiscale wetgeving, de gevormde jurisprudentie en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals die gelden voor het belastingrecht. Daarnaast zijn rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid zowel bij de heffing als bij de invordering de bepalende elementen.

Bijzonderheden en ontwikkelingen

De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ)

Zoals elk jaar, worden de nieuwe WOZ-waarden gebruikt voor o.a. de heffing van de onroerendezaakbelasting en forensenbelasting, gebaseerd op het prijspeil van het voorliggende jaar. De waardepeildatum ligt steeds één jaar voor het belastingjaar en blijft daardoor actueel. Door de actualiteit van de waarde wordt deze mede voor andere doeleinden, zoals de Belastingdienst voor de erfbelasting en eigen woningforfait, forensenbelasting, waterschapslasten en door notarissen gebruikt.

Tot en met 2021 werden de woningen getaxeerd op basis van de inhoud. Vanaf 2022 gebeurt dit op basis van de gebruiksoppervlakte van een woning (een nieuwe ontwikkeling en wettelijke verplichting). Landelijk waren er verschillen in waarderingsmethodiek waardoor ervoor gekozen is om alle gemeenten de woningen op basis van oppervlakten te laten taxeren. De Landelijke Voorziening WOZ is openbaar voor vele afnemers zoals notarissen, het CBS, de burgers etc. Door de overgang op de gebruiksoppervlakte bij woningen zijn er ook geen problemen bij de verplichte levering aan de afnemers.

De gebruiksoppervlakte van alle niet-woningen zoals winkels, agrarische- en overige bedrijven met een woning, dient nu ook ingemeten te worden. Vanaf november 2024 is een inventariseerder in de gemeente bezig om dit ter plaatse op te meten. Dit proces is na de zomer 2025 opgeleverd en afgerond.

Basisregistraties

Vanaf 1 juli 2011 geldt het verplicht gebruik van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Aangezien de WOZ de overgang naar de gebruiksoppervlakten van de woningen heeft gerealiseerd volgt nu de afstemming met de oppervlakten in de BAG. De BAG/WOZ koppeling speelt hierbij een belangrijke rol als het gaat om de onderlinge afstemming. Deze afstemming tussen basisregistraties is het begin van de Samenhangende objectenregistratie (SOR).

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is gestart met Doorontwikkeling in Samenhang van de GEO-basisregistraties (DisGeo). Doelstelling daarvan is om meer samenhang te creëren in de Geo-informatie Infrastructuur. Onderdeel is de doorontwikkeling van enkele bestaande basisregistraties tot een Samenhangende Objectenregistratie (SOR). Dit betreft een objectenregistratie met daarin basisgegevens van objecten in de fysieke werkelijkheid zoals o.a. gebouwen, wegen, water, spoorlijnen, bomen, terreindelen en gemeentegrenzen. Er wordt nu gewerkt door BZK aan een roadmap voor de vervolgstappen. Het betreft een intensief traject en zal de komende jaren verder ingevuld worden. De BAG, Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de WOZ gaan onderdeel uitmaken van de SOR. Ook zijn er belangrijke raakvlakken met de basisregistratie topografie (BRT) en het Nationaal Wegenbestand.

Omgevingswet

De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Zodat het bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten.

Legesverordening

De Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) zijn per 2024 ingegaan. Gelijktijdig met het invoeren van de nieuwe wetgeving, moest ook de legesverordening worden aangepast om aan te sluiten op de nieuwe wetgeving. Via themabijeenkomsten bent u geïnformeerd over de belangrijkste gevolgen van de nieuwe wetgeving.

Belastingsoorten

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De hoogte van de OZB is een percentage van de WOZ-waarde van een pand. Het percentage wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. Eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet-woningen (bedrijfspannen voornamelijk) betalen OZB. De opbrengst OZB is voor een gemeente vrij te besteden.

Rioolheffing

Met de inkomsten vanuit de rioolheffing worden de kosten gedekt die de gemeente maakt voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken. In het Water- en rioleringsprogramma (Wrp) 2025-2029 is beschreven hoe de gemeente dit uitvoert. Uitgangspunt is dat de rioolheffing jaarlijks met 3,5% (excl. inflatiecorrectie) stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het Wrp is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2025-2029.

Leges

Leges zijn bedoeld om de kosten te dekken van diensten die de gemeente levert, zoals vergunningverlening of burgerzaken. Gemeenten moeten aantonen dat de totale begrote opbrengsten van alle leges niet hoger zijn dan de totale begrote kosten (maximaal 100% kostendekkendheid). In 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) ingevoerd. Deze wetten hebben impact op de legesbaten. Ook zien we een toename in de bouwactiviteiten. Per saldo heeft dit geleid tot meer legesbaten dan begroot. We monitoren de komende jaren de werkelijke kosten en opbrengsten en kunnen tarieven desgewenst bijstellen.

Toeristenbelasting

Per 1 januari 2024 is de verordening toeristenbelasting gewijzigd. Het forfaitair tarief is uit de verordening geschrapt. Recreatieondernemers kunnen hier geen gebruik meer maken vanaf 2024. Voor de ondernemers die dat wensen is een vaststellingsovereenkomst beschikbaar. In deze vaststellingsovereenkomst wordt met vaste, eenduidige normen het aantal overnachtingen forfaitair vastgelegd.

De tarieven voor de periode 2024-2026 zijn € 1,65 en € 1,20 per persoon per nacht. Het tarief van € 1,20 per persoon per nacht is voor overnachtingen in kampeermiddelen op kampeerterreinen en in kampeerboerderijen. Het tarief van € 1,65 per persoon per nacht is voor verblijf in andere verblijfsaccommodaties. In de raadsvergadering van 27 juni 2023 heeft de raad bij amendement besloten om leeftijd van vrijstelling toeristenbelasting kinderen te verhogen van vier jaar naar 12 jaar.

Forensenbelasting

Onder de naam 'forensenbelasting' heffen we een belasting van personen die (voor meer dan 90 dagen per jaar) een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet voor zichzelf en/of hun gezin beschikbaar houden. De belasting heffen we naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen (de WOZ-waarden). De belasting van caravans of chalets met een standplaats voor meerdere jaren wordt naar een vast bedrag geheven.

Bedrijven Investeringszone (BIZ)

BIZ (Bedrijven Investeringszone): Op 20 oktober 2021 heeft u ingestemd met de verordening Bedrijveninvesteringszone Oosterwolde Centrum 2021 (BIZ). De opbrengsten van de BIZ worden als subsidie uitgekeerd aan de stichting BIZO. Met de stichting is een uitvoeringsovereenkomst gesloten waarin de activiteiten zijn opgenomen die zij met de subsidie gaan verwezenlijken.

Op 22 april 2025 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone Oosterwolde BizO weer voor vijf jaar vastgesteld. Door de BizO weer met vijf jaar te verlengen kan de samenwerking tussen vastgoedeigenaren, ondernemers en de gemeente wederom versterkt worden. Ook in de komende vijf jaar worden de opbrengsten als subsidie uitgekeerd aan de stichting BIZO.

Afvalstoffenheffing

Met de inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing worden de kosten gedekt die de gemeente maakt voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag per woning (vastrecht), een bedrag voor het aantal keren dat afval wordt aangeboden en het aantal kilo's restafval. Dit noemen we Diftar+.

Kwijtschelding

We voeren de kwijtschelding uit volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding wordt de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen en alles wat daarbij hoort, aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding geldt niet voor alle belastingsoorten, alleen voor de afvalstoffenheffing vast deel (+ Diftar tot € 100) en rioolheffing (alleen gebruikersdeel). Sinds begin 2018 is er een versnelde en vereenvoudigde, geautomatiseerde toets vooraf (via het Inlichtingenbureau) om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. De kosten voor kwijtschelding worden uiteindelijk vertaald in het tarief voor rioolheffing en vastrecht van de afvalstoffenheffing. Het aantal aanvragen in 2025 is iets afgenomen ten opzichte van het jaar 2024.

Inkomsten

Lokale heffingen en leges

x € 1.000

Lokale heffingen en leges	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2024	Begroting	Begroting	2025	
leges	1.182	1.102	1.457	1.552	95 V
lokale heffingen	9.791	10.130	10.200	10.245	45 V
Totaal	10.973	11.233	11.658	11.797	139 V

Lokale heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
0-61 OZB Woningen					
Onroerende zaakbelasting eigenaren	2.629	2.656	2.656	2.681	25 V
0-62 OZB niet-woningen					
Onroerende zaakbelasting eigenaren	378	430	430	446	16 V
Onroerende zaakbelasting gebruikers	255	287	287	296	9 V
0-64 Belastingen Overig					
Bedrijven investeringszone	58	60	60	65	5 V
3-4 Economische promotie					
Toeristenbelasting	384	309	379	419	40 V
Forensenbelasting	145	145	145	156	11 V
7-2 Riolering					
Rioolheffing (gecombineerd)	2.987	3.067	3.067	3.113	46 V
7-3 Afval					
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	2.956	3.176	3.176	3.068	- 108 N
Totaal	9.791	10.130	10.200	10.245	45 V

Leges

x € 1.000

Leges	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
0-2 Burgerzaken					
Burgerlijke stand / huwelijk	26	13	13	19	6 V
Burgerzakenleges	506	468	588	526	- 62 N
Overige leges	8	15	15	13	- 2 N
0-4 Overhead					
Gemeentehuis en buitendienst	4	-	-	5	5 V
2-1 Verkeer en vervoer					
Verharding	36	27	27	27	- 0 N
6-60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)					
Overige voorzieningen WMO materieel	-	-	-	-	-
8-1 Ruimtelijke ordening					
Bestemmingsplannen	20	30	15	4	- 10 N
8-3 Wonen en bouwen					
Omgevingsvergunningen, baten	582	550	800	958	158 V
Totaal	1.182	1.102	1.457	1.552	95 V

Kostendekking

Berekening van kostendekkendheid riolering en reiniging

In onderstaande tabellen staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen riolering en reiniging. Het uitgangspunt bij deze heffingen is volledige kostendekking. Naast de baten en lasten verantwoord op het taakveld mogen we een aantal lasten toerekenen, waaronder overhead. De overhead is berekend als opslagpercentage over de directe salarislasten die op het taakveld verantwoord zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt in een opslagpercentage voor de salarislasten van de buitendienst (62%) en van de binnendienst (82%). Op basis van de vastgestelde scenario's van kostendekkendheid, wordt voor 2025 voor reiniging net geen kostendekkendheid gerealiseerd en is er sprake van een onttrekking aan de egaliseringsreserve (reserve lastenverlichting). De mutatie in de rioleringsvoorziening voor de exploitatie is verwerkt in de lasten van het taakveld.

Berekening van kostendekkendheid leges

In onderstaande tabel staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen leges. De totale kostendekkendheid van de legesverordening komt uit op 101%. Dit is aanzienlijk meer dan de begrote kostendekkendheid van 74%. Het verschil komt hoofdzakelijk door hogere baten in hoofdstuk 2 (leges omgevingsvergunningen) dan begroot. Kostendekkendheid bij leges burgerzaken (hoofdstuk 1) is niet haalbaar, vanwege wettelijke maximumtarieven voor de belangrijkste diensten in dit hoofdstuk. De lage kostendekkendheid bij APV gerelateerde onderwerpen (hoofdstuk 3) is een politieke keuze om te stimuleren dat vergunningen voor deze diensten worden aangevraagd.

De berekening van de tarieven gebeurt extracomptabel. Bij de kosten taakvelden zijn de directe personeelskosten en de materiële kosten opgenomen die samenhangen met het verstrekken van de diensten waarvoor leges geheven wordt. Bij directe personeelskosten gaat het bijvoorbeeld om de uren van baliemedewerkers en van de uren van de medewerkers bij Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Ruimtelijke Ordening (RO). De basis voor de toerekening van deze kosten zijn de teamplannen en historische cijfers. Materiële kosten zijn bijvoorbeeld de kosten die samenhangen met de afdracht aan het Rijk voor reisdocumenten en de afdracht aan de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) voor rijbewijzen. De overhead wordt via een opslag op de directe personeelskosten toegerekend. Voor hoofdstuk 1 rekenen we met het integraal uurtarief van Ooststellingwerf. Daarin hanteren we een opslag van 82% voor overhead over de directe loonkosten. Voor hoofdstuk 2 en 3 rekenen we met het integraal uurtarief van VTH. Daarin hanteren we een opslag van 62% voor overhead over de directe loonkosten. Er is voor gekozen om de btw niet als kostenelement mee te wegen, omdat het overgrote deel van de kosten de eigen personele kosten betreft waarvoor geen btw verschuldigd is. De wel toerekenbare btw maakt slechts een klein onderdeel uit van de kosten.

Toelichting overhead

Op de taakvelden verantwoord worden we alle baten en lasten die direct betrekking hebben op het taakveld, waaronder salarislasten. De lasten die we niet direct aan de taakvelden kunnen toerekenen, zijn de overheadkosten. Overhead is 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Het gaat hier dan om onder andere personele kosten, huisvesting, ICT, etc.

Omdat alle directe kosten al rechtstreeks zijn toegerekend aan de taakvelden, passen we een opslagpercentage toe voor overhead op salarislasten bij taakvelden waarvoor we kostendekkende tarieven mogen berekenen. Bijvoorbeeld afval, riolering en leges.

Berekening van kostendeckendheid	Begroting Rioolheffing (taakveld 7.2)	Realisatie Rioolheffing (taakveld 7.2)	Begroting Reinigingsheffing (taakveld 7.3)	Realisatie Reinigingsheffing (taakveld 7.3)
Lasten				
Lasten	2.074	2.127	3.036	3.272
Baten	0	-8	-500	-773
Netto lasten taakveld	2.074	2.119	2.536	2.499
Toe te rekenen lasten				
Overhead	470	462	145	141
Kwijtschelding	51	44	95	91
Rente			-1	-1
Dubieuze debiteuren	7	7	10	10
Slootonderhoud en straatreiniging	160	199		
BTW	305	282	391	393
Totaal toe te rekenen lasten	993	994	640	634
Totale lasten	3.067	3.113	3.176	3.133
Opbrengst heffingen	-3.067	-3.113	-3.176	-3.067
Dekkingspercentage	100%	100%	100%	-98%

x € 1.000

Berekening van kostendeckendheid	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3	Totaal begroting	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3	Totaal realisatie
Lasten								
Lasten	562	389	26	977	607	389	26	1.022
Baten	0	0	0		0			0
Netto lasten	562	389	26	977	607	389	26	1.022
Toe te rekenen lasten								
Overhead	270	230	16	516	270	230	16	516
Totaal toe te rekenen lasten	270	230	16	516	270	230	16	516
Totale lasten	832	619	42	1.493	877	619	42	1.538
Opbrengst heffingen	-508	-580	-15	-1.103	-577	-962	-13	-1.552
Dekkingspercentage	61%	94%	36%	74%	66%	155%	31%	101%

Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien hoe solide onze begroting is en in hoeverre we financiële tegenvallers kunnen opvangen. Het gaat om de relatie tussen de (financiële) weerstandscapaciteit en alle risico's die de gemeente loopt die niet zijn afgedekt door reserves, voorzieningen en verzekeringen. Door het vormen van een weerstandsvermogen hoeven we bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct te anticiperen. Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om de risico's af te dekken.

Conclusie weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 1 januari 2025 € 29,321 miljoen. Dit bestaat uit de Algemene reserve van € 27,133 miljoen (exclusief het bodembedrag van € 5,2 miljoen) en de bestemmingsreserves van € 2,188 miljoen. Het totaal van de bestemmingsreserves is € 8,420 miljoen. Voor de weerstandscapaciteit halen we hier de reserve Kapitaallasten € 4,093 miljoen en de Algemene reserve grondexploitatie € 2,139 miljoen vanaf.

De benodigde weerstandscapaciteit is € 4,078 miljoen (zie overzicht bij risico's). Het weerstandsvermogen is ruim voldoende om de risico's af te dekken. Naast de beschikbare weerstandscapaciteit van € 29,321 miljoen is er nog de algemene buffer van € 5,2 miljoen (als onderdeel van de Algemene reserve). Deze beide gecombineerd maakt dat in relatie tot de omvang van de activiteiten er voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de risico's.

Risico's die zich regelmatig voordoen en die vrij goed meetbaar zijn, maken geen onderdeel uit van de risico's binnen het weerstandsvermogen. Hiervoor zijn verzekeringen afgesloten of reserves en voorzieningen gevormd. We gaan op de volgende manier om met de risico's rondom grondexploitatie, opneinderegelingen, verbonden partijen en decentralisaties:

Grondexploitatie

Hiervoor is de Algemene reserve grondexploitatie ingesteld. Deze reserve is bestemd voor het opvangen van verliezen (bijvoorbeeld van niet-kostendekkende complexen), planschadeclaims en verlaging van verkoopprijzen. We beoordelen ieder jaar opnieuw of de reserve toereikend is.

Opneinderegelingen

De belangrijkste opneinderegelingen zijn de regelingen Sociaal Domein en Wet werk en bijstand (WWB). De risico's door opneinderegelingen nemen we waar mogelijk mee in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Verbonden Partijen

Jaarlijks beoordelen we de jaarrekeningen, begrotingen en tussentijdse rapportages van de verbonden partijen en leggen die aan u voor. We nemen deel aan aandeelhoudersvergaderingen en bij de meeste verbonden partijen ook aan tussentijdse overleggen. Er is geen extra financiële buffer noodzakelijk, omdat er geen risico's zijn die een gevaar vormen voor de financiële positie. Als dit wel het geval is, nemen we dat risico mee in deze paragraaf. Dat beoordelen we ieder jaar opnieuw.

Projecten

De risico's bij projecten worden per project geïventariseerd en maken onderdeel uit van het projectplan.

Algemene beleidslijn

Om het weerstandsvermogen te beoordelen zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is een optelsom van middelen die beschikbaar zijn om de gevolgen van risico's die niet begroot zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit stellen we vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van deze risico's zo veel mogelijk weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat dan vooral om de reservecapaciteit (algemene- en bestemmingsreserves), de onbenutte begrotingscapaciteit, de onbenutte investeringscapaciteit en de stille reserves. We bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit aan de hand van de algemene reserve en bestemmingsreserve. We willen een beschikbare weerstandscapaciteit met minimaal de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risicobeheersing

Risicobeheersing is de manier waarop we risico's beheersen, inclusief de processen en systemen waarmee we dat doen. Onze organisatie heeft tal van beheersmaatregelen getroffen om de doelstellingen in de programma's te realiseren. Er is een grote verscheidenheid aan maatregelen, die we als volgt indelen:

- Juridische beheersmaatregelen (inkoopvoorwaarden, contractbepalingen, leveringsvoorwaarden, juridische kwaliteitszorg)
- Financiële beheersmaatregelen (financial control, verzekeringen, bankgaranties, financieringsfunctie artikel 13 Financiële verordening)
- Organisatorische beheersmaatregelen (AO/IC, procedures, 4-ogen-principe, audits)
- Materiële beheersmaatregelen en informatiebeveiligingsbeheersmaatregelen (gemeentelijk informatiebeveiligingsplan).

Twee keer per jaar, als onderdeel van de P&C-cyclus, actualiseren we het overzicht met de belangrijkste risico's. Dit doen we op basis van dossieronderzoek en interviews met management en medewerkers. Na identificatie van het risico brengen we de oorzaak en het gevolg van het risico in beeld. We kwantificeren ieder risico (als dat mogelijk is). En we maken een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet, evenals het financiële gevolg. Dit resulteert in het risicoprofiel voor onze gemeente. Vervolgens inventariseren we voor elk risico de getroffen beheersmaatregelen.

Bij de kwantificeerbare risico's staat een opsomming van de risico's. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet, evenals de financiële gevolgen. Bij deze inschattingen gebruiken we onderstaande tabel:

Categorie	Kans op voorkomen	Kwantitatief	Financieel gevolg
1.	< of 1 keer per 10 jaar	10%	Geen geld gevolgen
2.	1 keer per 5-10 jaar	30%	< € 25.000
3.	1 keer per 2-5 jaar	50%	> € 25.000 - € 100.000
4.	1 keer per 1-2 jaar	70%	> € 100.000 - € 500.000
5.	1 keer per jaar of meerdere keren per jaar	90%	> € 500.000

Risico's

Niet-kwantificeerbare risico's zijn ingedeeld in de risicoklasse klein, gemiddeld en groot. Hieraan zijn vervolgens vaste bedragen gekoppeld, zodat ook deze risico's voorzien zijn een financiële impact. Het totale risicobedrag ten opzichte van de begroting 2026 is gestegen met € 255.000. Dit komt doordat het risico op bijstelling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is bijgesteld, dit betreft nu 1% van het daadwerkelijk ontvangen bedrag in 2025.

Nr. Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
<p>1 Risico: afschrijvingen bedrijfsgebouwen met restwaarde (60% van de WOZ waarde)</p> <p>Toelichting risico: Bij de heroverwegingen in 2021 is besloten om miv 2022 de bedrijfsgebouwen ipv 50%, af te schrijven tot 60% van de WOZ-waarde. Als het bedrijfsgebouw niet meer de maatschappelijke functie vervult is er het risico dat de resterende boekwaarde hoger is dan de eventuele verkoop c.q. vervanging.</p> <p>Beheersmaatregel: Het percentage ligt in lijn met het percentage van de WOZ bij verkopen de laatste jaren (59%). De kans dat dit de komende jaren fors verslechterd is beperkt.</p>	1	5	€ 734.875
<p>2 Risico: financiële kwetsbare positie Jeugdhulp Friesland (JHF)</p> <p>Toelichting risico: De financieel kwetsbare positie kan leiden tot een aanvullende steunvraag aan onze gemeente. Dit kan de maken hebben met een lagere toekenning van een SPUK-regeling, frictiekosten bij een mogelijke overname en bijspringen in het geval van een verslechterende financiële situatie.</p> <p>Beheersmaatregel: verzoek van uitstel van terugbetaling van het SPUK voorschot en lening is gehonoreerd door de gemeente Leeuwarden en het Rijk in het belang van zorgcontinuïteit. Door JHF rust te geven in de liquiditeit, kan de zorgaanbieder zich de komende tijd richten op de toekomstscenario's.</p>	3	3	€ 97.500
<p>3 Risico: bijstelling Algemene uitkering gemeentefonds (au)</p> <p>Toelichting risico: De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven, de zogenaamde "trap op, trap af systematiek". Als na afloop van een jaar blijkt dat de rijksuitgaven lager zijn dan gepland, wordt de algemene uitkering naar beneden aangepast. Dit vertaalt zich in een aanpassing van het accres. We nemen 1% van de algemene uitkering op als benodigd weerstandsvermogen.</p> <p>Beheersmaatregel: Drie keer per jaar verschijnt er een circulaire. Deze circularies beoordelen we en rekenen we door.</p>	5	5	€ 680.246
<p>4 Risico: afwijking op WWB I-deel budgetten, waardoor beroep op algemene middelen onvermijdelijk is</p> <p>Toelichting risico: Het eigen risico voor vangnetuitkeringen omvat een drempel van 7,5%, waarbij tekorten tot deze drempel volledig voor rekening van de gemeente komen. Voor tekorten tussen 7,5% en 12,5% wordt 50% gecompenseerd, en tekorten boven 12,5% worden volledig vergoed. Hierdoor is het maximale eigen risico voor een gemeente 10%.</p> <p>Beheersmaatregel: Eén keer per maand ontvangen we managementcijfers met de stand van zaken. Hierdoor kan op financieel gebied bijgestuurd worden. Ook zijn er procesmaatregelen aan de poort en ten aanzien van uitstroom. Beïnvloeding van klantaantallen is niet of zeer marginaal mogelijk.</p>	2	4	€ 185.378
<p>5 Risico: ontoereikende exploitatie MFS Oosterwolde Zuid</p> <p>Toelichting risico: De verwachting is dat de exploitatie van MFS Oosterwolde Zuid uiterlijk 2026 voor rekening van de gemeente komt. In 2026 wordt een nieuwe MOP opgesteld omdat de bestaande MOP gedateerd is. We verwachten dat de accommodatie op basis van de nieuwe MOP niet meer kostendekkend te exploiteren valt voor de Stichting.</p> <p>Beheersmaatregel: Overname exploitatie door de gemeente. Hiervoor is waarschijnlijk aanvullend budget nodig.</p>	5	3	€ 90.000
<p>6 Risico: overige garanties</p> <p>Toelichting risico: Er zijn garanties verleend aan instellingen op het terrein van gezondheid, volkshuisvesting en onderwijs.</p> <p>Beheersmaatregel: We beoordelen het overzicht garanties.</p>	1	3	€ 50.000
<p>7 Risico: garanties woningbouwcorporaties</p>	1	3	€ 50.000

Nr. Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands- capaciteit
<p>Toelichting risico: Het waarborgfonds Sociale Woningbouw heeft de bestaande directe risico's op geldleningen overgenomen. De gemeente kan op basis van de 'achtervangregeling' worden aangesproken.</p> <p>Beheersmaatregel: Het door het Waarborgfonds verstrekte overzicht wordt beoordeeld en daarnaast wordt bij een individuele aanvraag de situatie beoordeeld. Per 1 augustus 2022 is het 'meetekenen' met nieuwe leningen vervallen en wijzigt de wijze van berekening van de achtervangpositie op nieuwe leningen. De impact hiervan op het risico voor de gemeente is zeer beperkt.</p>			
8 Risico: diverse gerechtelijke procedures	4	3	€ 25.000
<p>Toelichting risico: Op basis van de huidige stand van zaken lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures is een inschatting gemaakt.</p> <p>Beheersmaatregel: Juridische kwaliteitszorg en inhuur van externe juristen bij lopende procedures en/of te verwachten claims.</p>			
9 Risico: National Hypotheek Garantie	1	2	€ 19.000
<p>Toelichting risico: Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervang voor alle nieuwe hypotheekgaranties op zich genomen. De gemeente blijft echter wel garant staan voor de vóór 1 januari 2011 verleende garanties.</p> <p>Beheersmaatregel: We beoordelen het jaarlijks verstrekte overzicht van hypotheekgaranties.</p>			
10 Risico: terugbetaling verstrekte geldleningen	1	2	€ 6.000
<p>Toelichting risico: Er zijn leningen verstrekt aan instellingen op het terrein van volkshuisvesting, veiligheid, sport en dorpshuizen. Het is niet in alle gevallen duidelijk of er voldoende opstellen, installaties e.d. aanwezig zijn, om in geval van het uitblijven van betaling de restantschuld te voldoen.</p> <p>Beheersmaatregel: bij eventuele achterstanden in aflossingen ondernemen we meteen actie.</p>			
11 Risico: een tekort op het btw-compensatiefonds, waardoor teruggave lager wordt of ontbreekt	3	4	€ 240.000
<p>Toelichting risico: Voor de raming in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 wordt mede op advies van de provincie de definitieve afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond gebruikt van het jaar 2024. We nemen de helft van het risico mee.</p> <p>Beheersmaatregel: We hebben het bedrag van het jaar 2024 gebruikt. Voor de volgende begroting zal dit worden herzien en geactualiseerd.</p>			
TOTAAL			€ 2.177.999

Risico's ingedeeld in klein, gemiddeld en groot

12 Accommodatiebeleid	5	5	€ 500.000
<p>Toelichting risico: In september 2024 is het voorkeursscenario voor het accommodatiebeleid en huisvestingsplan onderwijs vastgesteld. Binnen dit scenario worden vrijwel alle accommodaties verduurzaamd of vernieuwd. Een beperkt aantal accommodaties wordt afgestoten. Voor een aantal accommodaties in Oosterwolde en Appelscha is in 2025 en 2026 het accommodatiebeleid vastgesteld. De totale investering voor het accommodatiebeleid bedraagt € 72,37 miljoen voor de periode tot en met 2050, met een jaarlijkse kapitaallast die oploopt van € 30.000 in 2026 tot uiteindelijk € 3,6 miljoen in 2050.</p> <p>Beheersmaatregel: Vanaf 2026 is structureel ruim € 500.000 beschikbaar. Tot 2028 gaat het budget ieder jaar met € 100.000 omhoog. Vanaf 2028 met € 200.000. Dit gaat door totdat het benodigde budget is bereikt. Voor 2029 en verder is het budget structureel met € 600.000 verhoogd (besluit Kaderbrief 2026). Het nog niet benodigde deel van deze budgetten wordt jaarlijks toegevoegd aan de reserve accommodatiebeleid.</p>			
13 Risico: Verbonden partijen	2	3	€ 250.000
<p>Toelichting risico: Ten aanzien van de verbonden partijen blijft extra aandacht noodzakelijk voor de uitvoeringsorganisatie FUMO en de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). Deze samenwerkingsverbanden zijn van rijkswege verplicht gesteld en gelden dus voor de 18 Friese gemeenten. De invloed die als individuele gemeente kan worden uitgeoefend is (zeer) beperkt.</p> <p>Beheersmaatregel: De OWO-samenwerking heeft een positief effect als vanuit een gezamenlijk belang kan worden opgetrokken. Ook in de overige samenwerkingsverbanden zien we dat gemeenten elkaar steeds beter vinden, maar dat er lang niet altijd een eensluidende visie is binnen de 18 Friese gemeenten. Daarbij is de gemeente altijd vertegenwoordigd in de gezamenlijke overleggen.</p>			

Nr. Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands- capaciteit
<p>Verder is onze gemeente sinds kort betrokken bij het controllers overleg voor friese gemeentes inzake verbonden partijen. Gezamenlijk optrekken t.a.v. verbonden partijen heeft als voordeel om gezamenlijk vanuit hetzelfde afwegingskader de acteren richting de verbonden partij. Mogelijke beheersing van risico's van verbonden partijen is kansrijker als dit namens alle/meer deelnemers worden gedaan. Daarnaast is het ook efficiënter. Zowel voor de gemeente als voor de verbonden partij. Vooralsnog is de financiële impact lastig in te schatten, dus voor nu op PM gezet.</p>			
<p>14 Risico: OWO bedrijfsvoering</p> <p>Toelichting risico: het risico bestaat dat er vanuit de samenwerking extra lasten naar voren komen die of onvermijdelijk zijn, danwel grote voorkeur genieten van 2 van de 3 gemeentes.</p> <p>Beheersmaatregel: Er is structureel overleg en tot op heden is er nog geen sprake van 2 tegen 1 besluiten. De financiële impact is lastig op geld te zetten, daarom op PM gezet.</p>	2	3	€ 250.000
<p>15 Risico: Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)</p> <p>Toelichting risico: Aan de berekening van de baten, lasten en kostendekking van de diensten waarvoor leges wordt geheven ligt een raming ten grondslag. Deze raming bevat een aantal onzekerheden. Die onzekerheden waren er in andere jaren ook, maar zijn nu groter door de invoering van de Omgevingswet en Wkb vanaf 2024. Zie ook paragraaf 1.</p> <p>Tot 2032 hebben gemeenten de tijd om een omgevingsplan op te stellen. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels gestart. Via diverse circulaire hebben wij compensaties ontvangen voor de invoeringskosten van de omgevingswet (en Wkb). Wij kunnen nu nog onvoldoende inschatten of de beschikbare middelen en eventueel nog te ontvangen middelen toereikend zijn om alle invoeringskosten te dekken.</p> <p>Beheersmaatregel: Zowel de lasten voor het opstellen omgevingsplan als de kostendekkenheid leges wordt gemonitord. Indien monitoring aanleiding geeft tot bijstelling, ontvangt u hiervoor een voorstel.</p>	5	3	€ 250.000
<p>16 Risico: WMO Abonnementstarief</p> <p>Toelichting risico: De invoering van het abonnementstarief leidt aantoonbaar tot een aanzuigende werking op Wmo-ondersteuning, vooral huishoudelijke hulp. Toch weigert het kabinet gemeenten volledig te compenseren voor de extra kosten. Gemeenten moeten volledig worden gecompenseerd voor de effecten van de invoering van het abonnementstarief. Niet volledig compenseren zal er aan bijdragen dat gemeenten, gezien de grote tekorten in het sociaal domein, verder moeten bezuinigen en zij de Wmo niet kunnen blijven uitvoeren zoals beoogd. Vanaf 1 januari 2028 komt (naar verwachting) een aanpassing in de eigen bijdrage voor de Wmo, waarbij meer rekening wordt gehouden met de draagkracht van huishoudens.</p> <p>Beheersmaatregel: Er wordt al scherp gekeken naar de uitvoeringskosten op dit vlak. Daarbij is de gemeente afhankelijk van de VNG, die onderhandelt over aanpassing van de zogenaamde 'openeinderegeling'.</p>	5	3	€ 250.000
<p>17 Risico: Fraude</p> <p>Toelichting risico: het risico dat de gemeente financiële schade loopt door onrechtmatige handelingen door medewerkers op het gebied van fraude, corruptie, bedreiging en beïnvloeding</p> <p>Beheersmaatregel: Er wordt vanaf 2019 periodiek een fraude risico-analyse uitgevoerd door IC. Daarbij komen de risico's jaarlijks aan bod in een separate bespreking met het MT. Daarbij worden zowel interne risico's (functiescheiding e.d.) als externe risico's (cybercrime, ransomware e.d.) besproken</p>	5	1	€ 50.000
<p>18 Risico: Informatiebeveiliging risico datalekken</p> <p>Toelichting risico: het risico dat de gemeente financiële schade loopt door datalekken, cybercrime e.d.</p> <p>Beheersmaatregel: Er is een informatieveiligheids- en privacy beleid opgesteld. Alle (nieuwe) medewerkers volgen een e-learning privacy en informatieveiligheid. Daarbij zijn beheersmaatregelen verwerkt in processen en systemen.</p>	5	1	€ 50.000
<p>19 Risico: veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers</p> <p>Toelichting risico: in rechtspositionele besluiten is uitdrukkelijk bepaald dat het betreffende bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de gemeente en door de gemeente geregeld wordt.</p>	2	1	€ 50.000
<p>20 Risico: Ontoereikend budget voor toekomstig groot onderhoud</p>	5	3	€ 250.000

Nr. Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands- capaciteit
<p>Toelichting risico: De onderhoudsplannen van de bestaande (sport)accommodaties waren verouderd, in afwachting van het vaststellen van het accommodatiebeleid door de raad. Op 3 maart 2026 zijn de nieuwe onderhoudsplannen door de raad vastgesteld. Dit zorgt voor hogere benodigde dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen van € 268.000. Dit wordt verwerkt in de voorjaarsrapportage 2026. Niet alle gemeentelijke gebouwen hebben een onderhoudsplan. Het is raadzaam ook voor overige gebouwen een meerjarenonderhoudsplan te hebben. Dit zijn bijvoorbeeld gebouwen met een recreatieve functie (turfroute) en gebouwen die verkregen zijn vanuit bijvoorbeeld strategische grondaankopen. Een voorstel hiervoor volgt in de tweede helft van 2026</p> <p>Beheersmaatregel: Een voorstel voor de gebouwen waarvoor nog geen onderhoudsplan zijn vastgesteld volgt in de tweede helft van 2026.</p>			
TOTAAL			€ 4.077.999

Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen ons helpen bij de beoordeling van de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen geven informatie over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente heeft om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Ook geeft het mogelijkheden om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten.

Kengetallen	Rekening 2024	Rekening 2025
Netto schuldquote	21%	20%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	15%	13%
Solvabiliteitsratio	39%	41%
Structurele exploitatieruimte	3%	6%
Grondexploitatie	2%	3%
Belastingcapaciteit	85%	82%
EMU saldo (bedrag x € 1.000)	1.067	18

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie

Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten we altijd in samenhang bekijken. Ze geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van onze gemeente. Op basis van de kengetallen concluderen we dat de financiële positie van onze gemeente goed is.

Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en afgezet tegen de totale baten. We geven de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weer. Zo brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat als de netto schuldquote uitkomt boven de 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Boven de 100% blijft er weinig leencapaciteit over om de gevolgen van financiële tegenvallers (door bijvoorbeeld een economische recessie) op te vangen. Met percentages van 20% en 13% is er sprake van een lage schuldenlast voor onze gemeente.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het is het eigen vermogen (de reserves) als percentage van het balanstotaal. Een solvabiliteit tussen de 20% en 50% voor gemeenten is gemiddeld. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat onze solvabiliteit in 2025 ruim voldoende is om tegenvallers op te vangen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten (exclusief mutaties reserves). Hoe lager het kengetal, hoe lager de grondpositie ten opzichte van de totale geraamde baten. De grondexploitatie kan een behoorlijke invloed hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, deze moeten we weer terugverdienen bij de verkoop. Ieder jaar beoordelen we of de gronden tegen een actuele waarde op de balans staan. Het kengetal van 6% ligt ruim onder de signaleringswaarde van 20% en geeft aan dat het risico voor ons zeer laag is. Als er nieuwe exploitaties worden uitgegeven zal dit percentage stijgen. Uiteraard wordt de ratio daarin meegewogen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoeverre we een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kunnen opvangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. De gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor een gezin worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Na de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de belastinginkomsten de belangrijkste inkomsten voor een gemeente. Het Centrum van Onderzoek van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Deze publicatie is de basis voor de berekening van dit kengetal. De woonlasten in onze gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde. Het kengetal van 82% geeft aan dat er ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen door het verhogen van de opbrengsten vanuit woonlasten.

Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo

De EMU-systematiek (kosten en opbrengsten) die het Rijk hanteert werkt anders dan het baten-lastenstelsel dat we (als decentrale overheid) hanteren. Investerings- en uitgaven bijvoorbeeld die we dekken uit reserves tellen wel door in het EMU-saldo, maar hebben geen gevolg voor de uitkomst in het baten-lastenstelsel. Dus bij een sluitende begroting kan het EMU-saldo negatief zijn. Tussen het Rijk en de decentrale overheden zijn afspraken gemaakt voor de beheersing van het EMU-saldo. Het tekort voor

de decentrale overheid mag niet hoger uitkomen dan 0,4% van het bruto binnenlands product. Ons EMU-saldo voor 2025 is positief.

Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vergen. Bijvoorbeeld wegen, gebouwen, riolering en groen. Het onderhoud van kapitaalgoederen is van groot belang voor een goede kwalitatieve instandhouding van het openbare voorzieningenniveau. Dit onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. In deze paragraaf gaan we per kapitaalgoed in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

Wegen

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de wegen worden op basis van de vastgestelde MOP uitgevoerd. Periodiek inspecteren we alle verhardingen voor het actualiseren van de MOP. Voor het beheer van de wegen is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voerden we binnen de financiële kaders uit. U heeft bij de vaststelling van de begroting 2024 besloten om extra financiële middelen beschikbaar te stellen om de kwaliteit van de wegen, fiets- en voetpaden te verbeteren. Voor de planjaren 2024 en 2025 is per jaar € 700.000 (totaal € 1.400.000) beschikbaar gesteld. In 2025 heeft de kwaliteitsverbetering van wegen, fiets- en voetpaden dankzij deze middelen een extra impuls gekregen.

Wegen

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Vershil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	0	0	0	0	0
Groot onderhoud exploitatielasten	2.051	1.856	1.820	1.724	96
Klein onderhoud exploitatielasten	135	4	60	66	-6
Overige onderhoudslasten	74	70	70	78	-8
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	2.260	1.930	1.950	1.868	82
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed	-225	-53	-82	-81	-1

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek, aan de hand van inspecties. Voor het beheer van de civieltechnische kunstwerken (met name bruggen) is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

Voor het onderhoud en vervangingen van oevervoorzieningen is een investeringsplanning vastgesteld. Deze planning wordt opgenomen in de MOP civieltechnische kunstwerken bij de eerstvolgende actualisatie.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voerden we binnen de financiële kaders uit.

Civiel technische kunstwerken

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Vershil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	0	0	0	0	0
Groot onderhoud exploitatielasten	90	69	76	85	-9
Klein onderhoud exploitatielasten	0	0	0	0	0
Overige onderhoudslasten	16	16	9	9	0
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	106	85	85	94	-9
Totaal exploitatiebatens kapitaalgoed	-21	0	-7	-9	2

Openbare verlichting

Beleidskader

De onderhoud- en vervangingswerkzaamheden aan de openbare verlichting worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek. Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting participeren we, samen met de meeste andere Friese gemeenten en de provincie Fryslân, in de "Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A." De Coöperatie ondersteunt in het beheer en onderhoud van de openbare verlichting.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voerden we binnen de financiële kaders uit.

Openbare verlichting

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Vershil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	0	0	0	0	0
Groot onderhoud exploitatielasten	56	58	58	61	-3
Klein onderhoud exploitatielasten	66	36	36	37	-1
Overige onderhoudslasten	0	0	0	0	0
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	122	94	94	98	-4
Totaal exploitatiebatens kapitaalgoed	0	0	0	-3	3

Groen

Beleidskader

Op 24 januari 2012 is de Notitie Groenbeleid 2011 door u vastgesteld. Hierin is de groenstructuur voor de 13 dorpen van onze gemeente vastgelegd. Met het groenstructuurplan is inzichtelijk gemaakt welk belangrijk groen in de leefomgeving aanwezig is. Ook is aangegeven welke grond door de gemeente kan worden afgestoten. Onderdelen van de Notitie Groenbeleid zijn vervangen door het Biodiversiteitsplan, vastgesteld in april 2021. Op basis van het Biodiversiteitsplan is een uitvoeringsagenda opgesteld.

Voor de uitvoering van het groenbeheer, inclusief bomen, gebruiken we een groenbeheersysteem. Dit systeem wordt gebruikt om op basis van landelijke normen te bepalen hoeveel uren nodig zijn en welk budget nodig is om het onderhoud aan de groenvoorzieningen uit te voeren. Het gemiddelde onderhoudsniveau in Ooststellingwerf is in overeenstemming met kwaliteitsniveau B van de Landelijke 'CROW-kwaliteitscatalogus openbare ruimte'. In 2020 heeft de gemeenteraad de notitie "Het behoud van veilige bomen" vastgesteld. De bomen worden volgens deze notitie onderhouden.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voerden we binnen de financiële kaders uit.

Groen

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	0	0	0	0	0
Groot onderhoud exploitatielasten	431	377	436	429	7
Klein onderhoud exploitatielasten	67	158	195	197	-2
Overige onderhoudslasten	88	120	120	87	33
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	586	655	751	713	38
Totaal exploitatiebatens kapitaalgoed	-42	-40	-40	-11	-29

Riolering en water

Beleidskader

Het Water- en rioleringsprogramma 2025-2029 (Wrp) is medio 2025 vastgesteld. In het Wrp is vastgelegd dat er wordt ingezet op vier speerpunten in de komende planperiode, te weten:

1. Toekomstbestendig beheer van de riolering; beheer op orde
2. Actueel systeeminzicht
3. Samen sterk
4. Klaar voor de toekomst

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

In het kostendekkingsplan behorende bij het Wrp is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2025-2029. Uitgangspunt is dat de rioolheffing jaarlijks met 3,5% (excl. inflatiecorrectie) stijgt.

Riolering / water

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	-585	146	-114	-466	352
Groot onderhoud exploitatielasten	1.616	926	1.017	1.155	-138
Klein onderhoud exploitatielasten	279	306	355	674	-319
Overige onderhoudslasten	361	177	297	238	59
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	1.671	1.555	1.555	1.601	-46
Totaal exploitatiebatens kapitaalgoed	-2.982	-3.067	-3.067	-3.121	54

Sport- en welzijnsaccommodaties

In september 2024 is het voorkeursscenario voor het accommodatiebeleid en huisvestingsplan onderwijs vastgesteld. Binnen dit scenario worden vrijwel alle accommodaties verduurzaamd via vervangende nieuwbouw of anderszins (bijvoorbeeld vergroening op natuurlijke momenten). Een beperkt aantal accommodaties wordt afgestoten. In 2025 is het accommodatiebeleid vastgesteld. Het benodigde budget voor de kapitaallasten van het accommodatiebeleid wordt jaarlijks verhoogd totdat dit voldoende is om alle lasten te kunnen dekken. Het nog niet benodigde deel van deze budgetten wordt jaarlijks toegevoegd aan de reserve accommodatiebeleid.

In september 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel om voor een aantal accommodaties in 2025 € 298.000 extra te doteren om het benodigde (extra) onderhoud in 2025 te kunnen uitvoeren.

In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen van de sport- en welzijnsaccommodaties. In dit voorstel is rekening gehouden met het vastgestelde accommodatiebeleid. Onderdeel van dit voorstel is een extra dotatie bij de jaarrekening 2025 van € 1.535.000 om het geplande onderhoud 2026 te kunnen uitvoeren. Ook worden de dotaties vanaf 2026 structureel verhoogd om het benodigde onderhoud de komende jaren te kunnen uitvoeren.

Multifunctionele-, sport- en welzijnsaccommodaties

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	147	147	445	1.980	-1.535
Groot onderhoud exploitatielasten	0		0	0	0
Klein onderhoud exploitatielasten	53	44	44	57	-13
Overige onderhoudslasten	0		0	0	0
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	200	191	489	2.037	-1.548
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed	704	717	737	719	-18

Huisvesting gemeentelijke activiteiten

Beleidskader

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is in verschillende meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) opgenomen. Het gaat om de volgende gebouwen: gemeentehuis, de gemeentewerf en het overslagstation. De gemeenteraad heeft in november 2025 besloten het college opdracht te geven om een nieuw uitgewerkt plan op te stellen voor de huisvesting van de gemeentewerf aan de Nanningaweg 47c.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

Dekking van de onderhoudslasten is verlopen via de bestaande budgetten.

Huisvesting gemeentelijke activiteiten

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Verschil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	75	75	75	75	0
Groot onderhoud exploitatielasten	0	0	0	0	0
Klein onderhoud exploitatielasten	89	73	73	150	-77
Overige onderhoudslasten	0	0	0	0	0
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	164	148	148	225	-77
Totaal exploitatiebaten kapitaalgoed	0	0	0	0	0

Overige gebouwen

Beleidskader

De gemeente is eigenaar van het Biosintrum, de Bosbergtoeren en de koepel en spots aan de Boerestreek. Het Biosintrum wordt verhuurd aan de stichting De Pionier. De Bosbergtoeren wordt sinds medio 2022 verhuurd aan Coöperatie Appelscha. Voor het groot onderhoud aan de Bosbergtoeren is een voorziening gevormd. Het onderhoudsplan is de basis voor aanwending en dotatie aan de voorziening. Voor het Biosintrum is een onderhoudsplan opgesteld. Het eigendom van de tennisaccommodaties in Appelscha, Oosterwolde en Haulerwijk ligt bij de gemeente. De gemeente is daarnaast eigenaar van de voormalige opslagruimte sportpark Ontwijk, clubgebouw voormalige vv Griffioen en voormalig schoolgebouw bbs de Peggebult. De gemeente is ook eigenaar van diverse gebouwen/faciliteiten aan de Turfroute, zoals de toiletgebouwen in Oosterwolde en Donkerbroek, de passantenhaven/toiletgebouw in Oldeberkoop, de vuilwaterpomp in Appelscha en de stroompalen en muntautomaten aan de Turfroute.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

Dekking van de onderhoudslasten van de overige gebouwen is verlopen via de bestaande budgetten.

Huisvesting overige gebouwen

Onderhoudslasten kapitaalgoed (* € 1.000)	Rekening 2024	Primitieve begroting	Actuele begroting	Rekening 2025	Vershil
Groot onderhoud toevoeging aan de voorziening	26	39	39	39	0
Groot onderhoud exploitatielasten	11	0	0	0	0
Klein onderhoud exploitatielasten	86	54	54	56	-2
Overige onderhoudslasten	0	0	0	0	0
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	123	93	93	95	-2
Totaal exploitatiebatens kapitaalgoed	95	103	103	111	8

Sportterreinen

Beleidskader

Het specialistische onderhoud aan de grasvelden van de gemeentelijke sportterreinen wordt in opdracht van ons uitgevoerd. De basis van de onderhoudswerkzaamheden zijn de kwaliteitscriteria van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB). Op basis hiervan voeren we planmatig onderhoud aan de sportvelden uit. Dit is vastgelegd in de notitie 'Planmatig onderhoud grassportvelden'. Per jaar renoveren we de toplaag van één veld. Het overige onderhoud voeren de sportverenigingen zelf uit. Hier krijgen de sportverenigingen een jaarlijkse vergoeding voor. Het sportcomplex Waskemeer is uitgebreid met een wetra-veld en beschikt nu over een volledig trainingsveld. Daarnaast zijn alle sportvelden voorzien van automatische beregening. In 2023 is het onderhoud opnieuw aanbesteed en gegund voor vier jaar met tweemaal de mogelijkheid om de termijn met een jaar te verlengen. Er wordt gebruik gemaakt van robotmaaiers.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De aard en omvang van het planmatig onderhoud aan de grassportvelden is afgestemd op de beschikbare middelen. Per jaar renoveren we de toplaag van één veld. Elk jaar wordt er bekeken welk sportveld aan een toplaag renovatie toe is. De weersomstandigheden, bespelingsdruk, grasbezetting, vlakheid, beschikbaarheid overige velden op een complex zijn afwegingsfactoren die de basis vormen van een toplaagrenovatie. De jaarlijkse kosten voor de renovatie van 1 grassportveld wordt gedekt uit de exploitatie.

Overzicht beheerplannen

Kapitaalgoed	Beheer			Voortgang onderhoud	
	Kwaliteitsniveau	Plan aanwezig	Looptijd	Financiële vertaling in paragraaf	Achterstallig/Uitgesteld
Wegen	Basis	Ja	2026-2030	€ 1.855.000	Nee
Civiel technische kunstwerken	Basis	Ja	2023-2027	€ 76.000	Nee
Riolering / water		Ja	2025-2029	€ 3.067.000	Nee
Groen	Basis	Ja	2020 -	€ 138.210	Nee
Gebouwen		Ja	2026 -	€ 1.535.000	Nee
Openbare verlichting		Ja	2024-2027	€ 264.000	Nee

Paragraaf 4 | Financiering

Paragraaf 4 | Financiering

De paragraaf Financiering gaat over het aantrekken, beheren en uitzetten van gelden. Ook het garanderen en verstrekken van geldleningen aan derden valt hieronder. Deze activiteiten vormen een onderdeel van de treasuryfunctie van de gemeente. Een adequate sturing op de geldstroom is noodzakelijk. In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe we gelden zo optimaal mogelijk beleggen dan wel aantrekken.

Algemene beleidslijn en Risicobeheer

Algemene beleidslijn

De financiële verordening Ooststellingwerf 2023 is door u op 17 december 2024 vastgesteld. De 2e wijziging is op 16 december 2025 vastgesteld. In artikel 19 van deze verordening is de financieringsfunctie beschreven. De verordening berust op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Risicobeheer

Op grond van de Wet Fido moeten gemeenten zich houden aan de zogenaamde kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De uitkomst van die berekening is het maximale bedrag dat rente typisch 'kort' gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet voor 2025 bedraagt € 8,0 miljoen (8,5% van het primitieve begrotingstotaal 2025 van afgerond € 94,5 miljoen). De kasgeldlimiet is in 2025 niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Daar wordt het berekende renterisico op de vaste schuld tegen af gezet. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overtreffen. Navolgend schema (in bedragen x € 1.000) laat zien dat de renterisiconorm in de jaren 2025-2028 naar verwachting niet wordt overschreden.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	Rekening 2025
Kasgeldlimiet aanvang begrotingsjaar	7.960
Omvang netto vlottend schuld	
1e kwartaal	-21.532
2e kwartaal	-22.544
3e kwartaal	-24.051
4e kwartaal	-20.153

x € 1.000

Rente risiconorm	Rekening 2025	Begroting 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Rente risiconorm	18.898	19.869	19.635	19.525
Aflossingen en renteherzieningen				
Reguliere aflossingen geldleningen	6.000	4.500	4.500	4.500
Geldleningen met renteherzieningen	-			
Totaal Aflossingen en renteherzieningen	6.000	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	12.898	15.369	15.135	15.025

Leningenportefeuille

Opgenomen gelden

De onderstaande tabel geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen. De leningen zijn onderverdeeld in leningen opgenomen voor onze eigen huishouding en leningen opgenomen ten behoeve van woningcorporaties. Deze leningen zijn met een renteopslag weer doorgeleend naar de corporaties (sinds 1999 zijn we hiermee gestopt).

Het gemiddelde rentepercentage begin 2025 is als volgt berekend: rente 2025 / stand 1-1-2025. Het gemiddelde rentepercentage eind 2025: rente 2026 / stand per 31-12-2025. Voor de berekening van het gemiddelde rentepercentage is geen rekening gehouden met herfinanciering.

x € 1.000

Leningenportefeuille opgenomen gelden	Eigen leningen		Woningbouw leningen	
	Bedrag	Rente	Bedrag	Rente
Stand per 1 januari	39.000	1,72%	2.294	4,56%
Nieuwe leningen	-			
Reguliere aflossingen	-6.000		-74	
Vervroegde aflossingen				
Stand per 31 december	33.000	1,67%	2.220	4,63%

Uitgezette gelden

De gemeente loopt met betrekking tot de verstrekte geldleningen beperkt risico. Veelal zijn er opstallen, installaties en dergelijke aanwezig die naar verwachting voldoende zijn om, in geval van het uitblijven van betaling, de restantschuld te voldoen. We voeren ten aanzien van overige debiteuren een actief beleid. Waar nodig nemen we tijdig de gebruikelijke invorderingsmaatregelen. Wanneer invordering niet (meer) mogelijk is, boeken we de vordering af ten laste van het lopende boekjaar.

x € 1.000

Leningenportefeuille uitgezette gelden	Bedrag
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.218
Stg. Sporthal De Bongerd	10
MFC Oldeberkoop	185
Volkskredietbank	119
Sportverenigingen	743
Dorpshuizen	3
Vereniging Toeristisch Recreatie Belang	4
Stichting Stimuleringsfonds	4.200
Stichting Zwembad Haulewelle	51
Stand per 31 december 2025	7.533

Overig

Schatkistbankieren

Vanaf 1 januari 2014 zijn alle decentrale overheden verplicht om te schatkistbankieren. Dit betekent dat we alle overtollige liquide middelen, het saldo liquide middelen boven een bepaald drempelbedrag van de begroting, moeten stallen bij het Rijk. Vanaf 1 juli 2021 wordt voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% (was 0,75%) van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen.

Liquiditeitsprognose

Twee keer per jaar onderzoeken we aan de hand van een liquiditeitsprognose in hoeverre we de huidige leningenportefeuille nog juist is.

Renteschema

Met ingang van 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording gewijzigd. Eén van de onderdelen is de gewijzigde rentetoerekening en de aanbeveling om onderstaand renteschema op te nemen.

x € 1.000

Renteschema werkelijk 2025	Bedrag
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering	780
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)	603
Saldo rentelasten en rentebaten	177
c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	4
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	105
c3. Werkelijke rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	105
	4
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	173
d1. Werkelijke rente over eigen vermogen	-
d2. Werkelijke rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	173
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekende rente	-
Verschil	173

Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering

Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering

De gemeente Ooststellingwerf is een benaderbare, lokale overheid. Wij weten wat er speelt en bieden oplossingen die ertoe doen.

We zijn een mooie, groene gemeente. We bieden onze inwoners, ondernemers en bezoekers een aantrekkelijke, veilige en bereikbare leefomgeving. Inwoners en ondernemers kunnen bij ons rekenen op een goede service onder alle omstandigheden. Veel voorkomende verzoeken worden snel en goed afgehandeld. We weten wat er speelt in onze samenleving en omgeving. Dit betekent dat wij reageren op signalen en meedenken met initiatieven. Wij faciliteren zelfredzaamheid en bieden hulp en zorg waar nodig. Wij zoeken naar integrale oplossingen voor complexe onderwerpen waar verschillende belangen bij elkaar komen.

Wij zijn trots op de OWO-samenwerking en onze OWO-partners kunnen rekenen op een proactieve inzet in de samenwerking.

Interbestuurlijk toezicht

We geven uitvoering aan de Wet revitalisering generiek toezicht. Deze wet zorgt voor een vereenvoudiging van het toezicht tussen de verschillende bestuurslagen, het zogenoemde 'interbestuurlijk toezicht'. Het belangrijkste uitgangspunt van de wet is dat het interbestuurlijk toezicht verschuift van verticaal toezicht (provincie - gemeenteraad) naar horizontale verantwoording (College van B&W - gemeenteraad). De provinciale toetsing vindt plaats op de volgende domeinen: Omgevingsrecht, Ruimtelijke Ordening, Water en Riolerings, Fries, Archief en Informatiestromen, Monumenten en Archeologie. In samenspraak met de gemeente wordt per domein een toezichtsplan opgesteld.

Human Resource Management

Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt zijn de meeste openstaande vacatures succesvol ingevuld. Voor enkele specialistische functies was een meer creatieve wervingsaanpak nodig, wat resulteerde in een langere invultijd. De instroom vanuit het traineeprogramma bleef hoog, waarbij met name de ontwikkelmogelijkheden als belangrijke trekker worden ervaren.

In 2025 hebben alle leidinggevendenden het Management Development-traject succesvol afgerond. Dit heeft bijgedragen aan versterkt leiderschap en betere begeleiding van medewerkers. Als vervolg hierop zijn drie werkgroepen ingericht, gericht op het doorbreken van silo-denken, het bevorderen van eenheid in leiderschap en de verdere ontwikkeling van programmamanagement.

De harmonisatie van arbeidsvoorwaarden in OWO-verband heeft een aanzienlijke impuls gekregen, die in 2025 is voortgezet met de invoering van het nieuwe functiewaarderingsstelsel. Het stelsel HR21 is ingevoerd; afronding vindt plaats in het eerste kwartaal van 2026.

De interne aanpassing/verbouwing van het gemeentehuis verloopt volgens planning en wordt in het eerste kwartaal van 2026 afgerond. Het gebruik van werkplekken wordt op verschillende manieren gestimuleerd ter ondersteuning van een effectieve en toekomstbestendige werkomgeving.

Financiën, Planning & Control

De financiële functie voorziet de gemeenteraad, het College van B&W en de organisatie van actuele en volledige financiële informatie voor de ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en uitvoering. Deze functie is gericht op een duurzame en gezonde financiële positie van de gemeente. Kwaliteit, snelheid en toegankelijkheid spelen in deze processen een belangrijke rol.

Juridische kwaliteitszorg

De juridische functie in de vakafdelingen en het cluster Bestuurlijk Juridische Zaken (BJZ) zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen. Zij ondersteunen daarnaast het bestuur en de organisatie met juridisch advies. Juridische control is de taak van BJZ. We investeren in kennis en kunde (door beschikbaar stellen van informatie en standaard formats, casusanalyse, opleidingen en trainingen) en vroegtijdige betrokkenheid van de juridisch adviseurs van BJZ bij dossiers. We stimuleren de 'informele aanpak': eerst het goede gesprek (premediation).

Rechtmatigheid

Met ingang van boekjaar 2023 is de wetgeving gewijzigd met betrekking tot de accountantscontrole van gemeenten. Er moet een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen worden in de jaarrekening. Hiermee legt het college verantwoording af over de mate waarin de gemeente de wet- en regelgeving naleeft, voor zover dit financiële gevolgen heeft. Om verantwoording af te kunnen leggen vormt de verbijzonderde interne controle een belangrijke basis. Jaarlijks leggen we de uitvoering hiervan vast in het Interne Controleplan. De gemeente blijft zichtbaar werken aan de verbetering van processen zodanig dat afwijkingen gesignaleerd en gecorrigeerd worden.

In de financiële verordening is vastgelegd dat de verantwoordingsgrens 2% is van de totale lasten van de gemeente, exclusief toevoegingen aan de reserves. Dit komt op een bedrag van € 2.133.335. De geconstateerde afwijkingen groter dan 5% van de verantwoordingsgrens worden in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht. Deze rapporteringsgrens komt op € 106.667.

In onderstaande tabel staan de bevindingen vanuit de rechtmatigheidsverantwoording. Er zijn bevindingen die de verantwoordingsgrens overschrijden. Er zijn overschrijdingen op de exploitatiebudgetten in programma 0, 4 en 5. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen een open einde regeling betreffen, passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren, al wel met de raad zijn gedeeld, of dat er baten tegenover staan. De overschrijdingen zijn daarmee onrechtmatig, maar wel acceptabel. Dit sluit aan bij de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023 artikel 12. Hierin staat dat begrotingsafwijkingen als acceptabel worden aangemerkt als er sprake is van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren, er sprake is van een overschrijding op een open-einde regeling of dat in geval van onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten op programmaniveau deze toegelicht zijn in tussentijdse rapportages en/of de programmarekening. In lid 5 staat dat begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de gemeenteraad niet nader worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wij verzoeken u deze begrotingsoverschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2025.

Er zijn inkopen gedaan ter hoogte van € 404.000 die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. Hier wordt voor de komende jaren actie op ondernomen. Een deel van deze onrechtmatigheden loopt door in 2026, omdat de aanbesteding niet eerder opgestart en afgerond kon worden.

x
€ 1.000

Overzicht rechtmatigheidsverantwoording 2025	
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	2.825
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	64
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen, en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet zijn toegelicht in tussentijdse rapportages of de jaarstukken	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	2.889
4A. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd.	2.889
4B. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	
Voorwaardecriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	404
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	
Onterecht geen terugvordering	-
Totaal onrechtmatigheden	3.293
Waarvan acceptabel	2.889
Waarvan niet acceptabel	404
Rechtmatigheidsfouten boven verantwoordingsgrens ja/nee	Ja

Informatiebeveiliging en Privacy

Inwoners, ondernemingen en instellingen moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens. Het is daarom van groot belang dat gegevens alleen onder strikte voorwaarden gebruikt worden en goed beveiligd zijn tegen onbevoegd gebruik. In 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in werking getreden, waarmee er één normenkader is ontstaan voor gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk. Ons informatiebeveiligingsbeleid is gebaseerd op het treffen van technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen in het kader van dit normenkader. In 2025 zijn de OWO-gemeenten gestart met het ontwikkelen van gezamenlijk strategisch en tactisch informatiebeveiligingsbeleid, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2) en Cyberveiligheidswet.

De beveiligingsfunctionaris (CISO) zorgt voor de coördinatie en toezicht op de naleving van beveiligingsmaatregelen en -procedures, voor elk onderdeel van het informatiebeveiligingsbeleid. Beveiliging van onze gegevens en sturen op houding en gedrag vraagt continu aandacht en investeringen. De gemeente heeft in 2025 diverse instrumenten ingezet om de informatiebeveiligings- en het privacybewustzijn te optimaliseren. De gemeente heeft in 2025 zichtbaar voldaan aan de normen die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van onze dienstverlening via DigiD en aan de specifieke normen die gelden voor de BRP en de waardedocumenten, Suwinet, BAG, BGT en BRO.

Burgers hebben op grond van de AVG het recht te weten welke gegevens van hen worden verwerkt, voor welk doel en met wie deze worden gedeeld. De privacyrechten van burgers zijn daarmee uitgebreid en de eisen waaraan persoonsgegevens moeten voldoen zijn verscherpt. Gegevensbescherming en privacy dringen door in alle processen binnen onze gemeentelijke organisatie. Privacy heeft een direct raakvlak met informatiebeveiliging en vraagt continue aandacht en investeringen. In 2025 hebben we zichtbaar gewerkt aan de inrichting van onze processen, systemen en interne organisatie volgens de privacywetgeving. De gemeente beschikt over een register van verwerkingsactiviteiten en houdt deze actueel om daarmee te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht en inzicht te kunnen geven aan burgers wanneer zij hun privacyrechten uitoefenen. De Functionaris Gegevensbescherming houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de privacyregels.

Fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik

Jaarlijks stellen we vast of we binnen onze algehele bedrijfsvoering in voldoende mate effectieve technische en organisatorische maatregelen hebben getroffen om misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen, dan wel op te sporen. Hierbij houden we ook rekening met invloeden van buiten de organisatie, zoals corruptie, omkoping, bedreiging en cybercrime. In 2025 hebben we geen fraude geconstateerd. In 2025 is ook geen misbruik geconstateerd waar geen terugvordering op heeft plaatsgevonden. In 2023 is de overkoepelende nota misbruik en oneigenlijk gebruik door het College van B&W vastgesteld.

Communicatie

We hebben communicatie op verschillende manieren ingezet om inwoners, ondernemers en stakeholders te informeren en om hen te betrekken bij het beleidsproces. We adviseerden bij de organisatieontwikkelingen en de bestuurlijke dossiers. In onze communicatie maakten we veel gebruik van verhalen van inwoners. We vertelden herkenbare verhalen om zo meer inwoners aan te spreken. We gebruikten offline kanalen (zoals de wekelijkse gemeentepagina in de Nieuwe Ooststellingwerver en dorpskranten) en online kanalen (de website en sociale media). We monitorde het gebruik van onze website en sociale media. Om op basis van die data deze kanalen zo effectief mogelijk in te zetten en zo veel mogelijk mensen te bereiken. Naast uitvoerende communicatieactiviteiten richten we ons op het stimuleren, coachen en ondersteunen van de organisatie om communicatiebewustzijn en –vaardigheden te vergroten. Want communiceren doen we allemaal.

Paragraaf 6 | Verbonden partijen

Paragraaf 6 | Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de partij. De gemeente heeft ook een financieel belang als de verbonden partij haar financiële problemen kan verhalen op de gemeente. Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. De verbonden partijen bestaan uit Gemeenschappelijke Regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen.

Algemene beleidslijn

Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. In de programma's geven we aan op welke wijze de verbonden partij aansluit op het eigen beleid, de activiteiten en welke risico's er zijn met betrekking tot de samenwerking. Deze paragraaf is vereenvoudigd tot een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en van de financiële aspecten.

Verbonden partijen zijn (participaties in) Gemeenschappelijke Regelingen, stichtingen en verenigingen en vennootschappen. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang verstaan we dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijtraakt in geval van faillissement van de verbonden partij. Of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn/haar verplichtingen niet nakomt.

Deelname in een verbonden partij is een alternatief voor enerzijds het zelf uitvoeren van gemeentelijke taken of anderzijds het uitbesteden van deze taken. Het uitgangspunt is dat we alleen deelnemen in een verbonden partij als we daarmee een publiek belang dienen. Er kunnen verschillende redenen zijn om deel te nemen in een verbonden partij, bijvoorbeeld:

- Efficiencyvoordelen: kostenvoordeel door samenwerking
- Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's met andere partijen
- Kennisvoordeel: gebruik maken van elkaars kennis en expertise
- Bestuurlijke kracht/effectiviteit: deelnemers staan samen sterker
- Katalysatorfunctie: de gemeente als belangrijke initiërende factor

We streven naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking. Waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.

Verbonden partij	Bestuurlijk belang	Openbaar belang (doel)	Risico's (inhoud en/of financieel)
Gemeenschappelijke regelingen			
Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten	Lid AB en DB (Wethouder Verhagen)	Binnen de Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten (uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein Friesland (SDF)) werken de Friese gemeenten samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel van de regeling is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.	Als het SDF de afspraken over de begroting niet haalt, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting van het SDF in de planning- en controlcyclus van het SDF.
Veiligheidsregio Fryslân	Lid AB en DB (Burgemeester Werkman - Brandweer & veiligheid) Lid AB (Wethouder Verhagen - GGD/Gezondheid)	Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners. In de VRF werken zij samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zo willen we (gezondheids)risico's zo veel mogelijk beperken en het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid bevorderen.	Als de VRF afwijkt van afspraken over de begroting, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en de jaarrekening van de VRF in de planning- en controlcyclus van de VRF. De prijsstijgingen gecombineerd met een takendiscussie blijven onderwerp van gesprek.
Sociale Werkvoorziening Fryslân te Drachten	Lid AB en DB (Wethouder Nijboer)	De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling.	Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor uitstaande geldleningen van de GR.
Recreatieschap Drenthe te Diever	Lid AB (Wethouder van Weperen)	Het samenwerkingsverband heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van recreatie & toerisme. Het Recreatieschap heeft primair een ondersteunende en verbindende taak om daarmee gezamenlijke acties te ondernemen.	De financiële risico's voor de Gemeenschappelijke Regeling zijn gering. De regeling heeft een financieel gezonde positie.
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grouw	Lid AB (Wethouder Edema)	Deelname aan de FUMO is wettelijk verplicht gesteld voor alle Friese gemeenten. Hiermee wordt beoogd de uitvoering van de milieuregelgeving te professionaliseren, te uniformeren en de afstemming met andere handhavingspartners (Justitie) te verbeteren. In het basistakenpakket is vastgelegd voor welke activiteiten (van bedrijven en instellingen) de FUMO haar werkzaamheden moet uitvoeren. De gemeente blijft het bevoegd gezag.	De Gemeenschappelijke Regeling brengt een risico mee, dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.

		De FUMO voert voor de gemeente gedeeltelijk het omgevingsrecht uit: de vergunningverlening en het toezicht van het milieucomponent van grote en complexe bedrijven en instellingen.	
Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem) te Leeuwarden	Lid AB en DB (Wethouder Nijboer)	Hûs en hiem is een samenwerkingsverband van 17 Friese gemeenten en heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân.	In feite loopt de gemeente geen risico. Kosten gemaakt door de commissie worden één-op-één in rekening gebracht bij de aanvrager. Daarnaast is de financiële positie van de regeling gezond. Wel is het zaak alert te blijven bij maatschappelijke ontwikkelingen.
Vennootschappen en coöperaties			
Omrin: a. Afvasturing Friesland N.V. (Omrin) b. N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden	Stemrecht AvA	Omrin (Afvasturing en Fryslân Miljeu) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingsstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.	De risico's zijn beperkt. Op beleidsniveau is voor ons voldoende vertegenwoordiging en beslissingsbevoegdheid aanwezig. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.
Bank Nederlandse gemeenten	Stemrecht AvA	De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.	De onderkende risico's voor de verbonden partij zijn minimaal. BNG publiceert op hun website het risicoprofiel. Daaruit blijkt dat door de topratings de bank in staat is tegen lage prijzen geld aan te trekken op de geld- en kapitaalmarkt. De BNG hanteert een strak kapitalisatiebeleid. De bank heeft een gezonde financiële positie.
Stichtingen en verenigingen			
Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde	co-financier	De stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed beheert en exploiteert en houdt de voorziening (= de Kampus) in stand voor de huidige gebruikers (= het Stellingwerf College, Kunst & COO en de Openbare Bibliotheek). De Stichting is volle eigenaar en is verantwoordelijk voor de meerjarige instandhouding van de Kampus.	Ooststellingwerf staat garant voor de lening van € 1.000.000. Uit de jaarrekening van de Stichting blijkt dat de stand van de liquide middelen samen met de activa ongeveer 1,7 keer de hoogte van de lening is. Daarom is het financiële risico voor ons gering.

Financiële overzichten

bedragen * € 1.000

Financieel	Jaar*	Financiële bijdrage / financieel belang 2025	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		financieel resultaat
			1-jan	31-dec	1-jan	31-dec	
Verbonden partij							
Gemeenschappelijke regelingen							
Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten	2024	247	-	-	-	-	-
Veiligheidsregio Fryslân	2024	3.449	8.868	10.662	82.448	87.344	3.643
Sociale Werkvoorziening Fryslân	2024	-	-	-	4.210	2.088	0
Recreatieschap Drenthe te Diever	2024	94	1.607	1.624	879	968	202
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	2024	811	1.279	840	5.326	4.784	-362
Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem)	2024	-	257	383	453	425	123
Vennootschappen en coöperaties *							
		Dividend					
Omrin:	2024	54	78.528		106.366		7.130
a. Afvalsturing Friesland N.V.				83.562		131.694	
b. N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden	2024	47	11.572	13.030	26.299	30.506	1.621
Bank Nederlandse gemeenten (* € 1mln)	2024	47	4.721	4.777	110.819	123.164	294
Stichtingen en verenigingen *							
Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde	2024	-	78	81	1.194	1.110	3
* de jaarcijfers hebben betrekking op 2024, de bijdrage op 2025							

Paragraaf 7 | Grondbeleid

Paragraaf 7 | Grondbeleid

Door de druk op de woningmarkt heeft de gemeenteraad in 2022 besloten om weer actief regie te voeren op en beleid te maken over (haar eigen) grond ten behoeve van woningbouw. De ambtelijke Taskforce Wonen is druk bezig met de woningbouwopgave.

Het grondbeleid is gericht op, en voldoet aan, de wettelijke taken: volkshuisvesting en ruimtelijke ordening (RO). Ook zal het grondbeleid ten dienste van algemene maatschappelijke taken staan op het gebied van economie, werkgelegenheid, natuur, cultuur, zorg en onderwijs.

De gemeente Ooststellingwerf heeft in de Regiodeal wonen Z-O Fryslân 2023 een woningbouwopgave gekregen van 700 woningen. Deze opgave is inmiddels verhoogt tot de realisatie van 820 woningen. Hiermee is de Nota Grondbeleid direct gekoppeld aan de wijze waarop de volkshuisvestelijke opgave en doelen vormgegeven gaat worden. Grondbeleid is daarmee een middel en geen doel op zich.

Het huidige grondbeleid maakt zowel Actief als Facilitair grondbeleid mogelijk. De opgave zal met gemeentelijke en private plannen ingevuld worden.

Particuliere plannen

Dit zijn woningbouwontwikkelingen die volledig door private ontwikkelaars worden uitgevoerd. De gemeente maakt hierbij wel kosten. De kosten hiervan verhalen we vervolgens op de ontwikkelende partij. Dit doen we door het sluiten van een anterieure overeenkomst met daarbij kostenverhaal (conform kostensoortenlijst) of door de legesheffing.

Eigen plannen

Dit zijn ontwikkelingen waarbij de gemeente maximaal invloed heeft op het gewenste woningbouwprogramma. De gemeente geeft zelf de kavels uit overeenkomstig de Didam-vereisten. (Publicaties, verkoopbrochures, loting, etc). Voor gemeentelijke plannen geldt dat hiervoor een grondexploitatie per plan (complex) wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Algemene beleidslijn

Het grondbeleid werd in 2025 uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid 2022. De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Ooststellingwerf. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het “in de markt zetten” van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een zo marktconform mogelijke prijs.

Het grondbeleid vindt de grondslag in de volgende provinciale, landelijke en internationale regelgeving:

- De Omgevingswet (Ow)
- De Omgevingsbesluiten, (BAL, BBL, en BKL)
- Regiodeal wonen Z-O Fryslân 2023
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg)
- Wet Markt en Overheid
- Gemeentewet (Gemw)
- Staatssteunregeling Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU).
- Anticiperend op de Omgevingswet (beoogde inwerkingtredingdatum januari 2023)
- EVRM, vrije woon- en vestigingsrecht

Het ontwikkelen en realiseren van woningbouw in relatie tot onze volkshuisvestelijke opgave vraagt om een op maat gesneden aanpak. Deze aanpak sluit aan bij de Woon(zorg)visie. Daarnaast zijn in de Regiodeal Wonen afspraken gemaakt met Rijk, Provincie en regio over de woningbouwopgave voor de gemeente Ooststellingwerf.

Doelstelling

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel de bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Ooststellingwerf mogelijk te maken door aankoop, exploitatie en uitgifte van gronden dan wel door medewerking te verlenen aan ontwikkeling van plannen door private personen, bedrijven en instellingen.

De wijze waarop we het grondbeleid uitvoeren

Extern: het grondbeleid is gericht op:

- Ruimtelijke kwaliteit.
- Het stimuleren van plaatselijke economie.
- Het inzetten op duurzaamheid.
- Het opstellen van economisch beleid.
- Het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid.
- Vraaggerichte aansluiting bij lokale initiatieven.

Intern: Het grondbeleid aanpassen aan de trends en ontwikkelingen in de samenleving.

- Richt grondzaken zich primair op de volkshuisvestelijke en wettelijke taken uit de Ow.
- Voldoet grondzaken aan de kwaliteitscriteria van het BBV.
- Heeft grondzaken een interne bezetting (fte) met voldoende kennis en kunde (functies) om de regie goed uit te kunnen voeren.
- Is grondzaken robuust, toekomstbestendig, gericht op continuïteit en in staat om te anticiperen op conjuncturele ontwikkelingen.
- Is grondzaken financieel transparant en gezond (inzet op terugverdien capaciteiten kostenverhaal).
- Heeft grondzaken dwarsverbanden met de leefbaarheid. Deze zullen uitgewerkt worden in het volkshuisvestingsprogramma (2026).

Uitvoering

Met de komst van de Omgevingswet (inwerkingtredingdatum januari 2024) is de Nota Grondbeleid 2022 aangepast. De consequenties voor het grondbeleid vloeien met name voort uit de Aanvullingswet Grondeigendom van de Omgevingswet. In de Aanvullingswet worden de instrumenten voor grondbeleid geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht. Het gaat om de volgende instrumenten: voorkeursrecht en onteigening. Herverkaveling en kavelruil in landelijk en stedelijk gebied worden toegevoegd aan het instrumentarium. Verder is de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling gewijzigd.

In 2025 is er gewerkt aan de opvolging van de Nota Grondbeleid 2022. Per 1 januari 2026 treedt de nieuwe Nota Grondbeleid in werking. Daarnaast is in 2025 ook de Nota Grondprijzen 2022-2026 herzien en zal deze per 1 januari 2026 worden opgevolgd door de Nota Grondprijzen 2026.

Grondexploitatie

Woningbouwopgave

Wonen in Ooststellingwerf

De Woon(zorg)visie 2022-2026 is door de gemeenteraad vastgesteld. Als input hiervoor is onder andere woningmarktonderzoek gedaan. Wonen en zorg is een belangrijk thema voor het wonen de komende jaren, evenals betaalbaarheid en de beschikbaarheid van zowel koop- als huurwoningen. We gaan voor een kwalitatieve toekomstbestendige woningvoorraad.

Nieuwbouw

De gemeente heeft in de Regiodeal Zuid-Oost Fryslân de opgave gekregen om 820 woningen bij te bouwen.

De Taskforce wonen is in gesprek met initiatiefnemers, corporaties, ontwikkelaars, bouwers en de provincie om alle mogelijkheden te benutten. We hebben hierbij speciale aandacht voor betaalbare woningen en innovatieve woningbouw. Daarnaast zetten we in op intensievere samenwerking met en tussen zorgpartijen om ervoor te zorgen dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. Ook hebben we aandacht voor de speciale doelgroepen (door het Rijk aangewezen, naar waarschijnlijkheid per 1-1-2026 ingaand).

Complexen grondexploitatie

Woningbouw

- Langedijke: Het bouwplan is woonrijp. Deze laatste kavel is verkocht in 2026.
- Makkinga, gestart met Muldersveld. Verliesvoorziening gevormd conform raadsbesluit en geactualiseerd bij deze jaarrekening.
In 2025 zijn we gestart met de uitgifte van de kavels. De starterswoningen (15) zijn succesvol uitgegeven in de vorm van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Alle toekomstige bewoners zijn momenteel al woonachtig in Makkinga of hebben hier van oudsher binding mee. Het bouwen van de woningen staat gepland voor 2026. Daarnaast is er een koopovereenkomst gesloten met Stichting Actium over de kavels bestemd voor de te realiseren sociale grondgebonden huurwoningen in dit plan. Voor de vrije markt kavels (vrijstaand en twee-onder-een-kap) staat de hernieuwde uitgifte gepland. 17 december 2025 is de nieuwe inschrijving gestart. Stand van zaken maart 2026: er zijn 6 kavels ingeloot, deze zijn momenteel in optie. De resterende 3 kavels staan onderhands in de verkoop.
- Oldeberkoop, gestart met 't Hooge II.
In 2025 zijn we gestart met de uitgifte van de kavels. Ook hier zijn de starterswoningen (10) succesvol uitgegeven in de vorm van CPO. Ook deze toekomstige bewoners hebben allen binding met Oldeberkoop. Het bouwen van de woningen staat gepland voor 2026. Daarnaast is er een koopovereenkomst gesloten met Stichting Actium over de kavels bestemd voor de te realiseren sociale grondgebonden huurwoningen in dit plan. Voor de vrije markt kavels (vrijstaand en twee-onder-een-kap) staat de hernieuwde uitgifte gepland. 17 december 2025 is de nieuwe inschrijving gestart. Stand van zaken maart 2026: er zijn 5 kavels ingeloot, deze zijn momenteel in optie. De resterende 5 kavels staan onderhands in de verkoop. En één kavel (8) is al verkocht.
- Oosterwolde-West
In 2025 is er gestart met het bouwrijp maken van deze gronden. Op twee locaties is er ruimte voor in totaal 4 woningen (twee vrijstaande nabij de Flippobrug en twee geschakelde vrije woningen nabij Rozendael). De uitgifte voor de kavels staat gepland voor 2026.
- De Kromten, Waskemeer: Hier is ruimte voor 3 woningen. Deze zijn inmiddels gebouwd maar worden nog niet bewoond.

Bedrijventerreinen

- Oosterwolde Venekoten: Er is nog een kavel beschikbaar. De openbare inschrijving hiervoor staat gepland voor begin 2026. Uitbreiding aan de noordkant wordt voorbereid.

- Haulerwijk De Turfsteker: er zijn in 2025 vier kavels verkocht, hiervan zullen twee notariële leveringen in begin 2026 plaatsvinden en de andere twee leveringen hebben plaatsgevonden in 2025.

Winstnemingen grondexploitatie

Voor de lopende complexen, behalve voor Muldersveld Makkinga, hebben we geen risico. Voor Muldersveld Makkinga is een verliesvoorziening van ad € 30.000 gevormd (ten laste van de algemene reserve grondexploitatie). In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de winsten die genomen konden worden toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG). Dit overeenkomstig het in het BBV dwingend voorgeschreven systeem van de POC (percentage of completion). Bij verkoop van gronden (kaveluitgifte) wordt de gemeente ook geconfronteerd met de vennootschapsbelasting.

Op basis van de definitieve aangifte over 2024 is er een vermindering van de voorlopige aanslag geweest, voordeel € 154.000. En de voorlopige aanslag over 2025 is verantwoord, nadeel € 76.000. Het per saldo voordeel is ten gunste gebracht van de algemene reserve grondexploitatie, dit conform eerdere besluitvorming van de gemeenteraad. We voorzien dat vooral de toekomstige complexen waarin (veel) sociale woningbouw of betaalbare koop wordt gerealiseerd een drukkend effect zal hebben op de winstneming (respectievelijk verliesgevende plannen).

Algemene reserve grondexploitatie

Het doel van de ARG is om de winsten van de complexen toe te voegen en over deze reserve te beschikken indien een complex niet kostendekkend is (een soort vereveningsfonds). Ook renteverliezen door een langere looptijd van een complex komen ten laste van de reserve. Om nu en in de toekomst verzekerd te zijn van een gezonde basis voor grondexploitatie is het op peil houden van de reserve van essentieel belang. We hebben sinds 2017 na het aanscherpen van de regels van het BBV de POC-methodiek moeten toepassen.

De stand van de reserve is per 31-12-2025 € 2,605 miljoen. Naast een bedrag van € 2,023 miljoen als algemene reserve grondexploitatie, is voor Masterplan 'Oosterwolde Centrum – Venekoten Noord' € 0,581 miljoen beschikbaar. Naast de winstneming in 2025 zijn er in 2025 twee andere toevoegingen gedaan, namelijk voor de vennootschapsbelasting (€ 79.000) en de vrijval van de verliesvoorziening Muldersveld (€ 152.000). Eerdere jaren is de hoogte van de reserve (exclusief onderdeel Masterplan Oosterwolde) gekoppeld aan het berekende minimale niveau. Voor 2025 is dit niveau berekend op € 518.000. Bij de Nota Reserves en voorzieningen per 2025 stellen wij u voor deze koppeling, net als in 2022-2024, voor nu los te laten. In de nabije toekomst zullen er nieuwe exploitatieplannen worden vastgesteld. Om eventuele verliezen te kunnen opvangen is een betere reservepositie noodzakelijk. Ook de lasten voor de vennootschapsbelasting voor de toekomst is een robuuste reservepositie nodig.

Budget strategische aankopen

Het budget strategische aankopen is feitelijk een jaarlijks mandaat van de gemeenteraad aan het College van B&W om snel strategische aankopen te kunnen doen. Het college kan strategische aankopen verrichten tot het door de gemeenteraad vastgestelde bedrag. De voorwaarden om gebruik te maken van het mandaat staan in de 'Nota Grondbeleid'. (Zie financiële verordening 2020 Ooststellingwerf ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 16, derde lid).

In 2025 is er één strategische aankoop geweest. Het deel van het evenemententerrein in Donkerbroek wat voorheen eigendom was van de Provincie is voor totaal € 25.000 aangekocht.

Meerjarenbegroting grondexploitatie

Per complex (woningbouwgronden en industriegrond) houdt de gemeente een exploitatie bij waarin de huidige stand van zaken is opgenomen en een prognose wordt gegeven over de verdere looptijd van de exploitatie (doorgaans 10 jaar). Omdat we voorzien dat het aantal complexen (fors) wordt uitgebreid, immers we gaan weer woningbouw initiatieven in ontwikkeling brengen, zullen we de administratie hierop aanpassen.

Particuliere ontwikkelingen

Particuliere ontwikkeling woningbouw

Een deel van de woningbouwopgave zal door particuliere bouwers worden opgepakt. Dit betreft veelal kleinere projecten en bij uitzondering enkele grotere projecten. De actuele stand van zaken wordt bijgehouden in de Planmonitor. We zien wel dat we in (nagenoeg) alle dorpen ontwikkelingen hebben.

Paragraaf 8 | OWO-Samenwerking

Inleiding

De OWO-samenwerking werkt aan drie opdrachten: de samenwerking vanuit de OWO-afdeling aan met name uitvoerende taken, de samenwerking aan complexe opgaven en de bestuurlijke samenwerking in de regio. Deze OWO-paragraaf kijkt terug op welke wijze er in 2025 gewerkt is aan deze drie opdrachten.

Samenwerking vanuit de OWO-afdelingen

Algemeen

In 2025 is het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de OWO-afdelingen Vergunningen, Toezicht & Handhaving (VTH) en Beheer & Registratie (B&R) afgerond. Het onderzoek laat zien dat er behoefte is aan een herijking van de opdracht van deze OWO-afdelingen, om duidelijkheid te creëren over welke taken in OWO-verband worden uitgevoerd en welke binnen de afzonderlijke gemeenten, en hoe de onderlinge samenwerking is ingericht. Aanleiding hiervoor zijn onder meer de toenemende complexiteit van wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen. In het najaar van 2025 is het proces gestart om te komen tot een vernieuwde opdrachtbeschrijving voor de OWO-afdelingen.

OWO-Beheer & registratie

Belastingen

De overstap naar de nieuwe Belastingapplicatie is in 2025 nagenoeg afgerond. Hiermee hebben we een stap gezet in de dienstverlening naar bewoners die nu gemakkelijker inzicht kunnen krijgen in bijvoorbeeld hun woz-waarde.

Backoffice Sociaal domein

De overstap naar de drie kernapplicaties van het Sociaal Domein is weerbarstig en vraagt veel van de organisaties. Het betekent dat systemen en processen worden aangepast, dat er duidelijke werkafspraken komen en dat medewerkers nieuwe kennis en vaardigheden opdoen. In samenwerking met de aanbieder is hard gewerkt deze grote overstap voor te bereiden en uit te voeren. Dit is in 2025 niet gelukt. We verwachten de overstap in 2026 af te ronden.

OWO-Bedrijfsvoering

Digitale dienstverlening

Digitale dienstverlening is een structureel en doorlopend onderdeel van de bedrijfsvoering van de OWO-gemeenten. In samenhang met de Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) werd ook in 2025 continu gewerkt aan het borgen, verduidelijken en doorontwikkelen van bestaande digitale kanalen en werkwijzen. In het aanwijzingsbesluit leggen we vast via welke digitale kanalen inwoners en bedrijven officiële berichten aan ons kunnen sturen. Dit besluit is in 2025 voorbereid en wordt in het voorjaar 2026 aan u voorgelegd. Begin 2026 is het informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld en is gestart met de implementatie van de BIO2, als basis voor een veilige en betrouwbare digitale dienstverlening.

Datagedreven werken

Vanuit OWO-Bedrijfsvoering richt het cluster Datamanagement zich op het vergroten van bewustwording, kennis en vaardigheden van alle medewerkers, zodat data op een verantwoorde manier kan worden benut in het dagelijks werk. Daarnaast is gewerkt aan een toekomstgerichte datastrategie die aansluit bij de informatiebehoefte van de organisaties en bijdraagt aan een duurzame informatievoorziening.

Inkoop, aanbesteden en verzekeren

In 2025 zijn 50 aanbestedingen doorlopen, waaronder de aanbesteding van een aantal grote verzekeringen. Hierbij is ingezet op uniformering voor de drie gemeenten. Ook is ingezet op het verhalen van schade veroorzaakt door een derde partij. Het verzekeringsbeleid is geactualiseerd en wordt in het 1^e half jaar van 2026 vastgesteld.

OWO-Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Uitvoerings & handhavingsstrategie (U&H strategie)

Het voormalige VTH-beleidsplan gaat door invoering van de Omgevingswet verder als de Uitvoerings & Handhavingsstrategie. Dit is de basis voor de werkzaamheden vanuit de OWO-afdeling VTH. In 2025 is de U&H-strategie voorbereid en in afstemming met beleidsafdelingen en bestuurders opgesteld. De strategie wordt in het voorjaar van 2026 vastgesteld door de colleges.

Samenwerking aan complexe opgaven

Omgevingswet

In 2025 hebben de OWO-gemeenten verdere routine ontwikkeld in het werken onder de Omgevingswet. Waar 2024 nog vooral gericht was op het op orde houden van de vergunningverlening en het mogelijk maken van initiatieven via wijzigingen van het omgevingsplan, is dit inmiddels uitgegroeid tot een stabiel en voorspelbaar proces. Tegelijkertijd is in OWO-verband gewerkt aan de gebiedsdekkende omgevingsplannen, wat heeft geresulteerd in een definitieve uitgangspuntennotitie die begin 2026 door de drie gemeenteraden is vastgesteld. Ook is de juridische basis verder versterkt, onder meer door de evaluatie van het Verzamelbesluit bevoegdheden Omgevingswet, waarmee een belangrijke stap is gezet in de verdere professionalisering van de uitvoering.

APV

De jaarlijkse actualisatie van de APV wordt in gezamenlijkheid opgepakt waarbij jaarlijks een andere OWO-gemeente de coördinatie op zich neemt. Op deze wijze is het mogelijk met beperkte capaciteit toch jaarlijks de APV te actualiseren. De samenwerking aan de APV betekent niet dat er geen gemeente specifieke onderdelen mogelijk blijven.

Evenementenbeleid

In 2025 zijn we begonnen met het opstellen van gezamenlijk OWO-evenementenbeleid. Dit is een omvangrijk project waarbij we samen optrekken met zowel partners (waaronder veiligheidsregio en politie) en organisatoren. Afronding verwachten we eind 2026.

Ondermijning

Afgelopen jaar is veel aandacht geweest voor de bestrijding van ondermijning. Samen met bijvoorbeeld politie, RIEC en belastingdienst hebben we ingezet op bewustwording en zo nodig handhaving. Er zijn controles uitgevoerd bij bijvoorbeeld horeca, vakantieparken en garageboxen.

Energietransitie

Via het OWO-energiebureau hebben we ook in 2025 stappen gezet in de energietransitie. Drie energiecoaches werken vanuit het energiebureau aan het adviseren van inwoners. In 2025 is er een onderzoek opgestart wat we nog meer vanuit het energiebureau kunnen oppakken. Naar verwachting wordt dit in 2026 duidelijk.

Bestuurlijke samenwerking

Binnen OWO-verband vindt structurele afstemming plaats tussen de colleges van de drie gemeenten op portefeuilleniveau. Dit versterkt de positie van OWO als regionale gesprekspartner richting onder andere FUMO en het Sociaal Domein Fryslân. Beleidsontwikkeling vanuit provincie, Wetterskip en Rijk wordt gezamenlijk besproken en indien gewenst gecoördineerd beantwoord.

Paragraaf 9 | Strategische projecten en ontwikkelingen

Inleiding

In deze paragraaf stellen we de strategische ontwikkelingen binnen onze gemeente centraal. Het gaat om de visie op Samenleven, de Omgevingswet, de Regio Deal, het Haerenkwartier, stikstof en het accommodatiebeleid.

1. Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Als OWO-gemeenten werken wij samen aan alle projecten die voortkomen uit de invoering van de Omgevingswet. Wij hebben ons daar al geruime tijd op voorbereid, maar toch vraagt het de komende tijd veel van de organisatie.

Beleidscyclus

De omgevingswet vraagt een nieuwe manier van werken, namelijk met een beleidscyclus. Voor de inwerkingtreding van de omgevingswet werd een nieuw beleidsdocument in zijn geheel voorbereid en vastgesteld. Het gaat hier bijvoorbeeld om de structuurvisie, een bestemmingsplan of een ander beleidsdocument. Dit waren statische beleidsdocumenten. Onder de omgevingswet worden deze beleidsdocumenten door de beleidscyclus dynamisch. De beleidsdocumenten, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan, worden per thema, maatschappelijk ontwikkeling of initiatief aangepast. De beleidsdocumenten moeten altijd met elkaar in overeenstemming zijn. Zo kan het voorkomen dat de omgevingsvisie aangepast moet worden om een thema, maatschappelijke ontwikkeling of initiatief mogelijk te maken in het omgevingsplan. Onderstaande afbeelding maakt de beleidscyclus inzichtelijk.

Omgevingsvisie

Een belangrijk project in het uitvoeringsprogramma is het opstellen van een omgevingsvisie voor onze gemeente. In deze omgevingsvisie legt de gemeente de koers en ambitie neer voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. In 2018 is hiervoor door de gemeenteraad een Nota van Uitgangspunten vastgesteld. In 2019 is gestart met het visietraject inclusief een uitgebreid participatieproces met onze inwoners en andere belanghebbenden. In november 2021 is de omgevingsvisie voor Ooststellingwerf door de gemeenteraad vastgesteld.

Programma's

De wet kent een aantal verplichte programma's, zoals warmteprogramma, volkshuisvestingsprogramma (opvolger van de verplichte woonzorgvisie) en het actieplan geluid. Deze programma's moeten voor 2026 (deels) vastgesteld zijn. Ook is een programma verplicht als een omgevingswaarde (bijvoorbeeld luchtkwaliteit) overschreden dreigt te worden. Binnen onze gemeente is (vooralsnog) geen sprake van een dreigende overschrijding van een omgevingswaarde. Naast verplichte programma's zijn er vrijwillige programma's om bijvoorbeeld een nieuw beleidskader vast te stellen voor een thema of gebiedsontwikkeling. Alle programma's zijn zelfbindend, inhoudende dat een gemeente zichzelf moet houden aan de programma's.

Omgevingsplan

Het gebiedsdekkende omgevingsplan is een onderdeel van de Omgevingswet en zal voor 1 januari 2032 klaar moeten zijn. Een gebiedsdekkend omgevingsplan is één omgevingsplan dat voor de hele gemeente geldt en waarin alle regels die relevant zijn voor de fysieke leefomgeving zijn opgenomen. Het maken van een dergelijk omgevingsplan is omvangrijk. In 2025 begonnen wij, in OWO verband, met bouwen aan het gebiedsdekkende omgevingsplan. In de tussentijd werken we met tijdelijke omgevingsplannen (van rechtswege omgezette bestemmingsplannen), wat extra werk met zich meebrengt.

Integrale samenwerking

Het toepassen van de beleidscyclus en het nastreven van de doelen van de Omgevingswet betekent dat niet alleen de werkprocessen aangepast moeten worden, maar ook dat we integraal samenwerken met elkaar, tussen de verschillende afdeling, tussen de organisatie en het bestuur en tussen de gemeente en onze ketenpartners. Integraal samenwerken onder de Omgevingswet betekent dat verschillende beleidsdomeinen en belanghebbenden in samenhang en afstemming met elkaar samenwerken om een omgevingsvraagstuk als een geheel te benaderen. Het gaat om het afwegen van verschillende perspectieven en belangen om tot duurzame, effectieve en efficiënte besluiten te komen. Samenvattend:

- Samenhang en afstemming: Verschillende disciplines en afdelingen werken samen om ervoor te zorgen dat hun werk op elkaar is afgestemd en niet tegenstrijdig is;
- Afwegen van perspectieven: Belangen van alle betrokken partijen worden meegenomen in besluitvorming, wat leidt tot een integrale afweging;
- Breder dan inhoudelijk: Het omvat niet alleen inhoudelijke samenhang, maar ook de menselijke en uitvoeringsaspecten van de samenwerking;
- Grotere doel: Het doel is om een veilige, gezonde en leefbare omgeving te creëren, waarbij maatschappelijke functies doelmatig vervuld kunnen worden, door de samenwerking te verbeteren en processen efficiënter in te richten.

Transitiefase

De wet is veelomvattend en vraagt een andere manier van werken, waardoor in de eerste periode kinderziekten zullen optreden. We nemen onze huidige werkprocessen kritisch onder de loep en maken deze Omgevingswetproof. Dit geldt voor het vergunningentraject en voor ruimtelijke initiatieven die bij de gemeente binnenkomen. Ook hier kijken we naar harmonisatie en afstemming met onze OWO-partners. Op dit moment verwerken we de opgedane ervaringen samen met de OWO-partners in de nieuwe werkprocessen. We blijven de communicatie richting onze inwoners en bedrijven over de Omgevingswet intensiveren met meer informatie en uitleg. De transitiefase duurt tot 2032.

2. Regio Deal Zuidoost Friesland

De regiodeal Zuidoost Friesland liep van 2020 tot en met 2024 met uitloop van enkele projecten in 2025. Binnen de Regiodeal heeft het Rijk € 15 miljoen in de regio geïnvesteerd waardoor de regio met cofinanciering een groot aantal projecten en programma's versneld en/of uitgebreider heeft kunnen uitvoeren.

In 2023 hebben de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, de Raad voor het Openbaar bestuur en de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving het rapport Elke regio telt! aan de minister van Binnenlandse zaken uitgereikt. Dit rapport stelt dat er grote verschillen in welvaart zijn tussen de regio's in Nederland. Uit dit rapport is het Nationaal programma vitale regio's (NPVR) ontstaan. Het NPVR is een langlopend samenwerkingsprogramma dat zich richt op het duurzaam versterken van de leefbaarheid, bereikbaarheid, economie en voorzieningen in gebieden met krimp en vergrijzing. De regio Zuidoost-Fryslân is één van de elf regio's in het NPVR.

Het programma heeft bijgedragen aan structurele en duurzame verbetering van de leefbaarheid en vitaliteit in de regio met drie overkoepelende doelstellingen:

1. Veilige en leefbare regio's: het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving, met expliciete aandacht voor een passende woningvoorraad, herstructurering en transformatie, verduurzaming van de gebouwde omgeving en een gezonde groene leefomgeving.
2. Een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau: het waarborgen van voorzieningen die de vitaliteit en het beoogde toekomstperspectief van de regio ondersteunen en het behoud van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid voor inwoners.
3. Een gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners: het bevorderen van gezond opgroeien en oud worden, ontwikkelkansen in het onderwijs, perspectief op werk en regionale economische ontwikkeling.

Op dit moment wordt er in een brede maatschappelijke coalitie (rijk, regio én partners) gewerkt aan een overkoepelend Regioplan met een gezamenlijke visie op Zuidoost-Fryslân in 2045. Dit Regioplan wordt in de eerste helft van 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd. Vervolgens wordt er per vier jaar een uitvoeringsagenda opgesteld. In 2026 wordt de eerste uitvoeringsagenda verwacht.

3. Stikstof

In de gemeente Ooststellingwerf hebben we een unieke combinatie qua grondgebruik met veel (omliggende) beschermde natuurgebieden en een grote agrarische sector. Het stikstofprobleem is daardoor juist voor ons een steeds groter wordend probleem met veel directe belanghebbenden. Door de vertraagde aanpak van het Rijk en de Provincie Fryslân is er op dit moment geen houdbaar beleid om voldoende stikstofreductie te realiseren om voldoende natuurherstel te bevorderen. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied/Frysk Programma Landelijk Gebied had vooral (via gebiedsprocessen) aan natuurherstel bij moeten dragen, naast thema's als: klimaat, water en bodem en landbouw.

In de toekomst willen we in een mooi, gezond en leefbaar Ooststellingwerf wonen, werken en produceren. Daarom willen wij als gemeente - door zelf aan oplossingen en kaders te werken - aan de slag met beleid, onderzoeken en projecten om ons landelijk gebied klaar te maken voor de toekomst. Dit leidt naar verwachting tot een forsere inzet vanuit de gemeente qua capaciteit, ook als we dit in samenwerking gaan doen. Denk aan de inzet van ambtenaren uit verschillende werkvelden om ook het gesprek aan te gaan rond de genoemde natuurgebieden met agrariërs, natuurbeheerders, bedrijven en bewoners. We streven naar een balans tussen de draagkracht van de natuur, met een robuust watersysteem en een lage impact op het klimaat, en een perspectief voor de maatschappelijke en economische ontwikkeling voor bewoners, agrariërs, grondeigenaren/beheerders in de gemeente.

Wat gaan we doen

- Meewerken aan verbetering van natuur.
- Daarbij rekening houden met de balans tussen natuur, landbouw en economische ontwikkelingen.

- Hierin samen met de gemeenteraad optrekken.
- Zorg dragen voor een gebiedsgerichte aanpak vanuit interbestuurlijke doelstellingen.
- De agrariërs steunen die de omslag naar kringlooplandbouw (willen) gaan maken en circulaire landbouwinitiatieven steunen.
- Ons inspannen om alle maatschappelijke partners, de natuurorganisaties, grondeigenaren en -gebruikers in het gebiedsproces te betrekken.
- In onze ruimtelijke ordening rekening gaan houden met doelstellingen voor een schoon en gezond water en bodem.
- We bieden sociaal psychologische hulp voor agrariërs die daar behoefte aan hebben. Participatie is een belangrijk onderdeel van het proces: we zijn en gaan in gesprek met groepen agrariërs en andere groepen belanghebbenden.

Doel voor ons gemeente is ook om onze vergunningverlening te kunnen blijven doen.

4. Accommodatiebeleid

Wat willen we bereiken?

In de startnotitie (2023) staat het doel van het accommodatiebeleid, namelijk:

‘We willen dat Ooststellingwerf leefbaar blijft. We willen een gemeente zijn waar mensen naar elkaar omkijken en waar iets te beleven valt. Goede en toegankelijke accommodaties zijn daarvoor een voorwaarde. Waar ontmoeten inwoners elkaar, waar ontstaan sociale contacten, waar bewegen inwoners, waar leren kinderen? En hoe houden we rekening met grote maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering, vergrijzing en digitalisering? Passen de beschikbare accommodaties bij de toekomstige vraag? De exploitatie moet bovendien duurzaam zijn en betaalbaar blijven. Daarom willen we toekomstbestendig accommodatiebeleid ontwikkelen met duurzaam (gebruik van de) accommodaties op het gebied van ontmoeten, welzijn, bewegen, cultuur, recreëren, gezondheid en leren.’

In het accommodatiebeleid gaat het over gemeentelijke accommodaties en maatschappelijke accommodaties van derden. Maar er zijn nog vele andere accommodaties die een maatschappelijke functie hebben (‘externe accommodaties’ zoals dorpshuizen), waar verduurzamingsvraagstukken spelen.

Onder accommodaties vallen ook de onderwijsgebouwen. Daarvoor stellen we een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op. Dit is een langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting dat wordt opgesteld door schoolbesturen en de gemeente. Zie hiervoor ook programma 4 Onderwijs.

Het op te stellen accommodatiebeleid inclusief IHP steekt in op:

- Efficiënt gebruik van accommodaties in relatie met behoud van leefbaarheid in alle dorpen.
- Een slimme inzet van accommodaties en keuzes maakt in welke accommodaties er dan nodig zijn.
- De langdurige betaalbaarheid zowel op beheer en onderhoud als op het gebied van verduurzaming.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Op 4 juli 2023 had de raad een werkbijeenkomst over het vervolg van het accommodatiebeleid en zijn vijf denkrichtingen/scenario's besproken. Op 31 oktober 2023 stelde de raad de Startnotitie Accommodatiebeleid geamendeerd vast.

In 2024 startte een participatieproces met de eigenaren en gebruikers van het maatschappelijk vastgoed in de dorpen. Ook werd een digitale enquête uitgezet onder inwoners. Het totaal daarvan is aan de gemeenteraad gepresenteerd op de themaraad van 19 maart 2024. Daarna zijn ook jongeren nog bevraagd.

De conclusie uit het participatieproces en de reacties tijdens de themaraad was dat een combinatie van scenario B (Efficiënt & samen) en scenario D (Optimale leefomgeving) de voorkeur geniet. In aanvulling daarop heeft het College van B&W met inachtneming van alle belangen een voorkeursscenario ontwikkeld, dat op 1 september 2024 in de gemeenteraad is behandeld. Dit leidde tot het besluit om het voorkeursscenario uit te werken en in aanvulling daarop nog drie specifieke onderzoeken te starten, namelijk naar het Bosbad Appelscha, een MFA Appelscha en een MFA Oosterwolde.

In november 2024 werd een motie aangenomen om de onderzoeksopdracht voor het MFA Oosterwolde te wijzigen.

In juni 2025 heeft de gemeenteraad het Accommodatiebeleid 2025-2050 vastgesteld, waarvan het integraal huisvestingsplan (IHP) onderdeel van is. Onderdeel van het plan is een concrete planning voor investeringen in de eerste vier jaren, een doorkijk naar de middellange termijn (= 5 tot < 15 jaar) en een doorkijk naar de lange termijn (> 15 jaar). Voor de toekomst van het Bosbad zijn drie scenario's onderzocht. In oktober 2025 heeft de gemeenteraad besloten het Bosbad in stand te houden met een beroep op medeverantwoordelijkheid vanuit Appelscha. Voor sportcomplex Boekhorst wordt een aanvullend specifiek locatie onderzoek uitgevoerd. Om te bepalen of ondubbelzinnig blijkt dat een andere locatie toch de voorkeur verdient ten opzichte van de huidige locatie. De conclusie van het onderzoek is dat de andere locatie niet ondubbelzinnig de voorkeur verdient ten opzichte van de huidige locatie. De raad heeft op 27 januari 2026 besloten het nieuwe sportcomplex Boekhorst te realiseren op de huidige locatie. Het besluit over de huisvesting van de Kampingerhofschool is uitgesteld totdat er door de betrokken partijen overeenstemming is omtrent een verantwoorde huisvesting van de Kampingerhofschool.

Wat mag het kosten?

De gemeenteraad heeft op 8 november 2022 amendement # A-019 "Gas erop van het aardgas af voor slim en toekomstgericht accommodatiebeleid" aangenomen. Inhoudende dat met ingang van 2024 € 200.000 structureel aan kapitaallast beschikbaar is gesteld en in de jaren daarna het budget steeds met € 100.000 op te hogen, tot er voldoende budget beschikbaar is voor het accommodatiebeleid inclusief IHP. Bij de Kaderbrief 2025 is besloten om het budget vanaf 2028 ieder jaar structureel met € 200.000 te verhogen in plaats van met € 100.000. Bij de kaderbrief 2026 is besloten om het budget voor 2029 en verder structureel met € 600.000 te verhogen. Via amendement A113a bij de programmabegroting 2026 is het budget voor 2026 en verder structureel met € 400.000 verhoogd. Met ingang van 2026 is het budget dus € 800.000, 2027 € 900.000 en het gaat daarna met € 200.000 omhoog per jaar.

Paragraaf 10 | Visie op Samenleven

Inleiding

Dit programma 'Sociaal Domein' gaat over de Visie op Samenleven. Het is een integraal programma over het gehele sociaal domein. Het bestaat uit vier opgaven namelijk Samenleven, Meedoen, Gezondheid en Goed Opgroeien. In een doelenboom staat samengevat wat we per opgave willen bereiken (maatschappelijke effecten). De doelenboom vindt u hieronder en in groter formaat op <https://www.ooststellingwerf.nl/visie-samenleven>.

In 2023 heeft een tussenevaluatie van de Visie op Samenleven plaatsgevonden. De analyse en bevindingen zijn samen met accenten en afbouwpunten voor de komende jaren verzameld in het document '[Tussenbalans Visie op Samenleven](#)'. De accenten en afbouwpunten zijn in januari 2024 vastgesteld door de gemeenteraad.

Er is een aantal gemeenschappelijke regelingen dat bijdraagt aan de drie opgaven:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF): Binnen de Centrumregeling SDF werken Friese gemeenten samen aan beleidsvoorbereiding en de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel is, om waar nodig, specialistische jeugdhulp en ondersteuning te leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
- Veiligheidsregio Fryslân (VRF): Binnen de VRF werken Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweertzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRF werkt op het gebied van gezondheidszorg aan het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de Friese inwoner.
- GR SW Fryslân: GR SW Fryslân en Caparis NV dragen bij aan het aanbieden van arbeidsplaatsen voor onze inwoners in het kader van de voormalige wet sociale werkvoorziening. Alle SW-medewerkers zijn in de GR administratief ondergebracht. Wij hebben een dienstverleningsovereenkomst gesloten met Caparis voor de begeleiding en ontwikkeling van onze inwoners met een SW-indicatie.

Voor de vier verschillende opgaven zijn maatschappelijke effecten geformuleerd. Ze zijn uitgewerkt in doe-agenda's en staan hieronder beschreven.

1. Opgave meedoen: Alle inwoners doen volwaardig mee

Inwoners vinden 'Meedoen' een belangrijk thema. Daarnaast hebben we wettelijke taken op dit terrein. Het gaat om de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. Voor de Opgave Meedoen zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten (A t/m D) benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Onderstaande maatschappelijke effecten staan in programma 6, thema 6.2 Meedoen.

Maatschappelijk effect A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen (zie Doe Agenda A en woon(zorg)visie).

- A1. Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren (faciliteren)
- A2. Mensen zijn bezig met levensloopbestendig wonen (faciliteren)
- A3. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen (regisseren)

Maatschappelijk effect B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt (zie doe-agenda B).

- B1. Mensen die dat kunnen, nemen deel aan de arbeidsmarkt (regisseren)
- B2. Uitkeringsgerechtigden maken naar vermogen stappen op de Participatieladder (regisseren)
- B3. Mensen ervaren een zinvolle invulling van hun dag (faciliteren)

Maatschappelijk effect C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven (zie doe-agenda C en doe-agenda Inburgering).

- C1. Mensen zijn tevreden over hun maatschappelijk leven (loslaten)
- C2. Mensen zijn zelfredzaam (faciliteren)
- C3. Kinderen in armoede hebben mogelijkheden om mee te doen (regisseren)
- C4. Mensen zijn financieel in staat om maatschappelijk mee te doen (regisseren)
- C5. Mensen ervaren ondersteuning in hun eigen omgeving (stimuleren)

Maatschappelijk effect D. Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

- D1. Mensen zijn op de hoogte/kennen de wegen (regisseren)
- D2. Mensen maken gebruik van de wegen (stimuleren)
- D3. Mensen vinden tijdig ondersteuning bij (financiële) problemen (regisseren)
- D4. Mensen zijn tevreden over de ondersteuning (stimuleren)

2. Opgave samenleven: Inwoners helpen elkaar, voelen zich thuis en zijn actief voor een sociale en vitale gemeenschap

Samenleven is een onderwerp dat erg leeft in de gemeente. Inwoners vinden 'elkaar ontmoeten', 'elkaar ondersteunen' en activiteiten en verenigingen in de dorpen en in de buurten belangrijk. Voor de Opgave Samenleven zijn in de Visie op Samenleven drie maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan werken.

Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden (zie doe-agenda E)

Dit maatschappelijk effect staat in programma 6, thema 6.1 Samenleven

- E1. Mensen vinden het prettig om in hun buurt te wonen (loslaten)
- E2. Mensen voelen zich betrokken bij anderen in hun gemeenschap (faciliteren)
- E3. Mensen voelen zich niet gediscrimineerd en buitengesloten (faciliteren)
- E4. Mensen ervaren minder eenzaamheid (stimuleren)

Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

Dit maatschappelijk effect staat in programma 6, thema 6.1 Samenleven

- F1. Mensen helpen elkaar (faciliteren)
- F2. Mensen pakken gezamenlijk sociale en maatschappelijke vraagstukken op (faciliteren)
- F3. Mensen ervaren ruimte om ideeën/initiatieven te ontwikkelen (faciliteren)
- F4. Mantelzorgers raken niet overbelast (regisseren) Zie thema 7.1 Gezondheid.

Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur (zie doe-agenda G)

Dit maatschappelijk effect staat in programma 5, thema 5.1 Sport en cultuur en bij thema 6.1 Samenleven (voor sociale infrastructuur)

- G1. Mensen zijn tevreden met het aanbod aan sociale, culturele en sportactiviteiten (faciliteren)
- G2. Mensen zijn op de hoogte en hebben toegang tot sociale, culturele en sportinfrastructuur (stimuleren)
- G3. Mensen zijn tevreden over de ontmoetingsplekken in hun omgeving (stimuleren)
- G4. Er is een actief verenigingsleven (loslaten)
- G5. Vrijwilligers floreren in de samenleving (faciliteren)

3. Opgave gezondheid: Inwoners ervaren een positieve gezondheid

Inwoners vinden 'Gezondheid' een belangrijk thema. Daarnaast hebben we wettelijke taken op dit terrein en moeten we lokaal invulling geven aan de landelijke gezondheidsnota. Voor de Opgave Gezondheid zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten (H t/m K) benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Onderstaande maatschappelijke effecten staan in programma 7, thema 7.1 Gezondheid.

Maatschappelijk effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen (zie doe-agenda HK)

H1. Mensen ervaren laagdrempelige mogelijkheden om hun eigen gezondheid te verbeteren (deels faciliteren, deels stimuleren)

H2. Mensen voelen zich lichamelijk gezond (stimuleren)

H3. Mensen voelen zich mentaal gezond en ervaren zingeving (stimuleren)

H4. Mensen ervaren dat zij in staat zijn tot alledaagse dingen zoals werken, omgaan met tijd en geld en grenzen stellen (stimuleren)

Maatschappelijk effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden (zie doe-agenda I)

I1. Mensen vormen samen een dementievriendelijke gemeente (stimuleren)

I2. Ouderen hebben betekenisvolle relaties, werk en/of daginvulling (faciliteren)

I3. Mantelzorgers raken niet overbelast (regisseren)

Maatschappelijk effect J. Mensen voelen zich veilig

J1. Jeugdigen komen niet in aanraking met geweld (regisseren)

J2. Mensen zijn weerbaar (faciliteren)

J3. Mensen weten waar ze hulp kunnen vinden als zij zelf of anderen in aanraking komen met onveilige situaties (regisseren)

Maatschappelijk effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving (zie doe-agenda HK)

K1. Mensen ervaren hun leefomgeving als veilig en toegankelijk (regisseren)

K2. Mensen gaan graag naar buiten (loslaten)

K3. Mensen ervaren een gezonde en schone leefomgeving (regisseren)

4. Opgave goed opgroeien: Jeugdigen (-9 maand tot 23 jaar) groeien gezond en veilig op en hebben gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen

Maatschappelijk effect L. Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

Dit maatschappelijk effect staan in programma 4, thema 4.1 Onderwijs.

- L1. Jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooien (faciliteren)
- L2. Jeugdigen gaan naar school (regisseren)
- L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie (regisseren)
- L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven) (regisseren)
- L5. Jeugdigen en ouders ervaren dat de school en zorg samenwerken om hen optimaal te begeleiden (regisseren)

Maatschappelijk effect M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders (zie doe-agenda O)

Dit maatschappelijk effect staat in programma 6, thema 6.3 Goed Opgroeien.

- M1. Jeugdigen worden zoveel mogelijk door hun ouders verzorgd en begeleid naar volwassenheid (loslaten)
- M2. Jeugdigen hebben een goede start doordat hun ouders of zichzelf deelnemen aan preventieve programma's (stimuleren)
- M3. Jeugdigen groeien op in een gezinssituatie (zo thuis mogelijk) (regisseren)
- M4. Jeugdigen en ouders met opvoed- en opgroevragen weten de weg en voelen zich ondersteund (regisseren)
- M5. Ouders/verzorgers betrekken mensen en organisaties bij hun opvoedvragen (regisseren)

Maatschappelijk effect N. Jeugdigen zijn weerbaar

Dit maatschappelijk effect staat in programma 6, thema 6.3 Goed Opgroeien.

- N1. Jeugdigen ontwikkelen sociale vaardigheden (loslaten)
- N2. Jeugdigen kennen hun grenzen en staan stevig in hun schoenen (faciliteren) - Zie ook doe-agenda HK Positieve gezondheid (2022).
- N3. Jeugdigen hebben de kennis en vaardigheden om goed om te gaan met alcohol, roken, drugs, sociale media, seks en geld (deels regisseren, deels stimuleren) - Zie Preventie en handhavingplan Alcohol en Middelen 2021-2024

Maatschappelijk effect O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien (zie doe-agenda O)

Dit maatschappelijk effect staat in programma 6, thema 6.3 Goed Opgroeien.

- O1. Jeugdigen met psychosociale of andere problemen en hun ouders weten de weg en voelen zich ondersteund (regisseren)
- O2. Jeugdigen en ouders in kwetsbare situaties worden gezien en ondersteund (regisseren)
- O3. Scheidingen verlopen met minimale schade voor jeugdigen (stimuleren)
- O4. Jeugdigen ervaren dat scholen en gemeentelijke organisaties die werken met jongeren aandacht hebben voor LHBTI (stimuleren)

Integraal en ontschot werken

We blijven investeren in integraal en ontschot werken. In de doe-agenda's zien we het integraal werken terug (niet meer denken vanuit beleidsterreinen maar vanuit de effecten die we voor inwoners willen bereiken). Dit werkt ook door in onze afspraken met samenwerkingspartners. Bijvoorbeeld met stichting Scala en de bibliotheek werken we aan het anders vormgeven van de subsidie-afspraken. We richten deze steeds meer op effecten (outcome) in plaats van activiteiten (input, output).

Doorontwikkeling Gebiedsteam

Het Gebiedsteam is belangrijk bij de implementatie van de Visie op Samenleven en de accenten van de Tussenbalans. Ons Gebiedsteam is laagdrempelig beschikbaar. We werken op vindplaatsen als scholen en bij de huisarts.

Als een inwoner bij het Gebiedsteam komt, wordt zorgvuldig onderzocht wat de inwoner nodig heeft. Daarbij kijkt het Gebiedsteam wat inwoners zelf kunnen, samen met hun sociale netwerk kunnen organiseren en we kijken of er een algemene voorziening is waar de inwoner gebruik van kan maken. Er is een sociale kaart waarin zichtbaar is wat er in onze gemeente zonder verwijzing beschikbaar is op het terrein van zorg, welzijn, werk, opvoeden, geldzaken en vrije tijd. Daarmee maken we het inwoners en professionals makkelijker om gebruik te maken van algemene (preventieve en lichte) voorzieningen binnen het voorliggende veld.

Daarnaast biedt het Gebiedsteam zelf hulp en ondersteuning. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ondersteuning aan mantelzorgers door onze mantelzorgconsulent, het bieden van psycho-educatie en de budgetadviseurs die inwoners kunnen helpen met financiële vragen.

Soms is er meer nodig. Ons Gebiedsteam is de toegang tot vormen van hulp, ondersteuning en zorg als jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Als er hulp is ingezet, dan evalueren we die zorg met de inwoner en de aanbieder. We verlengen de zorg niet zonder dat er opnieuw onderzoek is gedaan naar wat nodig is. Daarmee streven we er naar dat hulp en ondersteuning passend is bij de hulpvraag van de inwoner en bekostigen we tegelijkertijd alleen datgeen wat nodig wordt geacht.

In de laatste helft van 2025 is er bij het Gebiedsteam met specialisatie Jeugd door meerdere redenen waaronder een toename in de complexiteit van de casussen een wachtlijst ontstaan. Hiervoor is in Q4 2025 een plan van aanpak opgezet om het Gebiedsteam Jeugd met betrekking tot de formatie op orde te krijgen. In maart 2026 is een voorstel behandeld in de raad.

Datagedreven werken en Monitor Sociaal Domein

Bij het maken van de doe-agenda's gebruiken we data om gericht en lokaal knelpunten aan te pakken of problemen te voorkomen. Denk aan gerichte acties in een buurt, straat of dorp waar relatief veel zorggebruik, armoede of eenzaamheid is. We monitoren ons beleid via de Monitor Sociaal Domein. Hierin staat per opgave en per doe-agenda informatie die ons helpt om te zien of onze inspanningen de beoogde effecten opleveren, wat er goed gaat en wat aandacht vraagt. Daarnaast ontwikkelen we voor het monitoren van de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet aparte dashboards.

Grip op uitgaven jeugd en Wmo

- We willen problemen vóór zijn door te investeren in preventie en door te zorgen dat inwoners ons weten te vinden als zij hulp nodig hebben.
- We willen de uitgaven op jeugd en Wmo beperken en blijven doen wat nodig is om de meest kwetsbare inwoners goed te ondersteunen.
- We willen dat inwoners zoveel mogelijk gebruik maken van voorzieningen en activiteiten die zonder indicatie beschikbaar zijn (voorliggende voorzieningen).

We investeren in allerlei vormen van preventie (zie opgaven Meedoen, Gezondheid en Goed Opgroeien) en in sociale verbanden tussen mensen en in samenredzaamheid (stevige sociale basis). We namen diverse andere maatregelen om de uitgaven te beperken. Om grip te krijgen op de kosten van de jeugdhulp zijn verschillende bezuinigingsmaatregelen geformuleerd. Om de resultaten hiervan goed te kunnen monitoren is een dashboard ontwikkeld. Samen met de Monitor Sociaal Domein biedt dit inzicht in de mate waarin we erin slagen grip te krijgen en te houden op de uitgaven binnen het Sociaal Domein.

Naar aanleiding van het tekort op de jeugdhulp in de jaarrekening 2023 is de begroting voor de daaropvolgende jaren aangepast. Deze beoogde besparing is gebaseerd op diverse uitgangspunten en richt zich vooral op een andere werkwijze binnen het Gebiedsteam. De zorgvuldige implementatie hiervan kost tijd. Hoewel alle maatregelen inmiddels in gang zijn gezet, verschilt de mate waarin ze volledig zijn uitgewerkt. Bij het Gebiedsteam Jeugd is in 2025 een wachtlister ontstaan door verschillende factoren. Hierdoor heeft de focus minder gelegen op het verder uitrollen en borgen van de maatregelen. Beleidsmatig zijn in 2025 de noodzakelijke kaders vastgesteld voor de uitvoering, waaronder de Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2026 en de bijbehorende beleidsregels. We blijven de voortgang van de maatregelen en de realisatie van de beoogde besparing monitoren. Dit doen we onder andere met een dashboard dat inzicht geeft in de instroom en uitstroom van jeugdigen en via een prognosemodel voor de jeugdhulplasten.

Paragraaf 11 | Wet open overheid (Woo)

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. De Woo kent drie doelstellingen:

- Het actief openbaar maken van informatie
- Het tijdig openbaar maken van opgevraagde informatie
- Het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie

Het actief openbaar maken van informatie

De Wet open overheid schrijft voor gemeenten 15 informatiecategorieën voor die de komende tijd actief openbaar gemaakt moeten worden. De verplichting tot actieve openbaarmaking is al ingegaan voor de volgende vier informatiecategorieën:

1. Wetten en algemeen verbindende voorschriften
2. Overige besluiten van algemene strekking
3. Organisatie en werkwijze
4. Bereikbaarheidsgegevens

Op een landelijke website, de Woo-index, moet de gemeente verwijzingen naar de openbaar gemaakte informatie plaatsen. Elke overheid moet een Woo-redacteur hebben, die deze verwijzingen plaatst en onderhoudt.

Het tijdig openbaar maken van opgevraagde informatie

Iedereen kan op grond van de Woo informatie bij de overheid opvragen. Elke overheid moet een Woo-contactpersoon hebben, die vragen kan beantwoorden over het opvragen van overheidsinformatie. Ooststellingwerf heeft de medewerkers van het Klantcontactcentrum aangewezen als Woo-contactpersonen.

Het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie

Elke overheid moet weten welke informatie ze heeft en moet die informatie kunnen vinden wanneer hier om gevraagd wordt. Verder moet er een gecontroleerd proces zijn waarmee informatie na de voorgeschreven bewaartermijn wordt vernietigd of gereedgemaakt voor overdracht aan een archiefbewaarplaats.

Wat hebben we in 2025 gedaan?

De invoering van de Woo gebeurt stapsgewijs. In OWO-verband werken we samen aan de invoering van de actieve openbaarmaking en het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie. Het openbaar maken van opgevraagde informatie en deels ook het actief openbaar maken van informatie wordt binnen de eigen organisatie uitgevoerd.

Het actief openbaar maken van informatie

Als Woo-redacteur is aangewezen de juridisch medewerker van het cluster bestuurlijk-juridische zaken. De Woo-redacteur heeft onderzocht welke informatie uit de 17 informatiecategorieën al openbaar is gemaakt. Daarnaast heeft de Woo-redacteur ervoor gezorgd dat alle nu verplicht actief openbaar te maken informatie inderdaad openbaar is gemaakt. Alle verwijzingen naar al openbaar gemaakte informatie is vervolgens geplaatst op de Woo-index van Ooststellingwerf. Deze is te vinden op https://organisaties.overheid.nl/woo/23566/Gemeente_Ooststellingwerf. Hiermee voldoet Ooststellingwerf (ruimschoots) aan de nu geldende actieve informatieplicht.

Het tijdig openbaar maken van opgevraagde informatie

In 2025 zijn er in de gemeente Ooststellingwerf 48 Woo-verzoeken binnengekomen. Hiervan zijn drie ingetrokken, één is doorgezonden naar een ander bestuursorgaan en de afhandeling van twee verzoeken loopt nog. 33 verzoeken zijn binnen de gestelde termijn afgehandeld en negen buiten de gestelde termijn. Reden hiervan was de complexiteit van het verzoek of capaciteitsgebrek bij de gemeente.

Het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie.

De OWO-gemeenten hebben zich voorbereid op aansluiting bij het e-depot. Met de aansluiting op het e-depot regelt de OWO de duurzame toegankelijkheid van digitale informatie zodat de te bewaren digitale informatie in de toekomst toegankelijk, vindbaar en raadpleegbaar blijft.

Jaarrekening

Balans

Balans activa

x € 1.000

Activa	31-Dec-24	31-Dec-25
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	2.831	3.197
Kosten onderzoek en ontwikkeling	364	694
Bijdrage activa derden	2.467	2.503
Materiele vaste activa	63.424	65.786
Invest. Met een economisch nut	41.275	44.211
Invest. Met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	17.133	16.517
Invest. In de openbare ruimte maatschappelijk nut	5.016	5.058
Financiële vaste activa	6.554	7.677
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	143	144
Leningen aan woningcorporaties	2.293	2.218
Overige langlopende leningen	4.118	5.315
Overige uitzettingen met een typische looptijd van een jaar of langer		-
Totaal Vaste Activa	72.810	76.660
Flottende activa		
Voorraden	1.686	2.786
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond	1.686	2.786
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	30.146	22.263
Vorderingen openbaar lichaam	3.795	4.475
Overige vorderingen	1.526	1.809
Uitzettingen in Rijks schatkist	24.825	15.979
Liquide middelen (kas, bank)	464	418
Liquide middelen (kas, bank)	464	418
Overlopende activa	4.893	7.187
Overig nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.893	7.187
Totaal Flottende activa	37.189	32.654
Totaal Activa	109.999	109.313

Balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-Dec-24	31-Dec-25
Vaste passiva		
Eigen vermogen	42.872	45.005
Algemene reserve	32.334	33.060
Bestemmingsreserves	8.420	8.508
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	2.118	3.437
Vorzieningen	10.667	12.379
Vorzieningen	10.667	12.379
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	41.294	35.220
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	41.294	35.220
Totaal Vaste Passiva	94.832	92.604
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	4.218	2.809
Kasgeldlening	-	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	4.218	2.809
Overlopende passiva	10.949	13.899
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	6.449	8.136
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.500	5.763
Totaal Vlottende passiva	15.167	16.708
Totaal Passiva	109.999	109.313
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	1.025	1.735

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten per programma

In onderstaand overzicht staan de baten en lasten per programma. De algemene dekkingsmiddelen, overhead en vennootschapsbelasting (vpb) staan apart in deze tabel gepresenteerd.

bedragen x € 1.000

Programmarekening	Rekening 2024	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
Lasten					
0. Bestuur en ondersteuning	-5.048	-3.901	-4.428	-5.762	- 1.333 N
1. Veiligheid	-2.515	-2.930	-3.122	-2.664	458 V
2. Vervoer	-4.578	-4.020	-4.730	-4.339	391 V
3. Economie	-947	-607	-1.181	-1.039	142 V
4. Onderwijs	-3.479	-3.256	-3.877	-4.262	- 385 N
5. Sport, cultuur en recreatie	-6.876	-6.911	-7.790	-8.411	- 621 N
6. Sociaal Domein	-45.153	-42.989	-49.180	-47.498	1.682 V
7. Volksgezondheid en milieu	-8.815	-9.442	-10.951	-9.494	1.457 V
8. Bouwen wonen en gronden	-3.657	-3.560	-11.387	-5.397	5.990 V
Totaal Lasten	-81.067	-77.615	-96.646	-88.866	7.780 V
Baten					
0. Bestuur en ondersteuning	1.200	771	846	1.028	181 V
1. Veiligheid	-	-	-	12	12 V
2. Vervoer	431	58	375	195	- 180 N
3. Economie	1.138	454	1.524	1.383	- 142 N
4. Onderwijs	884	699	1.035	857	- 178 N
5. Sport, cultuur en recreatie	710	519	745	759	15 V
6. Sociaal Domein	16.076	11.088	16.023	16.509	486 V
7. Volksgezondheid en milieu	7.300	7.025	8.549	8.173	- 376 N
8. Bouwen wonen en gronden	1.360	930	7.317	2.934	- 4.384 N
Totaal Baten	29.099	21.546	36.415	31.850	- 4.565 N
Totaal Programma's	-51.968	-56.070	-60.230	-57.016	3.214 V
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-	-	-
Deelnemingen	-4	-	-1	-	1 V
Lokale heffingen	-62	-51	-51	-101	- 51 N
Saldo financieringsfunctie	-342	-615	-391	-504	- 114 N
Onvoorzien	-	-1	-1	-	1 V

bedragen x € 1.000

Overige algemene dekkingsmiddelen	-31	-47	13	-2	- 15 N
Totaal lasten algemene dekkingsmiddelen	-439	-714	-430	-608	- 178 N
Baten algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	62.818	63.197	67.681	68.426	745 V
Deelnemingen	133	61	92	108	16 V
Lokale heffingen	3.262	3.374	3.374	3.424	50 V
Saldo financieringsfunctie	457	6	381	498	116 V
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	9	9	14	5 V
Totaal baten algemene dekkingsmiddelen	66.670	66.647	71.537	72.469	932 V
Totaal algemene dekkingsmiddelen	66.232	65.933	71.107	71.861	754 V
Overhead					
Totaal lasten overhead	-16.699	-16.160	-16.754	-17.271	- 518 N
Totaal baten overhead	3.706	3.538	3.274	4.482	1.208 V
Totaal overhead	-12.993	-12.622	-13.480	-12.790	690 V
Vennootschapsbelasting					
Lasten vennootschapsbelasting	-154	-	-	79	79 V
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Totaal vennootschapsbelasting	-154	-	-	79	79 V
Saldo van baten en lasten	1.117	-2.759	-2.603	2.134	4.737 V
Mutatie reserves					
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-4.697	-300	-741	-1.392	- 651 N
Onttrekkingen	5.699	1.911	6.580	2.695	- 3.885 N
Totaal Mutatie reserves	1.002	1.611	5.839	1.304	- 4.536 N
Mutatie reserves	1.002	1.611	5.839	1.304	- 4.536 N

Resultaat	2.119	-1.148	3.237	3.437	201 V
------------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------

Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het gerealiseerde resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de cijfers.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Er zijn geen zaken die het voortbestaan van de gemeente in de weg staan. Daarnaast sluit de begroting waardoor er geen sprake is van preventief toezicht.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
- Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa

De vaste activa worden onderscheiden in activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut en activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Activa met een maatschappelijk nut en verkrijgingsprijs van minder dan € 250.000 worden niet geactiveerd.

Activa met een economisch en maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van daarvoor ontvangen subsidies en bijdragen van derden. Bij investeringen in bedrijfsgebouwen wordt een restwaarde gehanteerd. Deze restwaarde bedraagt maximaal 60% van de WOZ waarde na investering. Bij activering wordt het actief lineair afgeschreven, hier kan bij raadsbesluit van worden afgeweken qua afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijn. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar na het gereedkomen van het actief. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut zijn investeringen in aanleg en onderhoud van waterwegen, waterbouwkundige werken, wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte en openbaar groen. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Het resterende wordt in één keer afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen

In de Financiële verordening 2023 Ooststellingwerf ex. artikel 212 Gemeentewet zijn de te hanteren afschrijvingstermijnen vastgelegd. Vaste activa wordt lineair afgeschreven, tenzij de raad in voorkomend geval anders besluit. De tabel onderaan dit hoofdstuk geeft de belangrijkste afschrijvingstermijnen weer.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Vorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

De inschattingen rondom de opbrengsten van de grondexploitatie kennen een inherente onzekerheid die groter wordt naarmate de te verwachten opbrengsten verder weg in de tijd liggen. Voor de bepaling van de tussentijdse winstneming nemen we de gerealiseerde opbrengsten alsmede de verwachte opbrengsten voor de eerste tien jaren mee. In het geval die lijn zou leiden tot een tekort, terwijl gedurende de periode daarna nog voldoende opbrengsten worden verwacht, nemen we een deel van de opbrengsten in de restant periode mee, zodat per saldo geen verlies hoeft te worden genomen. Dat zou niet reëel zijn bij voldoende winstpotentie.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening voor oninbare debiteuren wordt dynamisch bepaald. De voorziening voor oninbare debiteuren Sociale Zaken wordt statisch bepaald.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden). Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders wordt op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Vanaf boekjaar 2025 is omvang van de voorziening verhoogd met de dekkingsgraad van het APB per december van het boekjaar. Dit in verband met de overgang van de pensioenen naar het ABP per 1 januari 2028.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Onder vaste schulden worden verstaan de schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening Ooststellingwerf 2023 (inclusief vastgestelde 1ste en 2de wijziging van de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023) en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de commissie BBV. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 3 maart 2026 door de raad is vastgesteld.
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten op programmaniveau van meer dan € 25.000 dan begroot, is het uitgangspunt dat als de begroting niet tijdig is aangepast, dit als formeel onrechtmatig wordt beschouwd. Deze worden als rechtmatig aangemerkt als deze zijn toegelicht in de tussentijdse rapportage en/of de programmarekening en tellen niet mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde afgerond € 2.133.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
- Een rapportagegrens van 5% van de verantwoordingsgrens (zijnde afgerond € 107.000) is gehanteerd waarboven individuele fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving	Afschrijvingstermijn (maximaal)
1. Immateriële activa	
1.1 Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (niet toe te rekenen aan een actief)	5
1.2 Bijdrage activa in eigendom van derden	Divers
2. Gebouwen	
2.1 Nieuwbouw gebouwen (inclusief onderwijs)	40
2.2 Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
2.3 Ingrijpende bouwkundige aanpassingen	40
2.4 Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa	20
2.5 Kantoorinventaris, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, gebruiksduur verlengend groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
3. Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	
3.1 Rioleringen en milieumaatregelen	50
3.2 Bouwkundige delen van gemalen, persleidingen	45
3.3 Mechanisch/elektrisch gedeelte pompen en gemalen riolering	25
3.4 Aanleg begraafplaatsen en vaarten	40
3.5 Oevervoorzieningen	15
4. Vervoer- en hulpmiddelen	
4.1 Zware vrachtauto's, minikraan, aanhangwagens	12
4.2 Zware tractoren, grote houtversnipperaars	10
4.3 Sneeuwplougen, schaftwagens, aanhangstrooiers	15
4.4 Maaimachines	6
4.5 Lichte bestelauto's	7
4.6 Zwaardere bestelauto's	8
4.7 Opzetstrooiers	10
5. Machines, apparaten en installaties	
5.1 Telefooninstallaties, veiligheidsvoorzieningen	10
5.2 Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, c.v.)	15
5.3 Automatiseringsapparatuur (hardware en software)	5
6. Grond-, weg en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
6.1 Wegen, bruggen, viaducten, walbeschoeiing	15
6.2 Betonnen wegen, betonnen fietspaden, betonnen en kunststof bruggen	50
6.3 Stalen bruggen	25
6.4 Houten (fiets-) bruggen	25
6.5 Verkeersinstallaties, bushaltes	10
6.6 Armaturen straatverlichting	20
6.7 Lichtmasten	40

Toelichting op de balans activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn bezittingen die niet fysiek tastbaar zijn. Voor ons bestaat de balanspost uit 'Kosten onderzoek en ontwikkeling' en 'Bijdragen aan activa in eigendom van derden'.

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31/12/2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31/12/2025
Kosten onderzoek en ontwikkeling						
Kosten onderzoek en ontwikkeling	364	525	-195	-	-	694
Totaal kosten onderzoek en ontwikkeling	364	525	-195	-	-	694
Bijdragen activa aan derden						
Bijdragen activa aan derden	2.468	111	-	-75	-	2.504
Totaal Bijdragen activa aan derden	2.468	111	-	-75	-	2.504
Totaal	2.832	636	-195	-75	-	3.197

Investeringen immateriële vaste activa

In 2025 is verder gegaan met de voorbereidingen voor toekomstige complexen. Er geldt dat deze voorbereidingskosten voor een periode van 5 jaar kunnen worden opgenomen op de balans onder de immateriële vaste activa. Op het moment dat een voorfase van het project daadwerkelijk doorgaat (de raad stelt dan de exploitatie vast), zullen deze voorbereidende kosten worden toegevoegd aan de betreffende grondexploitatie. Wanneer een project in de voorfase niet doorgaat, worden de kosten ten laste van de gemeentelijke exploitatie gebracht. Bij de voorjaarsrapportage 2025 is in totaal € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor het krediet voor de voorbereidingskosten grondexploitatie. Daarnaast is voor de voorbereiding Stationskwartier € 120.000 beschikbaar gesteld.

De bijdrage voor de verduurzaming zwembad Haulewelle is conform de besluitvorming op 25 februari 2025 door de raad. En op 16 december 2025 is € 3.923.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van een nieuw dorpshuis met uitgebreide cultuurfunctie de Miente in Oosterwolde.

x € 1.000

Investeringen Immateriele vaste activa	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk bested in 2025	Werkelijk bested t/m 2025
Kosten onderzoek en ontwikkeling			
Vorbereidingskosten grex (samen)	1.000	224	588
Stationskwartier (vorbereidingskrediet)	120	56	56
Vorbereidingskredieten herstructureringsprojecten (3x)	450	-	-
De Miente vorbereidingskrediet	50	50	50
Totaal kosten onderzoek en ontwikkeling	1.620	330	694
Bijdragen aan activa in eigendom van derden			
Dorps.Sintrum Donkerbroek	3.053	60	284
Verduurzaming zwembad Haulewelle	51	51	51
De Miente	3.873	-	-
Totaal bijdragen aan activa in eigendom van derden	6.977	111	335
Totaal investeringen Immateriele vaste activa	8.597	547	1.255

Materiële vaste activa

De materiële activa wordt onderverdeeld in economisch nut, economisch nut met dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boek waarde 31-12-2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Duurzame Bijdragen waardeverminderingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31/12/2025
Invest.met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	34.012	1.997		-1.088			34.921
Grond en terreinen	5.627	1.121					6.748
Machines en apparaten	918	281		-160			1.039
Overige materiele vaste activa	109	-		-4			105
Vervoermiddelen	610	880		-92			1.398
Totaal Materiele Vaste activa Ec.nut	41.276	4.279	-	-1.343	-	-	44.211
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven							
Riolering	16.858	408		-1.015			16.251
Tot.invest.met een econ.nut waarv.ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.858	408	-	-1.015	-	-	16.251
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	5.226	165		-316			5.075
Overige materiele vaste activa mts	65	184		-			248
Totaal Materiele Vaste Activa MTS nut	5.291	349	-	-316	-	-	5.323
Totaal	63.425	5.036	-	-2.674	-	-	65.785

Investeringen materiële vaste activa

De vermeerderingen bij de Bedrijfsgebouwen betreft investeringen in het vervangen van kantoormeubilair en inrichting van het gemeentehuis, aankoop Nanningaweg en Moskampweg 11, verbouwing raadszaal/commissiekamer en publiekshal en de verduurzaming gemeentehuis. Bij Gronden en terreinen aankoop grond Moskampweg 11, Nanningaweg 46 en het evenementeterrein in Donkerbroek.

Bij Machines en apparaten en Vervoersmiddelen zijn de vermeerderingen vervangingsinvesteringen materieel. Voor de riolering zijn de investeringen in de vrijvervalriolering verantwoord. En bij Grond-, weg- en waterbouwkundige werken gaat het om investeringen in de oevervoorzieningen en bij Overige materiële vaste activa maatschappelijk nut staan de investeringen in de pumptrack en de skatebaan in Oosterwolde.

x € 1.000

Investeringen Materiële vaste activa	Beschikbaar	Werkelijk	Werkelijk
	gesteld krediet	besteed in 2025	besteed t/m 2025
Invest. met een economisch nut			
Aankoop grond Dbroek evenemententerrein	-	25	25
Aankoop grond Moskampweg 11 (vml Arriva)	1.097	1.096	1.096
Aanschaf inventaris gemeentehuis 2025-2026	180	25	79
Woonboerderij Nanningaweg 46 (inclusief grond)	1.080	952	952
Brandveilig gebruik Riemsloot/Kampingerhof	26	27	27
Nieuw/verbouw huisvesting Buitendienst	4.333	3	8
Verb. Raadszaal/publiekhal en ciekamer	236	209	209
ICT Raadszaal/publiekhal en ciekamer	62	62	62
Meubilair Raadszaal/publiekhal en ciekamer	118	118	118
Vervanging installaties/verduurzaming Ghuis	2.100	379	416
Pand Moskampweg 11 (vml Arriva)	223	223	223
Vervanging tractie	1181	1161	1161
Toiletvoorziening Turfroute D'broek	40	0	37
Totaal invest. met een economisch nut	10.676	4.280	4.413
Invest. met een econ. nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven			
Vrijverval riolering 2025	818	408	409
Invest. met een econ. nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven	818	408	409
Invest. in de openbare ruimte maatschappelijk nut			
Parkeerplaats SV Oosterwolde	260	6	6
Oevervoorzieningen 2025	112	145	145
Herontwikkeling Rikkingahof	2.200	15	17
Pumptrack Oosterwolde	140	82	145
Skatebaan Oosterwolde	125	102	104
Totaal invest. in de openbare ruimte maatschappelijk nut	2.837	350	417
Totaal	14.331	5.038	5.239

Financiële vaste activa

De vermeerdering bij de financiële vaste activa bestaat uit de verstrekte lening van € 51.600 (in het kader van de 1/3 regeling) voor verduurzaming zwembad Haulewelle (raadsbesluit 25 februari 2025) en de uitbreiding van de leenfaciliteit van € 1.200.000 bij de stichting Stimuleringsfonds voor de verduurzaming (raadsmededeling #1972).

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31/12/2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Aflossingen	Boekwaarde 31/12/25
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	144	-	-	-	144
Totaal Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	144	-	-	-	144
Leningen aan					
Woningbouwcorporaties	2.293	-	-75	-	2.218
Totaal Leningen aan woningcorporaties	2.293	-	-75	-	2.218
Overige langlopende leningen					
Overige langlopende leningen	4.118	1.251	-54	-	5.315
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer					-
Totaal Overige langlopende leningen	4.118	1.251	-54	-	5.315
Totaal	6.555	1.251	-128	-	7.677

Deelnemingen

x € 1.000

Deelnemingen	Boekwaarde 31-dec-2024	Boekwaarde 31-dec-2025
Deelnemingen kapitaalverstrekkingen		
Aandelen Afvalsturing Friesland N.V.	54	54
Aandelen Fryslan Miljeu	47	47
Aandelen N.V. Bank Ned. Gemeenten	42	42
Totaal deelnemingen kapitaalverstrekking	144	144
Totaal	144	144

Overige langlopende geldleningen

x € 1.000

Overige langlopende geldleningen	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025
Overige langlopende leningen		
Leningen sportverenigingen	789	804
Leningen dorpshuizen	5	3
Stichting MFC Oldeberkoop	197	185
Stichting Stimuleringsfonds	3.000	4.200
Vereniging Toeristisch Rec. Belang	8	4
Stichting Kredietbank Nederland	119	119
Totaal nieuwe leningen	4.118	5.315

Voorraden

Onder 'Voorraden', onderdeel 'Onderhanden werk inclusief bouwgronden in exploitatie' staat de boekwaarde van de actieve complexen (vastgesteld door de raad) van de grondexploitatie.

x € 1.000

Voorraden	31-Dec-24	31-Dec-25
Onderhanden werk incl. expl. bouwgrond voorraad		
Onderh. Werk incl. expl.bouwgr.voorraad	1.686	2.816
Verliesvoorziening Muldersveld		-30
Totaal Onderhanden werk incl.expl.bouwgrond voorraad	1.686	2.786
Totaal	1.686	2.786

Bouwgrond in exploitatie

Een BIE is een bouwgrond waarvan de exploitatie en begroting door de raad is vastgesteld. De maximale looptijd van een grondexploitatie is 10 jaar tenzij hiervan gemotiveerd wordt afgeweken en dit vastgesteld is door de raad. Bij een langere looptijd worden risico beperkende beheersmaatregelen toegepast zoals geen indexatie van opbrengsten na 10 jaar.

Boekwaarde is het totaalbedrag van alle investeringen en opbrengsten uit het verleden. Balanswaarde is de gerealiseerde waarde inclusief de verliesvoorzieningen en winstuitnames. Winstnemingen worden jaarlijks berekend over de winstgevende grondexploitaties met de Percentage of Completion Methode (POC). De winstneming over 2025 is € 235.000. Voor het complex 131 Muldersveld is voor het verwachte verlies, na actualisatie, van € 30.000 een voorziening gevormd.

Het complex 117 Elsloo is in 2025 afgesloten.

De bedrijventerreinen hebben per 31 december 2025 een boekwaarde van € 692.000 en de woningbouwterreinen € 2.094.000.

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 31-Dec-24	Investe- ringen	Inkomsten	Winst- uitname	Voor- ziening	Balans- waarde 31-Dec-25
Grondexploitatie						
38 Industrierrein Venekoten geheel	420	27		-12		435
46 Haulerwijk Industrierrein Beute	291	13	176	54		182
47 Haulerwijk Industrierrein Beute 2e fase	199	33	378	218		72
104 De Kromten Waskemeer	-97	48	-	-32		-81
111 Langedijk Melman II	27	7	-	-6		28
117 Elsloo	-27	17	-	10		-1
128 Donkerbroek-west	-	-	-	-		0
129 Boekhorsterweg	-	-	-	-		0
130 't Hooge II Oolderberkoop	563	406	123	4		851
131 Muldersveld Makkinga	311	875	3	-	30	1.154
132 Rikkingahof Oosterwolde	-	36	-	-		36
133 Oosterwolde West	-	108	-	-		108
Totaal	1.687	1.571	679	235	30	2.786

Prognose bouwgrond in exploitatie

In onderstaand overzicht is de prognose van de diverse complexen weergegeven. De bedragen in de kolommen 'Geraamde nog te maken kosten' en 'Geraamde nog te ontvangen opbrengsten' zijn gebaseerd op de meest recente, geactualiseerde, exploitatieopzetten. Rekening houdend met de geraamde nog te maken kosten en de geraamde te verwachten opbrengsten kunnen de diverse complexen op termijn worden afgesloten met een voordelig resultaat van in totaal € 3.281.000.

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31- Dec-25	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbreng-sten	Geraamd resultaat (eind-waarde)	Genomen verliezen tm. 2025
Grondexploitatie					
38 Industrierrein Venekoten geheel	435	45	927	-446	298
46 Haulerwijk Industrierrein Beute	182	41	519	-296	1
47 Haulerwijk Industrierrein Beute 2e fase	72	-	863	-791	87
104 De Kromten Waskemeer	-81	74	-	-6	
111 Langedijkje Melman II	28	17	117	-72	
117 Elsloo	-1	-	-	-1	
128 Donkerbroek-west	0	-	-	0	
129 Boekhorsterweg	0	-	-	0	
130 't Hooge II Oolderberkoop	851	602	1.531	-77	
131 Muldersveld Makkinga	1.154	660	1.754	60	
132 Rikkingahof Oosterwolde	36	161	813	-616	
133 Oosterwolde West	108	267	1.411	-1.036	
Totaal	2.786	1.867	7.934	-3.281	386

Uitzettingen korter dan 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het grootste verschil ten opzichte van 2024 is de post 'Uitzettingen in Rijks schatkist'. Op het bedrag voor overige vorderingen zijn voor oninbaarheid de voorzieningen oninbare (belasting)debiteuren en oninbare debiteuren SoZaWe in mindering gebracht.

x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	31-Dec-24	31-Dec-25
Vorderingen openbaar lichaam		
Debiteuren Openbaar lichaam	41	41
BCF belastingdienst	3.754	4.435
Totaal Vorderingen openbaar lichaam	3.795	4.475
Uitzettingen in Rijks schatkist		
Uitzettingen in Rijks schatkist	24.825	15.979
Totaal uitzettingen Rijks schatkist	24.825	15.979
Overige vorderingen		
Debiteuren	526	606
Debiteuren belastingen	221	394
Debiteuren SoZaWe/uitkeringen	1.110	1.107
Totaal Overige vorderingen	1.857	2.107
Voorzieningen oninbaarheid		
Voorz. oninbare (belasting)debiteuren	-72	-58
Voorz. oninbare debiteuren SoZaWe	-259	-240
Totaal Voorzieningen oninbaarheid	-331	-298
Totaal	30.146	22.263

Liquide middelen en overlopende activa

x € 1.000

Liquide middelen (kas, bank)	31-Dec-24	31-Dec-25
Banksaldo	459	411
Kas	5	7
Totaal	459	418

x € 1.000

Overlopende activa	31-Dec-24	31-Dec-25
Vooruitbetaalde bedragen	1.828	3.723
Nog te ontvangen bedragen	3.065	3.464
Totaal	4.893	7.187

Nog te ontvangen doeluitkeringen

In onderstaand overzicht zijn de nog te ontvangen bedragen opgenomen die betrekking hebben op een doeluitkering.

x € 1.000

Nog te ontvangen doeluitkeringen		31-Dec-24	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-Dec-25
Gemeentelijke opvang Oekraïners	M16	638	3.644	-3.938		345
Natuurvriendelijk isoleren	J117B	144		-144		-
Realisatiestimulans 2024-2025	J17	-	280	-	-	280
Totaal		782	3.924	-4.082	-	625

Toelichting op de balans passiva

Reserves

x € 1.000

Reserves	Boekwaarde 31/12/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 31/12/2025
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	32.333	2.744	-2.017	33.060
Totaal Algemene reserves	32.333	2.744	-2.017	33.060
Bestemmingsreserves grondexploitatie				
Algemene reserve grondexploitatie	2.139	466	-	2.605
Totaal Bestemmingsreserves grondexploitatie	2.139	466	-	2.605
Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven				
Lastenverlichting	677	-	-65	612
Totaal Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven	677	-	-65	612
Overige bestemmingsreserves				
Reserve monumenten (2013)	100	-	-	100
Reserve organisatieontwikkelingen	176	-	-38	138
Reserve rioleringen	-	-	-	-
Reserve overheveling budgetten	135	-	-135	-
Reserve kapitaallasten	4.093	-	-439	3.654
Reserve OKO	1.100	-	-	1.100
Reserve accommodatiebeleid	-	300	-	300
Totaal Overige bestemmingsreserves	5.604	300	-612	5.292
Totaal	40.753	3.510	-2.695	41.568

Structurele toevoegingen en onttrekkingen

De structurele onttrekking bestaat uit de onttrekking aan de reserve kapitaallasten. Het bedrag in onderstaande tabel is exclusief de onttrekking voor de afboeking van de boekwaarde van de Aula wegen sloop.

x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil
Structurele toevoegingen	-	-	-
Totaal structurele toevoegingen	-	-	-
Structurele onttrekkingen	264	249	14 V
Totaal structurele onttrekkingen	264	249	14 V
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen	264	249	14 V

Reserve overheveling budgetten

Er zijn geen budgetten overgeheveld van 2025 naar 2026.

x € 1.000

Reserve overheveling budgetten	31-Dec-25
N.v.t. (geen budgetoverheveling van 2025 naar 2026)	-
Totaal	-

Voorzieningen

De onderhoudsplannen van de Kompaan, Steegdenhal, 2B's (Bosbad en Boekhorst), gymlokalen, Boekebeam, gebouwen, de Bongerd en de Samensprong zijn op 3 maart 2026 door de raad vastgesteld en vertaald in de voorzieningen.

x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 31/12/2024	Dotatie	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31/12/2025
Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)					
Voorziening bodemsanering	475	-	-	-	475
Totaal Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)	475	-	-	-	475
Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)					
Voorz.onderh.geld de Kompaan	94	90	-	-90	94
Voorz.onderh.geld Steegdenhal	74	655	-	-24	705
Vz. Ond. Sportacc. 3 B's	223	90	-	-194	119
Voorz. Onderhoud gymlokalen	70	310	-	-47	333
Voorziening Onderhoud MFS de Boekebeam	186	70	-	-40	216
Voorz.onderhoud gebouwen	710	75	-	-231	554
Voorziening onderhoud Bosbergtoren	55	14	-	-27	42
Voorziening onderhoud sporthal de Bongerd	84	370	-	-14	440
Voorziening onderhoud Biosintrum	-	25	-	-	25
Voorziening onderhoud MFA De Samensprong	205	395	-	-121	480
Totaal Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)	1.703	2.094	-	-788	3.008
Voorz. van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)					
Voorziening riolering	4.621	-	-	-466	4.155
Totaal Voorz. van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)	4.621	-	-	-466	4.155
Voorz.arb.kst genel.verpl. ongel.verl.					
Voorz. lopende pens. bestuurders	2.691	714	-	-197	3.208
Voorz.pensioen vm./huidige wethouders	889	207	-6	-	1.090
Voorziening verlofsparen	218	77	-	-	294
Voorziening RVU	71	77	-	-	148
Totaal Voorz.arb.kst genel.verpl. ongel.verl.	3.869	1.076	-6	-197	4.741
Totaal	10.668	3.169	-6	-1.451	12.379

Vaste schulden

Onze vaste schuld met rente typische looptijd groter dan 1 jaar bestaat uit vier geldleningen. Twee leningen (totaal € 4 miljoen) zijn in 2025 geheel afgelost.

x € 1.000

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	31-Dec-24	Opname	Aflossing	31-Dec-25	Rente 2025
Onderhandse leningen					
Opgen.onderhands leningen van bin.landse banken	151.383	-	-	151.383	776
Aflos.onderhands leningen van bin.landse banken	-110.089	-	-6.074	-116.164	-
Totaal	41.294	-	-6.074	35.219	776

Netto vlottende schulden met rente typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva

x € 1.000

Kortlopende schulden korter dan één jaar	31-Dec-24	31-Dec-25
Kasgeldlening	-	-
Overige schulden	4.218	2.809
Totaal	4.218	2.809

x € 1.000

Overlopende passiva	31-Dec-24	31-Dec-25
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	6.449	8.136
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.500	5.763
Totaal	10.949	13.899

Vooruit ontvangen doeluitkeringen

In onderstaande tabel zijn de vooruitbetaalde bedragen opgenomen die betrekking hebben op doeluitkeringen.

x € 1.000

Vooruit ontvangen doeluitkeringen		31-Dec-24	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-Dec-25
Ontvangen van Rijk						
Inhalen onderwijsvertraging door corona	D14	138	0	-138	0	0
GOAB	D8	95	586	-494	0	188
Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	H32	342	0	-342	0	0
CDOKE	K28	357	1.015	-592	0	779
Inburgering	G10	484	508	-379	0	613
Onderwijsroute	G13	23	22	-24	0	21
SPUK Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	E84	72	41	0	0	113
SPUK stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	E120	0	280	-138		143
Aanpak energiearmoede	J55	310	0	-34	0	276
Lokale Aanpak Isolatie	J94	3.846	1.781	-770	0	4.857
Huisvesting aandachtsgroepen	J209	238	0	0	0	238
SPUK Gala	H30	0	497	-447	0	50
Regio Deal R&T	J75B	229	0	-229	0	0
Regio Deal Zorgeconomie	J75B	14	0	-14	0	0
SPUK sport	H4	69	100	-80	0	89
Woningbouwimpuls (WBI)	J94	0	350	0	0	350
Ontvangen van Provincie						
Manifest verkeersveiligheid (provincie)		5	0	-5	0	0
Natuurvriendelijk isoleren	J117B	56	0	-56	0	0
Impulsregeling klimaatadaptatie	E44B	232	113	0	0	345
Overig						
Zonmw Subsidie wijk GGD		0	75	0	0	75
Totaal		6.510	5.369	-3.743	0	8.136

Toelichting op de balans niet uit balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Waarborgen en garanties	Aard/ Omschrijving	Oorspronk. bedrag	Percentage borgstelling	Restant eind 2024	Restant eind 2025
Stg. Beheer multifunctioneel vastgoed Oosterwolde	Aankoop/afbouw gebouw en financiering overdrachtsbelasting + aanloopkosten	1.600	100%	1.000	1.000
Coöperatieve Vereniging Fryslân	Aanleg breedband in Langedijke	125	100%	25	12,5
Doarpsintrum Donkerbroek 2.0	Garantstelling tbv nog aan te vragen subsidies	722	100%	0	722
Totaal		2.447		1.025	1.735

Toelichting

Het WSW borgt leningen van woningcorporaties. Corporaties zijn hierdoor in staat om met gunstige financieringsmogelijkheden sociale huurwoningen te realiseren en in stand te houden. Het Rijk en de gemeenten staan elk voor 50% in de achtervang bij het WSW (25% wordt verdeeld over alle gemeenten en 25% wordt toegerekend aan één gemeente die in de leningovereenkomst is vermeld of aan de gemeenten waar de corporatie sociale huurwoningen bezit). Wanneer een corporatie in financiële problemen raakt, zorgt het WSW dat rentebetalingen en aflossing van leningen doorgaan. Het WSW betaalt dit uit eigen kapitaal. Dat kapitaal kan worden aangevuld door obligo bij alle deelnemende corporaties op te halen. Pas wanneer dat onvoldoende is, komen Rijk en gemeenten als achtervanger in beeld om renteloze leningen te verstrekken. Het risico voor de achtervangers is overigens beperkt, tot nu toe heeft het WSW daar nooit een beroep op gedaan.

In 2025 is niets betaald uit hoofde van verleende borg- en garantstellingen voor geldleningen. De woningbouwcorporaties, actief in onze gemeente, maken gebruik van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW). De corporaties kunnen door het WSW geborgde leningen afsluiten. De achtervangpositie van onze gemeente voor deze leningen bedraagt per 31 december 2025 in totaal € 82,541 miljoen, hiervoor staan we gezamenlijk met het Rijk garant. Voor Stichting WoonFriesland is het € 25,880 miljoen, Stichting Woonzorg Nederland € 2,129 miljoen, Stichting Habion € 1,772 miljoen, Stichting Hof Wonen € 58.341 en als laatste Stichting Actium € 52,702 miljoen. De gemeente kan als gevolg van de 'achtervangregeling' nog in beperkte mate worden aangesproken.

Contractuele verplichtingen

De gemeente is meerjarige contractuele verplichtingen aangegaan. Vanuit het team inkoop wordt de contractenbank steeds verder gevuld. De updates (vanuit de contractmanagers via Izaak) worden na het rechtzetten van het systeem (Vendorlink) met terugwerkende kracht hersteld en doorgevoerd. Hier is al veel voortgang in geboekt, maar vanwege de complexiteit is dit nog niet afgerond.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Toelichting overzicht baten en lasten

Toelichting overzicht baten en lasten

De toelichting op de afwijkingen baten en lasten tussen rekening en begroting is in overeenstemming met artikel 28 lid a BBV opgenomen in de programmaverantwoording. Per programma geven we bij de 4e W-vraag antwoord op de vraag 'Wat heeft het gekost'. Afwijkingen > € 25.000 zijn daar toegelicht.

Overzicht onvoorziën

Overzicht onvoorziën

x € 1.000

Onvoorziene uitgaven	Algemeen	College	Totaal
Primitieve begroting			
Budget onvoorziën	1		1
Totaal Primitieve begroting	1	-	1
Begrotingswijzigingen			
Totaal begrotingswijzigingen	-	-	-
Restant onvoorziene uitgaven	1	-	1

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering, voordeel € 745.000

Verrekeningen algemene uitkering voorgaande jaren, voordeel € 54.000. De gevolgen van de decembercirculaire 2025 zijn niet via een begrotingswijziging in de begroting verwerkt, voordeel € 598.000. Dit is via een mededeling aan u gecommuniceerd. En er zijn verschillen in gehanteerde maatstaven. Dit is enerzijds een gevolg van eigen prognoses en anderzijds aanpassingen door het Rijk in gewicht en aantallen bij de decembercirculaire die pas in het jaar erop volgend via de betaalspecificatie wordt verrekend.

Voor de rest van de onderdelen geldt dat het saldo onder de € 25.000 is.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2024	Begroting	Begroting	2025	
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-	-	-
Deelnemingen	-4	-	-1	-	1 V
Lokale heffingen	-62	-51	-51	-101	- 51 N
Saldo financieringsfunctie	-342	-615	-391	-504	- 114 N
Onvoorzien	-	-1	-1	-	1 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	-31	-47	13	-2	- 15 N
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	-439	-714	-430	-608	- 178 N
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	62.818	63.197	67.681	68.426	745 V
Deelnemingen	133	61	92	108	16 V
Lokale heffingen	3.262	3.374	3.374	3.424	50 V
Saldo financieringsfunctie	457	6	381	498	116 V
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	9	9	14	5 V
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	66.670	66.647	71.537	72.469	932 V
Totaal	66.232	65.933	71.107	71.861	754 V

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

In de tabel staan per programma de incidentele baten en lasten hoger dan € 25.000. De toelichting op de verschillende posten uit het onderstaande overzicht staat bij de diverse programma's.

x
€ 1.000

Incidentele lasten en baten 2025	Lasten			Baten		
	Actuele	Rekening	Verschil	Actuele	Rekening	Verschil
	begroting	2025		begroting	2025	

0 Bestuur en ondersteuning						
Afhandeling Woo-verzoeken - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-25	-9	17 V	25	9	- 17 N
Direct duidelijk (Kaderbrief 2024)	-20	-20	-	-	-	-
OKO-projectleider dekking Algemene reserve (RB 18 april 2023)	-69	-69	-	69	69	-
Generatiericht maatwerk (begroting 2023)	-30	-30	-			-
Toekomstvisie - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-165	-90	76 V	165	90	- 76 N
Digitaliseren archief OWO (kaderbrief 2024)	-67	-67	-			-
Organisatieontwikkelingen, dekking reserve organisatieontwikkelingen	-110	-38	72 V	110	38	- 72 N
Vennootschapsbelasting, ontvangst toegevoegd reserve grondexploitatie	-	-79	- 79 N	-	79	79 V
Afboeking boekwaarde aula, dekking kapitaalreserve	-	-190	- 190 N	-	190	190 V
1 Veiligheid						
Toezicht en handhaving sociaal domein (kaderbrief 2024)	-80	-80	-			-
Vitale vakantieparken Hildenberg - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-200	-13	187 V	200	13	- 187 N
Natuurbrandpreventie - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-105	-51	54 V	105	51	- 54 N
2 Verkeer en vervoer						
Verkeersveiligheid, dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-296	-204	92 V	296	204	- 92 N
MOP wegen - dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-219	-143	76 V	219	143	- 76 N
3 Economie						
Europapact Fryslan - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-25	-6	19 V	25	6	- 19 N
5 Sport, cultuur en recreatie						
Vervanging skatebaan SV Oosterwolde - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-125	-102	23 V	125	102	- 23 N
Eikenprocessierups - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-97	-48	49 V	97	48	- 49 N
Naar buiten - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-100	-	100 V	100	-	- 100 N
Onderzoek accommodatiebeleid Appelscha en Oosterwolde, dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-75	-75	-	75	75	-
Onderzoek accommodatiebeleid - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-116	-116	-	116	116	-
Herplanten bomen - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-37	-37	-	37	37	-
Pumptrack Oosterwolde - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-140	-140	-	140	140	-

x
€ 1.000

Enmalige dotatie onderhoudsvoorzieningen (raadsbesluit 3 maart 2026)	-	-1.535	- 1.535 N	-	-	-
6 Sociaal Domein						
Voorzieningenwijzer (begroting 2023)	-30	-30	-	-	-	-
Heronderzoeken participatiewet (kaderbrief 2024)	-70	-70	-	-	-	-
Meedoenpas Volwassenfonds - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-47	-47	-	47	47	-
Mantelzorgondersteuning - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-25	-25	-	25	25	-
Maatschappelijke opvang (Oekraïne), dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-1.442	-	1.442 V	1.442	-	- 1.442 N
Opvang Oekraïne - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-604	-163	441 V	604	163	- 441 N
Spreadingswet - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-32	-32	-	32	32	-
Fonds Ooststellingwerf (begroting 2023)	-225	-225	-	-	-	-
Inclusie (begroting 2023)	-30	-30	-	-	-	-
Medewerkers gespecialiseerd in voorliggend veld (begroting 2023)	-70	-70	-	-	-	-
Welzijnscoaching - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-75	-75	-	75	75	-
Dierenvoedselbank - dekking algemene reserve (njr 2025)	-25	-17	9 V	25	17	- 9 N
Inburgering - dekking algemene reserve (resultaat 2024)	-48	-48	-	48	48	-
7 Volksgezondheid en milieu						
JOGG regisseur - dekking algemene reserve (kaderbrief 2025)	-56	-38	18 V	56	38	- 18 N
Klimaatmiddelen, dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-57	-33	24 V	57	33	- 24 N
OKO-uitvoeringskosten dekking Algemene Reserve (RB 18 april 2023)	-509	-175	334 V	509	175	- 334 N
Toevoeging algemene reserve uitvoering programma duurzaamheid	-	-268	- 268 N	-	-	-
Onttrekking Reserve lastenverlichting	-	-	-	60	65	5 V
Toevoeging algemene reserve, landelijk gebied	-	-173	- 173 N	-	-	-
8 Bouwen, wonen en gronden						
Circulaire uitvoeringsstrategie, dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-31	-19	12 V	31	19	- 12 N
Taskforce wonen, dekking algemene reserve (nota r+v 2024)	-1.000	-191	809 V	1.000	191	- 809 N
Omgevingswet, dekking algemene reserve (nota r+v 2024) toevoeging	-200	-184	16 V	200	-	- 200 N
Diverse onttrekkingen reserves < 25K	-68	-51	17 V	68	51	- 17 N

x
€ 1.000

Totaal incidentele lasten en baten	-6.745	-5.105	1.641 V	6.183	2.388	- 3.796
Saldo incidentele lasten en baten	-562	-2.717	- 2.155			N

Verschillen incidentele lasten en baten

x € 1.000

Lijst verschillen incidentele lasten en baten	
Toevoeging algemene reserve landelijk gebied	-173
Dotatie onderhoudsvoorzieningen	-1.535
Toevoeging algemene reserve programma duurzaamheid	-268
Onttrekking reserve lastenverlichting	5
Toevoeging algemene reserve omgevingswet	-184
	-2.155

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

In 2006 heeft de Rijksoverheid haar besluitvorming rondom de wet Single Information/Single Audit (SISA) voor specifieke uitkeringen afgerond. Hiermee wordt beoogd het grote aantal specifieke uitkeringen van ministeries aan gemeenten en hiermee samenhangende afzonderlijke verantwoordingen te verminderen. Dit betekent dat de Rijksoverheid voldoende heeft aan de jaarrekening van de gemeente en er geen afzonderlijke verantwoording per specifieke uitkering wordt gevraagd. Daarvoor in de plaats wordt bij de jaarrekening een bijlage gevoegd waarin alleen de voor de Rijksoverheid noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering wordt opgenomen.

Op grond van artikel 24 lid 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt de bijlage met verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen onderdeel uit van de jaarrekening van de gemeente. Hieronder volgt een overzicht van de regelingen waarover verantwoording wordt afgelegd aan het ministerie.

Tabel Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstr ekker	Uitkerin gcode	Specifieke uitkering	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Juridische grondslag						
		Ontvanger						
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: B2/14</i>	<i>Indicator: B2/15</i>	<i>Indicator: B2/16</i>	<i>Indicator: B2/17</i>	<i>Indicator: B2/18</i>	<i>Indicator: B2/19</i>
			€1.206	€8.057	€11.019	€31.928	€5.703	€11.140
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: B2/20</i>	<i>Indicator: B2/21</i>	<i>Indicator: B2/22</i>	<i>Indicator: B2/23</i>	<i>Indicator: B2/24</i>	
			€0	€12.000	€0	€0	€17.928	
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten en dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Indicator: C92/01	Indicator: C92/02	Indicator: C92/03	Indicator: C92/04	Indicator: C92/05	
			€ 24.814	€ 0	1	145	53	
OCW	D8	Onderwijsachterstand enbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorgane n van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelza len (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: D8/01</i>	<i>Indicator: D8/02</i>	<i>Indicator: D8/03</i>	<i>Indicator: D8/04</i>	<i>Indicator: D8/05</i>	<i>Indicator: D8/06</i>
			€ 376.693	€ 55.104	€ 62.061	€ 0	€ 108.414	€ 187.523
			Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachter standenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachter standenbeleid		
				Bedrag		Bedrag		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>		
			<i>Indicator: D8/07</i>	<i>Indicator: D8/08</i>	<i>Indicator: D8/09</i>	<i>Indicator: D8/10</i>		
			1					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
			<i>Indicator: D14/01</i>	<i>Indicator: D14/02</i>	<i>Indicator: D14/03</i>	
			€ 148.463	€ 0	€ 0	
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: D14/04</i>	<i>Indicator: D14/05</i>	<i>Indicator: D14/06</i>	<i>Indicator: D14/07</i>
			€ 0	€ 138.309	€ 0	Ja
			Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026									
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R n.v.t. Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R n.v.t. Indicator: D14/11			
			1						
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06	
			1	030002 Provincie Friesland	PF-2023/27174 9	€ 0	€ 211.570	€ 0	€ 423.140
			2	030002 Provincie Friesland	PF-2024/27636 1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1	030002 Provincie Friesland	PF-2023/27174 9	Nee			
			2	030002 Provincie Friesland	PF-2024/27636 1	Nee			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026							
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/13</i>	
			1 030002 Provincie Friesland	PF-2023/271749	nvt	Nee	
			2 030002 Provincie Friesland	PF-2024/276361	nvt	Nee	
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>	
			€ 44.660	€ 221.019	€ 110.510	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

1	301 Aanleg van openbare verlichting aantal in Meters	Ja	2	Afgerond in 2025
2	310 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden aantal in Meters	Ja	300	Afgerond in 2023
3	312 Verwijderen fietspaaltje aantal in Stuks	Ja	8	Afgerond in 2023
4	315 Inzet t.b.v. verwijderen oneffenheden door opdruk van boomwortels aantal in Dagen	Ja	2	Afgerond in 2023
5	316 Inzet t.b.v. vullen van gaten en scheuren aantal in Dagen	Ja	2	Afgerond in 2023
6	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h aantal in Stuks	Ja	2	Afgerond in 2023
7	331 Drempel aantal in Stuks	Ja	9	Afgerond in 2025
8	332 Wegversmalling aantal in Stuks	Ja	2	Afgerond in 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026							
			9	334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone aantal in Stuks	Ja	1	Afgerond in 2023
			10	360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h aantal in Stuks	Nee	2	nog niet afgerond, wordt 2026
			11	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in Stuks	Nee	12	nog niet afgerond, wordt 2026
lenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030		Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
				<i>Indicator: E120/01</i>	<i>Indicator: E120/02</i>	<i>Indicator: E120/03</i>	<i>Indicator: E120/04</i>
				€ 275.992	€ 275.992	€ 137.996	Nee
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk
				<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Indicator: E120/05	Indicator: E120/06	Indicator: E120/07	Indicator: E120/08
1	432	Wegversmall ing, aantal in st	Ja		1	
2	461	Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverk eer), aantal in st	Ja		4	
3	460	Aanleg van een kruispuntplate au ETW-ETW 60 km/h, aantal in st	Ja		2	
4	433	Asverspringin g - 2 st , aantal in st	Ja		3	
5	436	Inrichten van schoolzone met snelheidsverla gende maatregelen, aantal in st	Ja		2	
6	431	Drempel , aantal in st	Ja		1	
7	460	Aanleg van een kruispuntplate au ETW-ETW 60 km/h, aantal in st	Nee		4	nog niet uitgevoerd

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			8	461 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer), aantal in st	Nee	6	nog niet uitgevoerd		
			9	430 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h, aantal in st	Ja	1	nog niet uitgevoerd		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>	
			€ 9.201.107	€ 125.151	€ 392.762	€ 600	€ 72.148	€ 0	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werken en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: G2/07</i>	<i>Indicator: G2/08</i>	<i>Indicator: G2/09</i>	<i>Indicator: G2/10</i>	<i>Indicator: G2/11</i>	<i>Indicator: G2/12</i>
			€ 28.307	€ 6.866	€ 0	€ 820.424	€ 9.178	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Participatiewet (PW)					
			Aard controle D2	Aard controle n.v.t.				
			Indicator: G2/13	Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G3/01	Indicator: G3/02	Indicator: G3/03	Indicator: G3/04	Indicator: G3/05	Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 3.705	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.183	€ 566

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.872	€ 105
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 157	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.250	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 2.250	€ 12.212	€ 671
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverzekering (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.		
				Indicator: G4/07	Indicator: G4/08	Indicator: G4/09	Indicator: G4/10		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/15</i>
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026						
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: G10/01</i>	<i>Indicator: G10/02</i>	<i>Indicator: G10/03</i>	
			€ 220.645	€ 0	Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: G12/01</i>	<i>Indicator: G12/02</i>	<i>Indicator: G12/03</i>	
			€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: G13/01</i>	<i>Indicator: G13/02</i>	<i>Indicator: G13/03</i>	<i>Indicator: G13/04</i>	<i>Indicator: G13/05</i>	
			€ 1.370	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicator: H4/01</i>	<i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 100.156	€ 80.550				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicator: H4/03</i>	<i>Indicator: H4/04</i>	<i>Indicator: H4/05</i>	<i>Indicator: H4/06</i>		
			€ 65.833	€ 5.474	€ 9.243			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: H30/01</i>	<i>Indicator: H30/02</i>	<i>Indicator: H30/03</i>	<i>Indicator: H30/04</i>	<i>Indicator: H30/05</i>	<i>Indicator: H30/06</i>
			€ 496.883	€ 49.600	€ 447.283	€ 1.417.800	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicator: H30/07</i>	<i>Indicator: H30/08</i>				
			Ja	Nee				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>				
			<i>Indicator: H35B/01</i>	<i>Indicator: H35B/02</i>				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026									
			1	060090 Gemeente Smallingerland	€ 82.525				
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 7 Gemeenten	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle D1</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: J9/01</i>	<i>Indicator: J9/02</i>	<i>Indicator: J9/03</i>	<i>Indicator: J9/04</i>	<i>Indicator: J9/05</i>	<i>Indicator: J9/06</i>	
			1	Makkinga - Muldersveld	Nee	Nee	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	
<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
<i>Indicator: J9/07</i>	<i>Indicator: J9/08</i>	<i>Indicator: J9/09</i>	<i>Indicator: J9/10</i>	<i>Indicator: J9/11</i>	<i>Indicator: J9/12</i>				
1	Makkinga - Muldersveld	Nee	€ 875.140	€ 1.186.210	€ 3.000	€ 3.000			
Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoordend/ project afgerond (ja/nee)						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026							
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16	
			1 Makkinga - Muldersveld	Ja	Start bouw is doorgeschoven naar 2026 - oorspronkelijke planning was wellicht iets te ambitieus. Is nagenoeg bouwrijp, woonstichting heeft aannemer geselecteerd en vergunningen zijn afgegeven. Verwachting is dat de eerste realisatie van woningen in 2027 plaatsvindt.	Nee	
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.		
			Aard controle D1	Aard controle n.v.t.	Aard controle D1		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Indicator: J17/01	Indicator: J17/02	Indicator: J17/03			
			32	90	8			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
		1						
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			16	€ 3.317	€ 470.850	0	€ 0	€ 101.462
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.		Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
			131	€ 30.310	€ 69.400			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/ energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			15	5	0	0	131	0
VRO	J75B	Regiodeals 3e tranche SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
					Een pijler per regel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/03	Aard controle R Indicator: J75B/04	Aard controle R Indicator: J75B/05	
			1 060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG/2020 8478	Vitale kernen	-€ 22.020	€ 17.532	
			2 060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG/2020 8478	Veerkrachtig landschap	€ 125.764	€ 170.677	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator J75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/06	Aard controle R Indicator: J75B/07	Aard controle R Indicator: J75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/09		
			1 060086 Gemeente Opsterland	€ 545.751	€ 2.466.315			
			2 060086 Gemeente Opsterland	€ 1.931.840	€ 1.357.885			
			Totale cumulatieve uitvoeringskos ten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwo ording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/10	Aard controle R Indicator: J75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/12			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikking nummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ- waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het- zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Indicator: J94/01	Indicator: J94/02	Indicator: J94/03	Indicator: J94/04	Indicator: J94/05	Indicator: J94/06
			1 LAI23-034983 53	€ 770.396	364	0	€ 0	€ 10.577
			2 LAI24-037450 53	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			3 LAI25-038345 92	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			
			Indicator: J94/07	Indicator: J94/08	Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 759.820	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
			3	€ 0	€ 0	Nee		
VRO	J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	Hieronder per regel één provincie(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)			
		SiSa tussen medeoverheden						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J117B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J117B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J117B/03</i>			
			1 030002 Provincie Friesland	€ 56.158	€ 144.036			
			Kopie provinciecode	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/afgerond)	Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee)	Verwachte opleverdatum SMP(dd/mm/jj)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J117B/04</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: J117B/05</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: J117B/06</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: J117B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J117B/08</i>	
			1 030002 Provincie Friesland	in ontwikkeling	Ja	46203	Nee	
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J210B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J210B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J210B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J210B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J210B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J210B/06</i>
			1 030002 Provincie Friesland	€ 71.350	€ 57.839	3	300	Ja

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: K28/01</i>	<i>Indicator: K28/02</i>	<i>Indicator: K28/03</i>	<i>Indicator: K28/04</i>	<i>Indicator: K28/05</i>	<i>Indicator: K28/06</i>
			€ 365.779	€ 0	€ 224.728	€ 1.376.977	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i>					
			<i>Indicator: K28/07</i>					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: M16/01</i>	<i>Indicator: M16/02</i>	<i>Indicator: M16/03</i>	<i>Indicator: M16/04</i>	<i>Indicator: M16/05</i>	<i>Indicator: M16/06</i>
			€ 3.015.804	€ 0	€ 0	€ 362.023	€ 0	€ 321.288

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle D2</i>	<i>Aard controle D2</i>
			<i>Indicator: M16/07</i>	<i>Indicator: M16/08</i>	<i>Indicator: M16/09</i>	<i>Indicator: M16/10</i>	<i>Indicator: M16/11</i>
			€ 5.099	€ 28.128	€ 87.924	45658	45931
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
			<i>Indicator: M16/12</i>	<i>Indicator: M16/13</i>			
			€ 3.644.418	€ 13.375.767			

Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

WNT verantwoording

De WNT is van toepassing op Gemeente Ooststellingwerf. Het voor Gemeente Ooststellingwerf toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

	A. Hensen	E. van der Laan	P. Liemburg	W. Mutter
Functie(s)	Griffier	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris (loco/waarnemend)	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2025	1-1 tm 31-12	1-5 tm 31-12	1-3 tm 30-4	1-1 tm 28-2
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	165.124	41.113	39.765
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.552	88.633	16.564	23.539
Beloningen betaalbaar op termijn	17.970	13.761	3.091	3.863
Subtotaal	122.522	102.394	19.656	27.402
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2025	122.522	102.394	19.656	27.402
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2024				
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1-1 tm 31-12			1-1 tm 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1			1
Dienstbetrekking?	ja			ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	95.283			136.556
Beloningen betaalbaar op termijn	13.303			22.825
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>	233.000			233.000
Totaal bezoldiging 2024	108.586			159.381

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 3 maart 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.128.857. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 3.293.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 2.133.335. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 2.889.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het college onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

x
€ 1.000

Overzicht rechtmatigheidsverantwoording 2025	
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	2.825
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	64
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen, en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet zijn toegelicht in tussentijdse rapportages of de jaarstukken	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	2.889
4A. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd.	2.889
4B. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	
Voorwaardecriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	404
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	
Onterecht geen terugvordering	-
Totaal onrechtmatigheden	3.293
Waarvan acceptabel	2.889
Waarvan niet acceptabel	404
Rechtmatigheidsfouten boven verantwoordingsgrens ja/nee	Ja

Bijlagen

A. Overzicht schatkistbankieren

Overzicht schatkistbankieren

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		2025			
-1	Drempelbedrag	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	-2 Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	347	338	371	359
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.526	1.534	1.502	1.513
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag		2025			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	93.642			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	93.642			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1.873			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	31.236	30.801	34.134	33.070
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	347	338	371	359

B. Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

De door u vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door u zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding acceptabel is.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij programma 0, 4 en 5 overschrijdingen zijn bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren, of dat er baten tegenover staan. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie "onrechtmatig, maar zijn wel acceptabel". Dit sluit aan bij de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023 artikel 12. Hierin staat dat begrotingsafwijkingen als acceptabel worden aangemerkt als er sprake is van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren of er sprake is van een overschrijding op een open-einde regeling. In lid 5 staat dat begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad niet nader worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Wij verzoeken u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2025.

bedragen x € 1.000

	Actuele Begroting			Rekening 2025			Afwijking		
	Baten	Lasten	saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten									
Programma									
0. Bestuur en ondersteuning	846	-4.428	-3.582	1.028	-5.762	-4.734	181 V	- 1.333 N	- 1.152 N
1. Veiligheid	-	-3.122	-3.122	12	-2.664	-2.651	12 V	458 V	471 V
2. Vervoer	375	-4.730	-4.354	195	-4.339	-4.144	- 180 N	391 V	210 V
3. Economie	1.524	-1.181	343	1.383	-1.039	344	- 142 N	142 V	0 V
4. Onderwijs	1.035	-3.877	-2.841	857	-4.262	-3.405	- 178 N	- 385 N	- 564 N
5. Sport, cultuur en recreatie	745	-7.790	-7.045	759	-8.411	-7.652	15 V	- 621 N	- 607 N
6. Sociaal Domein	16.023	-49.180	-33.157	16.509	-47.498	-30.989	486 V	1.682 V	2.168 V
7. Volksgezondheid en milieu	8.549	-10.951	-2.402	8.173	-9.494	-1.321	- 376 N	1.457 V	1.081 V
8. Bouwen wonen en gronden	7.317	-11.387	-4.069	2.934	-5.397	-2.463	- 4.384 N	5.990 V	1.606 V
Totaal programma	36.415	-96.646	-60.230	31.850	-88.866	-57.016	- 4.565 N	7.780 V	3.214 V
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	67.681	-	67.681	68.426	-	68.426	745 V	-	745 V
Deelnemingen	92	-1	91	108	-	108	16 V	1 V	16 V
Lokale heffingen	3.374	-51	3.323	3.424	-101	3.322	50 V	- 51 N	- 1 N
Saldo financieringsfunctie	381	-391	-9	498	-504	-7	116 V	- 114 N	3 V
Onvoorzien	-	-1	-1	-	-	-	-	1 V	1 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	9	13	22	14	-2	11	5 V	- 15 N	- 11 N
Totaal algemene dekkingsmiddelen	71.537	-430	71.107	72.469	-608	71.861	932 V	- 178 N	754 V

bedragen x € 1.000

Overhead									
Overhead	3.274	-16.754	-13.480	4.482	-17.271	-12.790	1.208 V	- 518 N	690 V
Totaal overhead	3.274	-16.754	-13.480	4.482	-17.271	-12.790	1.208 V	- 518 N	690 V
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	79	79	-	79 V	79 V
Totaal vennootschapsbelasting	-	-	-	-	79	79	-	79 V	79 V
Saldo van baten en lasten	111.226	-113.829	-2.603	108.800	-106.667	2.134	- 2.426 N	7.162 V	4.737 V
Mutatie reserve									
Toevoegingen en onttrekkingen									
Toevoegingen		-741	-741		-1.392	-1.392	-	- 651 N	- 651 N
Onttrekkingen	6.580		6.580	2.695		2.695	- 3.885 N	-	- 3.885 N
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	6.580	-741	5.839	2.695	-1.392	1.304	- 3.885 N	- 651 N	- 4.536 N
Resultaat	117.807	-114.570	3.237 V	111.496	-108.058	3.437 V	-6.311	6.512	201 V

C. Kerngegevens

Fysieke kerngegevens

Fysieke kerngegevens	Rekening 2022	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Sociale structuur					
Aantal inwoners	25.680	25.837	25.824	25.897	25.925
• van 0 - 18 jaar	4.529	4.525	4.437	4.344	4.436
• van 0 - 19 jaar					
• van 19 - 64 jaar	14.699	18.311			
• van 19 - 75 jaar			18.283	18.310	18.266
• van 20 - 64 jaar					
• van 65 jaar en ouder	6.452	3.001			
• van 75 jaar en ouder			3.104	3.243	3.223
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	516	503	523	529	526
• WWB	475	465	485	488	501
• IOAW / IOAZ	41	38	38	41	25
Fysieke structuur					
Oppervlakte in hectare 1)	22.611	22.611	22.611	22.611	22.611
• binnenwater	278	285	285	282	287
• land	22.333	22.326	22.326	22.329	22.324
Aantal woonruimten voor de algemene uitkering	12.019	12.081	12.120	12.180	12.146
Lengte van de wegen (km)	387	387	387	387	387
• binnen de bebouwde kom	132	132	132	132	132
• buiten de bebouwde kom	255	255	255	255	255
Lengte van recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (km)	79	79	79	79	79
Lengte van waterwegen (km)	32	32	32	32	32
Openbaar groen in hectare	306	308	309	309	309
• beplanting	87	86	86	86	86
• gras	202	204	196	196	196
• bloemrijke/kruidenrijke bermen/gras	17	18	27	27	27
Aantal bomen langs wegen en openbaar groen	36.400	36.900	37.900	37.900	37.900
Aantal rioolaansluitingen voor rioolbelastingen	12.755	12.765	12.808	12.865	12.882

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar

Financiële kerngegevens

x € 1.000

Financiële kerngegevens	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2022	2023	2024	2025	2025
Exploitatielasten	83.715	92.686	98.359	94.489	106.443
Opbrengst belastingen	3.461	3.639	3.849	3.888	4.064
Opbrengst onroerendezaakbelasting	3.022	3.147	3.262	3.374	3.424
Algemene uitkering gemeentefonds	57.367	60.010	62.818	63.197	68.426
Boekwaarde vaste activa	71.050	75.583	74.198	80.389	72.810
Vaste schuld	30.107	26.537	25.167	41.294	41.294
Eigen financieringsmiddelen:	41.660	46.120	49.652	49.569	51.752
Reserves	29.903	34.611	37.899	40.538	40.754
Voorzieningen	11.757	11.509	11.753	9.031	10.998
Loonkosten	17.322	18.792	18.792	23.405	22.668
Bijdragen en subsidies	4.919	5.422	5.307	4.440	5.256

Financiële kerngegevens per inwoner

Bedrag per inwoner	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2022	2023	2024	2025	2025
Exploitatielasten	3.260	3.590	3.810	3.650	4.110
Opbrengst belastingen	130	140	150	150	160
Opbrengst onroerendezaakbelasting	120	120	130	130	100
Algemene uitkering gemeentefonds	2.230	2.320	2.430	2.440	2.640
Boekwaarde vaste activa	2.770	2.930	2.870	3.100	2.810
Vaste schuld	1.170	1.030	970	1.590	1.590
Eigen financieringsmiddelen:	1.620	1.790	1.920	1.910	2.000
Reserves	1.160	1.340	1.470	1.570	1.570
Voorzieningen	460	450	460	350	420
Loonkosten	670	730	730	900	870
Bijdragen en subsidies	190	210	210	170	200

D. Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Het is voor gemeenten verplicht om een vaste lijst van beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en jaarstukken. Als bijlage voor deze begroting zijn twee overzichten opgenomen waarin de prestaties van de gemeente Ooststellingwerf worden vergeleken met het landelijk gemiddelde en met alle Friese gemeenten.

- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Nederland
- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Friese gemeenten

Deze cijfers komen van de website waarstaatjegemeente.nl en hebben als peildatum 4 maart 2026. Op de website waarstaatjegemeente.nl vindt u meer uitleg over deze indicatoren en kan naar behoefte met elke gemeente in Nederland een vergelijking gemaakt worden.

In programma 0 Bestuur en ondersteuning zijn een 5-tal beleidsindicatoren opgenomen die op basis van eigen informatie zijn berekend.

E. Subsidieontvangers

Subsidie-ontvangers

Aanvrager	Doelstelling	2025
Coöperatieve Vereniging Kunst & Coö	Kunst- & Cultuureducatie Onderwijs Ooststellingwerf	318.524
Dorpsbelang Donkerbroek	Het bevorderen en behouden van de kwaliteit van het dorp	4.418
Dorpsbelang Fochteloo	Behartigen van gemeensch. belangen voor de inwoners van het dorp Fochteloo (en de Knolle)	5.936
Federatie van muziekverenigingen Ooststellingwerf	Bevorderen van cultuuruitingen en algemene muzikale vorming, ondersteuning van korpsen	23.177
Humanitas De Stellingwerven	Hulp bij Eenzaamheid, Verlies, Opvoeden, Opgroeien, Administratie en Detentie	34.975
PB Appelscha	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	6.974
PB Appelscha-Boven	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	2.997
PB Elsloo en Tronde	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	3.184
PB Haule	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	3.079
PB Haulerwijk	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	5.686
PB Langedijke	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	2.832
PB Makkinga	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	3.540
PB Nijeberkoop	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	2.765
PB Oldeberkoop	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	4.004
PB Oosterwolde-Noord (bewonersoverleg BOON)	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	5.068

Aanvrager	Doelstelling	2025
PB Oosterwolde-Zuid (St. Bewonerscommissie Zuid BOZ)	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	4.385
PB Ravenswoud	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	2.901
PB Waskemeer	Sociale en maatschappelijke participatie en het stimuleren van leefbaarheid in dorp en wijk	3.334
Sportvereniging Oosterwolde	G-voetbal	1.115
Stichting Alzheimer café Ooststellingwerf	Activiteiten Alzheimer-Café	1.749
Stichting Begraafplaatsen Oosterwolde	Grafrechten voor graven van 1e generatie Molukse KNIL-veteranen + hun partner	6.040
Stichting Bibliotheken Zuidoost Fryslân	Bibliotheekwerk	687.777
Stichting Bosbad Appelscha	Exploitatie openlucht zwembad	161.619
Stichting Buurtgezinnen	Proeftuin buurtgezinnen	46.035
Stichting Collectie Hein Mader	Beelden Hein Mader	8.000
Stichting Comprix (logopedie)	Preventie logopedie op basisscholen in OWO	8.945
Stichting Comprix (heemkunde)	Onderwijs op 35 openbare en identiteitsrijke basisscholen in OWO	13.054
Stichting Comprix (divers)	IKC, Schakelklas en consulent jonge risico kinderen	42.249
Stichting De Kortsluiting	Stimuleren van lokale kunst-, cultuur- en muziekactiviteiten	10.599
Stichting Dorpskamer Appelscha	Een plek om elkaar te ontmoeten en samen kan zijn	3.500
Stichting Hartveilig Ooststellingwerf	Het optimaliseren van de reanimatieketen in Ooststellingwerf+abonnement Hartslag Nu!	11.681
Stichting Instandhouding leefbaarheid Olderberkoop (STILO)	Pilot dorpsondersteuner	45.000
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur	Ieder kind de mogelijkheid bieden tot maatschappelijke participatie	40.179
Stichting Kunstwerf	Visie is kunst en cultuur in zingevende uitingsvormen	27.106
Stichting Leergeld Friesland Oost	Ieder kind de mogelijkheid bieden tot maatschappelijke participatie	60.000
Stichting Muziek op Stapel, Stapel op Muziek	Laagdrempelig en aantrekkelijk hoogwaardige, klassieke, levende muziek te bieden	1.060
Stichting Nobilis	Het stimuleren van regionale, nationale en internationale cultuurprojecten	30.000
Stichting Odrie (omroep organisatie Oost)	Radio lokaal nieuws	18.704
Stichting Ontwikkelingssamenwerking Ooststellingwerf	Bewustwordingsactiviteiten ontwikkelingssamenleving organiseren in Ooststellingwerf	6.476
Stichting Open Stal	Kunstroute Open Stal	6.104
Stichting Pionier	Exploitatie Biocentrum	84.000
Stichting Poptimaal	Activiteiten Opbouwwerk	500
Stichting Scala	Het mensen mogelijk maken om betrokken te zijn en te blijven bij de samenleving	2.793.469
Stichting Stellingwarver Schrieversronte	Promoten van de Stellingwarver taal, cultuur(historie) en streektaal	49.318
Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland	Regiomarketing Zuidoost Friesland	40.000
Stichting Tumba	Helpt discriminatie signaleren en voorkomen	27.116
Stichting Urgente Noden	Hulp-, zorg- en schuldhulpverlening voor kwetsbare inwoners in Friesland	3.876
Stichting Vakantiespelen Ooststellingwerf	Vakantiespelactiviteiten voor basisschoolleerlingen	11.126

Aanvrager	Doelstelling	2025
Stichting Voedselbank Ooststellingwerf	Verstrekken levensmiddelen aan inwoners O'werf niet in staat in levensonderhoud te voorzien	15.433
Stichting Volwassenfonds Sport en Cultuur	Iedere volwassene de mogelijkheid bieden tot maatschappelijke participatie	47.000
Stichting Vrijstaat de Stellingen	Verbindingen zoeken/duurzaamheid versterken via geschiedenis v/d Stellingwerven	10.599
Stichting Welzijn op dorpse schaal	Indicatievrije dagbesteding voor ouderen	33.791
Stichting ZuidOostZorg	Het verzorgen van dagbesteding voor inwoners die met dementie te maken hebben	174.760
Stichting Zwembad Haulewelle	Exploitatie openlucht zwembad	111.860
Vereniging Sport Gemeenten	Aansluiting Vereniging Sport en Gemeenten	1.857
VluchtelingenWerk Nederland	Ondersteunt vluchtelingen van aankomst naar toekomst.	6.807
VTRBO/TIP	Toeristische informatievoorziening Appelscha en omstreken	10.000
Werkgroep Toegankelijkheid Ooststellingwerf	Verbeteren bereikbaar-, toegankelijk-, bruikbaarheid openbare gebouwen/publiekelijke ruimte	1.629
Zorgboerderij De Fochtel	Het verzorgen van dagbesteding voor inwoners die met dementie te maken hebben	131.580
Zorggroep Liante	Dagopvang en Sociale Recreatie	26.832
Totaal		€ 5.256.324

F. Overzicht taakvelden

Taakvelden

Taakvelden	Actuele begroting 2025						Jaarrekening 2025			Verschil saldo
	Actuele begroting 2025			Jaarrekening 2025			Verschil			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo				
0 Bestuur en ondersteuning										
0-1 Bestuur	-2.234	-	- 2.234 N	-3.065	37	- 3.028 N	- 794 N			
0-2 Burgerzaken	-1.154	616	- 538 N	-1.108	560	- 548 N	- 10 N			
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	-497	1	- 496 N	-768	63	- 704 N	- 209 N			
0-4 Overhead	-16.754	3.274	- 13.480 N	-17.271	4.482	- 12.790 N	690 V			
0-5 Treasury	-391	473	82 V	-505	605	101 V	19 V			
0-61 OZB Woningen	-229	2.706	2.477 V	-313	2.788	2.474 V	- 3 N			
0-62 OZB niet-woningen	-222	768	546 V	-282	833	551 V	5 V			
0-64 Belastingen Overig	-143	129	- 14 N	-194	171	- 23 N	- 9 N			
0-7 Alg-uitkering en ov-uitk- gemeentefonds	-	67.681	67.681 V		68.426	68.426 V	745 V			
0-8 Overige baten en lasten	12	9	21 V	-2	14	11 V	- 10 N			
0-9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	79	-	79 V	79 V			
0-10 Mutaties reserves	-741	6.580	5.839 V	-1.391	2.695	1.304 V	- 4.535 N			

1 Veiligheid							
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.280	-	- 2.280 N	-2.016	12	- 2.003 N	277 V
1-2 Openbare orde en veiligheid	-842	-	- 842 N	-648	-	- 648 N	194 V
2 Verkeer en vervoer							
2-1 Verkeer en vervoer	-4.730	375	- 4.354 N	-4.339	195	- 4.144 N	210 V
3 Economie							
3-1 Economische ontwikkeling	-155	-	- 155 N	-136	551	415 V	570 V
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-323	772	449 V	-302	-	- 302 N	- 751 N
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-197	-	- 197 N	-198	832	634 V	831 V
3-4 Economische promotie	-506	752	246 V	-536	-	- 536 N	- 782 N
4 Onderwijs							
4-2 Onderwijshuisvesting	-1.639	257	- 1.382 N	-2.162	236	- 1.925 N	- 543 N
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.237	778	- 1.459 N	-2.100	620	- 1.480 N	- 21 N
5 Sport, cultuur en recreatie							
5-1 Sportbeleid en activering	-232	187	- 45 N	-211	172	- 40 N	5 V
5-2 Sportaccommodaties	-2.076	331	- 1.746 N	-3.004	382	- 2.623 N	- 877 N
5-3 Cultuurpres- cultuurprod- en cultuurpart	-634	-	- 634 N	-575	-	- 575 N	59 V
5-5 Cultureel erfgoed	-151	14	- 136 N	-130	12	- 118 N	19 V
5-6 Media	-703	25	- 678 N	-702	25	- 677 N	1 V
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.994	189	- 3.805 N	-3.789	169	- 3.619 N	186 V
6 Sociaal Domein							
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	-9.193	5.102	- 4.090 N	-6.461	4.498	- 1.963 N	2.127 V
6-21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	-1.398	-	- 1.398 N	-1.398	-	- 1.398 N	- 0 N
6-22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jgd	-1.398	-	- 1.398 N	-1.398	-	- 1.398 N	- 0 N
6-3 Inkomensregelingen	-13.214	10.124	- 3.090 N	-13.654	10.920	- 2.734 N	355 V
6-4 WSW en beschut werk	-2.634	-	- 2.634 N	-2.509	-	- 2.509 N	125 V
6-5 Arbeidsparticipatie	-1.084	117	- 967 N	-1.079	99	- 980 N	- 13 N
6-60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.720	-	- 1.720 N	-1.832	53	- 1.780 N	- 60 N
6-711 Hulp bij het huishouden (WMO)	-3.095	200	- 2.895 N	-3.146	246	- 2.900 N	- 4 N
6-712 Begeleiding (WMO)	-1.417	-	- 1.417 N	-1.619	-	- 1.619 N	- 201 N
6-713 Dagbesteding (WMO)	-1.169	-	- 1.169 N	-1.189	-	- 1.189 N	- 19 N
6-714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-256	-	- 256 N	-340	-	- 340 N	- 84 N
6-751 Jeugdhulp ambulante lokaal	-688	-	- 688 N	-810	-	- 810 N	- 122 N

Nota reserves en voorzieningen

Algemeen en beslispunten

Algemeen

Verloop reserves en voorzieningen

Het belangrijkste doel van de nota reserves en voorzieningen 2025 is het herijken van de reserves en voorzieningen. De nota is bij uitstek een kaderstellend instrument voor u. Het doel van de nota is het bepalen en vaststellen van de kaders rondom de reserves en voorzieningen. De nota moet de uitgangspunten voor de te vormen reserves en voorzieningen helder maken, de scheiding tussen reserves en voorzieningen consequent doorvoeren en bevoegdheden waar nodig definiëren. Dit alles in het kader van de BBV-regelgeving. Voor het opstellen van de nota reserves en voorzieningen en het daaraan gekoppelde verloop van de reserves en voorzieningen zijn uitgangspunten benoemd. Deze uitgangspunten zijn nodig om ervoor te zorgen dat de beoordeling van de reserves en voorzieningen eenduidig wordt uitgevoerd. Het college heeft de uitgangspunten vastgesteld, zoals hieronder weergegeven.

Uitgangspunten

Voor een transparante, éénduidige verwerking van reserves en voorzieningen zijn onderstaande uitgangspunten van belang. Hierbij is rekening gehouden met bestaande nota's over reserves en voorzieningen, BBV-regelgeving en nieuwe inzichten. De uitgangspunten zijn onderverdeeld in een drietal categorieën namelijk: bevoegdheden college/raad, verloop reserves en voorzieningen en voorwaarden die van toepassing zijn bij de uitvoering van een correcte beoordeling reserves en voorzieningen.

Bevoegdheden

1. Vorming en opheffing van reserves en voorzieningen vindt plaats met expliciete toestemming van de raad. Daarbij wordt onder meer vastgelegd: het doel, de reden, functie, minimum en maximum hoogte, periode, wijze van voeding en bestedingsraming.
2. De raad heeft de bevoegdheid tot het wijzigen van een bestemming van een reserve.
3. De raad stelt door middel van vaststelling van de begroting de jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen van de reserves en voorzieningen vast. Binnen dit kader kan het college op grond van de noodzakelijke onderbouwing toepassingen doen.
4. De raad kan de bestemming van een (bestemmings-)reserve wijzigen. Bij een voorziening kan de raad de bestemming niet zonder meer wijzigen. Veelal liggen er wettelijke verplichtingen (BBV-wetgeving) aan een voorziening ten grondslag.
5. De verantwoordelijkheid van de aanwending van voorzieningen ligt bij het college.

Verloop

1. Jaarlijks, ten tijde van de opstelling van de jaarrekening, vindt er een evaluatie van bestemmingsreserves en voorzieningen plaats. Reserves en voorzieningen met een specifiek doel of een concrete aflooptermijn waarbij de realisatie uitblijft, worden heroverwogen.
2. De nota reserves en voorzieningen geeft de raad de mogelijkheid van integrale afweging bij resultaatbestemming.
3. De nota reserves en voorzieningen moet een beter inzicht opleveren in de samenhang tussen de exploitatie enerzijds en de reserves en voorzieningen anderzijds. Vermeden moet worden dat het verschil tussen resultaat voor en na bestemming sterk afwijkt. Ter bevordering van de transparantie is het noodzakelijk om meer baten en lasten in het resultaat voor bestemming te begroten en te verantwoorden.
4. Aan alle onderhoudsvoorzieningen moeten beheersplannen ten grondslag liggen. Deze beheersplannen (t.b.v. onderhoud) moeten minimaal eens in de vijf jaar geactualiseerd worden. De budgethouders stellen de beheersplannen op. Indien er geen beheersplan aanwezig is, is er volgens de BBV-regels geen sprake van een voorziening, maar van een reserve. Daarbij wordt het geld "geparkeerd" in een bestemmingsreserve en is dus nog steeds beschikbaar.

Voorwaarden

1. Negatieve reserves en voorzieningen zijn niet toegestaan.
2. Overschrijdingen van lasten in het kader van de begrotingsonrechtmatigheid zijn relevant zodra deze overschrijdingen van de lasten op het totale programma veroorzaken. De raad is verplicht hierover een begrotingswijziging vast te stellen.
3. Op een investering met een economisch en maatschappelijk nut moet volgens de BBV-voorschriften altijd worden afgeschreven. Er moet 'bruto' geactiveerd worden. De bestemmingsreserves kunnen hierbij gebruikt worden als dekkingsmiddel voor de jaarlijkse kapitaalslasten.
4. Er vindt geen rentetoerekening plaats aan voorzieningen en reserves, met uitzondering van in de BBV voorgeschreven mogelijkheden (bijv. voorzieningen die op basis van contante waarde zijn berekend).
5. Het onderscheid tussen een reserve en een voorziening is in overeenstemming met de regelgeving opgenomen in het BBV. De BBV regelgeving wordt hierbij gevolgd.
6. Indien gebruik wordt gemaakt van een egalisatiereserve moet worden voldaan aan kostendekkendheid. Per egalisatiereserve zal een minimumbedrag en een maximumbedrag genoemd moeten worden, indien de raad daarover besloten heeft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het hanteren van een maximale omvang van de reserve dat een bepaald percentage bedraagt van de geraamde opbrengst.
7. De omvang van de reservepositie die aangehouden wordt past bij de risico's, schaalgrootte en ambitieniveau van de gemeente en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.
8. De algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie worden jaarlijks aangevuld/afgeroomd, waarbij het weerstandsvermogen van zodanige omvang is dat (on)verwachte risico's en (niet) kwantificeerbare verliezen kunnen worden opgevangen.
9. Vrijgevallen bedragen door herschikking van reserves en voorzieningen worden toegevoegd aan de algemene reserve.
10. Voorzieningen worden onafhankelijk van het resultaat gevormd.
11. Aan de vorming, aanwending en opheffing van reserves en voorzieningen moet een bestendige gedragslijn ten grondslag liggen. De onderbouwing van de reserves en voorzieningen kunnen niet jaarlijks een 100% andere invalshoek hebben; d.w.z. een ander doel krijgen.
12. Behaalde resultaten bij verkoop van gemeentelijke eigendommen, die niet zijn opgenomen in de grondexploitatie, vallen vrij ten gunste van de algemene reserve dan wel worden ten laste van de algemene reserve gebracht (bij boekverlies).
13. Reserves beneden de € 25.000 worden niet gevormd.
14. Het bedrag boven het maximale saldo van de algemene reserve wordt aangewend voor het op peil brengen van de bestemmingsreserves.

Waardering voorzieningen

Voorzieningen bestaande risico's (art 44 1b)

Hieronder vallen de voorzieningen voor oninbare debiteuren (algemeen en SozaWe). De omvang van de voorzieningen wordt vastgesteld op basis van de ouderdom van de openstaande posten om een bepaald percentage als oninbaar te beschouwen. Openbare posten van openbare lichamen zijn uitgesloten.

- Belastingdebiteuren en handelsdebiteuren:
open meer dan 5 jaar 100%, 4-5 jaar 75%, 3-4 jaar 50%, 2-3 jaar 25%, 1-2 jaar 10%, 6-12 maanden 4% en < 6 maanden 2%
- Bij SoZaWe vindt deze beoordeling per debiteur plaats met uitzondering van debiteuren met een saldo < € 1.500 en vorderingen waarvan de vordering is ontstaan in het lopende boekjaar en vorderingen waarvan er een ontvangst heeft plaatsgevonden in het lopende boekjaar. Voor posten > € 50.000 gelden de uitzonderingen niet, deze worden meegenomen in de beoordeling. Naast de individuele bepaling geldt dat de vorderingen WWB voor 75% als oninbaar worden beschouwd.

Voorziening ter gelijkmatige verdeling van de lasten (art 44 1c)

Hieronder vallen de onderhoudsvorzieningen. De hoogte van de voorzieningen worden bepaald aan de hand van de aanwezige (meerjarige) onderhoudsplannen.

Voorziening m.b.t. van derden verkregen middelen (art 44.2)

Hieronder valt de voorziening riolering. De hoogte wordt bepaald aan de hand van het (vastgestelde) gemeentelijke rioleringsplan.

Voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Hieronder vallen de voorzieningen van de lopende pensioenverplichtingen (oftewel de voorziening van de (oud)bestuurders die een pensioenuitkering krijgen) en die van de verwachte pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige wethouders (oftewel de voorziening van de (oud) bestuurders die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt). Deze voorzieningen worden bepaald aan de hand van actuariële berekeningen van RAET, en daarnaast sinds boekjaar 2025 aan de hand van de dekkingsgraad van het APB per december van het boekjaar. Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en wordt het overgedragen aan het ABP.

Uitvoering

In samenwerking tussen de budgethouders en financieel consultants van het cluster planning en control zijn de reserves en de voorzieningen voor 2025 en verder beoordeeld. Bij de beoordeling is rekening gehouden met de door het college vastgestelde uitgangspunten.

Bij de jaarlijkse beoordeling van de reserves en voorzieningen is het noodzakelijk om te inventariseren of de hoogte van de reserve in overeenstemming is met de door de raad bepaalde bestemming. Op deze manier wordt inzichtelijk of de gewenste omvang van de reserves in relatie is tot het gewenste bestaande beleid. De uitkomsten van de beoordeling 2025 en verder worden meegenomen bij de kaderbrief 2027-2030. Bij de behandeling van de kaderbrief kunnen wensen en prioriteiten afgezet worden tegen eventuele overschotten binnen het eigen vermogen (reserves).

Gevolgen beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2025

Als uitgangspunt voor de beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2025 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2024 genomen. De beoordeling 2025 heeft de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg:

- Het instellen van een reserve accommodatiebeleid.

De raad heeft de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren.

Beslispunten reserves

9211600 Algemene reserve	
1.	Reserve handhaven per 31-12-2025
2.	Toevoeging in 2025 van € 2.117.561 (rekeningsresultaat 2024)
3.	Toevoeging in 2025 van € 625.920
4.	Onttrekking in 2025 van € 2.017.396 (zie specificatie)
5.	Onttrekkingen 2026 € 5.647.170, 2027 € 1.063.351, 2028 € 691.700, 2029 € 690.877 en 2030 € 227.988
9211601 Algemene reserve grondexploitatie	
1.	Reserve handhaven per 31-12-2025

2.	Toevoeging in 2025 € 235.072 winstneming
3.	Toevoeging € 152.000, is de vrijval van de verliesvoorziening Muldersveld
4.	Toevoeging € 78.594 vennootschapsbelasting
5.	Toevoeging 2025 € 937.157, 2026 € 0, 2027 € 0 en 2028 € 0

9231602 Reserve lastenverlichting

1.	Reserve handhaven per 31-12-2025
2.	Toevoeging 2025 € 0
3.	Onttrekking 2025 € 44.235
4.	Toevoeging 2026 € 0

9231708 Reserve organisatieontwikkelingen

1.	Reserve handhaven per 31-12-2025
2.	Onttrekking in 2025 € 37.789
3.	Onttrekking 2026 € 50.000 en 2027 € 50.000

9231710 Reserve riolering

1.	Reserve handhaven per 31-12-2025
----	----------------------------------

9231711 Reserve overhevelingsbudget

1.	Handhaven van de reserve per 31-12-2025
2.	Onttrekking in 2025 van € 135.000

9231712 Reserve monumenten

1.	Reserve handhaven per 31 december 2025
2.	Toevoeging 2025 € 0
3.	Aanwending 2025 € 0
4.	Onttrekking 2026 t/m 2030 eventuele onder- of overschrijding subsidie gemeentelijke monumenten.

9231718 Reserve kapitaallasten

1.	Handhaven reserve per 31-12-2025
2.	Onttrekking 2025 € 439.491 ter dekking van de afschrijving
3.	Onttrekkingen 2026 en verder € 239.000 per jaar

9231720 Reserve OKO

1.	Reserve handhaven per 31-12-2025
----	----------------------------------

9231721 Reserve Accommodatiebeleid

1.	Reserve handhaven per 31-12-2025
2.	Toevoeging € 300.000 in 2025

Beslispunten voorzieningen

9111905 Voorziening bodemsanering

1.	De voorziening handhaven per 31-12-2025

9111906 Voorziening complex 1131 Muldersveld Makkinga

1.	De voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Vrijval van de voorziening € 152.000

9121800 Voorziening oninbare debiteuren

1.	Handhaven voorziening per 31-12-2025
2.	Vrijval voorziening 2025 € 13.638

9131801 Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe

1.	De voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie in 2025 € 46.987
3.	Aanwending 2025 € 66.279

9151900 Voorziening onderhoud gymzalen

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie in 2025 € 310.000 (inclusief extra dotatie van € 210.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren)
3.	Aanwending in 2025 € 47.280
4.	Dotatie 2026-2029 € 40.000
5.	Aanwending in 2026 € 302.551, 2027 € 450, 2028 € 130.622, 2029 € 7.206

9151901 Voorziening onderhoud de Kompaan

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie in 2025 € 90.000
3.	Onttrekking in 2025 € 89.925
4.	Dotatie 2026-2030 € 75.000
5.	Onttrekking 2026 € 139.525, 2027 € 8.253, 2028 € 161.778, 2029 € 33.673, 2030 € 52.518

9151902 Voorziening onderhoud Steegdenhal

1.	Voorziening handhaven per 31 december 2025
2.	Dotatie in 2025 € 655.000 (inclusief extra dotatie van € 615.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren)
3.	Aanwending in 2025 € 24.098
4.	Dotatie 2026-2029 € 35.000
5.	Aanwending 2026 € 646.859, 2027 € 92.086, 2028 € 6.542, 2029 € 6.908, 2030 € 7.645

9151903 Voorziening onderhoud sportacc. Bosbad - Boekhorst

1.	Voorziening handhaven per 31 december 2025

2.	Dotatie in 2025 € 90.000
3.	Aanwending in 2025 € 193.894 (Bosbad € 33.077 en Boekhorst € 160.817)
4.	Dotatie 2026-2028 € 25.000
5.	Aanwending 2026 € 77.420, 2027 € 13.132, 2028 € 26.067

9151904 Voorziening onderhoud gebouwen

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie aan de voorziening 2025 € 75.000
3.	Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2026 en verder € 75.000 (cf begroting)
4.	Aanwending 2025 € 231.443
5.	Aanwending 2026 € 99.149, 2027 € 7.195, 2028 € 396.643, 2029 € 34.764 en 2030 € 87.270

9151906 Voorziening onderhoud MFS de Boekebeam

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie in 2025 € 70.000
3.	Aanwending in 2025 € 39.989
4.	Dotatie 2026-2030 € 110.000
5.	Aanwending 2026 € 108.487, 2027 € 728, 2028 € 9.601, 2029 € 132.712, 2030 € 231.233

9151907 Voorziening onderhoud Bosbergtoren

1.	Voorziening handhaven per 31 december 2025
2.	Dotatie in 2025 € 13.500
3.	Aanwending in 2025 € 27.356
4.	Dotatie 2026-2030 € 13.500
5.	Aanwending 2026 € 10.116, 2027 € 23.500, 2028 € 7.897, 2029 € 0, 2030 € 8.583

9151908 Voorziening onderhoud de Bongerd

1.	Voorziening handhaven per 31 december 2025
2.	Dotatie in 2025 € 370.000 (inclusief extra dotatie van € 360.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren)
3.	Aanwending in 2025 € 13.544
4.	Dotatie 2026-2030 jaarlijks € 40.000
5.	Aanwending in 2026 € 427.326, 2027 € 9.620, 2028 € 8.175, 2029 € 8.359, 2030 € 27.189

9151909 Voorziening onderhoud Samensprong

1.	Voorziening handhaven per 31 december 2025
2.	Dotatie in 2025 € 395.000 (inclusief extra dotatie van € 350.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren)
3.	Onttrekking in 2025 € 120.722
4.	Dotatie 2026-2030 € 100.000
5.	Onttrekking 2026 € 494.236, 2027 € 0, 2028 € 5.770, 2029 € 16.324, 2030 € 353.895

9161940 Voorziening riolering

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Aanwending voorziening € 454.399
3.	Dotatie aan de voorziening € 0
4.	Dotatie voorziening 2026: € 143.355, 2027: € 310.412, 2028: € 469.145, 2029: € 625.880
5.	Aanwending in 2026-2029: € 896.509 per jaar obv WRP 2025-2029 – jaarlijkse investeringen vrijverval riolering

9151950 Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders

1.	De voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie 2025 aan de voorziening € 714.011
3.	Vrijval 2025 voorziening € 0
4.	Aanwending 2025 van de voorziening € 197.126
5.	Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2026 en verder € 25.000
6.	Jaarlijkse aanwending van de voorziening 2026 en verder € 175.000

9151951 Voorziening pensioenverplichting voormalige en huidige wethouders

1.	De voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Vrijval voorziening 2025 € 5.624
3.	Dotatie voorziening 2025 € 207.482
4.	Jaarlijkse dotatie 2026 en verder aan voorziening € 50.000

9151953 Voorziening verlofsparen

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie 2025 aan de voorziening € 76.638

9151954 Voorziening RVU

1.	Voorziening handhaven per 31-12-2025
2.	Dotatie 2025 aan de voorziening € 77.384

Verloopoverzichten

Verloopoverzichten reserves

x € 1.000

Reserves	nr. Reserve	Boek- waarde 31/12/2024	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Vrijval	Boek- waarde 31/12/2025
Algemene reserves						
Algemene reserve vrij aanwendbaar	9211600	32.333	2.744	-2.017	-	33.060
Totaal Algemene reserves		32.333	2.744	-2.017	-	33.060
Bestemmingsreserves grondexploitatie						
Algemene reserve grondexploitatie	9211601	2.139	466	-	-	2.605
Totaal Bestemmingsreserves grondexploitatie		2.139	466	-	-	2.605
Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven						
Lastenverlichting	9231602	677	-	-65	-	612
Totaal Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven		677	-	-65	-	612
Overige bestemmingsreserves						
Reserve monumenten (2013)	9231712	100	-	-	-	100
Reserve organisatieontwikkelingen	9231708	176	-	-38	-	138
Reserve rioleringen	9231710	-	-	-	-	-
Reserve overheveling budgetten	9231711	135	-	-135	-	-
Reserve kapitaallasten	9231718	4.093	-	-439	-	3.654
Reserve OKO	9231720	1.100	-	-	-	1.100
Reserve accommodatiebeleid	9231721	-	300	-	-	300
Totaal Overige bestemmingsreserves		5.604	300	-612	-	5.292
Totaal		40.753	3.510	-2.695	-	41.568

Verloopoverzichten voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Nr. voorziening	Boek- Dotatie Vrijval Aanwending				Boek-
		waarde				waarde
		31/12/2024				31/12/2025
Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)						
Voorziening bodemsanering	9111905	475	-	-	-	475
Voorziening complex 1131 Muldersveld	9111906	-	182	-	-152	30
Totaal Voorz. Verplichtingen, verliezen en risoco (art 44, 1a)		475	182	0	-152	505
2. Voorzieningen bestaande risico's (art. 44 1b)						
Voorziening oninbare debiteuren	9121800	72	-	-14	0	58
Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe	9131801	259	47	-	-66	240
Totaal voorzieningen bestaande risico's (art. 44 1b)		331	47	-14	-66	298
Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)						
Voorz.onderh.geld de Kompaan	9151901	94	90	-	-90	94
Voorz.onderh.geld Steegdenhal	9151902	74	655	-	-24	705
Vz. Ond. Sportacc. 3 B's	9151903	223	90	-	-194	119
Voorz. Onderhoud gymlokalen	9151900	70	310	-	-47	333
Voorziening Onderhoud MFS de Boekebeam	9151906	186	70	-	-40	216
Voorz.onderhoud gebouwen	9151904	710	75	-	-231	554
Voorziening onderhoud Bosbergtoren	9151907	55	14	-	-27	42
Voorziening onderhoud sporthal de Bongerd	9151908	84	370	-	-14	440
Voorziening onderhoud Biosintrum		-	25	-	-	25
Voorziening onderhoud MFA De Samensprong	9151909	205	395	-	-121	480
Totaal Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)		1.703	2.094	0	-788	3.008
Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)						
Voorziening riolering	9161940	4.621	-	-	-466	4.155
Totaal Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)		4.621	0	0	-466	4.155
Voorz.arb.kst genel.verpl. ongel.verl.						
Voorz. lopende pens. bestuurders	9151950	2.691	714	-	-197	3.208
Voorz.pensioen vm./huidige wethouders	9151951	889	207	-6	-	1.090
Voorziening verlofsparen	9151953	218	77	-	-	294
Voorziening RVU	9151954	71	77	-	-	148
Totaal Voorz.arb.kst genel.verpl. ongel.verl.		3.869	1.076	-6	-197	4.741
Totaal		10.999	3.399	-20	-1.669	12.707

Toelichting per reserve

Algemene reserve

Algemene reserve		9211600
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jan van Weperen	
3 Relatie met	Programma 0 Bestuur en ondersteuning	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	n.v.t. Artikel 43 van het BBV schrijft de algemene reserve voor.	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is vrij aanwendbaar. Voor het gebruik van de algemene reserve is, zoals voor alle reserves, altijd een expliciet raadsbesluit vereist. De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers (het opvangen van onvoorzienbare risico's en calamiteiten). Tekorten en overschotten op de jaarrekening komen ten laste respectievelijk ten gunste van de algemene reserve. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt mede bepaald aan de hand van het weerstandsvermogen van de gemeente. De provincie toetst of de algemene reserve het gewenste niveau heeft.	
6 Soort reserve	Algemene reserve	
7 Motief vorming reserve	Risicomotief	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	De voeding van de reserve vindt plaats door toevoeging van een positief rekeningresultaat. Een eventueel negatief rekeningresultaat komt ten laste van de algemene reserve.	
9 Looptijd	Startdatum: onbekend Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Bij de algemene reserve wordt uitgegaan van een ondergrens van € 5.000.000. Daarnaast wordt elk jaar de benodigde weerstandscapaciteit berekend.	
11 Bijzonderheden	Jaarrekening 2025 Het voordelige rekeningsaldo 2024 van € 2.117.561 is toegevoegd aan de algemene reserve.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	N.v.t.	
13 Verklaren mutaties in reserve in 2025	<p>Toevoeging:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rekeningsresultaat 2024 € 2.117.561 2. Landelijk gebied/stikstof € 173.142 3. Omgevingswet € 184.525 4. Programma duurzaamheid € 268.253 <p>Onttrekking:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OKO-projectleider € 69.000 2. Woo-ondersteuning € 8.500 3. Toekomstvisie € 89.428 4. Vitale vakantieparken € 12.957 5. Natuurbrandpreventie € 50.827 6. MOP Wegen € 142.763 7. Verkeersveiligheid € 203.746 8. Mobiliteitsvisie € 0 	

Algemene reserve		9211600
	<ol style="list-style-type: none">9. Werkbudget Europapact Fryslan € 5.96710. Subsidie Vrijstaat en stg Kortsluiting € 20.00011. Eikenprocessierups € 47.59012. Skatebaan Oosterwolde € 101.60313. Naar buiten € 014. Accommodatiebeleid onderzoeken Appelscha en Oosterwolde € 191.00015. Subsidie 80 jaar vrijheid € 10.51516. Herplanten bomen € 37.00017. Pumptrack Oosterwolde € 144.47518. Meedoenpas € 47.00019. Welzijnscoaching € 75.00020. Mantelzorgondersteuning € 25.00021. Dierenvoedselbank € 16.50022. Inburgering € 48.00023. Oekraïne opvang € 163.00024. Spreidingswet € 32.00025. OKO-uitvoeringskosten € 175.00026. JOGG-regisseur € 38.00027. Klimaatmiddelen € 32.80928. Subsidie bloeizones € 20.00029. Circulaire uitvoeringsstrategie € 18.93030. Taskforce woningen € 190.786	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	<p>Toevoegingen:</p> <p>2.Landelijk gebied: Aan het gemeentelijk budget landelijk gebied van € 225.000 is via de meicirculaire vanuit het rijk € 94.000 toegevoegd voor de landelijke regeling beëindiging veehouderijbedrijven. De materiële en personele lasten in 2025 bedragen circa € 146.000. Voorstel is om het saldo van € 173.142 toe te voegen aan de algemene reserve. De afgelopen jaren was het voor onze gemeente door weinig beleid/projecten vanuit rijk en provincie lastig om koers te bepalen en heeft onze focus gelegen op de bestaande werkzaamheden gerelateerd aan de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties. Gezien de huidige ontwikkelingen verwachten we dat er de komende tijd wel beleid komt waar we mee aan de slag kunnen gaan. Voor 2026 zijn voldoende middelen beschikbaar. We willen de resterende middelen 2025 graag beschikbaar stellen voor 2027 door deze in 2025 toe te voegen aan de algemene reserve en deze in 2027 te onttrekken aan de algemene reserve.</p> <p>3.Omgevingswet: Via de meicirculaire is vanuit het rijk € 239.000 toegevoegd voor de transitiefase van de omgevingswet. De materiële en personele lasten in 2025 bedragen circa € 54.000. Voorstel is om het saldo van € 184.525 toe te voegen aan de algemene reserve. De voorbereidingen voor de start van de werkzaamheden van externe partijen hebben langer geduurd dan verwacht. Hierdoor is er in 2025 aanzienlijk minder uitgegeven dan begroot. Het resterend budget 2025 is nodig gedurende de transitiefase welke duurt tot 2032.</p>	

Algemene reserve

9211600

4. Programma duurzaamheid: Door de inzet op specifieke uitkeringen en ziekte van een van de projectleiders is achterstand ontstaan in de uitvoering van het thema circulaire samenleving en klimaatadaptatie. Gevolg is dat een aanzienlijk deel van het budget programma duurzaamheid in 2025 niet besteed. In raadsmededeling #5937 over de budgetoverheveling 2025-2026 hebben we aangegeven dat we bij de jaarrekening 2025 in lijn met de jaarrekening 2024 gaan voorstellen om het resterende budget programma duurzaamheid toe te voegen aan een reserve duurzaamheid (onderdeel van de algemene reserve).

Onttrekkingen:

2. Woo-ondersteuning: hoewel het aantal woo-verzoeken niet is afgenomen is niet het volledige budget benut omdat we niet altijd een extern bureau in konden zetten om ons te ondersteunen. We stellen voor het restant beschikbaar te houden voor het jaar 2026.

3. Toekomstvisie: dit bedrag is bij de kaderbrief 2025-2028 beschikbaar gesteld voor 2025 en 2026. Het restant van € 75.000 is bestedingen in 2026.

4. Vitale vakantieparken: Onderbesteding heeft te maken met oproep minister om in afwachting van een volledig uitgewerkte instructiemaatregel niet handhavend op te treden tegen permanente bewoning van recreatiewoningen. Nog niet duidelijk of en wanneer deze maatregel in werking treedt. Het budget valt vrij in 2025.

5. Natuurbrandpreventie: de middelen die we van het Rijk hebben ontvangen voor natuurbrandpreventie kunnen worden ingezet in meerdere jaren. Het restant van € 54.173 wordt doorgeschoven naar 2026

6. MOP Wegen: van het tweejaarlijkse budget voor de wegen is een bedrag van € 76.000 niet besteed vanwege de weersomstandigheden eind 2025. De verplichtingen voor de werkzaamheden zijn wel reeds aangegaan. Daarom wordt dit bedrag doorgeschoven naar 2026.

7. Verkeersveiligheid: De SPUK middelen voor verkeersveiligheid mogen over meerdere jaren worden ingezet. Van de ontvangen subsidies is nog een bedrag van € 92.021 niet uitgegeven. Dit wordt doorgeschoven naar 2026.

8. Mobiliteitsvisie: budget is niet ingezet. De mobiliteitsvisie is intern opgesteld.

9. Werkbudget Europapact Fryslan. Vanwege capaciteitskrapte hebben we de Europa-agenda in 2025 niet op het gewenste niveau kunnen oppakken. Voor 2026 is er een tijdelijke medewerker aangetrokken om de uitwerking van de Europa agenda op te pakken.

11. Eikenprocessierups: er is sprake van incidenteel lagere lasten in 2025. Het restant van € 49.410 valt vrij in de algemene middelen. Voor 2026 is er reeds incidenteel € 81.000 extra budget beschikbaar gesteld.

12. Skatebaan Oosterwolde: Het project is afgerond. De beschikbare middelen zijn volledig benut.

13. Naar buiten: er is bij de begroting 2026-2029 via amendement A114a € 100.000 beschikbaar gesteld voor het mogelijk maken van naar buiten gaan en het stimuleren van spelen. Er is nog gebruik gemaakt van de middelen dus deze worden doorgezet naar 2026.

21. Dierenvoedselbank: via raadsmededeling #2026 dd 4 november 2025 is aangegeven dat de pilot met minimaal zes maanden wordt verlengd. Het restantbudget wordt doorgeschoven naar 2026.

23. Opvang Oekraïne: de overgebleven middelen van het 'Oekraïne budget' 2023 en 2024 zijn samengevoegd. Voor de besteding is een plan opgesteld. In 2025 zijn vanuit deze middelen € 163.000 ingezet vanuit het plan. Het restantbedrag van € 1.883.000 gaat mee naar 2026.

25. OKO uitvoeringskosten: Lasten 2025 € 175.000 tov budget € 509.000. Niet alle jongeren uit de doelgroep maken gebruik van het Go Yoflo budget, waardoor er middelen overblijven. In 2026 wordt ingezet op gerichtere communicatie om de bekendheid en het gebruik te vergroten. Voor de zomer 2026 vindt een evaluatie plaats, waarvan de uitkomsten worden gebruikt om de aanpak voor 2027 en verder vorm te geven.

Algemene reserve		9211600
	<p>26. JOGG-regisseur: het budget niet volledig benut ivm ziekte JOGG-regisseur. Restant wordt geschoven naar 2026.</p> <p>27. Klimaatmiddelen; We zijn in 2025 gestart met het warmteprogramma. Dit loopt door in 2026. Daarna starten we met wijkuitvoeringsplannen.</p> <p>29. Circulaire uitvoeringsstrategie: Door de inzet op specifieke uitkeringen en ziekte van een van de projectleiders is achterstand ontstaan in de uitvoering van het thema circulaire samenleving. Gevolg is dat een deel van het budget circulaire uitvoeringsstrategie in 2025 niet is besteed.</p> <p>30. Taskforce wonen: De lasten die ten laste van dit budget komen zijn in 2025 € 190.786. Daarnaast waren er ook personeelslasten die zijn ten laste gebracht van de reeds actieve complexen en voorbereidingskosten. Dus die komen dan niet ten laste van dit budget. Het resterende budget blijft beschikbaar voor verdere versnelling van de woningbouwopgave.</p>	
15 Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	Onttrekking (zie specificatie hierna) 2026 € 5.647.170 2027 € 1.063.351 2028 € 691.700 2029 € 690.877 2030 € 227.988	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none">1. Reserve handhaven per 31-12-20252. Toevoeging in 2025 van € 2.117.561 (rekeningsresultaat 2024)3. Toevoeging in 2025 van € 625.9204. Onttrekking in 2025 van € 2.017.396 (zie specificatie)5. Onttrekkingen 2026 € 5.647.170, 2027 € 1.063.351, 2028 € 691.700, 2029 € 690.877 en 2030 € 227.988	

Toelichting algemene reserve

prog omschrijving mutatie	Begroting 2025	Werkelijk 2025	Verschil 2025	B 2026 oud	B 2026 nieuw	B 2027 oud	B 2027 nieuw	B 2028 oud	B 2028 nieuw	B 2029 oud	B 2029 nieuw	B 2030 oud	B 2030 nieuw
0 OKO-projectleider	69	69	-	69	69	-	-	-	-	-	-	-	-
0 Woo - kaderbrief 2025-2028	25	9	-17	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-
0 Toekomstvisie - kaderbrief 2025-2028	165	89	-76	-	76	-	-	-	-	-	-	-	-
0 Verkiezingen - kader 26	-	-	-	35	35	-	-	-	-	-	-	-	-
1 Vitale vakparken Hildenberg - kader 25	200	13	-187	50	50	50	50	-	-	-	-	-	-
1 Res 24 - natuurbrandpreventie	105	51	-54	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Nota R/V 2024 - mop wegen	219	-76	-295	-	76	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Nota R/V 2024 - verkeersveiligheid	296	204	-92	-	92	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Res 24 - mobiliteitsvisie	17	-	-17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Nota R/V 24 - Landelijk gebied	-	-173	-173	333	184	-	322	-	-	-	-	-	-
2 Lokale regiomarketing - kader 26	-	-	-	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Herstructurering Rikkingahof	-	-	-	1.375	1.375	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Werkbudget Europapact Fryslan - kader 25	25	6	-19	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Subsidie Vrijstaat en stg Kortsluiting (A012)	20	20	-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Eikenprocessierups - kader 25	97	48	-49	81	81	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Skatebaan Owolde - kader 25	125	102	-23	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Naar buiten - kader 25	100	-	-100	100	200	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Nota R/V 24 - accommodatiebeleid Ascha en Ow	75	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Res 24 - accommodatiebeleid	116	116	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Res 24 - subsidie 80 jaar vrijheid	11	11	-0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Res 24 - herplanten bomen	37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Res 24 - pumptrack Owolde	140	144	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Mader - kader 26	-	-	-	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-
6 Meedoenpas - kader 25	47	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Welzijncoaching - kader 25	75	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Mantelzorgondersteuning - kader 25	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

prog omschrijving mutatie	Begroting 2025	Werkelijk 2025	Verschil 2025	B 2026 oud	B 2026 nieuw	B 2027 oud	B 2027 nieuw	B 2028 oud	B 2028 nieuw	B 2029 oud	B 2029 nieuw	B 2030 oud	B 2030 nieuw
6 Nota R/V 24 - Oekraïne opvang	1.442	-	-1.442	-	1.442	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Nota R/V 24 - dorps huis Wmeer	35	-	-35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Corr subsidie dorps huise Wmeer	-35	-	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 NJR 25 - motie M-079 Dierenvoedselbank	25	17	-9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Res 24 - Inburgering	48	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Res 24 - opvang Oekraïne	604	163	-441	-	441	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Res 24 - Spreidingswet	32	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 OKO-uitvoeringskosten	509	175	-334	509	509	-	-	-	-	-	-	-	-
7 JOGG-regisseur - kader 25	56	38	-18	56	74	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Nota R/V 24 - klimaatmiddelen	57	33	-24	57	62	57	62	57	62	55	65	55	-
7 Res 24 - subsidie bloeizones	20	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Nota R/V 24 - uitv prog duurzaamheid	-	-268	-268	-	-	62	151	62	151	61	151	61	-
8 Nota R/V 24 - Circulaire uitvoeringsstrategie	31	19	-12	31	34	31	34	31	34	33	36	33	-
8 Nota R/V 24 - Omgevingswet	200	-185	-385	200	230	200	230	200	230	163	230	163	228
8 Nota R/V 24 - Taskforce woningen	1.000	191	-809	-	200	-	200	-	200	-	209	-	-
8 Woonvisie - kader 26	-	-	-	200	200	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Managementondersteuning VTH - kader 26	-	-	-	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-

Algemene reserve grondexploitatie

Alg. reserve grondexploitatie		9211601
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 0, 3 en 8	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Het opvangen van verliezen, bijvoorbeeld van niet kostendekkende complexen, rente van nog niet in exploitatie genomen complexen, en verlaging van verkoopprijzen.	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Opvangen van risico's en tegenvallers. Deze reserve dient alleen ter dekking van de risico's in de grondexploitatie	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	De reserve wordt gevoed door winsten van complexen.	
9 Looptijd	Startdatum: Onbekend Einddatum: Permanent	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorstel is de hoogte van de reserve grondexploitatie te baseren op een bedrag voor mogelijke risico's en een bedrag voor grondaankopen. De hoogte van het risicobedrag is gebaseerd op de notitie Gemeente Governance Grond(ig) beleid van Deloitte uit september 2007. Vanaf 2007 wordt 10% buffer aangehouden voor risico's m.b.t. toekomstige verkopen voor de komende 5 jaar. Vanaf het jaar 2022 is van bovenstaande lijn afgestapt. In verband met het vaststellen van verschillende nieuwe exploitaties is het niveau van de reserve omhoog gebracht.	
11 Bijzonderheden	<p>Met ingang van 1 januari 2016 is de regelgeving in het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) ten aanzien van gronden, waarvoor nog geen reëel en stellig voornemen is om deze in de nabije toekomst te bebouwen, gewijzigd. Deze 'NIEGG' gronden zijn in 2016 voor marktwaarde overgebracht naar materiële vaste activa. Dit houdt in dat er geen aanwendingen meer zullen plaatsvinden ten behoeve van de NIEGG.</p> <p>Jaarrekening 2025</p> <p>Met ingang van 2016 moet de gemeente vennootschapsbelasting gaan afdragen over winsten die in de complexen worden behaald. Dit wordt niet ten laste van de complexen gebracht, maar ten laste van de reserve grondexploitatie.</p> <p>Voor het bepalen van tussentijdse winst bij de complexen moet de POC-methode (percentage of completion) worden toegepast. De POC methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten, als de kosten verkeert. De totale winst over de individuele grondexploitatie wordt opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Dit heeft er in 2025 toe geleid dat we een winst moesten nemen van € 235.072. De hoogte van de reserve wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van verwachtingen van de huidige complexen. We stellen voor deze actualisatie, net als in 2022-2024, achterwege te laten. De komende tijd zullen er een aantal nieuwe exploitaties worden geopend. Het lijkt goed om de reserve grondexploitatie op een bepaald niveau te brengen.</p> <p>Voor de in 2024 vastgestelde exploitatie Muldersveld is een verliesvoorzieningen ter hoogte van € 182.000 gevormd. Dit ten laste van deze reserve. De laatste actualisatie van het complex levert nu een verlies op van € 30.000. Dus de voorziening is verlaagd en het ad € 152.000 is weer toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.</p> <p>Het bedrag ontvangen van het Rijk voor het Masterplan Venekoten centrum-Venekoten noord is in deze reserve geparkeerd. Door de gewijzigde BBV-regels kunnen investeringen maatschappelijk nut niet meer in een keer ten laste worden gebracht van de reserve.</p>	

Alg. reserve grondexploitatie		9211601
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen	Woonvisie 2017-2022 Nota grondprijzen 2022	
13 Mutaties in reserve in 2025	Toevoeging: Toevoeging van € 235.072 als winstneming a.g.v. de POC-methode. Toevoeging van € 152.000, dit is de vrijval van de verliesvoorziening voor de exploitatie Muldersveld. Toevoeging van € 78.594 van de per saldo ontvangen vennootschapsbelasting 2024/2025.	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Zie bij 13. bijzonderheden	
15 Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	Toevoegingen/onttrekkingen: 2026 € 0 2027 € 0 2028 € 0 2029 € 0 2030 € 0	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none">1. Reserve handhaven per 31-12-20252. Toevoeging in 2025 € 235.072 winstneming3. Toevoeging € 152.000, is de vrijval van de verliesvoorziening Muldersveld4. Toevoeging € 78.594 vennootschapsbelasting5. Toevoeging 2025 € 937.157, 2026 € 0, 2027 € 0 en 2028 € 0	

Reserve lastenverlichting

Reserve lastenverlichting		9231602
1 Afdeling	Openbare Ruimte	
2 Naam portefeuillehouder	Lisa Edema	
3 Relatie met	Programma 7	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Een eventueel voordelig saldo van de afvalverzameling te reserveren voor teruggave aan de inwoners en investeringen milieustraat (raadsbesluit november 2006).	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve voor egalisatie van tarieven (niet specifiek te besteden)	
7 Motief vorming reserve	Egalisatiemotief	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Exploitatievoordeel reiniging	
9 Looptijd	Startdatum: onbekend Einddatum: doorlopend	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	De omvang van de reserve is voldoende om de doelstelling te kunnen verwezenlijken. Voor een minimumniveau van de reserve is besloten 10% van de lasten te hanteren = € 250.000 (afgerond). Het meerdere in de reserve kan verder ingezet worden voor tarief egalisatie dan wel voor teruggave aan de inwoner.	
11 Bijzonderheden	Jaarrekening 2025: geen bijzonderheden	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Excelsheet berekening reserve	
13 Verklaren mutaties in reserve in 2025	Begroting onttrekking 2025 € 60.000, realisatie onttrekking € 65.000, verschil van € 5.000.	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Ondanks de beperkte afwijking zijn er binnen het taakveld Afval wel verschillen die opvallen. Vanuit Verpact is er een vergoeding geweest voor zwerfafval 2023 en 2024 van € 108.000. De kosten voor inzameling van huishoudelijk afval was € 45.000 lager dan begroot en de kosten van de inzameling op de milieustraat € 33.000 lager. Daarentegen waren de kosten voor de verwerking van het ingezamelde materiaal op de milieustraat € 75.000 hoger. De inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing was € 108.000 lager dan begroot.	
15 Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	N.v.t.	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reserve handhaven per 31-12-2025 2. Toevoeging 2025 € 0 3. Onttrekking 2025 € 65.000 4. Toevoeging 2026 € 0 	

Reserve organisatieontwikkeling

Reserve organisatieontwikkelingen		9231708
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jack Werkman	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	2004	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Het opvangen van verplichtingen in de personele sfeer als gevolg van organisatieontwikkelingen.	
6 .Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Elk jaar bij de actualisatie wordt de reserve opnieuw berekend.	
9 Looptijd	Startdatum: 2004 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	<p>In 2004 is een voorziening ingesteld voor het opvangen van de personele kosten organisatieontwikkelingen (notitie 'Risico in beeld'). Volgens het BBV is het niet mogelijk voor boventalig personeel - die nog niet non-actief zijn en waarvoor geen afvloeiingsregeling is getroffen - een voorziening in te stellen. Daarom is besloten voor het opvangen van de kosten - 'oude gevallen' tot 2011 - een reserve in te stellen (besluit vaststelling jaarrekening 2005).</p> <p>Bij de behandeling van de jaarstukken 2012 is besloten het doel van de reserve te wijzigen, hierdoor wordt de omvang van de reserve jaarlijks bepaald.</p>	
11 Bijzonderheden	<p>Jaarrekening 2025</p> <p>De onttrekking voor 2025 bedraagt € 37.789.</p> <p>Elk jaar bij de actualisatie van reserves wordt een nieuwe doorrekening gemaakt. De berekening die is uitgevoerd voor de periode 2026-2029. De berekening is gemaakt op basis van de bekende verplichtingen en een inschatting hoe de kansen van de betrokkenen liggen op de arbeidsmarkt. De omvang van de reserve is voor deze periode toereikend.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:		
13 Verklaren mutaties in reserve in 2025	De onttrekking is bijna € 72.000 lager.	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Er vindt een inschatting plaats bij de raming obv de verplichtingen versus de kansen op de arbeidsmarkt. Twee betrokkenen zijn overgegaan naar de WIA, dat betekent dat er voor de gemeente geen lasten meer zijn.	
15 Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2026-2029)	Onttrekking 2026 € 50.000 en 2027 € 50.000.	
16 Beslispunten	<p>1. Reserve handhaven per 31-12-2025</p> <p>2. Onttrekking in 2025 € 37.789</p> <p>3. Onttrekking 2026 € 50.000 en 2027 € 50.000</p>	

Reserve riolering

Reserve Riolering		9231710
1 Afdeling	Openbare Ruimte	
2 Naam portefeuillehouder	Lisa Edema	
3 Relatie met	Programma 7	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	15 december 2009, verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 (vGRP 2010-2014)	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Efficiencyresultaten riolering	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Egalisatiemotief	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Op basis van het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan vinden er toevoegingen en onttrekkingen plaats. Efficiencyresultaten worden verrekend met deze reserve.	
9 Looptijd	Startdatum: 31 december 2009 Eindtijd onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	N.v.t.	
11 Bijzonderheden	De reserve voor riolering wordt gevoed met (substantiële) efficiencyresultaten van de riolering. Er zitten op dit moment geen middelen in de reserve.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	GRP 2020-2024 Raadsvoorstel en -besluit 1 juli 2020	
13 Verklaar mutaties in reserve in 2025	Geen mutaties in 2025	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Geen mutaties in 2025	
16 Verklaar mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	N.v.t.	
16 Beslispunten	Reserve handhaven per 31-12-2025	

Reserve overhevelingsbudgetten

Reserve budgetoverheveling		9231711
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jan van Weperen	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Overheveling van budgetten naar een eerstvolgend begrotingsjaar.	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	De reserve wordt jaarlijks gevoed, nadat besluitvorming door de raad in december heeft plaatsgevonden. De omvang wordt bepaald aan de hand van een inventarisatie.	
9 Looptijd	Startdatum: onbekend Einddatum: onbepaald	

Reserve budgetoverheveling		9231711
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Deze reserve is jaren geleden ingesteld voor het reguleren van niet bestede budgetten in het lopende begrotingsjaar. Wanneer besteding van beschikbare budgetten in het begrotingsjaar onmogelijk is en uitvoering pas in het volgende begrotingsjaar kan plaatsvinden, dan fungeert deze reserve als een administratieve schakel om dat mogelijk te maken. De budgetten worden in het lopende dienstjaar verlaagd en toegevoegd aan de reserve. Aan het begin van het nieuwe begrotingsjaar worden de budgetten weer toegevoegd aan de desbetreffende (deel-)producten, zodat de reserve weer op nul staat.	
11 Bijzonderheden	<p>In de raad van 15 december 2009 is besloten dat aan het overhevelen van budgetten de volgende voorwaarden zijn verbonden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contractuele afspraken zijn gemaakt, maar waarvan nog geen levering of dienst in het oorspronkelijke jaar heeft plaatsgevonden - Er wordt voldaan aan de criteria Onvoorzien, Onuitstelbaar en Onvermijdbaar ') - College- of directiebesluit: bijvoorbeeld in geval van vertraging in de uitvoering. <p>‘) Wat wordt hieronder verstaan?:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Onvoorzien: Omstandigheden, die ten tijde van het beschikbaar stellen van het budget niet bekend waren. · Onvermijdbaar en Onuitstelbaar: <ul style="list-style-type: none"> o Er zou niet worden voldaan aan een wettelijke verplichting o Er zou onrechtmatig worden gehandeld o Er zou een (onverantwoorde) onveilige situatie ontstaan o Er zou niet worden voldaan aan contractuele verplichtingen o Er zijn bestuurlijk concrete afspraken gemaakt of concrete toezeggingen gedaan. <p>Daarnaast is budgetoverheveling in principe maar voor één jaar toegestaan. Budgetten kunnen dus niet jarenlang achtereen worden overgeheveld. Het minimumbedrag voor overheveling is € 5.000. Bedragen beneden de € 5.000 worden dus niet overgeheveld. Tevens geldt de budgetoverheveling alleen voor exploitatiebudgetten. Niet afgesloten investeringsbudgetten van projecten worden automatisch overgeheveld. Dat geldt eveneens voor budgetten, die worden gedekt uit reserves en voorzieningen of waartegenover middelen van derden staan met een specifieke bestedingsverplichting. De beoordeling en verwerking daarvan vindt plaats bij de eerstkomende nota herziening reserves en voorzieningen bij de jaarrekening. Overzichten van de overgehevelde budgetten zijn te vinden bij de begrotingswijzigingen.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	N.v.t.	
13 Verklaren mutaties in reserve in 2025	<p>Onttrekking:</p> <p>Op 17 december 2024 heeft de raad besloten om € 135.000 van 2024 naar 2025 over te hevelen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sloop Aula en inrichting parkeerterrein € 55.000 2. Dorpshuizen € 30.000 3. Burgerberaad € 50.000 <p>Toevoeging:</p> <p>Via raadsmededeling #2044 is de raad op de hoogte gebracht van beperkte budgetoverheveling 2025-2026. Er bleek slecht één budget hiervoor in aanmerking te komen. Dit wordt dan meegenomen in de resultaatsbestemming van de jaarrekening 2025.</p>	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Er zijn geen afwijkingen. In de raadsvergadering van 22 april 2025 heeft de raad besloten om het experiment Burgerraad niet in 2025 te laten plaatsvinden en het gereserveerde budget te laten terugvloeien naar de algemene middelen.	

Reserve budgetoverheveling		9231711
15 Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	Geen	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none">1. Handhaven van de reserve per 31-12-20252. Onttrekking in 2025 van € 135.000	

Reserve monumenten

Reserve monumenten		9231712
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Esther Verhagen	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	13 november 2012 (Amendement)	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Jaarlijks wordt € 25.000 beschikbaar gesteld in de exploitatiebegroting voor subsidie, waardoor provinciale middelen kunnen worden verkregen. Hierdoor wordt het monumentenbeleid weer gestimuleerd en kunnen aanvragers financiële ondersteuning krijgen.	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Spaar- en bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Deze reserve is ingesteld bij de behandeling van de Programmabegroting 2013-2016 via een amendement. Met ingang van de exploitatiebegroting 2013 is een structureel budget opgevoerd van € 25.000 voor subsidies monumenten. Vanaf 2023 is de subsidie vanwege indexatie van alle lasten verhoogd met € 2.500. Het niet bestede deel van deze subsidie wordt toegevoegd aan deze reserve. Eventuele overschrijdingen van het exploitatiebudget wordt ten laste van de reserve gebracht.	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2013 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	De maximale omvang van deze reserve is vastgesteld op € 100.000 (vier maal het jaarbudget) (besluit jaarrekening 2013)	
11 Bijzonderheden	Op 15 december 2020 heeft u ingestemd met de wijziging gemeentelijke verordening monumenten. Hierbij is het mogelijk geworden ook jonge monumenten onder de subsidieregeling te laten vallen. Om aan de vraag naar subsidie voor monumenten te voldoen heeft u ingestemd met verlaging van de maximale subsidie per monument van € 10.000 naar € 7.500 per aanvraag en het jaarlijks inzetten van maximaal € 25.000 van de reserve monumenten. Tevens heeft u ingestemd met de financiering van een jaarlijkse bijdrage van € 2.500 aan de Stichting Fryske Mole met ingang van 2021 uit de reserve Gemeentelijke Monumenten.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Amendement d.d. 13 november 2012	
13 Verklaren mutaties in reserve in 2025	Begrote dotatie € 0, realisatie € 0	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	n.v.t. n.v.t.	
15 Verklaren mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	Jaarlijks is € 27.500 voor subsidie beschikbaar in de begroting. Eventuele onder- of overschrijdingen worden ten laste of ten bate van de reserve gebracht.	
16 Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31 december 2025 2. Toevoeging 2025 € 0 3. Aanwending 2025 € 0 4. Onttrekking 2026 t/m 2030 eventuele onder- of overschrijding subsidie gemeentelijke monumenten	

Reserve kapitaal

Reserve kapitaallasten		9231718
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jan van Weperen	
3 Relatie met	Programma: alle	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	18 juni 2019 (behandeling Jaarstukken 2018)	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Dekking van de afschrijvingslasten investeringen	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Dekking jaarlijkse afschrijvingslasten	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	<p>Voor 2017 werden investeringen met een maatschappelijk nut direct afgeschreven ten laste van een reserve. Met ingang van 2017 moeten alle investeringen worden geactiveerd. Volgens de financiële verordening worden investeringen met een maatschappelijk nut boven € 250.000 geactiveerd.</p> <p>De reserve wordt gevoed met het geactiveerde bedrag van de investering. Dit gebeurt door overheveling van de middelen uit de oorspronkelijke reserve die als dekking fungeerde.</p> <p>Ook investeringen met economisch nut die gedekt worden uit een reserve kunnen via deze reserve lopen.</p> <p>Onttrekking uit deze reserve gebeurt conform de gekozen afschrijvingstermijn.</p>	
9 Looptijd	<p>Startdatum: 31 december 2018</p> <p>Einddatum: onbekend</p>	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voldoende om gedurende de looptijd van de geactiveerde investeringen de afschrijving te dekken.	
11 Bijzonderheden	<p>De voeding van de Kapitaalreserve geschiedt in de komende jaren.</p> <p>De huidige investeringen Masterplan Oosterwolde, Wijkvernieuwing Haerenkwartier, gebouw Biosintrum, Kuipenstreek 8, brug Molenweg en uitbreiding Sportaccommodatie Waskemeer komen in aanmerking voor deze reserve.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Investeringsstaat 2025	
13 Verklaar mutaties in reserve in 2025	Onttrekking 2025 € 439.491.	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	De voormalige Aula is in 2025 gesloopt en de boekwaarde is afgeschreven.	
15 Verklaar mutaties in reserve komende jaren (2026-2030)	Onttrekking vanaf 2026 en verder € 239.000 (€ 10.000 lager door sloop aula).	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Handhaven reserve per 31-12-2025 2. Onttrekking 2025 € 439.491 ter dekking van de afschrijving 3. Onttrekkingen 2026 en verder € 239.000 per jaar 	

Reserve OKO

Reserve OKO		923 1720
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Esther Verhagen	
3 Relatie met	Programma 7	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	18 april 2023 (Amendement)	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Er wordt € 1,1 miljoen onttrokken uit de algemene reserve ten behoeve van de nieuw te vormen bestemmingsreserve OKO.	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Deze reserve is ingesteld bij de raadsvergadering van 18 april 2023 via een amendement. Elk jaar bij de actualisatie wordt de reserve opnieuw berekend. Als de einddatum is bereikt, kan een eventueel restant vrij vallen ten behoeve van de algemene reserve.	
9 Looptijd	Startdatum: 31 december 2024 Einddatum: 31 december 2029	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	De maximale omvang van deze reserve is vastgesteld op € 1.100.000	
11 Bijzonderheden	Bij de raadsvergadering van 18 april 2023 is ingestemd met de start van uitvoering van Opgroeien in een kansrijke omgeving voor een periode van 4 jaar (2023 t/m 2026) en een totaalbedrag van € 1.431.000 en dit te financieren vanuit de algemene reserve. Daarnaast is een amendement aangenomen om een bestemmingsreserve OKO te vormen voor de periode t/m 2029 en hiervoor € 1,1 miljoen te onttrekken uit de algemene reserve. Het OKO project loopt hiermee na 2026 niet automatisch door. Hier moet eerst een besluit op worden genomen.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Amendement d.d. 18 april 2023	
13 Verklaar mutaties in reserve in 2025	N.v.t.	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	N.v.t.	
15 Verklaar mutaties in reserve komende jaren (2026-2029)		
16 Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2025	

Reserve accommodatiebeleid

Reserve Accommodatiebeleid		923 1721
1 Afdeling	Ruimte en economie	
2 Naam portefeuillehouder	Esther Verhagen	
3 Relatie met	Programma 4, 5 en 6	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	9 juli 2024	
5 Reden/bestemmingsdoel reserve	Niet bestede budgetten accommodatiebeleid toevoegen aan reserve Accommodatiebeleid en dekken van eenmalige lasten.	
6 Soort reserve	Bestemmingsreserve	
7 Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Deze reserve is ingesteld bij de raadsvergadering van 9 juli 2024, raadsbesluit kaderbrief 2025-2028. Niet bestede budgetten accommodatiebeleid toevoegen aan reserve Accommodatiebeleid.	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2025 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	n.v.t.	
11 Bijzonderheden	Op 24 juni 2025 is het Accommodatiebeleid vastgesteld.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:		
13 Verklaar mutaties in reserve in 2025	Toevoeging van € 300.000 cf het raadsbesluit van 9 juli 2024.	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	N.v.t.	
15 Verklaar mutaties in reserve komende jaren (2026-2029)	n.n.b.	
16 Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2025 2. Toevoeging € 300.000 in 2025	

Toelichting per voorziening

Voorziening bodemsanering

Voorziening bodemsanering		9111905
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jan van Weperen	
3 Relatie met	Programma 7	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Jaarrekening 2019	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	<p>Kosten voor bodemsanering voldoen niet aan artikel 59, het zijn geen investeringen met een economisch of maatschappelijk nut. Kosten voor bodemsanering moeten behandeld worden als een verlies, onafhankelijk of de kosten verbonden zijn aan investeringen (nieuwe bouwlocatie) of aan bestaande activa (vervuiling onder gemeentelijke gebouwen) met een economisch nut of een maatschappelijk nut. Vanaf het moment dat een eventuele bijdrage van VROM en/of de provincie bekend is zal de gemeente de resterende gemeentelijke kosten als verlies moeten nemen ten laste van de (meerjarige) exploitatie. Indien de sanering in een volgend begrotingsjaar afgerond wordt en complex is waardoor er onzekerheden over de uiteindelijke kosten kan bestaan, dan dient een voorziening getroffen te worden uit hoofde van artikel 44, eerste lid onder a. De kosten voor onderzoek voor de saneringsaanpak zullen als regel niet voldoen aan alle voorwaarden van artikel 60. Deze kosten dienen als een onderdeel gezien worden van de totale kosten van de sanering. De gemeente zal zodoende de begrote saneringskosten ofwel direct als last moeten verwerken (onder aftrek van een eventuele bijdrage van bijvoorbeeld VROM of de provincie) of wel in de grondexploitatie moeten meenemen. In het laatste geval zal de gemeente als de grondexploitatie negatief uitvalt daarvoor eveneens een voorziening moeten treffen, uit hoofde van artikel 44, lid 1a.</p>	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen en bestaande risico's	
7 Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Exploitatie	
9 Looptijd	Startdatum: 1-1-2020 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Op basis van onderzoek door derden in 2020 zijn de kosten voor sanering ingeschat op € 475.000	
11 Bijzonderheden	Betreft jaar van vormen van de voorziening	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Onderzoek derde	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	N.v.t.	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	N.v.t.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	2026-2030 Nog niet bekend	
16 Beslispunten	1. De voorziening handhaven per 31-12-2025	

Voorziening complex 1131 Muldersveld Makkinga

Voorziening complex 1131 Muldersveld Makkinga		9111906
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 8	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.		2-jul-24
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Verwacht negatief resultaat van complex 1131 Muldersveld	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's	
7 Motief vorming voorziening	Risicofunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Ten laste van de algemene reserve grondexploitatie	
9 Looptijd	Startdatum: 2024 Einddatum: 2034	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Op basis van de vastgestelde exploitatie, jaarlijks wordt de exploitatie geactualiseerd.	
11 Bijzonderheden		
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Vastgestelde exploitatie en de geactualiseerde exploitatie	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Vrijval in 2025 € 152.000	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Op basis van de geactualiseerde exploitatie is het verwachte verlies van € 182.000 naar € 30.000 gegaan.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	N.v.t.	
16 Beslipunten	1. De voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Vrijval van de voorziening € 152.000	

Voorziening oninbare debiteuren

Voorziening oninbare debiteuren		9121800
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jan van Weperen	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Oninbare vorderingen van debiteuren	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's	
7 Motief vorming voorziening	Risicofunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Exploitatie	
9 Looptijd	Startdatum: onbekend Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	De omvang van de voorziening wordt vastgesteld op basis van de ouderdom van de openstaande posten om een bepaald percentage als oninbaar te beschouwen. Openbare posten van openbare lichamen zijn uitgesloten. > 5 jaar 100%, 4-5 jaar 75%, 3-4 jaar 50%, 2-3 jaar 25%, 1-2 jaar 10%, 6-12 maanden 4% en < 6 maanden 2%.	
11 Bijzonderheden	Jaarrekening 2025 Er is in 2025 geen bedrag aangewend, omdat de invoering van de nieuwe applicatie daar geen ruimte toegaf. Volgens de berekeningen dient de voorziening per ultimo 2025 € 58.237 te zijn. Uitgesplitst naar handelsdebiteuren (€ 13.178) en belastingdebiteuren (€ 55.059). Dat houdt in dat de vrijval in 2025 € 13.638 is. De verhouding in percentages voor de handelsdebiteuren en belastingdebiteuren zijn per 31-12-2025 23% en 77%.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Excelsheet berekening voorziening	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Vrijval van de voorziening in 2025 € 13.638.	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Er is geen raming.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	n.n.b.	
16 Beslispunten	1. Handhaven voorziening per 31-12-2025 2. Vrijval voorziening 2025 € 13.638	

Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe

Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe		9131801
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 6	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Bij jaarrekening 2004	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Oninbare vorderingen cliënten SoZaWe	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's	
7 Motief vorming voorziening	Risicofunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Ten laste van de exploitatie	
9 Looptijd	Startdatum: 2004 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Op basis van een individuele inschatting van debiteuren > € 1.500 en waarvan de vordering niet ontstaat/muteert in verantwoordingsjaar wordt de vereiste stand van de voorziening berekend. Daarnaast geldt dat voor vorderingen WWB de vorderingen (niet ontstaan in het boekjaar) voor 75% worden voorzien.	
11 Bijzonderheden		
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Berekening stand voorziening	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	Dotatie in 2025: € 46.987 Aanwending in 2025: € 66.279	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Er wordt geen dotatie of aanwending geraamd. De benodigde dotatie is het verschil tussen de stand van de voorziening per 31-12-2024, de aanwending in 2025 en de benodigde stand van de voorziening op 31-12-2025 (conform de bovenstaande voorwaarden, punt 12).	
16 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	N.v.t.	
16 Beslipunten	1. De voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Dotatie in 2025 € 46.987 3. Aanwending 2025 € 66.279	

Voorziening onderhoud gymzalen

Voorziening onderhoud gymzalen		9151900
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	23 oktober 2007 (Integraal Huisvesting Plan Onderwijs 2008-2011)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud gymlokalen	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	

Voorziening onderhoud gymzalen		9151900
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Een jaarlijkse dotatie op basis van het meest actuele MOP.	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2008 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2029 conform de onderhoudsplannen 2026-2035 van de gymzalen in Oosterwolde, Appelscha en Elsloo en het onderhoudsplan 2019-2048 van de gymzaal in Donkerbroek.	
11 Bijzonderheden	<p>Vanaf 2019 is de specifieke uitkering stimulering sport ingevoerd om het financiële nadeel van de verruiming van de btw-sportvrijstelling te compenseren. De huidige regeling loopt tot en met 2026. De regeling geldt niet voor bewegingsonderwijs. Dit betekent dat alleen BTW op het sportgebruik via de regeling gecompenseerd wordt.</p> <p>In september 2024 heeft de raad besloten dat de gymzaal in Oosterwolde wordt verduurzaamd. De verduurzaming staat gepland voor de periode 2026-2029.</p> <p>In september 2024 heeft de raad besloten dat de gymzaal in Elsloo wordt vernieuwd, tenzij uit een gesprek met belanghebbenden zou blijken dat aanpassing van het door het college voorgestelde voorkeursscenario nodig zou zijn. Na gesprekken met belanghebbenden bleek aanpassing van het door het college voorgestelde voorkeursscenario niet nodig. Planning is dat het gymzaal in de periode 2030-2039 wordt vernieuwd.</p> <p>In juni 2025 is door de raad besloten om gymzaal in Appelscha te slopen. Dit vanwege nieuwbouw van beide scholen op loopafstand van de te verduurzamen sporthal. De nieuwbouw en verduurzaming staat gepland in de periode 2026-2029. De sloop vindt plaats na de realisatie van de nieuwbouw en verduurzaming.</p> <p>Op 12 november 2025 heeft Dorpsbelang Donkerbroek het plan DoarpsSintrum Donkerbroek 2.0 gepresenteerd in de raadscommissie Samenleving als alternatief voor het oorspronkelijke DoarpsSintrum. Onderdeel van dit plan is sloop van de huidige gymzaal en nieuwbouw van een gymzaal op een andere locatie. Via raadsmededeling #2053 bent u geïnformeerd over het voornemen van het college om garant te staan voor de aan te vragen subsidies die nodig zijn voor het realiseren van DoarpsSintrum Donkerbroek 2.0. De raadscommissie Samenleving heeft op 3 december 2025 unaniem ingestemd met de garantstelling. Planning is dat de bouw van DoarpsSintrum Donkerbroek 2.0 inclusief gymzaal in 2026 start vanwege de verplichtingen uit reeds toegekende subsidies.</p> <p>In september 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel om voor de gymlokalen in Appelscha, Oosterwolde, Donkerbroek en Elsloo in 2025 gezamenlijk € 85.000 extra te doteren in de voorziening om het benodigde extra onderhoud in 2025 uit te kunnen voeren.</p> <p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit plan is om voor de gymlokalen in Appelscha, Oosterwolde, Donkerbroek en Elsloo bij de jaarrekening 2025 gezamenlijk € 210.000 extra te doteren om het benodigde onderhoud in 2026 uit te kunnen voeren en vanaf 2026 de dotatie aan te passen naar € 40.000 per jaar om het benodigde onderhoud tot en met 2029 te kunnen uitvoeren.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2026-2025 gymzalen Oosterwolde, Appelscha, Elsloo MOP 2019-2048 gymzaal Donkerbroek	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Begrote dotatie € 100.000, realisatie € 310.000 Begrote onttrekking € 160.026, realisatie € 47.280	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit voorstel is een extra dotatie van € 210.000 in de voorziening gymlokalen om het geplande onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren.	

Voorziening onderhoud gymzalen		9151900
	Een aanzienlijk deel van het geplande onderhoud is verschoven naar 2026. De lasten hiervan zijn opgenomen in de nieuwe onderhoudsplannen. Vervanging tapijt is niet uitgevoerd, omdat het tapijt nog goed is. Vervanging van het dak van de gymzaal in Elsloo is niet uitgevoerd, omdat het dak nog goed is.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	2026: Aanwending € 302.551 2027: Aanwending € 450 2028: Aanwending € 130.622 2029: Aanwending € 7.206	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Dotatie in 2025 € 310.000 (inclusief extra dotatie van € 210.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren) 3. Aanwending in 2025 € 47.280 4. Dotatie 2026-2029 € 40.000 5. Aanwending in 2026 € 302.551, 2027 € 450, 2028 € 130.622, 2029 € 7.206	

Voorziening onderhoud De Kompaan

Voorziening onderhoud de Kompaan		9151901
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	19 mei 2009 (Jaarrekening 2008 en herijking reserves en voorzieningen 2008-2009)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Onderhoudsegalisatie	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie op basis van MOP inclusief BTW	
9 Looptijd	Startdatum: 1-1-2008 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2035 conform het vastgestelde onderhoudsplan 2025-2039 van Moskampweg 1 en het onderhoudsplan 2026-2035 van Moskampweg 3-5.	
11 Bijzonderheden	<p>In 2023 heeft de gemeente de accommodatie aan Moskampweg 1 in Oosterwolde als strategisch object gekocht. In mei 2025 is hiervoor door u een onderhoudsplan vastgesteld en heeft u ingestemd met een extra dotatie in 2025 van € 70.000 om het benodigde groot onderhoud in 2025 aan deze accommodatie te kunnen uitvoeren. In afwachting van de toekomstige bestemming van deze accommodaties is toen nog geen voorstel gedaan over een dotatie om het benodigde onderhoud in de jaren vanaf 2026 te kunnen uitvoeren.</p> <p>Medio 2024 heeft de gemeente een voorkeursrecht gevestigd op verschillende percelen in Oosterwolde. Dit voorkeursrecht omvat onder andere de percelen waarop Moskampweg 1, 3 en 5 zijn gevestigd.</p>	

Voorziening onderhoud de Kompaan		9151901
	<p>In september 2024 heeft de raad het voorkeursscenario accommodatiebeleid vastgesteld. Daarbij heeft de raad besloten om niet te investeren in verduurzaming van de Kompaan. Dit vanwege het gevestigde voorkeursrecht.</p> <p>Via raadsmededeling #1906 bent u geïnformeerd over het voornemen om Moskampweg 1 vanaf januari 2027 te verhuren aan stichting Scala. Stichting Scala verhuurt het pand vervolgens deels onder aan stichting de Kortsluiting. In de periode tot januari 2027 verhuurt de gemeente het betreffende deel van het pand rechtstreeks aan stichting de Kortsluiting.</p> <p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit plan is om voor de Kompaan vanaf 2026 de dotatie aan te passen naar € 75.000 per jaar om het benodigde onderhoud tot en met 2035 te kunnen uitvoeren.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	<p>MOP 2025-2039 (Moskampweg 1)</p> <p>MOP 2026-2035 (Moskampweg 3 en 5)</p>	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	<p>Begrote dotatie € 90.000, realisatie € 90.000</p> <p>Begrote onttrekking € 175.016, realisatie € 89.925</p>	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Een aanzienlijk deel van het geplande onderhoud is verschoven naar 2026. De lasten hiervan zijn opgenomen in het nieuwe onderhoudsplan Moskampweg 3-5 danwel verschoven naar 2026 in het onderhoudsplan Moskampweg 1. .	
15 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	<p>2026: Aanwending € 139.525</p> <p>2027: Aanwending € 8.253</p> <p>2028: Aanwending € 161.778</p> <p>2029: Aanwending € 33.673</p> <p>2030: Aanwending € 52.518</p>	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none"> Voorziening handhaven per 31-12-2025 Dotatie in 2025 € 90.000 Onttrekking in 2025 € 89.925 Dotatie 2026-2030 € 75.000 Onttrekking 2026 € 139.525, 2027 € 8.253, 2028 € 161.778, 2029 € 33.673, 2030 € 52.518 	

Voorziening onderhoud Steegdenhal

Voorziening onderhoud Steegdenhal		9151902
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	19 mei 2009 (Jaarrekening 2008 en herijking reserve s en voorzieningen 2008-2009)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud Steegdenhal	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie.	

Voorziening onderhoud Steegdenhal		9151902
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2008 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2035 conform het onderhoudsplan 2026-2035 van de Steegdenhal.	
11 Bijzonderheden	In juni 2025 is door de raad besloten om de Steegdenhal te behouden en te verduurzamen. De verduurzaming staat gepland in de periode 2026-2029. In september 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel om voor de Steegdenhal € 24.500 extra te doteren in de voorziening om het benodigde extra onderhoud in 2025 uit te kunnen voeren. In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over het nieuwe onderhoudsplan. Onderdeel van dit plan is om voor de Steegdenhal bij de jaarrekening 2025 € 615.000 extra te doteren om het benodigde onderhoud in 2026 uit te kunnen voeren en vanaf 2026 de dotatie aan te passen naar € 35.000 per jaar om het benodigde onderhoud tot en met 2029 te kunnen uitvoeren.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Onderhoudsplan 2026-2035	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	Begrote dotatie € 40.000, realisatie € 655.000 Begrote aanwending € 101.766, realisatie € 24.098	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	In de raadsvergadering van maart 2026 behandelt u een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit voorstel is een extra dotatie van € 615.000 in de voorziening Steegdenhal om het geplande onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren. Een aanzienlijk deel van het geplande onderhoud is verschoven naar 2026. De lasten hiervan zijn opgenomen in het nieuwe onderhoudsplan.	
15 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	2026: Aanwending € 646.859 2027: Aanwending € 92.086 2028: Aanwending € 6.542 2029: Aanwending € 6.908 2030: Aanwending € 7.645	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31 december 2025 2. Dotatie in 2025 € 655.000 (inclusief extra dotatie van € 615.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren) 3. Aanwending in 2025 € 24.098 4. Dotatie 2026-2029 € 35.000 5. Aanwending 2026 € 646.859, 2027 € 92.086, 2028 € 6.542, 2029 € 6.908, 2030 € 7.645	

Voorziening onderhoud sportaccommodaties Bosbad/Boekhorst

Voorziening onderhoud sport acc. Bosbad - Boekhorst		9151903
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Raadsvoorstel 24 mei 2011 (Jaarrekening 2010), splitsing voorziening 21 juni 2022 (Voorjaarsrapportage 2022)	

Voorziening onderhoud sport acc. Bosbad - Boekhorst		9151903
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud Boekhorst en Bosbad	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie op basis van MOP exclusief BTW	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2010	
	Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2028 conform de onderhoudsplannen 2026-2035 van de Boekhorst en het benodigde onderhoud in 2026 conform het onderhoudsplan 2019-2033 van het Bosbad.	
11 Bijzonderheden	<p>In 2017 is een budgetovereenkomst getekend met stichting Bosbad Appelscha voor een periode van 2017 t/m 2026. In 2022 is met Laco Ooststellingwerf BV (= nu Sportfondsen Ooststellingwerf BV) een huurovereenkomst en een exploitatieovereenkomst getekend voor de periode 2022 t/m 2026. Eind 2025 zijn beide overeenkomsten per eind 2026 opgezegd. Beide opzeggingen zijn eind 2025 door de exploitant schriftelijk bevestigd.</p> <p>In september 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel om voor Sportcomplex Boekhorst en Bosbad Appelscha in 2025 € 65.000 extra te doteren in de voorziening om het vastgestelde planmatig onderhoud en het benodigde extra onderhoud in 2025 uit te kunnen voeren.</p> <p>Voor het Bosbad is in november 2025 besloten om het eigendom van het Bosbad over te dragen aan de gemeente en te investeren in grootschalige renovatie en verduurzaming. Planning is om na seizoen 2026 de grootschalige renovatie en verduurzaming uit te voeren, zodat dit gereed is voor de start van seizoen 2027. Daarna wordt een nieuw onderhoudsplan opgesteld en aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.</p> <p>In juni 2025 heeft de raad besloten om de Boekhorst nieuw te bouwen op de huidige locatie, tenzij uit een aanvullend specifiek locatie onderzoek ondubbelzinnig blijkt dat een andere locatie toch de voorkeur verdient. De raad heeft in januari 2026 besloten om de Boekhorst nieuw te bouwen op de huidige locatie en heeft het college opdracht gegeven om in 2026 de planvorming te starten.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2026-2035 sportcomplex de Boekhorst MOP 2019-2033 Bosbad Appelscha	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Begrote dotatie € 90.000, realisatie € 90.000 Begrote aanwending € 300.604, realisatie € 193.894 waarvan € 160.817 voor de Boekhorst en € 33.077 voor Bosbad	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Voor de Boekhorst is vanwege het besluit tot nieuwbouw een deel van het geplande onderhoud niet uitgevoerd. Voor het Bosbad Appelscha heeft het college op 30 september 2025 besloten om de subsidie 2024 van € 141.848 aan Stichting Bosbad Appelscha voor extra onderhoud aan zwembad Bosbad vast te stellen op € 111.981 en het restant van € 29.867 terug te vorderen. U bent hierover geïnformeerd via raadsmededeling #1996.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	2026: Aanwending € 77.420 2027: Aanwending € 13.132 2028: Aanwending € 26.067	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31 december 2025 2. Dotatie in 2025 € 90.000 3. Aanwending in 2025 € 193.894 (Bosbad € 33.077 en Boekhorst € 160.817)	

**Voorziening onderhoud sport
acc. Bosbad - Boekhorst****9151903**

4. Dotatie 2026-2028 € 25.000

5. Aanwending 2026 € 77.420, 2027 € 13.132, 2028 € 26.067

Voorziening onderhoud gebouwen

Voorziening onderhoud gebouwen		9151904
1 Afdeling	Openbare ruimte	
2 Naam portefeuillehouder	Jack Werkman	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Mei 2016 (bij behandeling jaarstukken)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren van onderhoud aan gebouwen	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	De omvang van de voorziening bestaat uit het saldo van de reserve onderhoud gebouwen per 31-12-2015. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening is € 75.000 (m.i.v. 2020).	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2016 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	De jaarlijkse dotatie is € 75.000, dit is gelijk aan de in de vorige jaren toevoegingen aan de reserve. Het gaat niet alleen om de planning van het bouwkundig- en installatietechnisch onderhoud (Planon), maar ook om de toekomstige vervanging van de losse inventaris; bijvoorbeeld inrichting keukenapparatuur, zonwering, meubilair etc.	
11 Bijzonderheden	Op 31-12-2015 is de reserve onderhoud gebouwen omgevormd naar een voorziening onderhoud gebouwen. Het saldo van de reserve is toen overgegaan naar de voorziening. De MJOP van de buitendienst en het overslagstation worden geactualiseerd na de ver- en nieuwbouw van locatie. Bij het gemeentehuis wordt in 2025 een nieuwe MJOP opgesteld waarin ook de verduurzaming wordt meegenomen.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Raadsbesluit 3 maart 2026, vaststelling onderhoudsplan Gemeentehuis	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Toevoeging € 75.000 conform begroting Aanwending 2025 € 231.443	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	De aanwending is € 191.000 lager dan begroot. Dit komt omdat in 2025 een start is gemaakt met de verduurzaming van het gemeentehuis. Bij de gebouwen van de Buitendienst en Overslagstation worden alleen de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd in verband met ontwikkeling nieuw-/verbouw van de locaties. Dit is op 30 november 2021 door de raad besloten.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	Op basis van het onderhoudsplan Gemeentehuis, vastgesteld op 3 maart 2026, is de aanwending 2026 € 99.149, 2027 € 7.195, 2028 € 396.643, 2029 € 34.764 en 2030 € 87.270. In verband met de geplande ver-/nieuwbouw van de buitendienstlocatie wordt er geen gepland onderhoud uitgevoerd, er wordt dus geen aanwending geraamd.	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Dotatie aan de voorziening 2025 € 75.000 3. Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2026 en verder € 75.000 (cf begroting) 4. Aanwending 2025 € 231.443 5. Aanwending 2026 € 99.149, 2027 € 7.195, 2028 € 396.643, 2029 € 34.764 en 2030 € 87.270.	

Voorziening onderhoud MFS De Boekebeam

Voorziening onderhoud MFS de Boekebeam		9151906
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	22 juni 2021 (Jaarrekening 2020 en herijking reserves en voorzieningen 2020-2025)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeringen onderhoud Boekebeam	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie op basis van MOP inclusief BTW	
9 Looptijd	Startdatum: 31-12-2020 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2035 conform het onderhoudsplan 2026-2035 van de Boekebeam.	
11 Bijzonderheden	<p>In september 2024 heeft de raad het voorkeursscenario accommodatiebeleid vastgesteld. Daarbij heeft de raad besloten om de Boekebeam te verduurzamen. In juni 2025 is besloten dat de Boekebeam in de periode 2040-2050 verduurzaamd wordt.</p> <p>In september 2025 heeft de raad ingestemd met het voorstel om voor MFS Waskemeer (de Boekebeam) in 2025 € 54.000 extra te doteren in de voorziening om het benodigde extra onderhoud uit te kunnen voeren.</p> <p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit plan is om voor de Boekebeam vanaf 2026 de dotatie aan te passen naar € 110.000 per jaar om het benodigde onderhoud tot en met 2035 te kunnen uitvoeren.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2026-2035	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Begrote dotatie € 70.000, realisatie € 70.000 Begrote onttrekking € 245.535, realisatie € 39.989	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Voor vervanging van de linoleum vloerafwerking was een bedrag van circa € 64.000 begroot. Uit inspectie is gebleken dat deze de komende jaren nog niet vervangen hoeft te worden. Wel dient er groot onderhoud uitgevoerd te worden. Dit groot onderhoud wordt in 2026 uitgevoerd. De lasten van het uitgevoerde onderhoud zijn lager dan begroot. Een deel van het geplande onderhoud is verschoven naar 2026. De lasten hiervan zijn opgenomen in het nieuwe onderhoudsplan.	
15 Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren (2026-2030)	2026: Onttrekking € 108.487 2027: Onttrekking € 728 2028: Onttrekking € 9.601 2029: Onttrekking € 132.712 2030: Onttrekking € 231.233	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Dotatie in 2025 € 70.000 3. Aanwending in 2025 € 39.989	

**Voorziening onderhoud MFS de
Boekebeam****9151906**

4. Dotatie 2026-2030 € 110.000

5. Aanwending 2026 € 108.487, 2027 € 728, 2028 € 9.601, 2029 € 132.712, 2030 € 231.233

Voorziening onderhoud Bosbergtoren

Voorziening onderhoud Bosbergtoren		9151907
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jan van Weperen	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.		15-feb-22
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud Bosbergtoren	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie op basis van MOP exclusief BTW	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2022 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2033 conform het onderhoudsplan 2024-2037 van de Bosbergtoren en het onderhoudsplan 2025-2033 van de lift van de Bosbergtoren.	
11 Bijzonderheden	Op 15 februari 2022 heeft de raad ingestemd met verhuur aan Coöperatie Appelscha en budget beschikbaar gesteld voor groot onderhoud. Naast groot onderhoud is een extra budget gereserveerd voor risico's m.b.t. de lift en het ticketsysteem. In mei 2025 heeft u ingestemd met de nieuwe onderhoudsplannen van de (lift) van de Bosbergtoren. Het extra budget voor risico's m.b.t. de lift en het ticketsysteem is daarmee komen te vervallen. De dotatie voorziening is gehandhaafd op € 13.500 per jaar.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP Bosbergtoren 2024-2037 MOP lift Bosbergtoren 2025-2033	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	Begrote dotatie 13.500, realisatie € 13.500 Begrote aanwending € 33.850, realisatie € 27.356	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Het uitgevoerde onderhoud is iets duurder uitgevallen dan begroot. Een deel van het geplande onderhoud wordt in 2026 uitgevoerd	
15 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	2026: Aanwending € 10.116 2027: Aanwending € 23.500 2028: Aanwending € 7.897 2029: Aanwending € 0 2030: Aanwending € 8.583	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31 december 2025 2. Dotatie in 2025 € 13.500 3. Aanwending in 2025 € 27.356 4. Dotatie 2026-2030 € 13.500 5. Aanwending 2026 € 10.116, 2027 € 23.500, 2028 € 7.897, 2029 € 0, 2030 € 8.583	

Voorziening onderhoud De Bongerd

Voorziening onderhoud de Bongerd		9151908
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 5	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Raadsvoorstel 24 mei 2011 (Jaarrekening 2010), splitsing voorziening 21 juni 2022 (Voorjaarsrapportage 2022)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud sporthal de Bongerd	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Een jaarlijkse dotatie op basis van de meest actuele MOP inclusief BTW	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2010 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2035 conform het onderhoudsplan 2026-2035 van de Bongerd.	
11 Bijzonderheden	<p>Sporthal de Bongerd is in eigendom van de gemeente. Voor het beheer en de exploitatie van sporthal de Bongerd is vanaf 2022 een exploitatieovereenkomst voor vijf jaar overeengekomen met Stichting Sporthal De Bongerd in vervolg op het burgerinitiatief "Doarpsskûte Haulerwijk".</p> <p>In september 2024 heeft de raad het voorkeurscenario accommodatiebeleid vastgesteld. Daarbij heeft de raad besloten om de Bongerd te verduurzamen. In juni 2025 is besloten dat de Bongerd in de periode 2030-2039 verduurzaamd wordt.</p> <p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit plan is om voor de Bongerd bij de jaarrekening 2025 € 360.000 extra te doteren om het benodigde onderhoud in 2026 uit te kunnen voeren en vanaf 2026 de dotatie aan te passen naar € 40.000 per jaar om het benodigde onderhoud tot en met 2035 te kunnen uitvoeren.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2026-2035	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	Begrote aanwending € 59.470, realisatie € 13.544 Begrote dotatie € 10.000, realisatie € 370.000	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	<p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit voorstel is een extra dotatie van € 360.000 in de voorziening Bongerd om het geplande onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren.</p> <p>Een aanzienlijk deel van het geplande onderhoud is verschoven naar 2026. De lasten hiervan zijn opgenomen in het nieuwe onderhoudsplan. Vervanging van het tapijt is niet uitgevoerd, omdat het tapijt nog goed is.</p>	
15 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	<p>2026: Aanwending € 427.326</p> <p>2027: Aanwending € 9.620</p> <p>2028: Aanwending € 8.175</p> <p>2029: Aanwending € 8.359</p> <p>2030: Aanwending € 27.189</p>	
16 Beslispunten	<p>1. Voorziening handhaven per 31 december 2025</p> <p>2. Dotatie in 2025 € 370.000 (inclusief extra dotatie van € 360.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren)</p>	

**Voorziening onderhoud de
Bongerd****9151908**

	3. Aanwending in 2025 € 13.544
	4. Dotatie 2026-2030 jaarlijks € 40.000
	5. Aanwending in 2026 € 427.326, 2027 € 9.620, 2028 € 8.175, 2029 € 8.359, 2030 € 27.189

Voorziening onderhoud Samensprong

Voorziening onderhoud Samensprong		9151909
1 Afdeling	Mens en Omgeving	
2 Naam portefeuillehouder	Jelke Nijboer	
3 Relatie met	Programma 4	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	27 juni 2023 (voorjaarsrapportage 2023)	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud Samensprong	
6 Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie	
7 Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie op basis van MOP inclusief BTW	
9 Looptijd	Startdatum: 1 januari 2023 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Voorgestelde dotaties zijn gebaseerd op het benodigde onderhoud in de periode 2026-2035 conform het onderhoudsplannen 2026-2035 van de Samensprong.	
11 Bijzonderheden	<p>In september 2024 heeft de raad het voorkeursscenario accommodatiebeleid vastgesteld. Daarbij heeft de raad besloten om de Samensprong te verduurzamen. In juni 2025 is besloten dat de Samensprong in de periode 2040-2050 verduurzaamd wordt.</p> <p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit plan is om voor de Samensprong bij de jaarrekening 2025 € 350.000 extra te doteren om het benodigde onderhoud in 2026 uit te kunnen voeren en vanaf 2026 de dotatie aan te passen naar € 100.000 per jaar om het benodigde onderhoud tot en met 2035 te kunnen uitvoeren.</p>	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2026-2035	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Begrote dotatie € 45.000, realisatie € 395.000 Begrote aanwending € 84.823, realisatie € 120.722	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	<p>In maart 2026 heeft de raad ingestemd met een voorstel over de nieuwe onderhoudsplannen. Onderdeel van dit voorstel is een extra dotatie van € 350.000 in de voorziening Samensprong om het geplande onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren.</p> <p>De lasten van het vervangen van de regelkast en de verlichting zijn aanzienlijk hoger uitgevallen dan begroot. De laatste termijn van de verlichting moet nog betaald worden in 2026.</p>	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	<p>2026: Aanwending € 494.236</p> <p>2027: Aanwending € 0</p> <p>2028: Aanwending € 5.770</p> <p>2029: Aanwending € 16.324</p> <p>2030: Aanwending € 353.895</p>	
16 Beslispunten	<ol style="list-style-type: none"> Voorziening handhaven per 31 december 2025 Dotatie in 2025 € 395.000 (inclusief extra dotatie van € 350.000 om het benodigd onderhoud in 2026 te kunnen uitvoeren) Onttrekking in 2025 € 120.722 Dotatie 2026-2030 € 100.000 Onttrekking 2026 € 494.236, 2027 € 0, 2028 € 5.770, 2029 € 16.324, 2030 € 353.895 	

Voorziening riolering

Voorziening riolering		9161940
1 Afdeling	Openbare Ruimte	
2 Naam portefeuillehouder	Lisa Edema	
3 Relatie met	Programma 7	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.		17-mrt-15
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Investerings vrijverval rioleringen	
6 Soort voorziening	Investerings vrijverval rioleringen	
7 Motief vorming voorziening	Spaarfunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	De voorziening is gevoed met het saldo per 31-12-2015 van de Rioleringsreserve en de voorziening wordt aangewend voor investeringen in vrijverval riolering.	
9 Looptijd	Startdatum: 31 december 2014 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	De gewenste omvang wordt bepaald bij de vaststelling van het Water- en rioleringsprogramma 2025-2029	
11 Bijzonderheden	In 2025 is het WGRP 2025-2029 opgesteld en door u vastgesteld.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Raadsvoorstel en -besluit 23 september 2025 WRP 2025-2029 inclusief kostendekkingsplan. Raadsvoorstel en besluit 23 september 2025	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	Dotatie: € 0, begroot was een dotatie van € 147.000 Aanwending: € 408.099 vanuit de vrijvervalinvesteringen en € 46.301 vanuit het exploitatieresultaat, in totaal € 454.399. Begroot was een dotatie van € 147.000. In totaal dus een verschil van € 193.301 door hogere lasten. Dit is met name veroorzaakt door de regenoverlast in de Haule, extra kosten voor reiniging en inspectie (inhaalwerkzaamheden), een bijdrage aan het Wetterskip voor de verwerking van baggerslip en kosten voor een eenmalige overstort registratie.	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	Voor de vrijverval is begroot een aanwending van € 818.000, in de werkelijkheid wordt een aanwending gedaan van € 408.099. Belangrijkste reden hiervoor is dat niet alle geplande investeringen zijn uitgevoerd.	
15 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	Dotatie meerjarenbegroting: 2026: € 143.355 2027: € 310.412 2028: € 469.145 2029: € 625.880 Aanwending 2026 en verder regulier op basis van plan.	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Aanwending voorziening € 454.399 3. Dotatie aan de voorziening € 0 4. Dotatie voorziening 2026: € 143.355, 2027: € 310.412, 2028: € 469.145, 2029: € 625.880 5. Aanwending in 2026-2029: € 896.509 per jaar obv WRP 2025-2029 – jaarlijkse investeringen vrijverval riolering	

Voorziening lopend pensioen bestuurders

Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders		9151950
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jack Werkman	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.		
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Pensioenverplichtingen aan voormalige bestuurders. Dit is een voorziening voor ingegaan pensioen.	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen	
7 Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Bij de vorming van de voorziening zijn algemene dekkingsmiddelen toegevoegd.	
9 Looptijd	<p>Startdatum: 2007</p> <p>Einddatum: Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van wethouders (APPA) over naar het nieuwe pensioenstelsel en worden ondergebracht bij het ABP. Dan kan deze voorziening vervallen.</p>	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Omvang wordt gebaseerd op actuariële berekening. Dit bedrag is verhoogd met de dekkingsgraad van het ABP van december 2025 (123,5%).	
11 Bijzonderheden	De regering heeft besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. De commissie BBV heeft de stellige uitspraak gedaan (op 3 december 2025) dat gemeenten die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van het Appa naar het ABP hebben meegedaan bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening per 31 december 2025 gelijk moeten stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek en rekening te houden met de gewijzigde verplichtingen over 2025. De dekkingsgraad van het ABP per december 2025 (bekend gemaakt op 29 januari 2026) is gebruikt om de nieuwe stand van de voorziening te berekenen.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen aan:	Ten grondslag aan deze voorziening ligt een jaarlijkse actuariële berekening van Raet.	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	<p>Dotatie: € 103.447 naar aanleiding van de actuariële berekening</p> <p>Extra dotatie: € 610.563 naar aanleiding van dekkingsgraad</p> <p>Vrijval: € 0</p> <p>Aanwending: € 197.126</p>	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	<p>Begrote dotatie is € 25.000. De dotatie is hoger dan begroot. De rekenrente is verlaagd, dit zorgt voor een voordeel. Tegelijkertijd zijn de pensioenen geïndexeerd, dit zorgt voor een nadeel. Ook is de aanwending hoger dan begroot, waardoor de dotatie hoger wordt. Daarnaast is de benodigde stand van de voorziening vermenigvuldigd met de dekkingsgraad van het ABP van 123,5%. Dit zorgt voor een hogere dotatie van € 610.563.</p> <p>De gerealiseerde aanwending van € 197.126 is hoger dan de raming (€ 175.000). Dit komt door indexering van de pensioenen.</p>	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	Jaarlijkse aanwending van € 175.000 en jaarlijkse dotatie van € 25.000.	
16 Beslispunten	<p>1. De voorziening handhaven per 31-12-2025</p> <p>2. Dotatie 2025 aan de voorziening € 714.011</p>	

**Voorziening lopende
pensioenverplichtingen
bestuurders****9151950**

3. Vrijval 2025 voorziening € 0
4. Aanwending 2025 van de voorziening € 197.126
5. Jaarlijkse dotatie aan de voorziening 2026 en verder € 25.000
6. Jaarlijkse aanwending van de voorziening 2026 en verder € 175.000

Voorziening pensioen vm/huidige wethouders

Voorziening pensioenverplichting voormalige en huidige wethouders		9151951
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jack Werkman	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	31-12-2011	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Pensioenverplichtingen aan voormalige wethouders en huidige wethouders waarvan de pensioenen in eigen beheer worden gevoerd. Dit is een voorziening voor nog niet ingegaan pensioen.	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen	
7 Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie o.b.v. actuariële berekening.	
9 Looptijd	Startdatum: 31-12-2011 Einddatum: Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van wethouders (APPA) over naar het nieuwe pensioenstelsel en worden ondergebracht bij het ABP. Dan kan deze voorziening vervallen.	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Berekening is op basis van de actuariële berekening. Dit bedrag is verhoogd met de dekkingsgraad van het ABP van december 2025 (123,5%).	
11 Bijzonderheden	De regering heeft besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. De commissie BBV heeft de stellige uitspraak gedaan (op 3 december 2025) dat gemeenten die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van het Appa naar het ABP hebben meegedaan bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening per 31 december 2025 gelijk moeten stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek en rekening te houden met de gewijzigde verplichtingen over 2025. De dekkingsgraad van het ABP per december 2025 (bekend gemaakt op 29 januari 2026) is gebruikt om de nieuwe stand van de voorziening te berekenen.	
12 Bijlagen ten grondslag liggend aan deze voorziening:	De pensioenen zijn onderbouwd met een jaarlijkse actuariële berekening van Raet.	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Dotatie € 207.482 Vrijval: € 5.624	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	De begrote reguliere dotatie is € 50.000. Deze dotatie hoeft niet plaats te vinden, dit komt door de hogere rekenrente. In plaats daarvan kon een vrijval plaatsvinden van € 5.624. Daarnaast is een extra dotatie gedaan van € 207.482 omdat de stand van de voorziening vermenigvuldigd is met de dekkingsgraad van het ABP van 123,5%.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	Jaarlijkse dotatie € 50.000 (conform huidige raming).	
16 Beslispunten	1. De voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Vrijval voorziening 2025 € 5.624 3. Dotatie voorziening 2025 € 207.482 4. Jaarlijkse dotatie 2026 en verder aan voorziening € 50.000	

Voorziening verlofsparen

Voorziening verlofsparen		9151953
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jack Werkman	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Nota reserves en voorzieningen jaarrekening 2022	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Verlofsparen medewerkers.	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen	
7 Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijks wordt op basis van het overzicht medewerkers die hebben aangegeven te willen verlofsparen een toevoeging gedaan aan de voorziening.	
9 Looptijd	Startdatum: 31 december 2022 Einddatum: onbepaald	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Omvang wordt gebaseerd op actueel overzicht medewerkers die hebben aangegeven te willen verlofsparen.	
11 Bijzonderheden	Geen	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen aan:	Ten grondslag aan deze voorziening ligt een jaarlijks overzicht van PSA afgezet tegen het berekende tarief van het volgende jaar.	
13 Verklaren mutaties in voorziening in 2025	Dotatie 2025 € 76.638 Vrijval € 0	
14 Verklaren afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	In de begroting is geen raming opgenomen.	
15 Verklaren mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	Nog niet bekend.	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Dotatie 2025 aan de voorziening € 76.638	

Voorziening RVU

Voorziening RVU		9151954
1 Afdeling	Klant en Organisatie	
2 Naam portefeuillehouder	Jack Werkman	
3 Relatie met	Programma 0	
4 Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Nota reserves en voorzieningen jaarrekening 2024	
5 Reden/bestemmingsdoel voorziening	Regeling vervoegd uittreden medewerkers als overeengekomen in de CAO gemeenten 2024-2025.	
6 Soort voorziening	Concrete verplichtingen	
7 Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie	
8 Wijze van voeding/beschikking van de voorziening	Jaarlijks wordt op basis van het overzicht medewerkers die hebben gebruik maken van de regeling vervoegd uittreden een toevoeging gedaan aan de voorziening.	
9 Looptijd	Startdatum: 31 december 2024 Einddatum:	
10 Gewenste/ noodzakelijke omvang	Omvang wordt gebaseerd op actueel overzicht medewerkers die hebben deelnemen aan de regeling vervoegd uittreden.	
11 Bijzonderheden	De verplichting, vanuit de voorschriften BBV, om voor de RVU een voorziening te vormen was al in 2023 aanwezig. Bij het opstellen van de jaarstukken 2023 is besloten dit achterwege te laten en dit pas in 2024 te doen.	
12 Bijlagen welke ten grondslag liggen aan:	Ten grondslag aan deze voorziening ligt een jaarlijkse overzicht van PSA met de verplichtingen.	
13 Verklaar mutaties in voorziening in 2025	Dotatie 2025 € 77.384 Vrijval € 0	
14 Verklaar afwijkingen begroting 2025 met realisatie 2025	In de begroting is geen raming opgenomen.	
15 Verklaar mutaties in voorziening komende jaren (2026-2030)	Nog niet bekend.	
16 Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2025 2. Dotatie 2025 aan de voorziening € 77.384	

